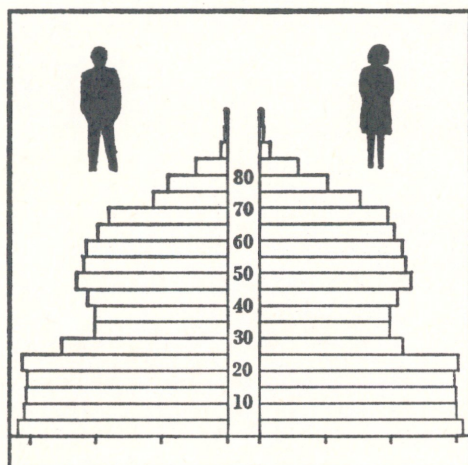

STATISTISKE ANALYSER

FOLKEMENGDENS BEVEGELSE OVERSIKT 1971 - 1975

VITAL STATISTICS AND MIGRATION STATISTICS
SURVEY 1971-1975

STATISTISK SENTRALBYRÅ
CENTRAL BUREAU OF STATISTICS
OSLO - NORWAY

STATISTISKE ANALYSER NR. 36

FOLKEMENGDENS BEVEGELSE

OVERSIKT 1971-1975

VITAL STATISTICS AND MIGRATION STATISTICS
SURVEY 1971-1975

STATISTISK SENTRALBYRÅ
CENTRAL BUREAU OF STATISTICS OF NORWAY
OSLO 1978

ISBN 82-537-0835-1

FORORD

Statistisk Sentralbyrå legger i denne publikasjonen fram en oversikt over utviklingen i de faktorer som påvirker folkemengdens størrelse og sammensetning, med særlig vekt på utviklingen i 1971-1975 sammenliknet med den foregående femårsperioden. Tallene supplerer dem som tidligere er sendt ut i årspublikasjonene NOS Folkemengdens bevegelse og NOS Flyttestatistikk, idet det er gitt flere relative fordelinger, forholdstall og andre mer spesielle statistiske mål.

Publikasjonen omfatter også dødelighetstabeller for perioden 1971-1975 og resultater fra en del videregående beregninger basert på periodedata for fødsler, vigsler, skilsmisser og innenlandske flyttinger. Det er vist til en rekke publikasjoner med mer spesielle analyser av data for år innenfor perioden 1971-1975.

I den grad det ikke er tatt i bruk andre, mer hensiktsmessige statistiske mål inneholder publikasjonen ajourførte tall for de fleste størrelser publisert i tidligere oversikter: SØS nr. 10 og 13 som omfatter ekteskap, fødsler og dødsfall for 1856-1960, NOS Folkemengdens bevegelse 1965 og SA nr. 1 Folkemengdens bevegelse Oversikt 1966-1970.

Publikasjonen er utarbeidd av førstekonsulent Halvard Skiri.

Statistisk Sentralbyrå, Oslo, 21. februar 1978

Petter Jakob Bjerve

Gerd Skoe Lettenstrøm

PREFACE

In this publication, the Central Bureau of Statistics presents a survey of the trend of components influencing the size, structure and development of the population, with particular weight on the trends in 1971-1975 compared with the previous five-year period. The tables given are supplementary to tables published for each year in the NOS Vital Statistics and Migration Statistics and in NOS Migration Statistics, as additional distributions, and special statistical measures are given.

This publication also includes life tables for the period 1971-1975 and results from further calculations based on period data for births, marriages, divorces and internal migration. References are given to separate publications in which analyses based on data for years within the period 1971-1975 are presented.

To the extent other and more appropriate statistical measures have not been introduced, this publication gives data corresponding to those in previous surveys: SES no. 10 and 13 covering marriages, births and deaths in 1856-1960, NOS Vital Statistics and Migration Statistics 1965, and SA no. 1 Vital Statistics and Migration Statistics Survey 1966-1970.

The publication has been prepared by Mr. Halvard Skiri.

Central Bureau of Statistics, Oslo, 21 February 1978

Petter Jakob Bjerve

Gerd Skoe Lettenstrøm

INNHold

	Side
Figurregister	7
Tabellregister	9
Tekstdel	
I. Folkemengde og folketilvekst	15
II. Inngåelse og oppløsning av ekteskap	27
III. Fødsler	47
IV. Dødsfall	62
V. Innenlandske flyttinger	78
VI. Flyttinger fra og til utlandet	89
Sammendrag	98
Sammendrag på engelsk	102
Litteratur	106
Særskilt tabelldel	107
Vedlegg	
1. Definisjoner og beregningsmetoder til dødelighetstabellene 1971-1975	121
2. Tidligere utkommet	123
3. Publikasjoner sendt ut fra Statistisk Sentralbyrå siden 1. januar 1977	125
4. Utvalgte publikasjoner i serien Statistisk Sentralbyrås Håndbøker (SSH)	129

S t a n d a r d t e g n

- . Tall kan ikke forekomme
- .. Oppgave mangler
- Null
- 0,0 Mindre enn 0,05 av den brukte enhet

CONTENTS

	Page
Index of figures	8
Index of tables	12
Text	
I. Population and population increase	15
II. Marriages contracted and dissolved	27
III. Births	47
IV. Deaths	62
V. Internal migration	78
VI. Immigration and emigration	89
Summary	98
Summary in English	102
References	106
Separate tables	107
Appendices	
1. Definitions and calculation methods to the life tables 1971-1975	121
2. Previously issued	123
3. Publications issued by the Central Bureau of Statistics since 1 January 1977	125
4. Selected publications in the series Statistisk Sentralbyrås Håndbøger (SSH)	129

Explanation of Symbols

- . Category not applicable
- .. Data not available
- Nil
- 0,0 Less than 0.05 of unit employed

FIGURREGISTER

Side

I. Folkemengde og folketilvekst

1. Arlig folketilvekst i prosent. Fylke. 1966-1970 og 1971-1975	17
2. Folkemengden i de nordiske land. 1955, 1965 og 1975	25
3. Arlig folketilvekst i Norge og tre andre nordiske land. 1951-1975	26

II. Inngåelse og oppløsning av ekteskap

4. Aldersavhengige giftermålshyppigheter for ugifte menn og kvinner. 1966-1970 og 1975	28
5. Beregnet andel ugifte menn og kvinner ved fylte 50 år. Fylke. Prosent. 1974-1975	30
6. Beregnet andel skilte ved utvalgte aldre blant tidligere vigde menn. Prosent. 1970-1971 og 1974-1975	40
7. Beregnet andel skilte ved alder 65 år blant tidligere vigde menn. Fylke. Prosent. 1974-1975	44
8. Aldersavhengige giftermålshyppigheter for ugifte menn og kvinner i Norge og tre andre nordiske land. 1966-1970 og 1974	45
9. Skilsmitter pr. 1 000 gifte kvinner i fire nordiske land. 1966-1975	46

III. Fødsler

10. Aldersavhengige fruktbarhetsrater. 1945-1975	50
11. Aldersavhengige fruktbarhetsrater. 1965, 1970 og 1975	53
12. Samlet fruktbarhetstall. Fylke. 1968-1969 og 1975	56
13. Samlet fruktbarhetstall for Norge og tre andre nordiske land. 1945-1975	61

IV. Dødsfall

14. Glattede dødsfallsrater for menn og kvinner. 1971-1975	68
15. Glattede dødsfallsrater for menn og kvinner. Aldrene 1-50 år. 1971-1975	68
16. Samlet dødelighet for menn og kvinner. Fylke. Standardberegnete rater. 1969-1972 og 1974-1975	74
17. Dødeligheten for utvalgte aldersgrupper blant menn og kvinner i tre nordiske land sammenliknet med dødeligheten i Norge. Avvik i prosent. 1975	77

V. Innenlandske flyttinger

18. Mobilitet for menn og kvinner i ulike aldersgrupper. Promille. 1971-1975	81
19. Nettoflyttestrømmene mellom landsdeler. 1966-1970 og 1971-1975	85

VI. Flyttinger fra og til utlandet

20. Nettoflytting overfor utlandet pr. 1 000 innbyggere. Fylke. 1971-1975	95
---	----

INDEX OF FIGURES

	Page
I. Population and population increase	
1. Annual percentage increase of population. County. 1966-1970 and 1971-1975	17
2. Population of the Nordic countries. 1955, 1965 and 1975	25
3. Annual percentage increase of population in Norway and three other Nordic countries. 1951-1975	26
II. Marriages contracted and dissolved	
4. Age-specific marriage rates for unmarried males and females. 1966-1970 and 1975 ..	28
5. Estimated percentage unmarried males and females at 50 years of age. County. 1974-1975	30
6. Estimated percentage divorced persons at selected ages among males having contracted a marriage previously. 1970-1971 and 1974-1975	40
7. Estimated percentage divorced persons at 65 years of age among males having contracted a marriage previously. County. 1974-1975	44
8. Age-specific marriage rates for unmarried males and females in Norway and three other Nordic countries. 1966-1970 and 1974	45
9. Divorces per 1 000 married women in four Nordic countries. 1966-1975	46
III. Births	
10. Age-specific fertility rates. 1945-1975	50
11. Age-specific fertility rates. 1965, 1970 and 1975	53
12. Total fertility rate. County. 1968-1969 and 1975	56
13. Total fertility rate for Norway and three other Nordic countries. 1945-1975	61
IV. Deaths	
14. Graduated rate of mortality for males and females. 1971-1975	68
15. Graduated rate of mortality for males and females. Ages 1-50 years. 1971-1975 ...	68
16. Total mortality for males and females. County. Standardized rates. 1969-1972 and 1974-1975	74
17. Mortality for selected age groups of males and females in three Nordic countries compared with mortality in Norway. Difference in per cent. 1975	77
V. Internal migration	
18. Mobility for males and females in different age groups. Per 1 000. 1971-1975	81
19. Net migration streams between regions. 1966-1970 and 1971-1975	85
VI. Immigration and emigration	
20. Net migration with respect to foreign countries per 1 000 population. County. 1971-1975	95

TABELLREGISTER

Side

TABELLER I TEKSTEN

I. Folkemengde og folketilvekst

1. Folketilvekst i alt og fødselsoverskott	15
2. Folkemengde. Landsdel	16
3. Folkemengde og folketilvekst. Fylke	16
4. Folkemengde og folketilvekst i de største byområdene	18
5. Folkemengde etter alder og kvinner pr. 1 000 menn	19
6. Menn og kvinner etter alder. Absolutte tall og prosenttall. 31. desember 1950-1975	20
7. Menn og kvinner 16 år og over i ulike aldersgrupper, etter ekteskapelig status. Prosenttall. 1950-1975	21
8. Ugifte, gifte og før gifte menn og kvinner 15 år og over, etter alder. Prosenttall. 1950-1975	23
9. Folkemengden i de nordiske land ved utgangen av året. 1940-1975. 1 000	24

II. Inngåelse og oppløsning av ekteskap

10. Inngåtte og oppløste ekteskap. Årsgjennomsnitt	27
11. Andel av menn og kvinner som aldri har vært gift. Prosent	28
12. Aldersavhengige giftermålshyppigheter for ugifte menn og kvinner	29
13. Observert og beregnet gjennomsnittlig alder ved første gangs giftermål	31
14. Beregnet andel ugifte menn og kvinner ved utvalgte aldre. Prosent	32
15. Inngåtte ekteskap etter brudgommens alder/brudens alder. Prosenttall	33
16. Observert gjennomsnittsalder ved giftermålet. År	33
17. Vigde menn og kvinner, etter ekteskapelig status. Prosenttall	34
18. Inngåtte ekteskap etter ektefellenes ekteskapelige status. Promille	34
19. Inngåtte ekteskap etter giftermålets nummer for brudgommen/bruden. Prosenttall ...	35
20. Månedstall for inngåtte ekteskap	35
21. Beregnet andel ugifte blant menn og kvinner ved utvalgte aldre. Fylke. Prosenttall. 1974-1975	36
22. Kvinner pr. 100 menn blant ikke-gifte i ulike aldersgrupper. 31. desember 1970 og 1975	37
23. Skilsmisser og separasjoner. Årsgjennomsnitt	38
24. Beregnet andel fortsatt gifte menn og kvinner ved utvalgte aldre. Prosenttall	39
25. Skilsmisser etter mannens alder/hustruens alder ved skilsmissen. Prosenttall	41
26. Skilsmisser etter ekteskapets varighet. Absolutte tall og prosenttall	41
27. Skilsmisser etter rettslig karakter	42
28. Skilsmisser etter hvem som begjærte skilsmissen	42
29. Beregnet andel fortsatt gifte blant menn og kvinner ved utvalgte aldre. Fylke. Prosenttall. 1974-1975	43

III. Fødsler

30. Fødte. Årsgjennomsnitt	47
31. Dødfødte pr. 1 000 fødte	47
32. Tall på fødte, fødselshyppighet, fruktbarhetstall og reproduksjonstall	48
33. Aldersavhengige fruktbarhetsrater	51
34. Aldersavhengige fruktbarhetsrater for gifte kvinner	52
35. Aldersavhengige fruktbarhetsrater for ikke-gifte kvinner	52
36. Levendefødte i ekteskap etter morens alder. Prosenttall	54
37. Levendefødte i ekteskap etter barnets nummer. Prosenttall	54
38. Levendefødte etter ekteskapets varighet. Prosenttall	55
39. Samlet fruktbarhetstall. Fylke	57

III. Fødsler (forts.)

40. Samlet fruktbarhetstall. Fylke. Hele landet = 100	57
41. Levendefødte utenfor ekteskap. Fylke	58
42. Fødte gutter pr. 100 fødte jenter	59
43. Enkeltfødsler og flerfødsler. Arsgjennomsnitt	60
44. Andel av fødsler som var flerfødsler. Prosenttall	60
45. Fødte pr. dag. Månedstall	62

IV. Dødsfall

46. Antall døde og døde pr. 1 000 innbyggere. Arsgjennomsnitt	63
47. Døde menn og kvinner, etter alder. Prosenttall	63
48. Samlet dødelighet for menn og kvinner. Standardberegnete rater	64
49. Aldersavhengige dødsfallsrater for menn og kvinner	64
50. Dødeligheten i 1971-1975 i prosent av dødeligheten i noen tidligere perioder	65
51. Spedbarnsdødelighet	66
52. Døde i første leveår, etter levetid. Prosenttall	66
53. Dødelighet i utvalgte perioder av første leveår, dødfødselshyppighet og perinatal dødelighet	67
54. Menns dødelighet i prosent av kvinners for ulike aldersgrupper	69
55. Middellevetid for menn og kvinner på utvalgte alderstrinn	70
56. Endring i middellevetid på utvalgte alderstrinn	71
57. Forskjell mellom kvinners og menns middellevetid på utvalgte alderstrinn	71
58. Medianlevetid for menn og kvinner sammenliknet med middellevetid og vanligste dødsalder	72
59. Samlet dødelighet for menn og kvinner. Fylke. Standardberegnete rater. 1969-1972 og 1974-1975	73
60. Spedbarnsdødelighet. Fylke	75
61. Middellevetid på utvalgte alderstrinn og spedbarnsdødelighet i Norge og tre andre nordiske land	76

V. Innenlandske flyttinger

62. Innenlandske flyttinger. Arsgjennomsnitt	78
63. Forventet antall flyttinger for menn og kvinner	79
64. Mobilitet for aldersgrupper. Promille	80
65. Mobilitet for aldersgrupper av menn og kvinner. Promille	82
66. Flyttinger innen og mellom landsdeler	83
67. Nettoflytting mellom landsdeler	84
68. Netto innenlandsk flytting sammenliknet med netto flytting fra utlandet og naturlig folketilvekst. Landsdel. Arsgjennomsnitt	86
69. Nettoflytting. Fylke	87
70. Netto innenlandsk flytting sammenliknet med netto flytting fra utlandet og naturlig folketilvekst. Fylke. Arsgjennomsnitt	88

VI. Flyttinger fra og til utlandet

71. Flyttinger fra og til utlandet	89
72. Nettoflytting mellom Norge og utlandet, etter flytternes kjønn og alder	90
73. Menns og kvinners flyttinger fra og til utlandet, etter flytternes alder. Prosenttall	91
74. Flyttinger fra og til utlandet og nettoflytting, etter land	92
75. Flyttinger fra og til utlandet, etter land. Prosenttall	93
76. Flyttinger fra og til utlandet og nettoflytting, etter land og flytternes statsborgerskap	93

VI. Flyttinger fra og til utlandet (forts.)

77. Nettoflytting overfor utlandet av personer med norsk og utenlandsk statsborgerskap, etter land	94
78. Nettoflytting overfor utlandet. Fylke	96
79. Nettoflytting for Norge og tre andre nordiske land	96
80. Nettoflytting for Norge og tre andre nordiske land i prosent av naturlig folketilvekst	97

SÆRSKILT TABELLDEL

81. Middelfolkemengde etter kjønn og alder	107
82. Middelfolkemengde av ugifte, etter kjønn og alder	108
83. Inngåtte ekteskap etter ektefellenes ekteskapelige status. Årsgjennomsnitt	108
84. Inngåtte ekteskap etter giftermålets nummer for brudgommen/bruden. Årsgjennomsnitt	109
85. Inngåtte ekteskap. Fylke	109
86. Vigde etter kjønn, ekteskapelig status og alder. 1971-1975	110
87. Skilsmitter etter mannens alder/hustruens alder ved skilsmissen. Årsgjennomsnitt	110
88. Skilsmitter. Fylke	111
89. Levendefødte i ekteskap etter morens alder	111
90. Fødte etter måned	112
91. Levendefødte gutter og jenter. Fylke	112
92. Døde etter kjønn, ekteskapelig status og alder. 1971-1975	113
93. Døde i de to første leveår. 1971-1975	114
94. Døde menn og kvinner. Fylke	115
95. Døde i første leveår. Fylke	116
96. Dødelighetstabell for første leveår. 1971-1975	116
97. Dødelighetstabeller 1971-1975	117
98. Innenlandske flyttinger etter flytternes kjønn og alder	119

INDEX OF TABLES

	Page
TABLES IN THE TEXT	
I. Population and population increase	
1. Total increase of population and excess of births	15
2. Population. Region	16
3. Population and population increase. County	16
4. Population and population increase in the largest agglomerations	18
5. Population by age and females per 1 000 males	19
6. Males and females by age. Number and percentages. 31 December 1950-1975	20
7. Males and females 16 years and over in different age groups, by marital status. Percentages. 1950-1975	21
8. Unmarried, married and previously married males and females 15 years and over, by age. Percentages. 1950-1975	23
9. Population of Nordic countries at end of year. 1940-1975. 1' 000	24
II. Marriages contracted and dissolved	
10. Marriages contracted and dissolved. Annual average	27
11. Percentage never married of males and females	28
12. Age-specific marriage rates for unmarried males and females	29
13. Observed and estimated average age at first marriage	31
14. Estimated percentage unmarried males and females at selected ages	32
15. Marriages by age of bridegroom/age of bride. Percentages	33
16. Observed average age at marriage. Years	33
17. Married men and women, by marital status. Percentages	34
18. Marriages by marital status of partners. Per 1 000	34
19. Marriages by marriage number of bridegroom/bride. Percentages	35
20. Monthly figures for marriages	35
21. Estimated percentage unmarried among males and females at selected ages. County. 1974-1975	36
22. Females per 100 males among non-married in different age groups. 31 December 1970 and 1975	37
23. Divorces and separations. Annual average	38
24. Estimated percentage still married males and females at selected ages	39
25. Divorces by age of husband/age of wife. Percentages	41
26. Divorces by duration of marriage. Number and percentages	41
27. Divorces by judicial character	42
28. Divorces by petitioner for divorce	42
29. Estimated percentage still married among males and females at selected ages. County. 1974-1975	43
III. Births	
30. Births. Annual average	47
31. Stillbirths per 1 000 births	47
32. Number of births, birth rates, fertility rates and reproduction rates	48
33. Age-specific fertility rates	51
34. Age-specific fertility rates for married women	52
35. Age-specific fertility rates for non-married women	52
36. Legitimate live births by age of mother. Percentages	54
37. Legitimate live births by order of birth. Percentages	54

III. Births (cont.)

38. Live births by duration of marriage. Percentages	55
39. Total fertility rate. County	57
40. Total fertility rate. County. The whole country = 100	57
41. Illegitimate live births. County	58
42. Male births per 100 female births	59
43. Single and multiple births. Annual average	60
44. Percentage of births being multiple births	60
45. Births per day. Monthly figures	62

IV. Deaths

46. Number of deaths and deaths per 1 000 population. Annual average	63
47. Deaths of males and females, by age. Percentages	63
48. Total mortality for males and females. Standardized rates	64
49. Age-specific death rates for males and females	64
50. Mortality of 1971-1975 as percentage of mortality of some previous periods	65
51. Infant mortality	66
52. Infant deaths by age. Percentages	66
53. Mortality in selected periods of first year of life, stillbirth rate and perinatal mortality	67
54. Mortality of males as percentage of mortality of females for different age groups	69
55. Expectation of life for males and females at selected ages	70
56. Change in expectation of life at selected ages	71
57. Difference between female and male expectation of life at selected ages	71
58. Median age at death for males and females compared with expectation of life and most common age at death	72
59. Total mortality for males and females. County. Standardized rates. 1969-1972 and 1974-1975	73
60. Infant mortality. County	75
61. Expectation of life at selected ages and infant mortality in Norway and three other Nordic countries	76

V. Internal migration

62. Internal migration. Annual average	78
63. Expected number of migrations for males and females	79
64. Mobility for age groups. Per 1 000 population	80
65. Mobility for age groups of males and females. Per 1 000 population	82
66. Migration within and between regions	83
67. Net migration between regions	84
68. Net internal migration compared with net migration from abroad and natural increase. Region. Annual average	86
69. Net migration. County	87
70. Net internal migration compared with net migration from abroad and natural increase. County. Annual average	88

VI. Immigration and emigration

71. Immigration and emigration	89
72. Net migration between Norway and foreign countries, by sex and age of migrants ..	90
73. Male and female immigration and emigration, by age of migrants. Percentages	91
74. Immigration, emigration and net migration, by country	92

	Page
VI. Immigration and emigration (cont.)	
75. Immigration and emigration, by country. Percentages	93
76. Immigration, emigration and net migration, by country and citizenship of the migrants	93
77. Net migration with respect to foreign countries of persons with Norwegian and foreign citizenship, by country	94
78. Net migration with respect to foreign countries. County	96
79. Net migration for Norway and three other Nordic countries	96
80. Net migration for Norway and three other Nordic countries as percentage of natural increase of population	97

SEPARATE TABLES

81. Mean population by sex and age	107
82. Mean population of unmarried persons, by sex and age	108
83. Marriages by marital status of partners. Annual average	108
84. Marriages contracted by marriage number of bridegroom/bride. Annual average	109
85. Marriages. County	109
86. Married persons by sex, marital status and age. 1971-1975	110
87. Divorces by age of husband/age of wife. Annual average	110
88. Divorces. County	111
89. Legitimate live births by age of mother	111
90. Births by month	112
91. Male and female live births. County	112
92. Deaths by sex, marital status and age. 1971-1975	113
93. Deaths under 2 years of age. 1971-1975	114
94. Male and female deaths. County	115
95. Deaths under 1 year of age. County	116
96. Life table for the first year of life. 1971-1975	116
97. Life tables 1971-1975	117
98. Internal migration by sex and age of migrants	119

I. FOLKEMENGDE OG FOLKETILVEKST

Avtakende folketilvekst

Norges folkemengde passerte 4 millioner i 1. kvartal 1975. Ved utgangen av året var 4 017 101 personer registrert bosatt i landet. Dette er nærmere 129 000 flere enn ved utgangen av 1970, og det tilsvarer en årlig økning på 0,65 prosent pr. år. I perioden 1966-1970 var folketilveksten vel 150 000 eller 0,79 prosent pr. år.

Folketilveksten har de seinere åra avtatt sterkt. Etter å ha ligget omkring 30 000 pr. år helt fra omkring 1950 til og med 1972, kom den i 1975 ned i vel 19 500, som tilsvarer under en halv prosent økning. For 1976 er registrert folketilvekst 18 100.

Tabell 1. Folketilvekst i alt og fødselsoverskott *Total increase of population and excess of births*

År <i>Year</i>	Folkemengde ved utgangen av perioden/ året <i>Population at end of period/ year</i>	Folketilvekst <i>Population increase</i>		Årlig folketilvekst i prosent <i>Annual percentage increase of population</i>	
		I alt ¹⁾ <i>Total¹⁾</i>	Av dette fødsels- overskott <i>Of which excess of births</i>	I alt ¹⁾	Av dette fødsels- overskott
1956-1960	3 594 771	150 678	158 614	0,86	0,90
1961-1965	3 737 696	142 925	144 977	0,78	0,79
1966-1970	3 888 305	150 609	145 876	0,79	0,76
1971-1975	4 017 101	128 796	109 127	0,65	0,55
1971	3 917 773	29 468	26 569	0,76	0,68
1972	3 948 235	30 462	24 885	0,78	0,64
1973	3 972 990	24 755	21 250	0,63	0,54
1974	3 997 525	24 535	20 139	0,62	0,51
1975	4 017 101	19 576	16 284	0,49	0,41

1) Fra og med 1966 er tilveksten regnet på grunnlag av opptelling i det sentrale personregisteret og stemmer derfor ikke helt med tilvekst regnet ut fra publiserte tall for fødte, døde, inn- og utflyttinger.

1) From 1966 on population increase is based on data from the central population register. Thus, increase does not correspond exactly with data published for births, deaths and migration.

Nedgangen i folketilveksten skyldes avtakende fødselsoverskott, dvs. differense mellom tallene for levendefødte og døde. Mens tallet på dødsfall har økt forholdsvis jevnt fra omkring 35 000 årlig midt i 1960-åra til 40 000 i 1975, er antall levendefødte blitt redusert fra over 67 000 pr. år på slutten av 1960-tallet til vel 56 000 i 1975. At den totale folketilveksten i perioden 1971-1975 likevel årlig er 4 000-5 000 større enn fødselsoverskottet eller den "naturlige" tilveksten tilsier, skyldes netto innvandring fra utlandet. Før 1967 hadde Norge i lengre tid stort sett hatt en mindre årlig netto utflytting.

Folketilveksten jevnere fordelt over landet enn før

Av landets vel 4 millioner innbyggere bodde ved utgangen av 1975 nærmere 2 millioner på Østlandet og 1 million på Vestlandet. Den fjerde millionen fordelte seg med knapt 45 prosent på Nord-Norge, nesten 35 prosent på Trøndelag og vel 20 prosent på Sørlandet.

Tabell 2. Folkemengde. Landsdel *Population. Region*

Landsdel <i>Region</i>	Folkemengde <i>Population</i>						Årlig folketil- vekst i prosent <i>Annual percent- age increase</i>	
	Personer <i>Persons</i>			Prosent <i>Percentages</i>			1966- 1970	1971- 1975
	1965	1970	1975	1965	1970	1975		
Hele landet <i>The whole country</i>	3 737 696	3 888 305	4 017 101	100,0	100,0	100,0	0,79	0,65
Akershus - Oslo	758 193	805 938	817 997	20,3	20,7	20,3	1,22	0,30
Hedmark - Oppland	345 069	351 683	361 621	9,2	9,0	9,0	0,38	0,56
Østlandet ellers ¹⁾	722 698	752 418	779 414	19,3	19,3	19,4	0,81	0,70
Agder - Rogaland	446 120	473 694	505 480	11,9	12,2	12,6	1,20	1,30
Vestlandet	675 422	698 485	721 697	18,1	18,0	18,0	0,67	0,65
Trøndelag	339 396	352 020	364 209	9,1	9,1	9,1	0,73	0,68
Nord-Norge	450 798	454 067	466 683	12,1	11,7	11,6	0,14	0,55

1) Østfold, Buskerud, Vestfold og Telemark.

Akershus-Oslo, som til sammen hadde nærmere 820 000 innbyggere i 1975, fikk fra 1970 til 1975 redusert sin andel av landets folkemengde fra 20,7 til 20,3 prosent, dvs. til samme andel som i 1965. Den andre markante endringen i perioden 1971-1975 var at andelen for Agder-Rogaland, som i 1966-1970 økte fra 11,9 til 12,2 prosent, gikk videre fram til 12,6 prosent.

Nord Norges befolkningsandel gikk fra 1970 til 1975 ned fra 11,7 til 11,6 prosent, altså vesentlig mindre nedgang enn i foregående femårsperiode da utgangspunktet var 12,1 prosent. Ellers har det vært bare ubetydelige endringer i størrelsesforholdet mellom landsdelene.

Den jevnere fordelingen av tilveksten skyldes i det alt vesentlige en bedre balanse i flyttingene enn før (se kap. V). Det forhold at utkantområder tradisjonelt har hatt høyest fruktbarhet, har i stor grad kompensert for netto utflytting.

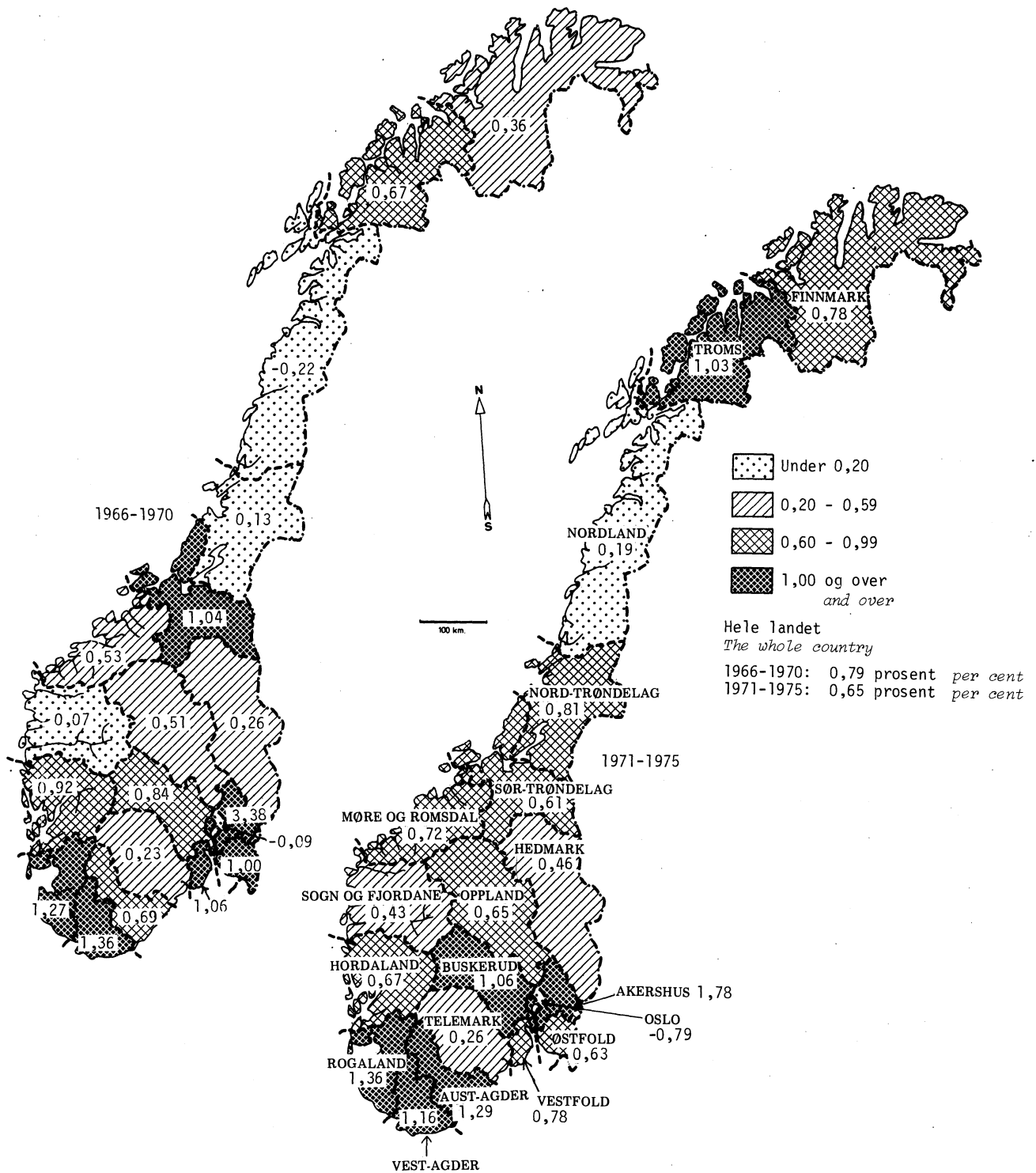
Tabell 3. Folkemengde og folketilvekst. Fylke *Population and population increase. County*

Fylke ¹⁾ <i>County</i>	Folkemengde <i>Population</i>			Folketilvekst <i>Population increase</i>			Årlig folketil- vekst i prosent <i>Annual percent- age increase</i>	
	31/12 1965	31/12 1970	31/12 1975	1966- 1975	1966- 1970	1971- 1975	1966- 1970	1971- 1975
Hele landet <i>The whole country</i>	3 737 696	3 888 305	4 017 101	279 405	150 609	128 796	0,79	0,65
Østfold	210 638	221 386	228 506	17 868	10 748	7 120	1,00	0,63
Akershus	274 436	324 390	354 975	80 539	49 954	30 585	3,38	1,78
Oslo	483 757	481 548	463 022	-20 735	-2 209	-18 526	-0,09	-0,79
Hedmark	176 918	179 204	183 410	6 492	2 286	4 206	0,26	0,46
Oppland	168 151	172 479	178 211	10 060	4 328	5 732	0,51	0,65
Buskerud	190 684	198 852	209 672	18 988	8 168	10 820	0,84	1,06
Vestfold	166 376	175 402	182 396	16 020	9 026	6 994	1,06	0,78
Telemark	155 000	156 778	158 840	3 840	1 778	2 062	0,23	0,26
Aust-Agder	78 126	80 839	86 211	8 085	2 713	5 372	0,69	1,29
Vest-Agder	115 970	124 171	131 645	15 675	8 201	7 474	1,36	1,16
Rogaland	252 024	268 684	287 624	35 600	16 660	18 940	1,27	1,36
Hordaland	357 034	373 843	386 669	29 635	16 809	12 826	0,92	0,67
Sogn og Fjordane	100 577	100 933	103 117	2 540	356	2 184	0,07	0,43
Møre og Romsdal	217 811	223 709	231 911	14 100	5 898	8 202	0,53	0,72
Sør-Trøndelag	222 181	234 022	241 334	19 153	11 841	7 312	1,04	0,61
Nord-Trøndelag	117 215	117 998	122 875	5 660	783	4 877	0,13	0,81
Nordland	243 645	240 951	243 200	-445	-2 694	2 249	-0,22	0,19
Troms	132 236	136 805	144 102	11 866	4 569	7 297	0,67	1,03
Finnmark	74 917	76 311	79 381	4 464	1 394	3 070	0,36	0,78

1) Ifølge fylkesgrensene etter 1. januar 1972.

1) According to county borders from 1 January 1972.

Figur 1. Arlig folketilvekst i prosent. Fylke. 1966-1970 og 1971-1975 Annual percentage increase of population. County. 1966-1970 and 1971-1975

I perioden 1971-1975 økte alle fylker unntatt Oslo sitt folketall. Størst økning både absolutt og relativt hadde Akershus med over 30 000 eller 1,78 prosent pr. år. Nest størst årlig tilvekstprosent hadde Rogaland (1,36), deretter kom Aust-Agder (1,29) og Vest-Agder (1,16). Svakest vekst hadde Nordland (0,19 prosent), Telemark (0,26 prosent), Sogn og Fjordane (0,43 prosent) og Hedmark (0,46 prosent). Oslo's tilbakegang utgjorde 0,79 prosent årlig.

Veksttaket i Akershus i 1971-1975 var likevel bare vel halvparten av det den var i 1966-1970. Foruten Akershus-Oslo hadde Sør-Trøndelag, Østfold, Hordaland og Vestfold betydelig reduksjon i årlig folketilvekst. Vesentlig økning i tilveksten hadde Nord-Trøndelag, Aust-Agder og Sogn og Fjordane foruten de 3 nord-norske fylkene.

Presset mot de store byene har avtatt

De tre største byområdene i landet hadde forholdsvis sterk vekst i 1960-åra, Oslo-området sterke i første halvdel av perioden. Når en for Bergen og Trondheim betrakter områdene innenfor nåværende bygrenser, var gjennomsnittlig årlig folketilvekst i perioden 1966-1970 henholdsvis 1,22 og 1,87 prosent. Oslo-området, regnet som Oslo kommune pluss 9 Akershus-kommuner, økte i samme tidsrom sitt folketall med 1,02 prosent årlig. Veksten innenfor Stavangers nåværende grenser var mer beskjeden, 0,75 prosent, eller litt under landsgjennomsnittet.

Tabell 4. Folkemengde og folketilvekst i de største byområdene *Population and population increase in the largest agglomerations*

Byområde <i>Agglomeration</i>	Folkemengde <i>Population</i>			Folketilvekst <i>Population increase</i>			Årlig folketil- vekst i prosent <i>Annual percent- age increase</i>	
	31/12 1965	31/12 1970	31/12 1975	1966- 1975	1966- 1970	1971- 1975	1966- 1970	1971- 1975
Oslo-området ¹⁾ <i>The Oslo-region</i> ¹⁾	663 743	698 191	699 950	36 207	34 448	1 759	1,02	0,05
Bergen ²⁾	197 924	210 397	213 594	15 670	12 473	3 197	1,22	0,30
Trondheim ²⁾	116 131	127 595	134 889	18 758	11 464	7 294	1,87	1,10
Stavanger ²⁾	78 844	81 847	86 643	7 799	3 003	4 796	0,74	1,14

1) Kommunene Oslo, Bærum, Asker, Nesodden, Ski, Oppegård, Lørenskog, Rælingen, Skedsmo og Nittedal.

2) Området innenfor kommunegrensene pr. 31/12 1975.

1) *The municipalities of Oslo, Bærum, Asker, Nesodden, Ski, Oppegård, Lørenskog, Rælingen, Skedsmo and Nittedal.* 2) *According to the municipality boundaries 31 December 1975.*

I løpet av første halvdel av 1970-åra er bildet blitt vesentlig endret. Oslo-områdets befolkning på om lag 700 000 personer økte bare ubetydelig, 0,05 prosent pr. år. Derimot økte folketallet i de andre kommunene i Akershus med gjennomsnittlig 1,8 prosent pr. år eller om lag like raskt som de 9 kommunene som er regnet med til Oslo-området. Oslo kommunes folkemengde er siden toppen i 1968 redusert med vel 25 000.

Folkemengden i Bergen nådde et foreløpig maksimum i 1973 og var ved utgangen av 1975 bare vel 3 000 høyere enn 5 år tidligere. Dette tilsvarer en årlig vekstprosent på 0,30. I resten av Hordaland fylke var veksten større, vel 1,1 prosent.

Trondheims vekst i 1971-1975 var 1,10 prosent pr. år, altså betydelig, men likevel bare noe over halvparten av den i femåret før. Dessuten var veksten avtakende fra 1973-1974. Resten av Sør-Trøndelag fylke sett under ett har etter 1965 hatt bare ubetydelig befolkningstilvekst.

Stavangerområdet har hatt en befolkningsutvikling nokså forskjellig fra de andre store byområdene. Etter å ha vokst i omtrent samme takt som resten av landet på 1960-tallet kom folketilveksten i Stavanger opp i 1,14 prosent i gjennomsnitt for 1971-1975, høyest i siste del av perioden. En sterkt medvirkende årsak til denne utviklingen er uten tvil opptrappingen av oljevirkksomheten. Veksten er likevel mindre enn i resten av Rogaland som i gjennomsnitt har vokst om lag 1,5 prosent pr. år i hele tidsrommet 1965-1975.

Veksten i de tre største byområdene har altså avtatt sterkt i 1971-1975, særlig i de to største. I disse har derimot resten av fylket hatt betydelig befolkningsøkning. I Rogaland har både Stavanger og resten av fylket vokst jevnt, mens Sør-Trøndelag utenom Trondheim praktisk talt ikke har hatt noen tilvekst.

Økt kvinneoverskott i de eldste aldersgruppene

Ved utgangen av 1975 var det registrert bosatt 2 022 234 kvinner, dvs. 27 367 flere kvinner enn menn. Dette tilsvarer 1 014 kvinner pr. 1 000 menn, mot 1 011 og 1 007 henholdsvis 5 og 10 år tidligere. Det var likevel mannsoverskott i alle aldersklasser under 53 år, men overskott av kvinner ellers. I aldersgruppen 25-29 år var det bare 933 kvinner pr. 1 000 menn, mens tallet for aldersgruppen 80 år og over var hele 1 624. Fra 1970 til 1975 økte tallet på kvinner pr. 1 000 menn i aldersgruppen 75-79 år fra 1 350 til 1 444.

Disse forskjellene henger sammen med at det alltid fødes flere gutter enn jenter, at menn har høyere dødelighet enn kvinner i alle aldre, og at dødeligheten for kvinner i motsetning til den for menn har vist en betydelig og uavbrutt nedgang i lengre tid.

Tabell 5. Folkemengde etter alder og kvinner pr. 1 000 menn *Population by age and females per 1 000 males*

Alder. År Age. Years	Folkemengde 31. desember <i>Population 31 December</i>			Kvinner pr. 1 000 menn <i>Females per 1 000 males</i>		
	1965	1970	1975	1965	1970	1975
Alle aldre <i>All ages</i>	3 737 696	3 888 305	4 017 101	1 007	1 011	1 014
0	65 309	64 102	55 821	936	943	956
1- 4	248 809	265 047	249 653	946	947	957
5- 9	307 064	313 535	331 124	955	946	948
10-14	302 526	307 528	315 027	951	955	947
15-19	315 338	302 437	308 108	947	952	956
20-24	263 811	313 534	303 001	945	937	948
25-29	208 040	260 710	315 074	963	941	933
30-34	196 511	206 683	261 588	974	967	940
35-39	221 334	195 938	207 078	971	975	968
40-44	252 750	219 587	195 140	983	974	978
45-49	254 833	249 880	217 197	1 004	990	982
50-54	238 784	249 136	244 916	1 007	1 018	1 004
55-59	217 909	230 773	241 025	1 046	1 034	1 045
60-64	193 349	206 093	218 600	1 113	1 092	1 077
65-69	165 993	176 613	188 960	1 170	1 189	1 165
70-74	125 507	142 431	152 599	1 201	1 286	1 310
75-79	83 642	97 555	110 834	1 303	1 350	1 444
80-	76 187	86 723	101 356	1 400	1 542	1 624

Forholdsvis færre barn og unge, men flere alderspensjonister

Siden 1950 har aldersgruppen 67 år og over økt jevnt både absolutt og relativt. Ved utgangen av 1975 talte gruppen vel 473 000 personer, av dette over 273 000 kvinner. I alt er dette godt over 200 000 flere enn i 1950 og nær 110 000 flere enn i 1965. Personer i alderen 67 år og over utgjorde 11,8 prosent av befolkningen i 1975, mot 11,1 prosent i 1970 og 10,2 prosent i 1965.

Tabell 6. Menn og kvinner etter alder. Absolutte tall og prosenttall. 31. desember 1950-1975
Males and females by age. Number and percentages. 31 December 1950-1975

Kjønn og år <i>Sex and year</i>	Alder. År <i>Age. Years</i>				15-44 ¹⁾ år <i>years</i>	
	Tall <i>Total</i>	0-6	7-15	16-66		67-
Absolutte tall <i>Number</i>						
Begge kjønn <i>Both sexes</i>						
1950	3 280 296	442 360	398 837	2 171 537	267 562	
1955	3 445 673	425 772	506 188	2 214 742	298 971	
1960	3 594 771	430 538	559 001	2 268 001	337 231	
1965	3 737 726	435 756	548 250	2 372 240	381 480	
1970	3 888 305	458 448	553 442	2 446 347	430 068	
1975	4 017 101	437 447	574 817	2 531 583	473 254	
Menn <i>Males</i>						
1950	1 626 401	227 695	203 199	1 076 431	119 076	
1955	1 715 316	218 599	260 060	1 103 754	132 903	
1960	1 791 144	220 448	287 079	1 133 015	150 602	
1965	1 862 338	223 928	280 754	1 188 428	169 228	
1970	1 933 700	235 885	283 239	1 229 571	185 005	
1975	1 994 867	223 746	295 093	1 276 474	199 554	
Kvinner <i>Females</i>						
1950	1 653 895	214 665	195 638	1 095 106	148 486	715 549
1955	1 730 357	207 173	246 128	1 110 988	166 068	696 589
1960	1 803 627	210 090	271 922	1 134 986	186 629	694 696
1965	1 875 388	211 828	267 496	1 183 812	212 252	714 904
1970	1 954 605	222 563	270 203	1 216 776	245 063	732 308
1975	2 022 234	213 701	279 724	1 255 109	273 700	775 204
Prosenttall <i>Percentages</i>						
Begge kjønn						
1950	100,0	13,5	12,2	66,2	8,2	
1955	100,0	12,4	14,7	64,3	8,7	
1960	100,0	12,0	15,6	63,1	9,4	
1965	100,0	11,7	14,7	63,5	10,2	
1970	100,0	11,8	14,2	62,9	11,1	
1975	100,0	10,9	14,3	63,0	11,8	
Menn						
1950	100,0	14,0	12,5	66,2	7,3	
1955	100,0	12,7	15,2	64,3	7,7	
1960	100,0	12,3	16,0	63,3	8,4	
1965	100,0	12,0	15,1	63,8	9,1	
1970	100,0	12,2	14,6	63,6	9,6	
1975	100,0	11,2	14,8	64,0	10,0	
Kvinner						
1950	100,0	13,0	11,8	66,2	9,0	43,3
1955	100,0	12,0	14,2	64,2	9,6	40,3
1960	100,0	11,6	15,1	62,9	10,3	38,5
1965	100,0	11,3	14,3	63,1	11,3	38,1
1970	100,0	11,4	13,8	62,3	12,5	37,5
1975	100,0	10,6	13,8	62,1	13,5	38,3

1) De mest aktuelle fødealdrene.

1) The most actual childbearing ages.

Aldergruppen 16-66 år, der de aller fleste yrkesaktive befinner seg, har økt i antall, men har helt siden 1960 utgjort omkring 63 prosent av total folkemengde. Alderssammensetningen innenfor den yrkesaktive aldersgruppen har imidlertid endret seg. Mens det i 1965 var aldrene 25-34 år som var spesielt fåtallige, gjaldt dette aldrene 35-44 år i 1975. Forklaringen ligger i de små fødselskullene i 1930-åra.

Tallet på barn i skolepliktig alder, 7-15 år, endret seg lite mellom 1960 og 1970, men har økt noe fram mot 1975. Prosentandelen gikk derfor noe ned før 1970.

Befolkningen under skolepliktig alder vokste langsomt mellom 1955 og 1965, men sterkere fram mot 1970 på grunn av økende fødselskull. Etterpå har aldersgruppen 0-6 år avtatt. Det synkende fødselstallet de seinere åra har ført til at antall førskolebarn vil synke under nivået i 1955. Den relative andelen gikk ned fra 12,4 til 10,9 prosent mellom 1955 og 1975, og vil fortsette å synke.

Tallet på kvinner i de aktuelle fødealdrene (15-44 år) har økt siden slutten av 1950-tallet og mest de siste åra. Relativt sett har imidlertid aldersgruppen under ett gått tilbake helt til omkring 1970. Nærmere undersøkelser av aldersfordelingen innenfor intervallet 15-44 år viser likevel at det siden 1962 har vært en stadig voksende andel i de mest aktuelle aldrene for barnefødsler, dvs. at en ut fra kvinnes antall og alderssammensetning skulle forvente flere fødte barn.

Forskyvninger i ekteskapelig status

Med omsyn til fordelingen etter ekteskapelig status er det iøynefallende at gruppen skilte og separerte har økt sterkt både absolutt og relativt. Fra 1960 til 1975 ble gruppens andel i aldrene 25-34 år mer enn tredoblet. I 1975 var 5,6 prosent av alle kvinner i alderen 35-39 år enten skilt eller separert. Det må tas et visst forbehold når det gjelder tallene for separerte, da det ikke finnes noen særskilt meldingsrutine når separerte ektefeller flytter sammen igjen. Tall for separerte vil derfor kunne være noe for høye.

Tabell 7. Menn og kvinner 16 år og over i ulike aldersgrupper, etter ekteskapelig status. Prosenttall. 1950-1975 *Males and females 16 years and over in different age groups, by marital status. Percentages. 1950-1975*

Kjønn og alder <i>Sex and age</i>	Ekteskapelig status			Marital status			Personer i alt <i>Persons, total</i>
	I alt <i>Total</i>	Ugift <i>Un- married</i>	Gift <i>Married</i>	Sepa- rert <i>Sepa- rated</i>	Skilt <i>Divorced</i>	Enke/ -mann <i>Widowed</i>	
Prosent <i>Percentages</i>							
Menn <i>Males</i>							
Alle aldre <i>All ages</i>							
1/12-1950	100,0	34,4	59,9	0,4	0,9	4,4	1 196 052
1/11-1960	100,0	29,3	65,0	0,4	1,2	4,1	1 281 670
31/12-1970	100,0	29,1	65,2	0,6	1,6	3,6	1 414 576
31/12-1975	100,0	28,7	64,5	1,0	2,2	3,5	1 476 028
16-39 år <i>years</i>							
1/12-1950	100,0	54,9	44,1	0,3	0,5	0,2	592 816
1/11-1960	100,0	50,1	48,8	0,4	0,6	0,1	554 928
31/12-1970	100,0	50,1	48,3	0,6	0,9	0,1	623 709
31/12-1975	100,0	48,2	49,0	1,2	1,5	0,1	685 133
40-66 år							
1/12-1950	100,0	14,9	79,6	0,5	1,4	3,6	484 007
1/11-1960	100,0	13,6	81,7	0,5	1,7	2,5	576 574
31/12-1970	100,0	12,5	82,5	0,6	2,3	2,1	605 862
31/12-1975	100,0	11,8	81,9	1,1	3,0	2,2	591 341

Tabell 7 (forts.). Menn og kvinner 16 år og over i ulike aldersgrupper, etter ekteskadelig status. Prosenttall. 1950-1975 *Males and females 16 years and over in different age groups, by marital status. Percentages. 1950-1975*

Kjønn og alder	Ekteskadelig status						Personer i alt
	I alt	Ugift	Gift	Separert	Skilt	Enke/ -mann	
	Prosent <i>Percentages</i>						
Menn (forts.) <i>Males (cont.)</i>							
67- år							
1/12-1950	100,0	11,2	58,7	0,2	1,0	28,8	119 229
1/11-1960	100,0	12,6	61,1	0,2	1,3	24,8	150 168
31/12-1970	100,0	12,6	65,3	0,2	1,7	20,2	185 005
31/12-1975	100,0	12,2	66,4	0,3	1,8	19,3	199 554
Kvinner <i>Females</i>							
Alle aldrer							
1/12-1950	100,0	30,4	57,7	0,4	1,4	10,1	1 243 696
1/11-1960	100,0	24,3	63,2	0,4	1,7	10,4	1 319 637
31/12-1970	100,0	22,7	63,1	0,6	2,2	11,4	1 461 839
31/12-1975	100,0	21,8	62,2	1,0	2,8	12,2	1 528 809
16-39 år							
1/12-1950	100,0	42,0	56,1	0,4	0,8	0,7	577 354
1/11-1960	100,0	35,0	63,1	0,5	0,9	0,5	535 320
31/12-1970	100,0	36,2	61,4	0,8	1,2	0,4	593 915
31/12-1975	100,0	35,4	60,6	1,5	2,1	0,4	649 077
40-66 år							
1/12-1950	100,0	20,5	67,0	0,4	2,0	10,1	516 660
1/11-1960	100,0	15,7	72,5	0,5	2,4	8,9	598 173
31/12-1970	100,0	10,7	76,3	0,6	2,9	9,5	622 861
31/12-1975	100,0	8,6	76,7	0,9	3,6	10,2	606 032
67- år							
1/12-1950	100,0	20,4	32,2	0,1	1,1	46,1	149 682
1/11-1960	100,0	21,2	33,6	0,1	1,6	43,4	186 144
31/12-1970	100,0	20,3	33,9	0,1	2,7	43,0	245 063
31/12-1975	100,0	18,5	33,7	0,2	2,8	44,8	273 700

Blant de eldre er det blitt forholdsvis færre enkemenn. Mens hver fjerde manni aldersgruppen 67 år og over var enkemenn i 1960, gjaldt det bare knapt hver femte i 1975. Dette må ses på bakgrunn av synkende dødelighet for kvinner. Tallet på enkemenn har likevel økt litt.

Andelen ugifte i aldersgruppen 40-66 år har gått ned, særlig blant kvinner. Det henger sammen med den økte giftermålsaktiviteten fra slutten av 1930-årene.

Tabell 8. Ugifte, gifte og før gifte menn og kvinner 15 år og over, etter alder. Prosenttall. 1950-1975 *Unmarried, married and previously married males and females 15 years and over, by age. Percentages. 1950-1975*

Kjønn, ekteskapelig status og år <i>Sex, marital status and year</i>	I alt <i>Total</i>	Alder. År <i>Age. Years</i>						
		15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-
MENN <i>MALES</i>								
Ugifte <i>Unmarried</i>								
1/12-1950	100,0	24,1	40,9	15,2	8,3	5,8	3,5	2,3
1/11-1960	100,0	33,0	30,8	12,2	8,6	6,9	5,1	3,4
31/12-1970	100,0	34,7	35,7	7,3	7,0	6,4	5,1	3,9
31/12-1975	100,0	34,4	37,3	7,6	5,4	6,2	4,9	4,0
Gifte <i>Married</i>								
1/12-1950	100,0	0,0	10,2	26,3	24,9	19,8	11,8	7,0
1/11-1960	100,0	0,1	9,7	22,7	25,0	20,6	14,2	7,6
31/12-1970	100,0	0,1	14,6	18,0	21,4	21,3	15,4	9,2
31/12-1975	100,0	0,1	14,9	20,2	18,1	20,7	16,0	9,9
Før gifte <i>Previously married</i>								
1/12-1950	100,0	0,0	1,9	6,9	9,7	14,8	21,0	45,7
1/11-1960	100,0	0,0	2,1	6,1	10,0	13,5	21,1	47,2
31/12-1970	100,0	0,0	4,5	7,4	10,4	14,9	18,8	43,9
31/12-1975	100,0	0,0	6,8	12,5	11,3	14,7	17,3	37,4
KVINNER <i>FEMALES</i>								
Ugifte								
1/12-1950	100,0	24,4	29,3	12,0	11,1	10,1	7,1	5,9
1/11-1960	100,0	35,0	19,5	7,5	8,6	10,7	10,1	8,6
31/12-1970	100,0	38,5	25,1	4,2	5,0	7,1	9,3	10,9
31/12-1975	100,0	39,6	27,3	4,7	3,4	5,8	7,7	11,5
Gifte								
1/12-1950	100,0	0,4	17,0	27,7	23,5	17,2	9,6	4,5
1/11-1960	100,0	0,7	15,4	24,3	24,6	18,6	11,4	5,0
31/12-1970	100,0	0,9	19,7	19,0	21,6	20,1	12,8	6,0
31/12-1975	100,0	0,8	20,0	20,7	18,4	20,1	13,6	6,5
Før gifte								
1/12-1950	100,0	0,0	1,8	5,8	10,3	17,7	23,6	40,7
1/11-1960	100,0	0,0	1,7	4,2	9,1	16,2	25,9	42,8
31/12-1970	100,0	0,0	2,9	3,9	7,4	15,2	25,1	45,4
31/12-1975	100,0	0,0	4,4	6,2	6,8	13,9	23,5	45,2

En stadig større del av den gifte befolkningen tilhører aldersgruppen 20-39 år, til tross for nedgangen i giftermålshyppigheten de siste årene. Siden gruppen omfatter 20 årskull av noe varierende størrelse, vil det ta tid før en slik endring i giftermålsmonsteret "slår igjennom".

Blant før gifte personer er andelen under 40 år økende, vesentlig på grunn av stadig flere skilsmisser og separasjoner. I tidsrommet 1970-1975 er andelen økt med om lag 60 prosent.

Raskere og jevnere folketilvekst enn ellers i Norden

Norges vel 4,0 millioner innbyggere ved utgangen av 1975 tilsvarte 18,0 prosent av Nordens 22,3 millioner. Vårt lands folkemengde utgjorde omkring 17,5 prosent i hele tidsrommet 1800-1950. Både Sveriges og Finlands andel av folkemengden har gått ned de siste 25 årene, mens Danmark har beholdt samme prosent. Klart raskest øker likevel resten av Norden, Island, Grønland og Færøyene, som i 1975 hadde til sammen 1,4 prosent av folkemengden, mot 1,1 prosent i 1950.

Tabell 9. Folkemengden i de nordiske land ved utgangen av året. 1940-1975. 1 000 *Population of Nordic countries at end of year. 1940-1975. 1 000*

Land	Country	1940	1950	1960	1965	1970	1975
Norden ¹⁾	<i>The Nordic countries¹⁾</i>	17 060	18 832	20 368	21 129	21 809	22 320
Danmark	<i>Denmark</i>	3 844	4 281	4 585	4 777	4 951	5 065
Finland	<i>Finland</i>	3 696	4 030	4 446	4 570	4 598	4 720
Island	<i>Iceland</i>	121	144	176	194	205	219
Norge	<i>Norway</i>	2 982	3 279	3 595	3 738	3 888	4 017
Sverige	<i>Sweden</i>	6 371	7 042	7 498	7 773	8 081	8 208

1) Medregnet Grønland og Færøyene.

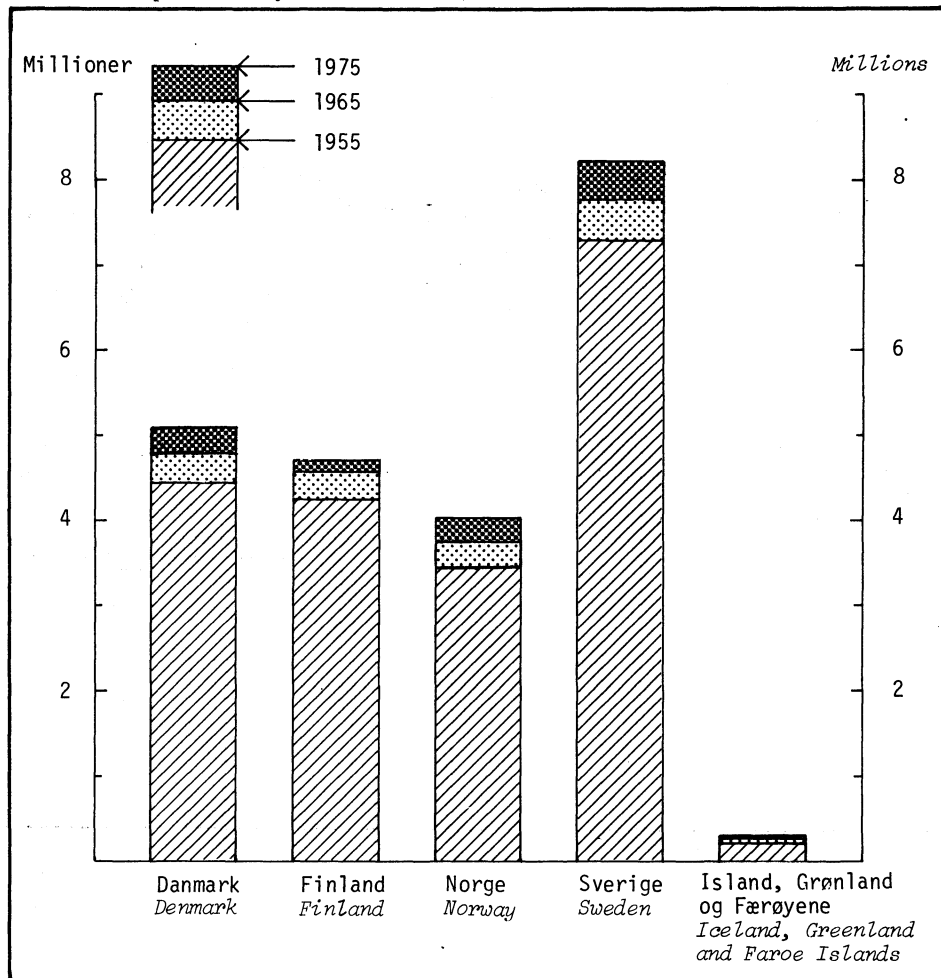
1) *Including Greenland and Faeroe Islands.*

K i l d e: Nordisk statistisk årsbok 1976. *Source: Yearbook of Nordic Statistics 1976.*

Årlig folketilvekst har etter 1950 gjennomgående vært avtakende i alle de større landene i Norden. For Norge viser vekstprosenten en jevnere utvikling enn for andre nordiske land. Dette skyldes hovedsakelig vårt lands særlig stabile nettoflytting overfor utlandet: Omtrent balanse til og med 1970 og jevnt innflyttingsoverskott deretter. Tall for nettoflytting i 1970 er noe misvisende da de omfatter en del flyttinger, særlig utflyttinger, som fant sted årene før.

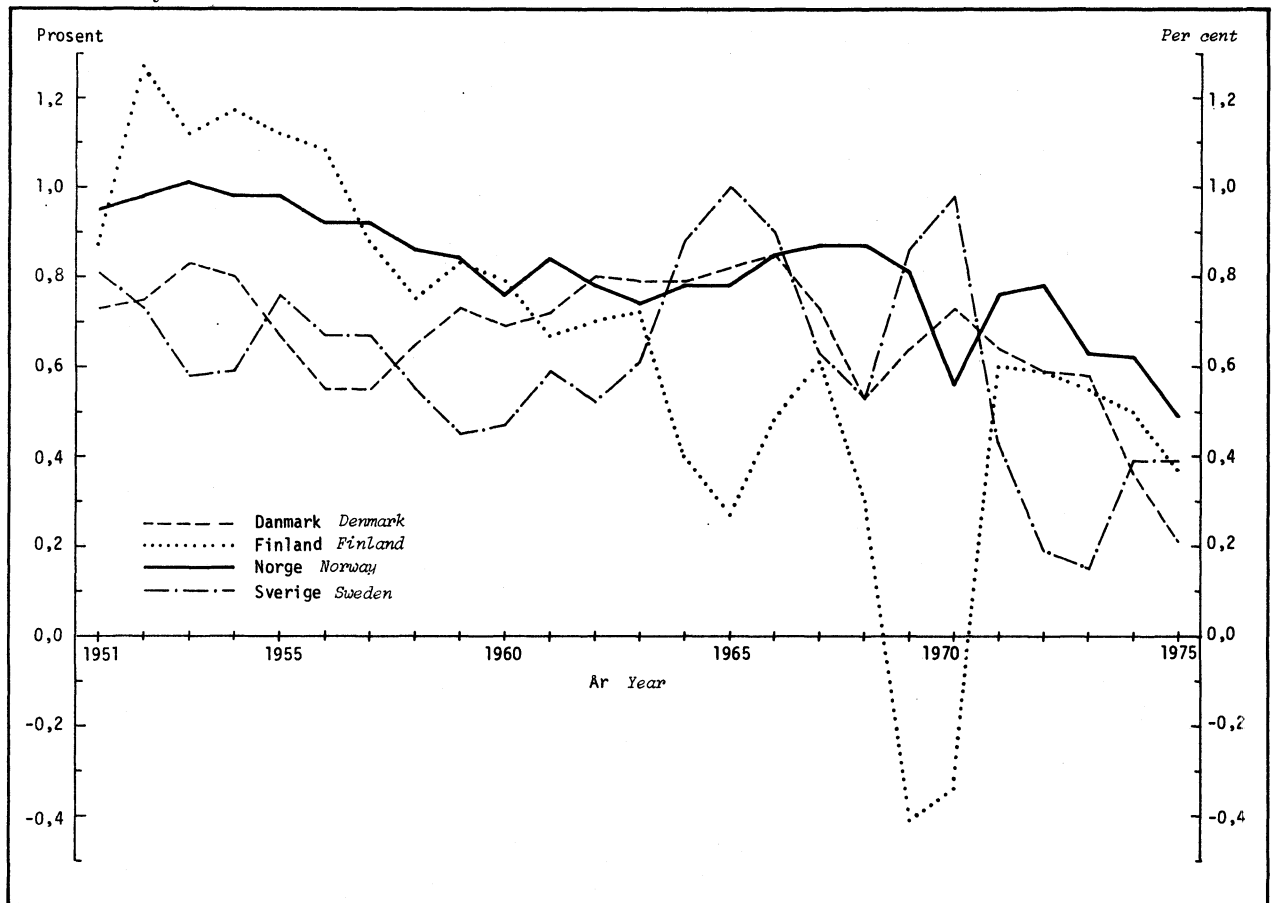
Mest varierer endringen i befolkningens størrelse i Finland og Sverige i perioden 1964-1973, noe som delvis skyldes sysselsettingsbetingede flyttinger mellom de to landene, og for Sverige også delvis bølger av innvandrede fremmedarbeidere fra andre land. De to siste årene i perioden 1971-1975 har folketilveksten ligget mellom 0,3 og 0,6 prosent pr. år for alle 4 land, og den har vist en nedadgående eller uendret tendens.

Figur 2. Folkemengden i de nordiske land. 1955, 1965 og 1975
Population of the Nordic countries. 1955, 1965 and 1975

Kilde: Nordisk statistisk årsbok.
 Source: Yearbook of Nordic Statistics.

Figur 3. Årlig folketilvekst i Norge og tre andre nordiske land. 1951-1975 Annual percentage increase of population in Norway and three other Nordic countries. 1951-1975

Kilde: Statistisk årbok i vedkommende land.
Source: The national statistical yearbook.

II. INNGÅELSE OG OPPLØSNING AV EKTESKAP

Økningen i tallet på bestående ekteskap sterkt redusert

I femårsperioden 1971-1975 ble det i gjennomsnitt pr. år inngått 27 898 ekteskap der brudgommen var bosatt i Norge, mot gjennomsnittlig 29 055 i 1966-1970. Samtidig med denne reduksjonen av inngåtte ekteskap har avgangen ved død og skilsmisse fra bestanden av bestående ekteskap økt, fra gjennomsnittlig nærmere 19 700 ekteskap for åra 1966-1970 til 22 200 i neste periode. Storparten av ekteskapsoppløsningene, nærmere 17 600 av 22 200 i 1971-1975, skyldes at den ene ektefellen dør. Årlig gjennomsnittstall for skilsmisser i denne perioden var 4 630. Skilsmisser spiller derfor en underordnet rolle når alle aldersgrupper ses under ett. Derimot er skilsmisser den klart dominerende oppløsningsårsaken for personer under om lag 50 år, og særlig for de under 40 år.

Tabell 10. Inngåtte og oppløste ekteskap. Årsgjennomsnitt *Marriages contracted and dissolved. Annual average*

År Year	Inngåtte ekteskap ¹⁾ <i>Marriages contracted¹⁾</i>	Oppløste ekteskap <i>Marriages dissolved</i>			Overskott av inngåtte ekteskap <i>Excess of marriages contracted</i>	Oppløste ekteskap pr. 1 000 bestående ³⁾ <i>Marriages dissolved per 1 000 existing³⁾</i>	
		I alt <i>Total</i>	Ved død <i>By death</i>	Ved skilsmisse ²⁾ <i>By divorce²⁾</i>		Ved død	Ved skilsmisse ²⁾
1961-1965	24 300	17 418 ⁴⁾	14 922 ⁵⁾	2 496	6 882 ⁴⁾	17,33	2,90
1966-1970	29 055	19 622 ⁶⁾	16 586 ⁷⁾	3 036	9 433 ⁶⁾	18,31	3,35
1971-1975	27 898	22 197	17 567	4 630	5 701	18,46	4,87
1971	29 510	21 040	17 309	3 731	8 470	18,49	3,99
1972	28 596	21 537	17 515	4 022	7 059	18,53	4,26
1973	28 141	22 339	17 675	4 664	5 802	18,55	4,89
1974	27 344	22 715	17 559	5 156	4 629	18,30	5,37
1975	25 898	23 356	17 779	5 577	2 542	18,44	5,78

1) Inngåtte ekteskap der brudgommen var bosatt i Norge. 2) Skilsmisser der den ene eller begge ektefellene var bosatt i Norge. 3) Oppløste ekteskap pr. 1 000 gifte og separerte kvinner. 4) Se note 5. 5) Ikke medregnet ekteskap oppløst ved død der ektefellene var separert. 6) Se note 7. 7) Ikke medregnet om lag 50 ekteskap oppløst ved død i 1966 der ektefellene var separert.

1) *Marriages contracted with bridegrooms resident in Norway.* 2) *Divorces with one or both of the divorced resident in Norway.* 3) *Marriages dissolved per 1 000 married and separated women.* 4) *See note 5.* 5) *Excluded marriages dissolved by death where the couple was separated.* 6) *See note 7.* 7) *Excluding about 50 marriages dissolved by death in 1966 where the couple was separated.*

Resultatet av færre ekteskapsinngåelser og flere oppløsninger både ved død og skilsmisse er at nettoøkningen av bestående ekteskap er redusert fra om lag 9 400 årlig for 1966-1970 til 5 700 for 1971-1975. På grunn av netto innflytting til landet den siste femårsperioden var den faktiske nettoøkningen om lag 6 000. I løpet av de siste åra er nettotilveksten blitt stadig mindre og kom i 1976 ned i om lag 1 600 når det ikke tas hensyn til flyttinger.

Avtakende giftermålshyppighet, særlig blant de yngre

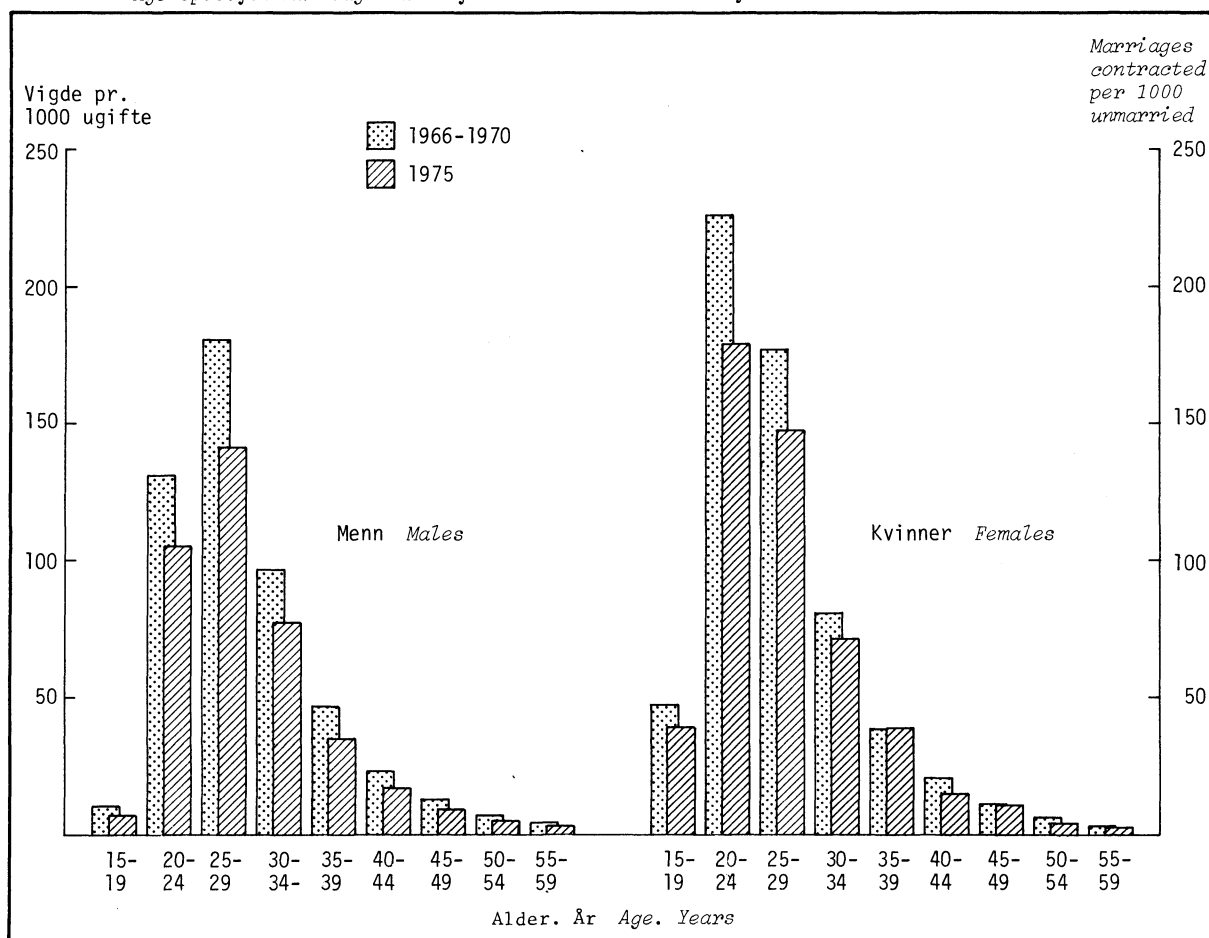
De høyeste registrerte tallene for inngåtte ekteskap gjelder åra fra 1967 til 1971 med mellom 29 100 og 29 600 hvert år, flest i 1969. Etter 1971 har vigselstallet avtatt hvert år og var for 1976 knapt 25 400. Selv om de absolutte tallene har gått ned, kan en ikke uten videre slutte at folks tendens til å inngå ekteskap er blitt redusert. At dette likevel må være tilfelle, iallfall blant yngre mennesker, går fram ved å sammenlikne tall for registrert folkemengde fordelt på ekteskadelig status. Prosentandelen av de bosatte som aldri har vært gift har økt merkbart både for menn og kvinner i de yngre aldersklassene. Fra utgangen av 1970 til utgangen av 1975 økte prosenten ugifte blant 20-årige menn fra 91 til 93, og for kvinner fra 70 til 73. En tilsvarende økning gjaldt aldersklassen 25 år.

Tabell 11. Andel av menn og kvinner som aldri har vært gift. Prosent *Percentage never married of males and females*

Kjønn <i>Sex</i>	Alder. År <i>Age. Years</i>								
År <i>Year</i>	20	25	30	35	40	45	50	60	70
Menn <i>Males</i>									
1/12-1950	97	69	37	23	18	16	15	13	12
1/11-1960	93	54	28	19	15	14	13	14	13
31/12-1970	91	41	20	15	14	13	12	12	13
31/12-1975	93	45	20	13	12	12	12	12	12
Kvinner <i>Females</i>									
1/12-1950	83	43	23	18	18	20	20	21	21
1/11-1960	71	24	14	11	11	12	15	19	21
31/12-1970	70	22	10	7	7	8	9	14	19
31/12-1975	73	23	10	7	6	6	7	11	17

Aldersavhengige giftermålshyppigheter for ugifte av hvert kjønn bekrefter at den markerte nedgangen hovedsakelig gjelder menn 20-34 år og kvinner 20-29 år. En sammenlikning av de tre siste femårsperiodene viser at giftermålshyppigheten gjennomgående var størst i 1961-1965 unntatt for de viktige gruppene menn under 30 år og kvinner under 25 år, der tallene for perioden 1966-1970 var klart de høyeste. For åra 1971-1975 under ett ble det observert lavere hyppigheter enn i begge de foregående femårsperiodene, unntatt for aldersgruppen 20-24, begge kjønn, og for kvinner under 20 år. Tall for hvert enkelt kalenderår viser en klar og uavbrutt nedgang i hyppighetene for alle aldersgrupper under 45 år, unntatt for kvinner 35-39 år, der en viss økning kan registreres.

Figur 4. Aldersavhengige giftermålshyppigheter for ugifte menn og kvinner. 1966-1970 og 1975
Age-specific marriage rates for unmarried males and females. 1966-1970 and 1975

Tabell 12. Aldersavhengige giftermålshyppigheter for ugifte menn og kvinner *Age-specific marriage rates for unmarried males and females*

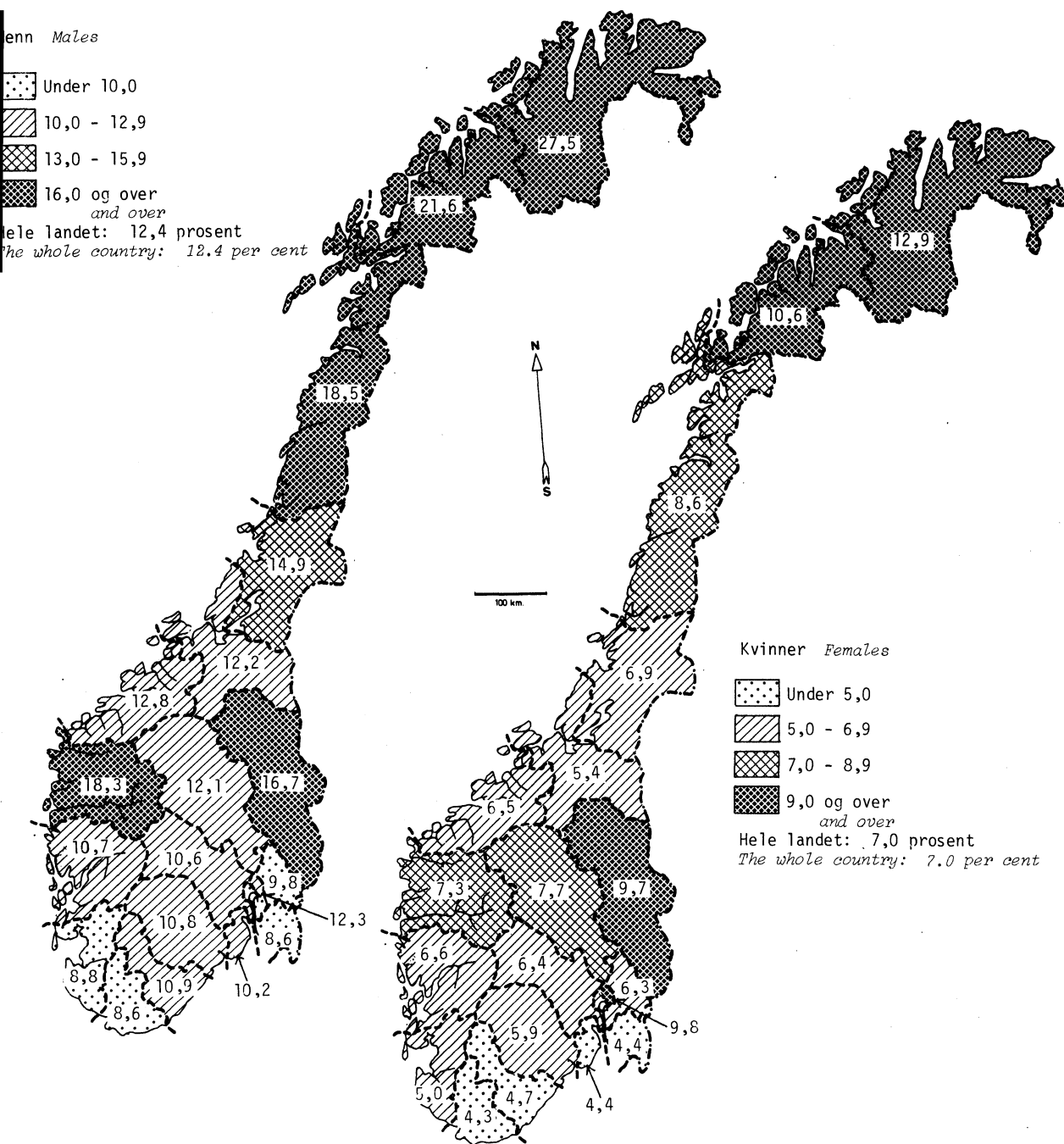
Kjønn og alder <i>Sex and age</i>			Vigde pr. 1 000 av middelfolkemengden <i>Persons married per 1 000 of mean population</i>							
			1961- 1965	1966- 1970	1971- 1975	1971	1972	1973	1974	1975
Menn <i>Males</i>										
15	år	<i>years</i>	-	-	-	-	-	-	-	-
16	"	"	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1
17	"	"	2,5	2,3	1,3	1,4	1,7	1,5	1,0	1,0
18	"	"	12,1	11,7	9,8	10,6	11,3	10,7	9,8	6,5
19	"	"	36,3	37,5	34,3	36,8	36,1	34,5	33,7	30,7
15-19	"	"	9,4	10,3	8,9	9,5	9,6	9,1	8,7	7,6
20-24	"	"	109,9	130,7	120,6	132,8	126,9	123,9	114,4	105,1
25-29	"	"	168,0	180,1	160,6	179,6	172,6	161,5	152,3	141,0
30-34	"	"	99,9	96,7	80,7	86,6	81,5	78,9	79,7	77,6
35-39	"	"	50,4	46,5	36,3	39,3	35,0	35,1	37,5	34,7
40-44	"	"	27,6	23,0	18,1	20,0	18,3	15,5	19,5	17,0
45-49	"	"	15,8	12,6	9,7	10,3	9,0	8,6	10,9	9,7
50-54	"	"	7,9	7,1	5,4	5,2	5,7	6,2	5,0	5,1
55-59	"	"	4,6	4,1	3,0	1,9	2,8	2,8	4,2	3,1
Kvinner <i>Females</i>										
15	år	<i>years</i>	0,4	0,4	0,3	0,4	0,3	0,4	0,2	0,5
16	"	"	6,8	7,5	7,1	6,5	8,2	6,9	7,3	6,5
17	"	"	30,2	32,6	30,4	33,3	32,9	32,0	28,9	24,9
18	"	"	78,6	82,0	78,5	84,2	81,3	82,1	77,2	68,1
19	"	"	124,6	129,1	122,4	134,1	130,1	124,2	116,4	108,4
15-19	"	"	42,9	47,5	44,5	47,4	46,8	45,7	43,1	39,4
20-24	"	"	206,8	226,0	208,0	232,7	220,7	213,9	196,2	178,7
25-29	"	"	182,4	176,7	163,7	175,9	178,9	163,3	155,1	147,6
30-34	"	"	85,6	80,4	70,4	71,5	66,8	67,2	74,0	71,7
35-39	"	"	44,3	38,3	36,3	35,3	32,9	35,1	39,9	38,6
40-44	"	"	22,6	20,3	16,2	18,2	17,3	14,0	15,9	15,1
45-49	"	"	12,1	11,3	10,1	9,9	11,6	9,5	8,5	10,8
50-54	"	"	6,5	6,1	5,2	4,6	6,0	5,6	5,6	4,1
55-59	"	"	3,2	3,1	2,8	3,3	2,5	2,7	3,0	2,5

Det synes å ha vært en allmenn oppfatning at tenåringsekteskap har blitt stadig mer vanlig, iallfall helt fram til de aller seineste åra. Denne utviklingen snudde allerede i løpet av 1960-tallet, for menn under 19 år allerede før 1965.

Endret giftermålsmonster eller bare utsettelse av vigslene?

Det er grunn til å stille spørsmål om hva som ligger bak nedgangen i giftermålsratene. Representerer den bare en utsettelse av vigslene, eller kan vi vente at en forholdsvis større del av kullene aldri blir gift? Og dersom dette siste er tilfelle, betyr det at samliv i ekteskap eller under ekteskapsliknende forhold blir mindre vanlig?

Figur 5. Beregnet andel ugifte menn og kvinner ved fylte 50 år. Fylke. Prosent. 1974-1975
 Estimated percentage unmarried males and females at 50 years of age. County. 1974-1975

Den observerte nedgangen i giftermålshyppighetene siden 1960-tallet er ikke mer omfattende enn nedgangen i 1920-åra. Dengang gjaldt reduksjonen vesentlig en utsettelse av vigslene på grunn av økonomiske nedgangstider. Det er mulig at utviklingen også de siste 5-10 åra i noen grad representerer en utsettelse av giftermålene. Det er likevel flere forhold som tyder på en viss overgang til et annet samlivsmønster, der personer av ulikt kjønn bor sammen under ekteskapsliknende forhold uten å være gift. Det fins foreløpig ingen offisiell statistikk over omfanget av ugifte samboende i Norge, men utbredelsen anses for å være forholdsvis liten sammenliknet med i Sverige og Danmark. Den økende andelen fødsler utenfor ekteskap i første halvdel av 1970-åra tyder likevel på forholdsvis flere pardannelser uten vigsel.

Også i samband med tradisjonell inngåelse av ekteskap er det skjedd en endring idet det stadig blir registrert flere borgerlige vigslar, både i antall og relativt sett. Mens gjennomsnittlig omtrent hver sjuende vigsel i 1960-åra foregikk borgerlig, gjaldt dette hver femte i 1971-1975. I året 1975 ble 6 800 av 25 900 vigslar foretatt av ikke-kirkelig vigselmann, slik at mer enn hver fjerde vigsel var borgerlig.

Økende andel som aldri blir gift

Et summarisk mål for giftermålsaktivitet for et bestemt fødselskull er den observerte prosenten av dem ved en viss alder, f.eks. 50 år, som aldri har vært gift. Tabell 11 viser at ved utgangen av 1975 var 12 prosent av alle menn og 7 prosent av alle kvinner født i 1925 fortsatt ugifte ved fylte 50 år. Et omtrent tilsvarende mål, men som i stedet gir uttrykk for giftermålsaktiviteten i en tidsperiode, fås ved å beregne hvor stor del av et tenkt kull av ugifte 15-åringer som fortsatt er ugifte ved alder 50 år under forutsetning av at de gjennomlever de aldersavhengige giftermålshyppighetene som ble observert i perioden. Det regnes bare med første gangs giftermål, og dødsfall forutsettes ikke å kunne forekomme. Tabell 13 gir slike tall særskilt for menn og kvinner for åra 1960-1975.

Tabell 13. Observert og beregnet gjennomsnittlig alder ved første gangs giftermål *Observed and estimated average age at first marriage*

År Year	Gjennomsnittlig giftermålsalder Average age at marriage				Beregnet, prosent ugifte ¹⁾ ved alder 50 år Estimated percentage unmarried ¹⁾ at age 50	
	Menn Males		Kvinner Females		Menn Males	Kvinner Females
	Observervert Observed	Beregnet ¹⁾ Estimated ¹⁾	Observervert	Beregnet ¹⁾		
1960	27,2	26,3	24,1	23,2	8,8	4,1
1961	27,2	26,2	24,0	23,2	8,0	3,7
1962	26,7	26,0	23,6	23,1	8,3	4,2
1963	26,4	25,9	23,3	23,2	8,6	4,7
1964	26,2	25,8	23,1	23,1	8,2	4,8
1965	25,8	25,9	23,0	23,3	10,0	6,2
1966	25,6	25,5	22,8	22,9	7,7	4,6
1967	25,4	25,4	22,8	22,9	7,1	4,2
1968	25,3	25,4	22,7	22,8	7,6	4,6
1969	25,2	25,3	22,7	22,8	7,9	4,7
1970	25,1	25,3	22,8	22,8	8,4	4,7
1971	25,1	25,3	22,7	22,7	8,6	4,7
1972	25,1	25,3	22,7	22,8	9,8	5,2
1973	25,1	25,4	22,7	22,9	10,9	5,9
1974	25,3	25,8	22,8	23,2	11,5	6,5
1975	25,3	26,0	22,9	23,5	13,5	7,6

1) Under forutsetning av at et kull ugifte personer i alder 15 år gjennomlever de aldersavhengige giftermålshyppighetene observert vedkommende år, og at dødsfall ikke forekommer.

1) On the condition that a cohort unmarried persons at age 15 years will get married according to the age-specific marriage rates the year observed, and that deaths do not occur.

Beregningene viser at giftermålsaktiviteten for åra 1960-1971 tilsvarte en andel fortsatt ugifte ved fylte 50 år på 7-8 prosent for menn og 4-5 prosent for kvinner. Variasjonene i denne perioden var beskjedne til et såvidt følsomt mål å være. Blant kvinner var giftermålsaktiviteten størst omkring 1961, mens den for begge kjønn sett under ett var størst i 1967. Nedgangen i tallet på inngåtte ekteskap fra 1972 avmerkes tydelig ved at beregnet prosent ugifte ved fylte 50 år har økt betydelig. For 1975 var den økt til 13,5 prosent for menn og 7,6 prosent for kvinner.

Tabell 14. Beregnet andel¹⁾ ugifte menn og kvinner ved utvalgte aldre. Prosent *Estimated percentage¹⁾ unmarried males and females at selected ages*

Kjønn og år <i>Sex and year</i>	Alder. År <i>Age. Years</i>						
	20	25	30	35	40	45	50
Menn <i>Males</i>							
1960	96,0	56,7	25,2	14,9	11,3	9,5	8,8
1966	94,8	50,1	19,9	11,9	9,3	8,2	7,7
1970	95,1	48,2	19,2	12,2	9,9	8,9	8,4
1975	96,3	56,3	27,3	18,4	15,4	14,1	13,5
Kvinner <i>Females</i>							
1960	80,7	26,8	10,4	6,3	4,9	4,4	4,1
1966	78,9	25,5	10,1	6,6	5,4	4,9	4,6
1970	78,9	23,6	9,7	6,4	5,4	4,9	4,7
1975	82,0	32,5	15,2	10,6	8,7	8,1	7,6

1) Se note 1, tabell 13.

1) See note 1, table 13.

De observerte vigslene i 1975 innebærer at nesten hver tredje kvinne i et tenkt fødselskull fortsatt var ugift ved 25-årsalderen mot knapt hver fjerde ut fra vigselstall for 1970. Tilsvarende ville mer enn hver fjerde mann være ugift ved alder 30 basert på 1975-tall, mot bare knapt hver femte person dersom tall fra slutten av 1960-åra legges til grunn.

Brudefolkenes alder øker

Aldersfordelingen for dem som har inngått ekteskap har i løpet av femåret 1971-1975 for begge kjønn vist en forskyvning mot aldersgrupper over 25 år. Spesielt er aldersgruppen 20-24 år blitt svakere representert etter hvert, men den utgjør likevel en større andel enn i perioden 1961-1965. Dette henger sammen med at aldersfordelingen påvirkes av variasjoner i fødselskullene.

Tabell 15. Inngåtte ekteskap etter brudgommens alder/brudens alder. Prosenttall *Marriages by age of bridegroom/age of bride. Percentages*

Kjønn og år <i>Sex and year</i>	I alt <i>Total</i>	Alder. År <i>Age. Years</i>						
		-20	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-
Menn <i>Males</i>								
1961-1965	100,0	6,0	41,5	27,7	10,8	5,4	3,3	5,3
1966-1970	100,0	5,5	52,0	25,2	7,5	3,5	2,2	4,1
1971-1975	100,0	5,0	49,8	29,7	7,3	2,8	1,7	3,7
1971	100,0	4,9	52,1	28,2	6,7	2,8	1,7	3,6
1972	100,0	5,2	50,6	29,8	6,7	2,5	1,6	3,6
1973	100,0	5,1	50,2	29,9	6,9	2,7	1,6	3,6
1974	100,0	5,0	48,1	30,2	7,8	3,0	1,9	4,0
1975	100,0	4,6	47,5	30,3	8,7	3,2	1,8	3,9
Kvinner <i>Females</i>								
1961-1965	100,0	24,7	48,0	13,6	4,8	3,1	2,2	3,6
1966-1970	100,0	22,6	55,7	12,4	3,3	1,8	1,4	2,8
1971-1975	100,0	22,6	52,6	15,7	3,9	1,7	1,0	2,5
1971	100,0	22,4	54,9	14,5	3,2	1,5	1,1	2,4
1972	100,0	23,1	52,8	16,0	3,2	1,5	0,9	2,5
1973	100,0	23,1	52,7	15,5	3,7	1,6	1,0	2,4
1974	100,0	22,4	51,1	16,0	4,6	2,0	1,2	2,7
1975	100,0	21,7	50,9	16,7	5,0	2,2	1,0	2,5

Fra 1961-1965 til 1966-1970 gikk den observerte gjennomsnittsalderen for alle vigde ned fra 27,8 år til 26,5 år for menn og fra 24,5 år til 23,7 år for kvinner, og viste praktisk talt ingen ytterligere økning fram til 1971-1975. At gjennomsnittsalderen ikke har økt til tross for en stadig større andel annen- og tredjegangsvigde, skyldes vesentlig at større fødselskull har nådd aktuell vigdelsalder.

Tabell 16. Observert gjennomsnittsalder ved giftermålet. År *Observed average age at marriage. Years*

År <i>Year</i>	Alle vigde <i>All marriages</i>		Ugifte <i>Unmarried</i>		Før gifte <i>Divorced and widowed</i>	
	Menn <i>Males</i>	Kvinner <i>Females</i>	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
1961-1965	27,8	24,5	26,4	23,4	43,7	38,3
1966-1970	26,5	23,7	25,3	22,8	41,9	37,3
1971-1975	26,5	23,8	25,2	22,7	40,2	36,2
1971	26,3	23,7	25,1	22,7	41,0	36,6
1972	26,3	23,7	25,1	22,7	40,8	36,5
1973	26,3	23,7	25,1	22,7	40,1	36,4
1974	26,7	24,0	25,3	22,8	39,7	36,2
1975	26,8	24,1	25,3	22,9	39,5	35,3

Et bedre inntrykk av utviklingen i brudefolkenes gjennomsnittsalder fås ved å se på beregnede tall for første gangs vigsel basert på de tenkte fødselskullene, tabell 13. Her går det fram at gjennomsnittlig giftermålsalder var lavest omkring 1970, for begge kjønn. Endringene over tid i beregnet giftermålsalder var atskillig mindre enn endringene i observert gjennomsnittsalder, idet nedgangen fra 26,3 år i 1960 til 25,3 år i 1970 for menn bare er halvparten av reduksjonen på 2,1 år når variasjoner i fødselskullene ikke tas hensyn til. Derimot slo nedgangen i giftermålsaktiviteten blant de yngre ut i en økning i beregnet gjennomsnittsalder på 0,7 år fra 1970 til 1975, mens observert gjennomsnittsalder økte bare 0,2 år. For kvinner gikk beregnet gjennomsnittsalder ned fra 23,2 år til 22,8 år fra 1960 til 1970, mens den observerte ble 1,3 år lavere. Økningen fra 1970 til 1975 i gjennomsnittsaldrene for kvinner var omtrent den samme som for menn.

Andelen før gifte blant brudefolkene øker

I perioden 1966-1970 var om lag 93 prosent av de vigde ugifte før vigselen, både blant menn og kvinner. I løpet av femårsperioden 1971-1975 sank denne prosenten til 90. Andelen skilte personer økte tilsvarende, idet andelen enker/enkemenn har holdt seg nærmest konstant omkring 1,5 prosent. Nedgangen i andelen førstegangsvigslere skyldes vesentlig flere inngåelser av annen gangs ekteskap. Vigsel for tredje gang eller mer utgjorde bare 0,7-0,8 prosent.

Tabell 17. Vigde menn og kvinner, etter ekteskapelig status. Prosenttall *Married men and women, by marital status. Percentages*

Ekteskapelig status <i>Marital status</i>	1961- 1965	1966- 1970	1971- 1975	1971	1972	1973	1974	1975
Menn i alt <i>Males, total</i>	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Ungkarer <i>Bachelors</i>	92,0	92,7	91,4	92,6	92,6	91,6	90,4	89,8
Enkemenn <i>Widowers</i>	2,3	1,7	1,6	1,6	1,5	1,6	1,6	1,5
Skilte <i>Divorced men</i>	5,7	5,6	7,0	5,8	5,9	6,7	7,9	8,7
Kvinner i alt <i>Females, total</i>	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Ugifte <i>Unmarried</i>	92,6	93,3	91,9	93,1	93,2	92,3	90,5	90,2
Enker <i>Widows</i>	2,0	1,5	1,5	1,4	1,4	1,6	1,7	1,5
Skilte <i>Divorced women</i>	5,4	5,2	6,6	5,5	5,4	6,1	7,9	8,4

Tabell 18. Inngåtte ekteskap etter ektefellenes ekteskapelige status. Promille *Marriages by marital status of partners. Per 1 000*

Ekteskapelig status <i>Marital status</i>	1961- 1965	1966- 1970	1971- 1975	1971	1972	1973	1974	1975
I alt <i>Total</i>	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Ungkarer med <i>Bachelors with</i>	(Ugifte kvinner <i>Unmarried women</i>	878	890	870	887	888	875	845
	(Enker <i>Widows</i>	9	6	6	6	5	6	6
	(Skilte kvinner <i>Divorced women</i>	33	31	38	33	32	35	48
Enkemenn med <i>Widowers with</i>	(Ugifte kvinner	12	8	6	7	6	6	6
	(Enker	7	5	6	5	6	6	6
	(Skilte kvinner	4	4	4	4	4	4	4
Skilte menn med <i>Divorced men with</i>	(Ugifte kvinner	35	36	43	37	38	42	51
	(Enker	4	3	3	3	3	3	3
	(Skilte kvinner	18	17	24	18	19	22	32

Tabell 19. Inngåtte ekteskap etter giftermålets nummer for brudgommen/bruden. Prosenttall
Marriages by marriage number of bridegroom/bride. Percentages

År Year	Brudgommens giftermålsnummer <i>Marriage number of bridegroom</i>					Brudens giftermålsnummer ¹⁾ <i>Marriage number of bride¹⁾</i>				
	I alt Total	1.	2.	3.	4. og over and over	I alt	1.	2.	3.	4. og over
1961-1965	100,0	92,0	7,4	0,6	0,1	100,0	92,6	6,9	0,5	0,0
1966-1970	100,0	92,7	6,8	0,5	0,0	100,0	93,3	6,2	0,4	0,0
1971-1975	100,0	91,4	8,0	0,5	0,0	100,0	91,9	7,5	0,5	0,0
1971	100,0	92,6	6,8	0,5	0,1	100,0	93,1	6,4	0,4	0,0
1972	100,0	92,6	7,0	0,4	0,0	100,0	93,2	6,3	0,5	0,1
1973	100,0	91,6	7,9	0,4	0,0	100,0	92,3	7,3	0,4	0,0
1974	100,0	90,4	8,9	0,6	0,0	100,0	90,5	8,9	0,6	0,1
1975	100,0	89,8	9,5	0,7	0,1	100,0	90,2	9,1	0,6	0,1

1) Ekteskap der bruden var bosatt i Norge.

1) *Marriages where the bride was resident in Norway.*

I gjennomsnittlig 11,2 prosent av ekteskapene som ble inngått i 1971-1975 var den ene eller begge ektefellene tidligere skilt. Tilsvarende prosenttall for 1960-åra var vel 9. For året 1975 nådde prosenten opp i 13,8. I nærmere ett av fire av disse tilfellene var begge parter tidligere skilt.

Flest ekteskapsinngåelser om sommeren

Som i foregående femårsperiode var også i 1971-1975 sommeren den vanligste årstida for inngåelse av ekteskap. Over 36 prosent av ekteskapsinngåelsene fant sted i løpet av juni, juli og august. Julitallene var høyest, 60 prosent over gjennomsnittet for årets måneder. Utenom sommermånedene hadde bare desember vigselstall over gjennomsnittet. Januar måned hadde fortsatt bare vel halvparten så mange ekteskapsinngåelser som en gjennomsnittsmåned, men det kan registreres en viss utjamning mellom desember og januar.

Tabell 20. Månedstall for inngåtte ekteskap *Monthly figures for marriages*

Måned <i>Month</i>	1961-1965	1966-1970	1971-1975
Årsgjennomsnitt <i>Annual average</i>	100	100	100
Januar <i>January</i>	49	52	57
Februar <i>February</i>	63	62	65
Mars <i>March</i>	83	85	86
April <i>April</i>	83	79	83
Mai <i>May</i>	86	94	92
Juni <i>June</i>	137	127	141
Juli <i>July</i>	155	163	160
August <i>August</i>	122	139	133
September <i>September</i>	103	99	100
Oktober <i>October</i>	98	98	91
November <i>November</i>	82	84	79
Desember <i>December</i>	140	118	112

Regionale forskjeller i giftermålsmønsteret

Sammenlikninger av giftermålsmønsteret for fylker kan gjøres ved å se på beregnede tall for andelen fortsatt ugifte av et tenkt fødselskull. Registrerte vigsler i åra 1974-1975 tilsvarer at 12,4 prosent av mennene og 7,0 prosent av kvinnene fortsatt var ugifte ved fylte 50 år. Disse prosentene varierer atskillig fra fylke til fylke. De forteller om størst giftermålsaktivitet i Østfold, Vest-Agder og Rogaland, der bare om lag 8,7 prosent av mennene og 4,5 prosent av kvinnene fortsatt ville vært ugifte. Størst avvik fra landsgjennomsnittet viste de beregnede tallene for de tre nordligste fylkene, Sogn og Fjordane og Hedmark. I Finnmark ville mer enn hver fjerde mann og hver åttende kvinne ikke ha inngått ekteskap i løpet av sine 50 første leveår.

Tabell 21. Beregnet andel¹⁾ ugifte blant menn og kvinner ved utvalgte aldre. Fylke. Prosenttall. 1974-1975 *Estimated percentage¹⁾ unmarried among males and females at selected ages. County. 1974-1975*

Fylke <i>County</i>	Menn <i>Males</i>			Kvinner <i>Females</i>		
	20 år <i>years</i>	30 år	50 år	20 år	30 år	50 år
Hele landet <i>The whole country</i> ..	96,0	25,7	12,4	81,2	14,0	7,0
Østfold	94,6	20,2	8,6	77,2	8,6	4,4
Akershus	96,8	23,5	9,8	85,5	14,7	6,3
Oslo	96,3	27,1	12,3	86,6	18,9	9,8
Hedmark	96,8	29,2	16,7	83,9	16,4	9,7
Oppland	95,6	26,0	12,1	81,1	14,9	7,7
Buskerud	94,3	23,7	10,6	78,8	12,4	6,4
Vestfold	95,8	20,7	10,2	77,5	9,6	4,4
Telemark	93,9	23,5	10,8	77,4	12,9	5,9
Aust-Agder	95,7	22,6	10,9	73,0	9,7	4,7
Vest-Agder	95,1	20,2	8,6	74,9	9,7	4,3
Rogaland	93,8	18,9	8,8	73,8	9,2	5,0
Hordaland	95,3	22,1	10,7	79,2	12,6	6,6
Sogn og Fjordane	96,7	35,2	18,3	84,9	17,9	7,3
Møre og Romsdal	96,3	26,9	12,8	80,2	13,4	6,5
Sør-Trøndelag	97,1	24,4	12,2	82,9	12,5	5,4
Nord-Trøndelag	96,6	29,0	14,9	81,7	14,7	6,9
Nordland	98,2	34,4	18,5	86,1	16,7	8,6
Troms	98,6	37,8	21,6	88,6	19,5	10,6
Finnmark	98,2	42,8	27,3	88,5	24,9	12,9

1) Under forutsetning av at et kull ugifte personer i alder 15 år gjennomlever de aldersavhengige vigselsratene observert i perioden 1974-1975, og at dødsfall ikke forekommer.

1) *On the condition that a cohort unmarried persons at age 15 years will get married according to the age-specific marriage rates observed in 1974-1975, and that deaths do not occur.*

Agder-fylkene og Rogaland hadde ifølge beregningene forholdsvis flest tenåringer blant brudefolkene. Her var om lag 5 prosent av brudommene og 26 prosent av brudene under 20 år. Beregningene viser færrest tenåringsbruder i Troms og Finnmark, om lag 11,5 prosent, som var betydelig under landsgjennomsnittet, 18,8 prosent.

Beregninger viser ellers at ekteskapsinngåelser i noen fylker foretas i høyere alder enn i andre fylker, uten at andelen som aldri blir gift blir noe særlig lavere. Således endte Akershus og Buskerud på samme nivå for andelen ugifte kvinner ved alder 50 år (6,3 og 6,4 prosent) mens andelen ugifte ved fylte 20 år var henholdsvis 85,5 og 78,8 prosent.

Ved beregningene for tabell 21 er nyttet registrert bostedsfylke ved vigselen for hver av ektefellene. Flyttinger i samband med en ekteskapsinngåelse meldt før vigselsdatoen vil derfor kunne forstyrre bildet noe. Beregningene er ellers gjort for hvert kjønn for seg, altså uten tanke for om tilgangen av ekteskapskandidater av motsatt kjønn var tilstrekkelig.

På grunn av et totalt mannsoverskott på 5-6 prosent i de aktuelle aldrene og fordi kvinner gifter seg noe tidligere enn menn, vil tallet på mannlige ekteskapskandidater ikke alltid stå i et rimelig forhold til tallet på kvinnelige kandidater. Variasjoner i fødselskullenes størrelse vil også ha betydning. I tabell 22 er gitt tall for størrelsesforholdet mellom antall ikke-gifte kvinner og ikke-gifte menn i en rekke aldersgrupper.

Da aldersforskjellen mellom brud og brudgom i gjennomsnitt er 2,5 år, vil forholdstallene i tabellen overdrive en del "problemet" med å finne nok partnere til alle menn som teoretisk sett kan inngå ekteskap. Tallene gir likevel et inntrykk av i hvilke fylker størrelsesforholdene er skjevst, og hvordan utviklingen har vært fra 1970 til 1975.

Tabell 22. Kvinner pr. 100 menn blant ikke-gifte¹⁾ i ulike aldersgrupper. 31. desember 1970 og 1975
Females per 100 males among non-married¹⁾ in different age groups. 31 December 1970 and 1975

Fylke County	Alder. År Age. Years										
		15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-59	60-69	70-
Hele landet <i>The whole country</i>	1970	91	61	53	57	61	73	93	144	230	254
	1975	91	64	53	63	68	73	87	131	219	276
Østfold	1970	89	54	43	53	58	73	92	149	233	235
	1975	90	58	46	61	73	71	91	135	229	262
Akershus	1970	93	67	59	57	70	81	99	143	210	234
	1975	93	71	56	71	81	92	98	140	205	260
Oslo	1970	102	95	82	87	96	110	135	219	368	435
	1975	99	98	79	87	93	96	117	180	337	475
Hedmark	1970	90	52	44	50	55	57	77	101	152	172
	1975	92	59	45	60	59	66	69	100	150	192
Oppland	1970	90	58	50	51	57	63	78	113	163	179
	1975	91	61	52	62	62	69	79	110	165	194
Buskerud	1970	90	63	49	52	57	68	90	126	192	224
	1975	91	60	47	62	69	71	87	121	188	244
Vestfold	1970	87	52	47	50	54	70	95	169	262	286
	1975	90	57	51	63	71	75	90	148	262	316
Telemark	1970	88	52	46	57	46	57	76	120	200	220
	1975	90	57	47	60	65	58	75	113	190	244
Aust-Agder	1970	90	49	38	41	49	65	74	120	198	237
	1975	92	57	41	45	56	62	86	120	188	259
Vest-Agder	1970	88	51	49	58	57	80	100	133	226	248
	1975	91	56	51	65	74	76	96	131	220	275
Rogaland	1970	90	56	52	59	60	76	98	149	253	266
	1975	91	57	50	60	66	71	87	140	233	293
Hordaland	1970	91	66	55	61	69	82	110	170	258	286
	1975	90	64	56	66	70	82	97	150	247	301
Sogn og Fjordane	1970	84	48	36	33	37	44	61	94	154	205
	1975	89	52	35	36	41	43	53	87	153	210
Møre og Romsdal	1970	88	51	39	45	49	73	87	136	237	257
	1975	89	53	40	53	57	60	85	125	226	277
Sør-Trøndelag	1970	94	62	48	61	63	68	93	140	220	236
	1975	92	68	56	58	77	75	83	129	213	257
Nord-Trøndelag	1970	87	48	41	43	52	52	75	114	175	198
	1975	87	54	38	42	54	58	65	104	170	213
Nordland	1970	86	45	39	42	46	61	73	125	200	231
	1975	89	53	39	46	48	60	78	117	192	244
Troms	1970	91	52	40	39	43	53	62	110	191	219
	1975	91	61	46	49	48	54	68	97	181	238
Finnmark	1970	90	54	39	37	35	45	63	86	158	174
	1975	98	63	39	41	41	39	57	96	158	201

1) Ugifte, skilte og enker/enkemenn.

1) *Unmarried, divorced and widowed.*

På landsbasis var misforholdet i kjønnsfordelingen mellom ikke-gifte personer (ugifte, skilte og enker/enkemenn) størst for aldersgruppen 25-29 år, både i 1970 og 1975. Det er da sett bort fra de mindre aktuelle aldersgruppene over 60 år der det er over dobbelt så mange kvinner som menn. I de mest aktuelle vigselfaldrene var underskottet på ikke-gifte kvinner minst i sentrale fylker og størst i utkantfylkene, særlig i Sogn og Fjordane og Finnmark.

Trass i en omtrent lik situasjon når det gjelder kjønnsfordelingen av mulige ekteskapskandidater, viser beregningene nokså ulikt nivå for giftermålsaktiviteten i de to fylkene. Mens Finnmark hadde den klart høyeste beregnede prosenten ugifte kvinner ved fylte 50 år, lå prosenten for Sogn og Fjordane bare litt over landsgjennomsnittet. Den høye prosenten ugifte 50-årige menn i Sogn og Fjordane må derfor ses på bakgrunn av en viss mangel på kvinner i aktuelle vigselfaldre. I Finnmark derimot synes den lave giftermålsaktiviteten mer å være et resultat av en svakere motivering for å gifte seg. Motiveringen er utvilsomt det avgjørende i de fleste fylker. Selv i Oslo hvor kjønnsforholdet er klart gunstigst, er giftermålsaktiviteten for menn på linje med landsgjennomsnittet, mens den for kvinner er langt lavere, også lavere enn f.eks. i Sogn og Fjordane.

Fortsatt sterk økning i tallene på skilsmisser og separasjoner

Økningen i antall skilsmisser mot slutten av 1960-åra fortsatte i om lag samme takt i perioden 1971-1975. Fra et nivå på 2 500 skilsmisser pr. år inntil 1965 økte tallet til vel 3 400 i 1970 og videre til nærmere 5 600 i 1975. Regnet i forhold til bestående ekteskap betyr dette en dobling av skilsmissehyppigheten i løpet av 10 år.

Tabell 23. Skilsmisser og separasjoner¹⁾. Årsgjennomsnitt *Divorces and separations*¹⁾. Annual average

År Year	Skilsmisser Divorces	Skilsmisser pr. 1 000 bestående ekteskap ²⁾ <i>Divorces per 1 000 existing marriages</i> ²⁾	Separasjoner Separations
1961-1965	2 496	2,90	2 546
1966-1970	3 036	3,35	3 434
1971-1975	4 630	4,87	6 004
1971	3 731	3,99	4 741
1972	4 022	4,26	5 691
1973	4 664	4,89	6 185
1974	5 156	5,37	6 460
1975	5 577	5,78	6 943

1) Skilsmisser og separasjoner der den ene eller begge ektefellene var bosatt i Norge. 2) Skilsmisser pr. 1 000 gifte og separerte kvinner.

1) *Divorces and separations with one or both of the divorced/separated resident in Norway.*

2) *Divorces per 1 000 married and separated women.*

Tallet på separasjoner har økt i omtrent samme takt som skilsmisene, men har ligget på et høyere nivå, i 1971-1975 gjennomsnittlig nærmere 1 400 høyere. Dette skyldes til dels at ikke alle separasjoner ender i skilsmisse, men likvel mest at separasjonstiden er 1-3 år samtidig som tallet på separasjoner stadig øker.

Både tallene på skilsmisser og separasjoner økte mindre fra 1975 til 1976 enn i de foregående åra, et tegn i retning av at økningen i skilsmisser kan være i ferd med å stagnere. Den store økningen i separasjonstallene fra 1974 til 1975 tyder på at stagnasjonen ikke kommer umiddelbart. En viss reduksjon i økningen vil likevel kunne ventes idet nedgangen i inngåtte ekteskap de seinere åra vil medføre forholdsvis færre bestående ekteskap som kan oppløses.

Nærmere ett av fire ekteskap blir oppløst ved skilsmisse

Beregninger med utgangspunkt i et tenkt fødselskull viser at under forutsetning av at kullet gjennomlever det skilsmissemønsteret som ble observert i 1974-1975, vil 76 prosent av den delen av kullet som blir gift, fortsatt være gift i samme ekteskap ved fylte 65 år. Med utgangspunkt i statistikk for 1970-1971 blir prosenten 84. Prosentene er omtrent de samme for menn og kvinner. Tallene innebærer at mens skilsmisseaktiviteten i 1970-1971 tilsvarer at hvert sjette ekteskap vil bli oppløst før eller seinere, peker observasjonene for 1974-1975 på at bortimot hvert fjerde ekteskap vil ende med skilsmisse.

Tabell 24. Beregnet andel¹⁾ fortsatt gifte menn og kvinner ved utvalgte aldre. Prosenttall
Estimated percentage¹⁾ still married males and females at selected ages

Kjønn og år <i>Sex and year</i>	Alder. År <i>Age. Years</i>					
	25	30	35	40	50	65
Menn <i>Males</i>						
1970-1971	98,1	93,9	90,7	88,2	85,1	82,8
1974-1975	97,4	92,1	87,6	83,8	79,2	76,3
Kvinner <i>Females</i>						
1970-1971	97,6	93,6	90,8	88,8	86,1	84,3
1974-1975	96,3	91,1	86,9	83,6	79,9	77,8

1) Under forutsetning av at et kull gifte personer gjennomlever de aldersavhengige skilsmisserater observert vedkommende periode, og at gjengifte og dødsfall ikke forekommer. Prosentene for alder 25 år er anslått ut fra registrert folkemengde. Bare skilsmisser hvor vedkommende ektefelle var bosatt i Norge er regnet med.

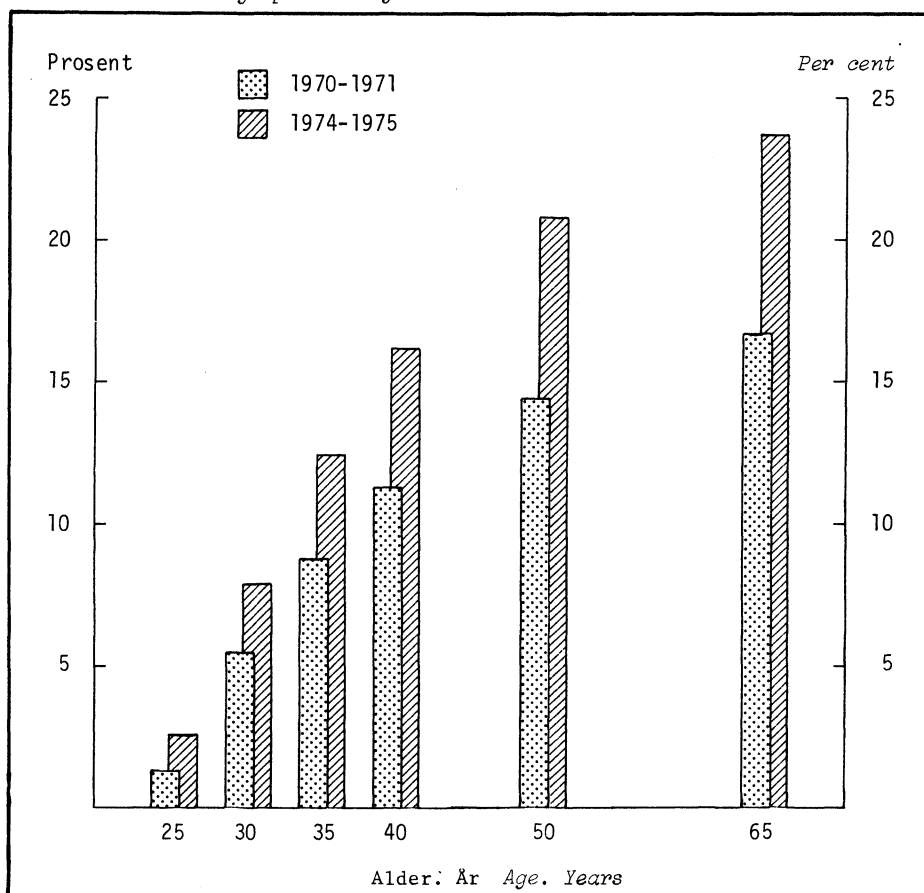
1) *On the condition that a cohort of married persons will get divorced according to the age-specific divorce rates the observed period, and that remarriage and deaths do not occur. Percentages for age 25 years are estimated from data on registered population. Only marriages dissolved with spouse registered as resident in Norway are taken into account.*

Det er ved disse beregningene forutsatt at død før 65 års alder ikke forekommer. Videre er beregningene foretatt med utgangspunkt i anslag for andelen fortsatt gifte i samme ekteskap ved fylte 25 år. Beregningene viser at i vel halvparten av tilfellene inntraff skilsmissen i 1974-1975 før ektemannen fylte 35 år og i nærmere 60 prosent av tilfellene før hustruen ble 35 år. Avgangen av bestående ekteskap var i begge toårsperiodene størst mellom aldre 25 og 30 år.

Ektefellenes alder og ekteskapets varighet

Fordeling etter alder av de personene som ble registrert skilt viser for 1971-1975 en forholdsvis sterkere konsentrasjon omkring aldre 25-34 år enn for 1966-1970. Dette skyldes for en stor del endringer i fødselskullenes størrelse, idet f.eks. høye absolutte skilsmissetall for kvinner i alderen 25-29 år i 1971-1975 har direkte sammenheng med de store fødselskullene i siste halvdel av 1940-åra. Men aldersavhengige rater bekrefter at skilsmissehyppigheten de siste åra er størst for aldersgruppen 25-29 mot tidligere 20-24 år.

Figur 6. Beregnet andel skilte ved utvalgte aldre blant tidligere vigde menn. Prosent. 1970-1971 og 1974-1975 *Estimated percentage divorced persons at selected ages among males having contracted a marriage previously. 1970-1971 and 1974-1975*

Tabell 25. Skilsmisser etter mannens alder/hustruens alder ved skilsmissen. Prosenttall
Divorces by age of husband/age of wife. Percentages

Alder. År Age. Years	Menn <i>Husbands</i>			Hustruer <i>Wives</i>		
	1961-1965	1966-1970	1971-1975	1961-1965	1966-1970	1971-1975
I alt <i>Total</i>	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
15-19	0,1	0,1	0,0	0,8	0,8	0,7
20-24	7,1	8,8	7,0	15,0	18,2	15,7
25-29	15,9	19,8	23,3	18,3	21,8	26,0
30-34	16,0	16,5	19,2	15,1	14,6	18,0
35-39	15,7	13,5	14,3	14,0	11,6	12,1
40-44	15,0	12,4	11,1	13,7	10,5	8,8
45-49	11,6	10,8	8,9	10,7	9,7	7,5
50-54	8,2	8,0	7,3	6,1	6,3	5,6
55-59	5,6	5,1	4,7	3,3	3,7	3,1
60-64	2,7	2,8	2,3	1,7	1,7	1,5
65-69	1,3	1,3	1,2	0,8	0,7	0,7
70-	0,7	0,8	0,5	0,4	0,3	0,3
Uoppgitt <i>Unknown</i> ..	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,0

Tabell 26. Skilsmisser etter ekteskapets varighet. Absolutte tall og prosenttall *Divorces by duration of marriage. Number and percentages*

Ekteskapets varighet. År <i>Duration of marriage. Years</i>	Skilsmisser pr. år <i>Divorces per year</i>			Prosenttall <i>Percentages</i>		
	1961-1965	1966-1970	1971-1975	1961-1965	1966-1970	1971-1975
I alt <i>Total</i>	2 496	3 036	4 630	100,0	100,0	100,0
0- 2	199	274	331	8,0	9,0	7,1
3	182	239	352	7,3	7,9	7,6
4	194	255	395	7,8	8,4	8,5
5	172	224	350	6,9	7,4	7,6
6	156	198	317	6,2	6,5	6,8
7	138	167	267	5,5	5,5	5,8
8	129	146	260	5,2	4,8	5,6
9	117	127	221	4,7	4,2	4,8
10-14	450	492	784	18,0	16,2	16,9
15-	757	912	1 353	30,3	30,0	29,2
Uoppgitt <i>Unknown</i> ..	2	2	-	0,1	0,1	-

Ektefellenes alder ved skilsmisser er avhengig både av alderen ved inngåelsen av ekteskapet og av ekteskapets varighet. Verken observert eller beregnet alder ved skilsmissen er derfor noe særlig godt mål ved sammenlikninger, f.eks. over tid. Skilsmisene i 1971-1975 og i 1966-1970 fordeler seg svært likt etter ekteskapets varighet. Det eneste avviket av betydning er forholdsvis færre skilsmisser av varighet under 3 år i 1971-1975. Dette må i første rekke ses i sammenheng med forholdsvis færre skilsmisser ved dom. Ellers kan det i noen grad også skyldes at en del ekteskap som tidligere hovedsakelig ble inngått for å unngå barnefødsel utenfor ekteskap nå ikke blir inngått i det hele tatt.

Vel 23 prosent av de oppløste ekteskapene i siste femårsperiode hadde vart under 5 år, mot vel 25 prosent i 1966-1970. Nærmere 54 prosent av skilsmisene i begge perioder hadde vart kortere enn 10 år.

Størst økning i skilsmisser ved bevilling begjært av begge ektefeller

I femårsperioden 1971-1975 ble vel 82 prosent av alle skilsmisser gitt i henhold til § 43.1, dvs. etter ett eller to års lovlig separasjon. Knappt 6 prosent av skilsmisene ble gitt i henhold til § 43.2, dvs. etter faktisk separasjonstid i minst 3 år. Over 97 prosent av skilsmisene gitt etter § 43 ble gitt ved bevilling av fylkesmannen.

Tabell 27. Skilsmisser etter rettslig karakter *Divorces by judicial character*

Lovens paragraf <i>Paragraph of law</i>	Skilsmisser i alt <i>Number</i>			Prosent <i>Percentages</i>		
	1961- 1965	1966- 1970	1971- 1975	1961- 1965	1966- 1970	1971- 1975
Skilsmisser i alt <i>Divorces, total</i>	12 480	15 181	23 150	100,0	100,0	100,0
Ved bevilling, i alt <i>By license, total</i>	9 487	11 901	19 752	76,0	78,4	85,3
§ 43. 1. ledd. Lovlig separasjon 1-2 år <i>Legal separation 1-2 years ...</i>	8 514	10 943	18 862	68,2	72,1	81,5
§ 43. 2. ledd. Faktisk separasjon minst 3 år <i>Actual separation at least 3 years</i>	973	958	890	7,8	6,3	3,8
Ved dom, i alt <i>By court decree</i>	2 993	3 280	3 398	24,0	21,6	14,7
§ 43. 1. ledd. Lovlig separasjon 1-2 år	27	29	140	0,2	0,2	0,6
§ 43. 2. ledd. Faktisk separasjon minst 3 år	551	459	407	4,4	3,0	1,8
§ 45-47	42	31	25	0,3	0,2	0,1
§ 48 Utroskap <i>Infidelity</i>	2 231	2 672	2 746	17,9	17,6	11,9
§ 35, 49-53	142	89	80	1,1	0,6	0,3

Mer enn 4 av 5 skilsmisser ved dom ble gitt etter § 48 som gjelder utroskap. Disse utgjorde 12 prosent av alle skilsmisser.

Så godt som hele økningen på 1 600 skilsmisser årlig fra 1966-1970 til 1971-1975 gjaldt skilsmisser gitt ved bevilling etter § 43.1. Anvendelsen av § 43.2 avtok både i samband med bevilling og dom. Skilsmisser som følge av utroskap utgjorde i perioden 1971-1975 en atskilling mindre relativ andel enn i femåret før, selv om det absolutte tallet økte litt.

Tabell 28. Skilsmisser etter hvem som begjærte skilsmisken *Divorces by petition for divorce*

Den som begjærte skilsmisken <i>Petitioner for divorce</i>	Skilsmisser i alt <i>Number</i>			Prosent <i>Percentages</i>		
	1961- 1965	1966- 1970	1971- 1975	1961- 1965	1966- 1970	1971- 1975
Skilsmisser i alt <i>Divorces, total</i>	12 480	15 181	23 150	100,0	100,0	100,0
Mannen <i>Husband</i>	2 310	2 256	2 207	18,5	14,9	9,5
Hustruen <i>Wife</i>	3 153	3 546	3 876	25,3	23,4	16,7
Begge <i>Both</i>	7 017	9 379	17 067	56,2	61,8	73,7

Av alle skilsmisser i åra 1971-1975 ble nærmere 74 prosent begjært av begge ektefellene, bortimot 17 prosent av hustruen og noe over 9 prosent av mannen. I forrige periode kom begjæringen fra begge ektefeller i knapt 62 prosent av tilfellene. Økningen må ses i sammenheng med den langt hyppigere bruken av § 43.1 i 1971-1975.

En nærmere analyse av skilsmisenes rettslige karakter er gitt i Statistiske analyser nr. 16: Skilsmisser 1971-1973. Publikasjonen gir resultater fra en undersøkelse basert på personer som ble skilt i åra 1971-1973 og som var gift på folketellingstidspunktet 1. november 1970. De oppløste ekteskapene er beskrevet ved hjelp av kjennemerker som ektefellenes alder, inntekt, utdanning, yrke, arbeidstid, boligforhold og barnetall.

Betydelige regionale forskjeller i skilsmissehyppighet

Beregninger for hvert fylke over avgangen fra et tenkt kull av gifte personer viser til dels store avvik fra landsgjennomsnittet som for åra 1974-1975 innebar at nærmere ett av fire ekteskap vil bli oppløst ved skilsmisse. Beregnet prosentandel fortsatt gifte kan avvike litt for menn og kvinner. Foruten forskjellig giftermålsalder og varierende størrelse på fødselskullene vil avvikene kunne skyldes flyttinger mellom fylker. I statistikken er fylke registrert bostedsfylke ved skilsmissen.

Tabell 29. Beregnet andel¹⁾ fortsatt gifte blant menn og kvinner ved utvalgte aldre. Fylke. Prosenttall. 1974-1975 *Estimated percentage¹⁾ still married among males and females at selected ages. County. 1974-1975*

Fylke <i>County</i>	Menn <i>Males</i>			Kvinner <i>Females</i>		
	30 år <i>years</i>	40 år	65 år	30 år	40 år	65 år
Hele landet <i>The whole country</i> ..	92,1	83,8	76,3	91,1	83,6	77,8
Østfold	91,2	82,3	75,1	89,0	80,6	75,1
Akershus	92,0	83,8	75,9	91,3	82,9	76,4
Oslo	86,2	69,5	56,5	83,1	68,2	58,2
Hedmark	94,8	89,5	84,4	93,4	88,9	85,0
Oppland	94,2	89,7	85,3	94,5	89,6	87,0
Buskerud	92,1	84,2	76,9	91,5	84,7	79,4
Vestfold	89,8	81,1	72,2	89,4	81,6	74,5
Telemark	90,7	83,0	76,4	89,5	82,9	77,8
Aust-Agder	94,4	87,0	80,4	93,8	87,8	82,6
Vest-Agder	94,0	88,2	81,1	93,2	87,3	81,5
Rogaland	94,1	87,5	81,4	93,1	87,1	82,0
Hordaland	93,0	84,9	78,6	92,6	85,8	80,4
Sogn og Fjordane	96,3	92,5	89,3	95,9	93,4	91,9
Møre og Romsdal	94,1	88,8	84,7	94,3	89,5	86,8
Sør-Trøndelag	92,0	84,6	77,2	90,8	83,4	77,0
Nord-Trøndelag	95,1	90,5	86,8	94,5	89,9	86,9
Nordland	94,3	86,6	80,2	92,3	86,4	81,9
Troms	93,2	85,5	78,3	91,9	85,1	79,3
Finnmark	91,9	82,5	72,3	91,9	83,6	78,4

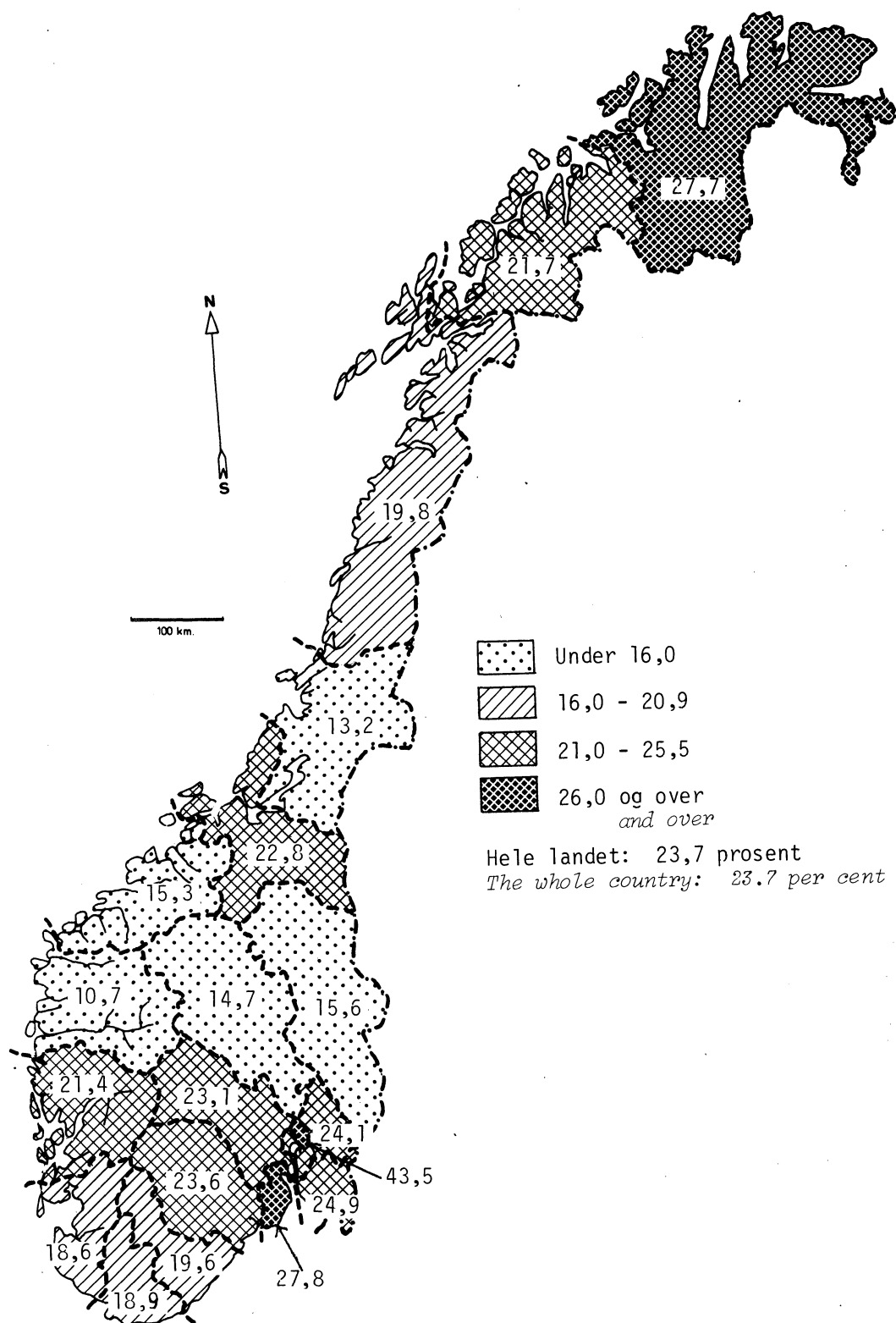
1) Se note 1, tabell 24.

1) See note 1, table 24.

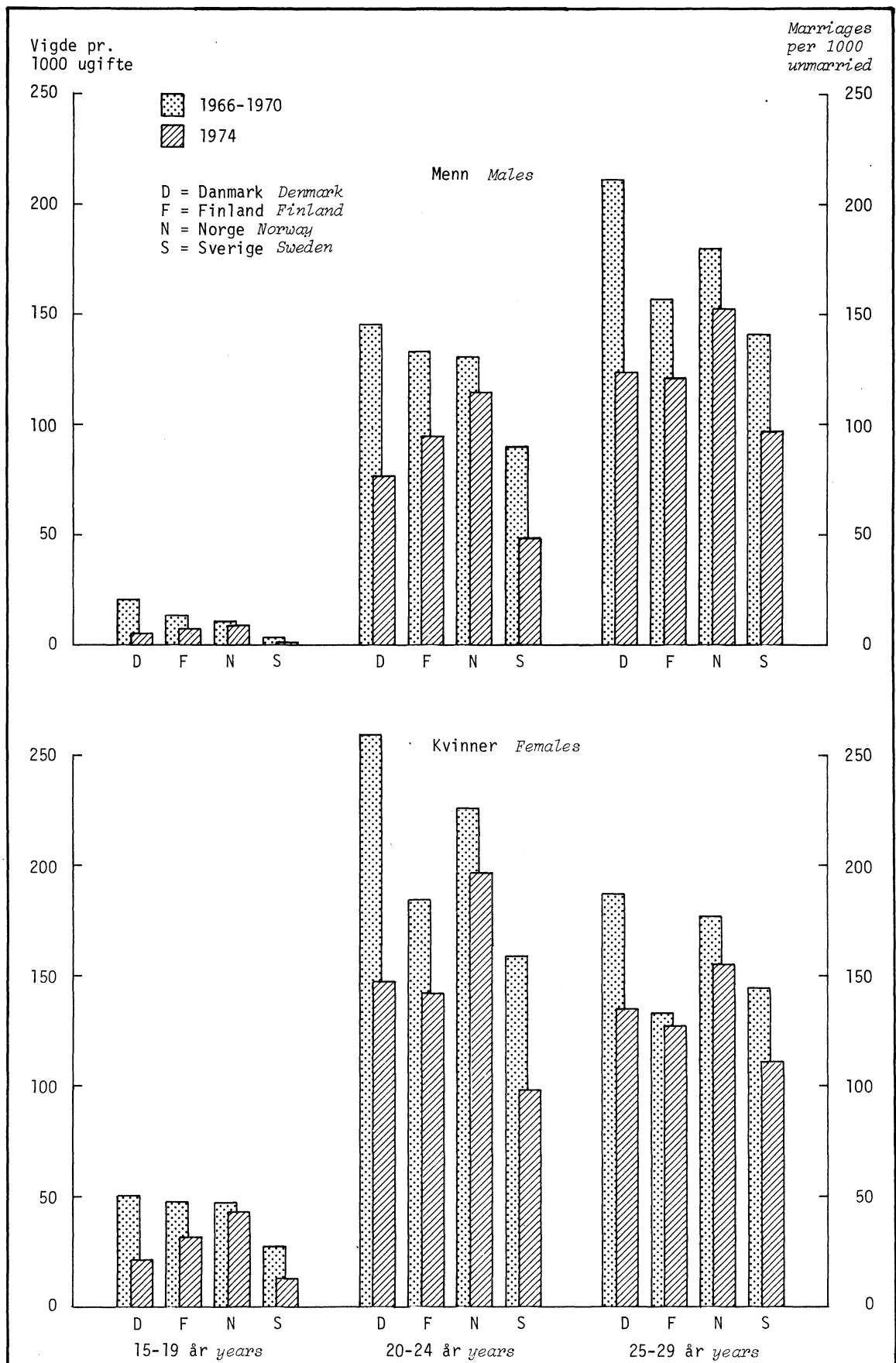
Beregningene viser i store trekk størst risiko for skilsmisse i sentrale strøk av landet, særlig Østlandet. Videre avviker tallene for fylker med store byer fra de andre fylkene i samme landsdel. Byfylket Oslo har uten sammenlikning den største forekomsten av skilsmisser. Den tilsvarende mer enn 4 av 10 ekteskap vil ende med skilsmisse ut fra erfaringene for 1974-1975. Allerede før fylte 30 år ville 1 av 6 bestående ekteskap i Oslo være oppløst og før fylte 40 år vel 3 av 10.

Nest høyest risiko for skilsmisse hadde Vestfold hvor vel 1 av 4 ekteskap ville bli oppløst. Deretter fulgte på et nivå i nærheten av landsgjennomsnittet de andre fylkene på Østlandet unntatt Hedmark og Oppland, og også Sør-Trøndelag, Finnmark og Troms. De to sistnevnte fylkene skiller seg dermed ut fra det generelle mønsteret nevnt foran. Disse fylkene har i det siste også hatt den laveste giftermålshyppigheten. På bakgrunn av dette og fordi den høye prosentandelen barn utenfor ekteskap i denne landsdelen vel tyder på at en del ustabile ekteskap blir unngått, er den forholdsvis høye forekomsten av skilsmisser bemerkelsesverdig. Beregningene for Finnmark viser ellers et betydelig lavere skilsmisnivå for kvinner enn for menn. Dette kan henge sammen med flytting før skilsmissen ble gitt. Dersom f.eks. en del kvinner flytter ut av fylket mens de er separert, vil en etterfølgende skilsmisse komme med i statistikken under et annet fylke. Et visst forbehold for forskyvinger i tallene på grunn av flytting må tas for alle fylker.

Figur 7. Beregnet andel skilte ved alder 65 år blant tidligere vigde menn. Fylke. Prosent. 1974-1975 *Estimated percentage divorced persons at 65 years of age among males having contracted a marriage previously. County. 1974-1975*

Figur 8. Aldersavhengige giftermålshyppigheter for ugifte menn og kvinner i Norge og tre andre nordiske land. 1966-1970¹⁾ og 1974 *Age-specific marriage rates for unmarried males and females in Norway and three other Nordic countries. 1966-1970¹⁾ and 1974*

1) For Danmark 1961-1965. 1) For Denmark 1961-1965.

Kilde: Nordisk statistisk årsbok 1976.

Source: Yearbook of Nordic Statistics 1976.

Lavest forekomst av skilsmisser hadde Sogn og Fjordane, Nord-Trøndelag, Oppland, Møre og Romsdal og Hedmark. Forventet antall skilsmisser varierte i disse fylkene fra vel 1 blant 10 til vel 1 blant 7 inngåtte ekteskap.

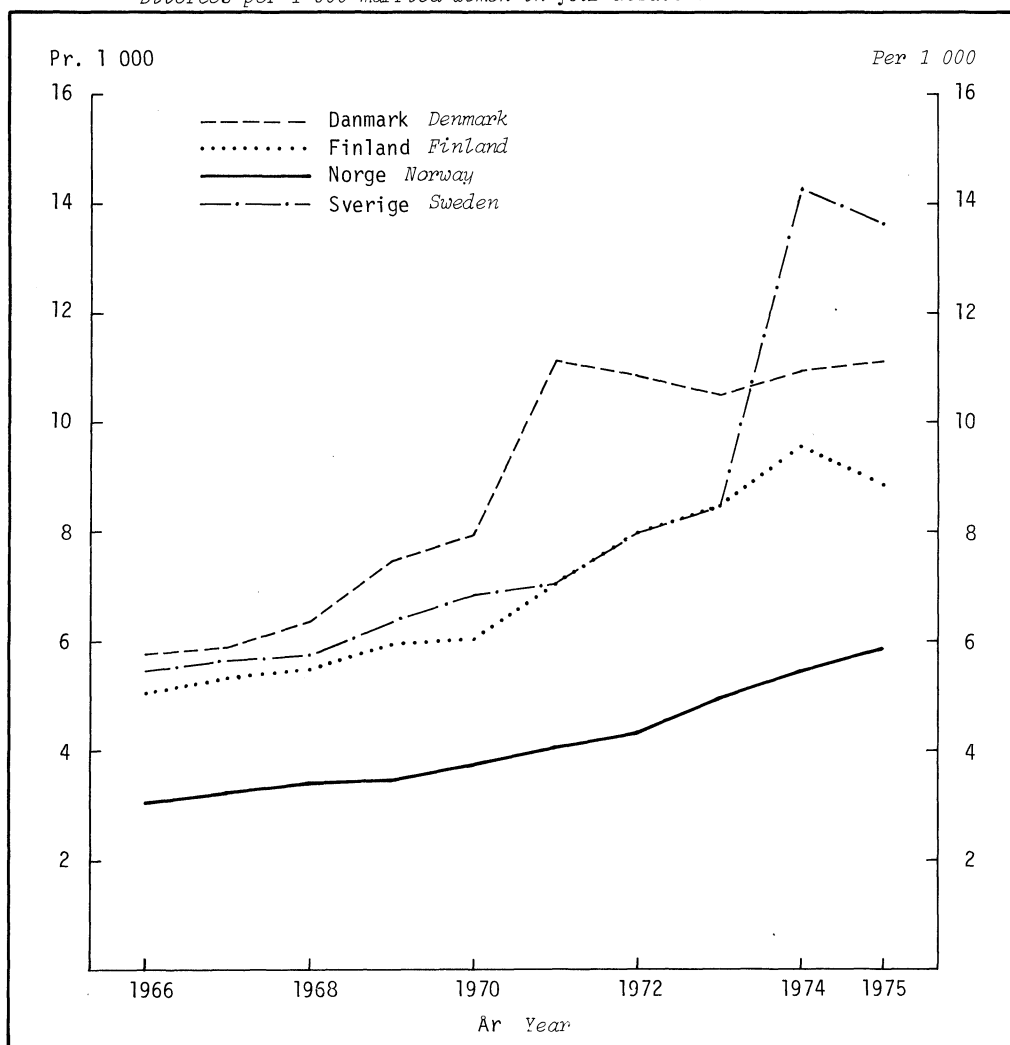
Giftermålshyppigheten mindre redusert i Norge enn i andre nordiske land

En sammenlikning av aldersavhengige giftermålshyppigheter for nordiske land for året 1974 viser at Norge hadde de klart høyeste ratene for alle aldersgrupper under 40 år, både for menn og kvinner. Dette skyldes særlig en mindre reduksjon i giftermålsaktiviteten i Norge enn i de andre landene. Sverige hadde forholdsvis færrest ekteskapsinngåelser i 1974. Her var gjennomsnittsalderen ved første gangs ekteskap dette året nesten 2 år høyere enn i Norge, for begge kjønn. Finske brudgomer var litt yngre enn de norske, men ellers var norske brudefolk klart de yngste.

Skilsmissehyppigheten i Norge bare halvparten av nivået i andre nordiske land

I Norge utgjorde skilsmisene 5,9 pr. 1 000 gifte kvinner i 1975. Dette forholdstallet er betydelig lavere enn det i alle andre nordiske land, der raten varierte fra 9,1 for Island til 13,6 for Sverige. Siden midten av 1960-tallet har utviklingen vært omtrent parallell i de nordiske landene med unntak av Danmark etter 1970 og Sverige etter 1973. I begge disse landene økte tallet på skilsmisser dramatisk ett år og har siden holdt seg på samme nivå. For Danmarks vedkommende skyldtes økningen at separasjonstiden etter loven ble nedsatt fra 2½ til 1 år. I Sverige ble det fra 1974 adgang til å få skilsmisse uten å ha noen bestemt grunn.

Figur 9. Skilsmisser pr. 1 000 gifte kvinner i fire nordiske land. 1966-1975
Divorces per 1 000 married women in four Nordic countries. 1966-1975

Kilde: Nordisk statistisk årsbok.
Source: Yearbook of Nordic Statistics.

III. FØDSLER

Lavere fødselstall. Dødfødsler stadig sjeldnere

I femårsperioden 1971-1975 var det gjennomsnittlige antall levendefødte barn pr. år 61 393, mot 66 697 i perioden 1966-1970. Dette er en nedgang på 5 300, eller nærmere 8 prosent.

Fødselstallet viser et markert fall i løpet av 1971-1975, fra vel 65 500 levendefødte i 1971 til vel 56 300 i 1975, altså en reduksjon på 9 200 eller 14 prosent i løpet av 4 år. Tallet på levendefødte i 1975 var hele 16,8 prosent lavere enn tilsvarende tall for 1969. Med unntak av en økning på 1 000 levendefødte fra 1970 til 1971 har fødselstallet vist uavbrutt nedgang siden 1969.

Tabell 30. Fødte. Arsgjennomsnitt *Births. Annual average*

År <i>Year</i>	Fødte barn i alt <i>Births, total</i>			Fødte utenfor ekteskap <i>Illegitimate births</i>			Prosent født utenfor ekteskap <i>Percentage illegitimate births</i>		
	I alt <i>Total</i>	Levende- fødte <i>Live births</i>	Død- fødte <i>Stillbirths</i>	I alt	Levende- fødte	Død- fødte	Alle <i>All births</i>	Levende- fødte	Død- fødte
1961-1965	64 792	63 989	803	2 639	2 590	49	4,1	4,0	6,1
1966-1970	67 449	66 697	752	3 866	3 807	59	5,7	5,7	7,8
1971-1975	61 953	61 393	560	5 598	5 530	68	9,0	9,0	12,1
1971	66 173	65 550	623	5 282	5 197	85	8,0	7,9	13,6
1972	64 880	64 260	620	5 633	5 568	65	8,7	8,7	10,5
1973	61 783	61 208	575	5 613	5 552	61	9,1	9,1	10,6
1974	60 127	59 603	524	5 618	5 543	67	9,3	9,3	12,8
1975	56 803	56 345	458	5 854	5 790	64	10,3	10,3	14,0

Tallet på dødfødte har avtatt enda sterkere enn reduksjonen i samlet fødselstall skulle tilsi, fra 11,1 dødfødte pr. 1 000 fødte i 1966-1970 til 9,0 i 1971-1975. For 1975 var raten nede i 8,1. Som i tidligere femårsperioder var det i 1971-1975 forholdsvis flere dødfødte gutter enn jenter, henholdsvis 9,3 og 8,8 dødfødte pr. 1 000 fødte. Dødfødselshyppigheten for barn født utenfor ekteskap var fortsatt om lag 40 prosent høyere enn for barn født i ekteskap.

Tabell 31. Dødfødte pr. 1 000 fødte *Stillbirths per 1 000 births*

År <i>Year</i>	Alle fødte <i>All births</i>	Kjønn <i>Sex</i>		Født <i>Born</i>	
		Gutter <i>Boys</i>	Jenter <i>Girls</i>	I ekteskap <i>Legitimate</i>	Utenfor ekteskap <i>Illegitimate</i>
1961-1965	12,4	12,9	11,9	12,1	18,6
1966-1970	11,1	11,7	10,5	10,9	15,2
1971-1975	9,0	9,3	8,8	8,7	12,1
1971	9,4	9,6	9,2	8,8	16,1
1972	9,6	10,0	9,1	9,4	11,5
1973	9,3	9,1	9,5	9,2	10,9
1974	8,7	9,0	8,4	8,4	11,9
1975	8,1	8,4	7,7	7,7	10,9

Fødselshyppighet og fruktbarhet kraftig ned

Den sterke reduksjonen i tallet på fødsler siden 1969 har funnet sted til tross for at befolkningsgrunnlaget stadig har økt. Den alminnelige fødselshyppigheten, eller tallet på levendefødte pr. 1 000 innbyggere, var i 1971-1975 i gjennomsnitt pr. år 15,5, mot 17,5 i begge de to foregående femårsperiodene. Dette tilsvarer en reduksjon på 11,4 prosent.

Også i forhold til antall kvinner i fødedyktig alder har fødselstallet gått kraftig ned. Tallet på levendefødte pr. 1 000 kvinner 15-44 år, som er et mye brukt statistisk mål for fruktbarheten i befolkningen, var i siste femårsperiode 81,5, mot 92,3 i 1966-1970 og 89,3 i 1961-1965. Ut fra dette gikk fruktbarheten ned 11,7 prosent siden andre halvdel av 1960-åra.

Tabell 32. Tall på fødsle, fødselshyppighet, fruktbarhetstall og reproduksjonstall *Number of births, birth rates, fertility rates and reproduction rates*

År Year	Fødte i alt <i>Births, total</i>	Levende- fødte <i>Live births</i>	Levende- fødte pr. 1 000 innbyggere <i>Live births per 1 000 in- habitants</i>	Levende- fødte pr. 1 000 kvinner 15-44 år <i>Live births per 1 000 females 15-44 years</i>	Samlet frukt- barhets- tall ¹⁾ <i>Total fertility¹⁾</i>	Reproduksjonstall <i>Reproduction rates</i>	
						Brutto ²⁾ <i>Gross²⁾</i>	Netto ³⁾ <i>Net³⁾</i>
1961-1965	64 792	63 989	17,5	89,3	2,942	1,411	1,370
1966-1970	67 449	66 697	17,5	92,3	2,732	1,320	1,291
1971-1975	61 953	61 393	15,5	81,5	2,243	1,094	1,074
1961	63 380	62 555	17,3	89,3	2,944	1,404	1,354
1962	63 112	62 254	17,1	88,0	2,912	1,399	1,357
1963	64 095	63 290	17,3	88,9	2,926	1,416	1,375
1964	66 368	65 570	17,7	91,6	2,981	1,425	1,383
1965	67 004	66 277	17,8	92,4	2,945	1,412	1,370
1966	67 873	67 061	17,9	93,6	2,896	1,394	1,358
1967	67 514	66 779	17,6	92,9	2,809	1,360	1,325
1968	68 106	67 350	17,6	93,4	2,754	1,332	1,298
1969	68 504	67 746	17,6	93,3	2,696	1,308	1,275
1970	65 248	64 551	16,7	88,3	2,504	1,216	1,189
1971	66 173	65 550	16,8	89,0	2,487	1,212	1,185
1972	64 880	64 260	16,3	86,4	2,385	1,158	1,133
1973	61 783	61 208	15,5	81,3	2,230	1,078	1,057
1974	60 127	59 603	15,0	78,3	2,130	1,046	1,026
1975	56 803	56 345	14,1	73,1	1,983	0,966	0,949

1) Sum av ettårige aldersavhengige fruktbarhetsrater 15-49 år. 2) Det gjennomsnittlige antall levendefødte jenter som under gjeldende fruktbarhetsforhold vil bli født av en kvinne som gjennomlever hele den fødedyktige perioden (15-44 år). 3) Det gjennomsnittlige antall levendefødte jenter hver kvinne vil komme til å føde i alderen 15-44 år under gjeldende fruktbarhets- og dødelighetsforhold.

1) Total of one-year age-specific fertility rates 15-49 years. 2) The average number of live-born daughters born to a woman passing through the whole childbearing period (15-44 years), according to the existing fertility rates. 3) The average number of live-born daughters born to a woman passing through the childbearing period (15-44 years), exposed at each age to the existing fertility and mortality rates.

Samlet fruktbarhetstall, som er summen av aldersavhengige fruktbarhetsrater 15-49 år, og som derfor tar hensyn til aldersfordelingen blant kvinner 15-49 år, viser imidlertid at fallet i fruktbarhet var atskillig større. Samlet fruktbarhetstall for en periode angir hvor mange barn hver nyfødt jente gjennomsnittlig vil komme til å føde under forutsetning av at det fruktbarhetsmønsteret som er observert i perioden gjelder, og at dødelighet ikke forekommer. For perioden 1971-1975 var samlet fruktbarhetstall i gjennomsnitt 2,24, mot 2,73 femåret før og 2,94 for 1961-1965. Dette viser at fruktbarheten i 1971-1975 var 17,9 prosent lavere enn i siste halvdel av 1960-åra og hele 23,8 prosent lavere enn i første halvdel. Fruktbarheten ble altså reduisert (7,1 prosent) også fra 1961-1965 til 1966-1970. Det "grovere", dvs. mer unyanserte målet levendefødte pr. 1 000 kvinner 15-44 år tydet her på en økning på vel 3 prosent.

Mens tallet på fødte var størst i 1969, var fruktbarheten på det høyeste i 1964. Dette henger sammen med variasjoner i tallet på kvinner i de mest vanlige fødealdrene, noe som igjen skyldes svingninger i fødselskullene 20-25 år tidligere.

Fallet i fruktbarheten, dvs. i kvinnes hyppighet til å føde barn, startet altså allerede i 1965, selv om dette ikke kunne merkes direkte før i 1970 ut fra registrerte fødselstall. Fruktbarheten har således vært synkende i hele tidsrommet 1964-1975. Mens fruktbarheten i 1964 tilsvarte nesten 3 levendefødte barn pr. kvinne i løpet av den fødedyktige perioden, tilsvarte fruktbarheten i 1975 knapt 2 barn.

Mellom 1964 og 1975 var nedgangen i samlet fruktbarhetstall i alt 33,5 prosent. Til sammenlikning minket tallet på levendefødte i samme periode bare vel 14 prosent. Fallet i fruktbarheten har i siste femårsperiode vært sterkest i 1973 og 1975, mens det var ubetydelig fall i 1971. Utviklingen fra 1975 har fortsatt også i 1976, mens tall for første halvår 1977 tyder på noe mindre nedgang.

Fruktbarheten under reproduksjonsnivået

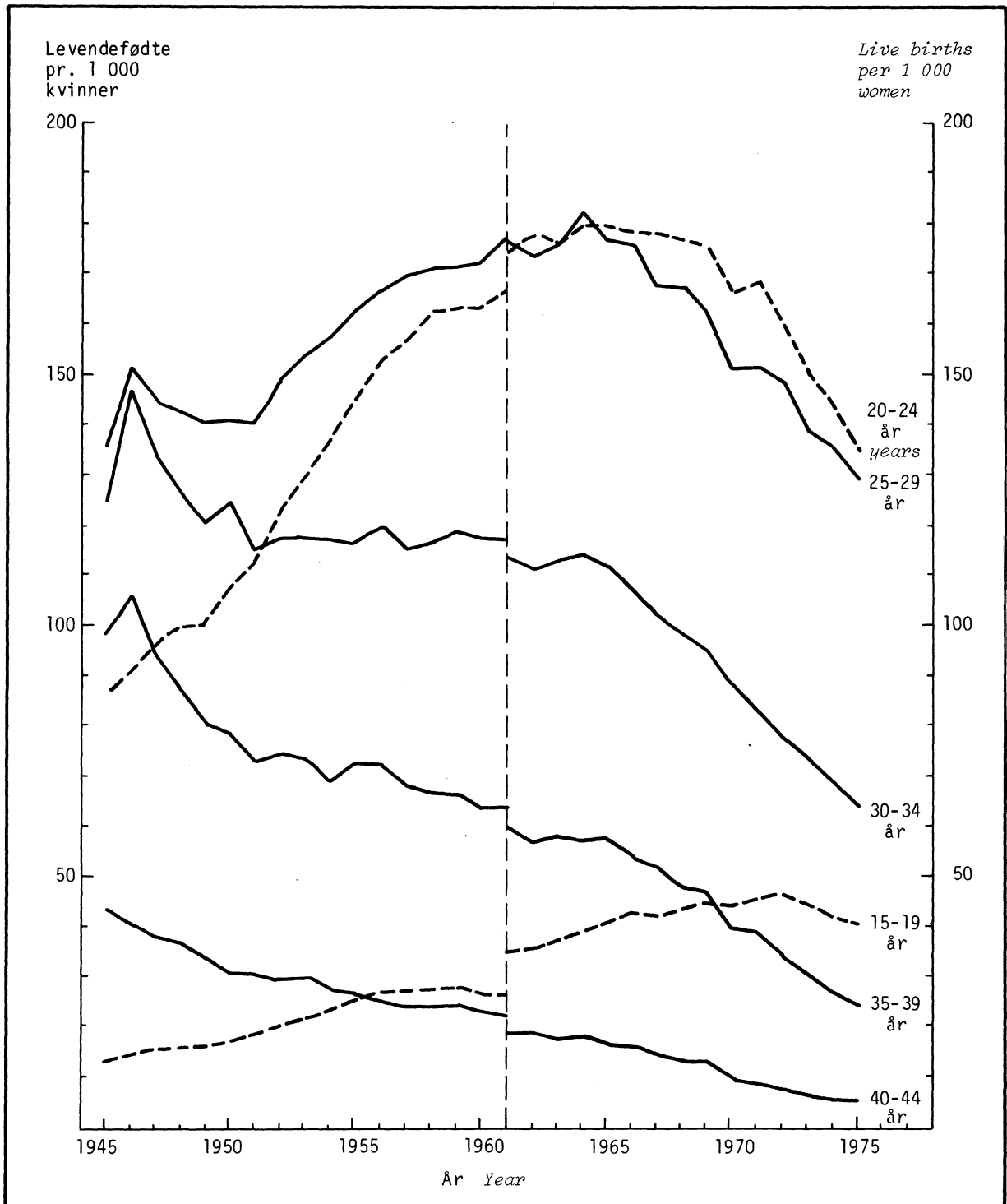
For 1975 er samlet fruktbarhetstall 1,98. Dette tilsvarer et netto-reproduksjonstall på 0,95, dvs. en lavere fruktbarhet enn den som er nødvendig for at befolkningen på lengre sikt skal holde seg på samme nivå. Den magiske grensen hvor netto-reproduksjonstallet er lik 1,00 ble trolig nådd allerede i 1974 da gjennomsnittlig reproduksjonstall for dette året var knapt 1,03.

At reproduksjonstallet kommer under 1,00 betyr imidlertid ikke at folketallet på kort sikt synker eller at fødselsoverskottet blir negativt. I 1975 var fødselsoverskottet således over 16 000. Dette henger sammen med at kvinner som fødte barn i 1975 tilhører relativt store årskull fra slutten av og etter 2. verdenskrig.

Størst fruktbarhetsnedgang blant kvinner over 30 år

Aldersavhengige fruktbarhetsrater viser at fallet i fruktbarhet fra 1966-1970 til 1971-1975 gjaldt alle aldersgrupper unntatt de under 20 år. I likhet med utviklingen fra første til siste del av 1960-årene var fruktbarhetsnedgangen størst for de høyeste aldre. Fallet i fruktbarhet fra 1966-1970 til 1971-1975 var likevel for alle aldre langt sterkere enn i 1960-årene. Mens reduksjonen var om lag 14 prosent i gjennomsnitt for kvinner 20-29 år, var tilsvarende nedgang for aldersgruppene 30-34, 35-39 og 40-44 år henholdsvis 25, 36 og 46 prosent.

Figur 10. Aldersavhengige fruktbarhetsrater. 1945-1975¹⁾ *Age-specific fertility rates.*
 1945-1975¹⁾

1) Til 1961 alder ved utgangen av året, deretter alder ved nedkomsten.

1) Up to 1961 age at end of year, later on age at delivery.

Tabell 33. Aldersavhengige fruktbarhetsrater *Age-specific fertility rates*

Kvinnens alder. År <i>Age of woman. Year</i>	Levendefødte pr. 1 000 kvinner. Årsgjennomsnitt <i>Live births per 1 000 women. Annual average</i>							
	1961-1965	1966-1970	1971-1975	1971	1972	1973	1974	1975
15-19	37,9	43,7	44,0	45,7	47,1	44,3	42,5	40,3
20-24	178,0	175,1	151,8	168,7	160,7	150,0	144,8	134,6
25-29	177,3	164,6	140,6	151,4	148,7	139,6	136,1	129,2
30-34	112,7	98,5	73,7	84,0	78,5	74,8	69,8	63,9
35-39	58,1	48,7	31,3	39,4	34,5	31,2	27,3	24,2
40-44	18,7	14,1	7,6	9,9	8,7	7,2	6,5	5,3
45-49	1,3	1,0	0,4	0,5	0,5	0,4	0,4	0,3

Med visse unntak for 1970 til 1971 er økt fruktbarhet etter 1965 registrert bare for aldersklassene under 20 år og ikke lenger enn til og med 1972. Bare aldersgruppene 15-17 år hadde i 1975 høyere fruktbarhet enn gjennomsnittet for 1966-1970.

Varig reduksjon av fruktbarheten eller bare utsettelse av fødslene?

Fruktbarhetsnedgangen på i alt 33,5 prosent mellom 1964 og 1975 er betydelige, selv om den ikke er enestående for vårt land. Fra 1920 til 1935 sank samlet fruktbarhetstall fra 3,61 til 1,78, altså til under halvparten i løpet av 15 år.

Virkningene av fruktbarhetsreduksjonen de siste 10 åra vil være avhengig av om det vil bli en varig reduksjon av fruktbarheten eller det stort sett bare er en utsettelse av fødslene. Den sistnevnte muligheten er til stede, men er ikke særlig sannsynlig da reduksjonen i fruktbarhet har rammet eldre aldersgrupper i enda større grad enn yngre. Brunborg (1975) har behandlet denne problemstillingen ved å se på fruktbarhetsrater og samlet fruktbarhetstall for enkelte fødselskull (kohorter) av kvinner. Det viser seg at for eksempel 1950-kullet hadde svært høy fruktbarhet i aldre under 21 år, men at fruktbarheten deretter synes å ha stagnert. Noe sikkert kan det likevel ikke sies om dette før om 10-15 år.

Enkelte virkninger av fallet i fruktbarhet

Det er naturlig å skjelne mellom virkninger på kort og virkninger på lang sikt. På kort sikt betyr det lavere fødselskull, og andelen av befolkningen i yrkesaktiv alder vil etter hvert øke relativt sett.

Etter 15-20 år blir det mindre kull som kommer inn i fødedyktig alder, og disse måtte, for at en ny nedgang i fødselskullenes størrelse eventuelt skulle kunne unngås, føde forholdsvis flere barn enn tidligere årskull. Beregninger i Brunborg (1975) av fruktbarhet for enkle fødselskull viser at kvinner født i 1925 (forholdsvis stort årskull) fødte 2,3 barn i gjennomsnitt, mens årskullet 1935 (lite kull) trolig vil ende opp med en avsluttet fruktbarhet på 2,6 barn. Dette bidrog til å minske variasjonene i årskull i tidsrommet 1950-1970.

Større svingninger i fødselskullene vil forholdsvis raskt bety vekslende behov for blant annet elevplasser ved skolene. På lengre sikt kan det føre til at små kull i yrkesaktive aldre må "sørge for" forholdsvis store kull av barn og eldre.

Et varig fall i fruktbarheten vil kunne føre til nedgang i folkemengden, men først etter forholdsvis lang tid. Når nedgangen starter og hvor sterk den blir, avhenger blant annet av nivåene for fruktbarhet og dødelighet før og etter fallet og aldersstrukturen i befolkningen. Ved den tidligere nevnte fruktbarhetsnedgangen 1920-1925 sank fruktbarheten til under reproduksjonsnivået allerede i siste halvdel av 1920-åra og nådde opp til reproduksjonsnivået igjen først om lag 15 år seinere, etter å ha nådd bunnen (nettoproduksjonstallet = 0,78) tidlig i 1930-årene. Til tross for dette var fødselsoverskottet nærmere 300 000 i denne 15-årsperioden. Forklaringen er at befolkningen var sterkt "oppladet" for vekst da fruktbarhetsnedgangen startet, dvs. at forholdsvis store kull var i eller stod for tur til å komme i fødedyktig alder.

Befolkningsframskrivninger viser (MOS A 927) at dersom fruktbarheten ikke fortsetter å synke ytterligere, men holder seg konstant på et samlet fruktbarhetstall lik 1,81 fra og med 1977 (tilsvarer et nettoforeproduksjonstall på 0,86), vil folkemengden forsette å øke fram til om lag år 2000 og den vil da være økt med nærmere 150 000 siden 1975. Deretter vil folkemengden avta.

En nærmere beskrivelse av langtidsvirkningene av endringer i fruktbarheten er gitt i Brunborg (1974), kap. 7.

Hva fruktbarhetsnedgangen kan skyldes

Det at utviklingen i fruktbarheten etter 1964 har vært om lag den samme for alle aldersgrupper unntatt for dem under 20 år (se figur 11), tyder på at sterke periodeeffekter har påvirket alle eller de fleste årskullene av kvinner i fødedyktig alder. Slike effekter har trolig vært endringer i økonomiske konjunkturer, innføringen av mer effektive prevensjonsmetoder, mer bevisst familieplanlegging og endring i kvinners ønsker om utdanning og deltaking i yrkeslivet. En nærmere drøfting av mulige årsaker til fruktbarhetsendringer er foretatt av Brunborg (1974), kap. 3.

Fruktbarheten i og utenfor ekteskap

En stadig større andel av fødslene skjer utenfor ekteskap. Andelen levendefødte utenfor ekteskap økte fra 4,0 prosent i gjennomsnitt for 1961-1965 til 5,7 prosent for 1966-1970 og videre til 9,0 prosent for åra 1971-1975. I 1975 utgjorde de utenfor ekteskap 10,3 prosent. På grunn av nedgangen i fruktbarheten har det absolutte antallet likevel ikke økt noe særlig.

Tabell 34. Aldersavhengige fruktbarhetsrater for gifte kvinner *Age-specific fertility rates for married women*

Kvinnens alder. År <i>Age of woman. Years</i>	Levendefødte pr. 1 000 gifte kvinner. <i>Live births per 1 000 married women.</i>			Årsgjennomsnitt <i>Annual average</i>				
	1959- 1962	1969- 1970	1971- 1975	1971	1972	1973	1974	1975
15-44	134,7	135,5	118,9	130,7	125,9	118,3	113,9	106,0
15-19	637,1	585,1	529,8	562,7	561,3	517,2	511,9	491,8
20-24	335,2	306,4	270,1	294,9	280,6	265,1	260,9	246,5
25-29	213,8	188,8	169,9	182,3	179,6	168,5	164,1	156,9
30-34	130,3	102,6	83,0	94,0	87,7	84,2	79,0	72,4
35-39	69,5	48,0	34,3	43,1	38,1	34,3	30,0	26,5
40-44	23,6	13,4	8,4	11,1	9,6	7,9	7,2	5,8

Tabell 35. Aldersavhengige fruktbarhetsrater for ikke-gifte¹⁾ kvinner *Age-specific fertility rates for non-married¹⁾ women*

Kvinnens alder. År <i>Age of woman. Years</i>	Levendefødte pr. 1 000 ikke-gifte kvinner. <i>Live births per 1 000 non-married women.</i>			Årsgjennomsnitt <i>Annual average</i>				
	1959- 1962	1969- 1970	1971- 1975	1971	1972	1973	1974	1975
15-44	9,2	15,8	19,5	18,9	20,0	19,6	19,2	19,6
15-19	6,7	12,5	16,5	15,4	17,2	17,0	16,1	16,6
20-24	16,8	24,3	29,6	29,6	30,5	29,6	28,8	29,5
25-29	14,9	20,4	23,7	23,7	22,6	22,5	25,6	24,0
30-34	11,0	14,6	15,1	14,5	16,6	15,7	14,0	14,8
35-39	6,1	8,7	8,3	9,3	7,4	8,2	8,3	8,6
40-44	1,9	2,2	2,1	2,0	2,5	2,2	1,5	2,1

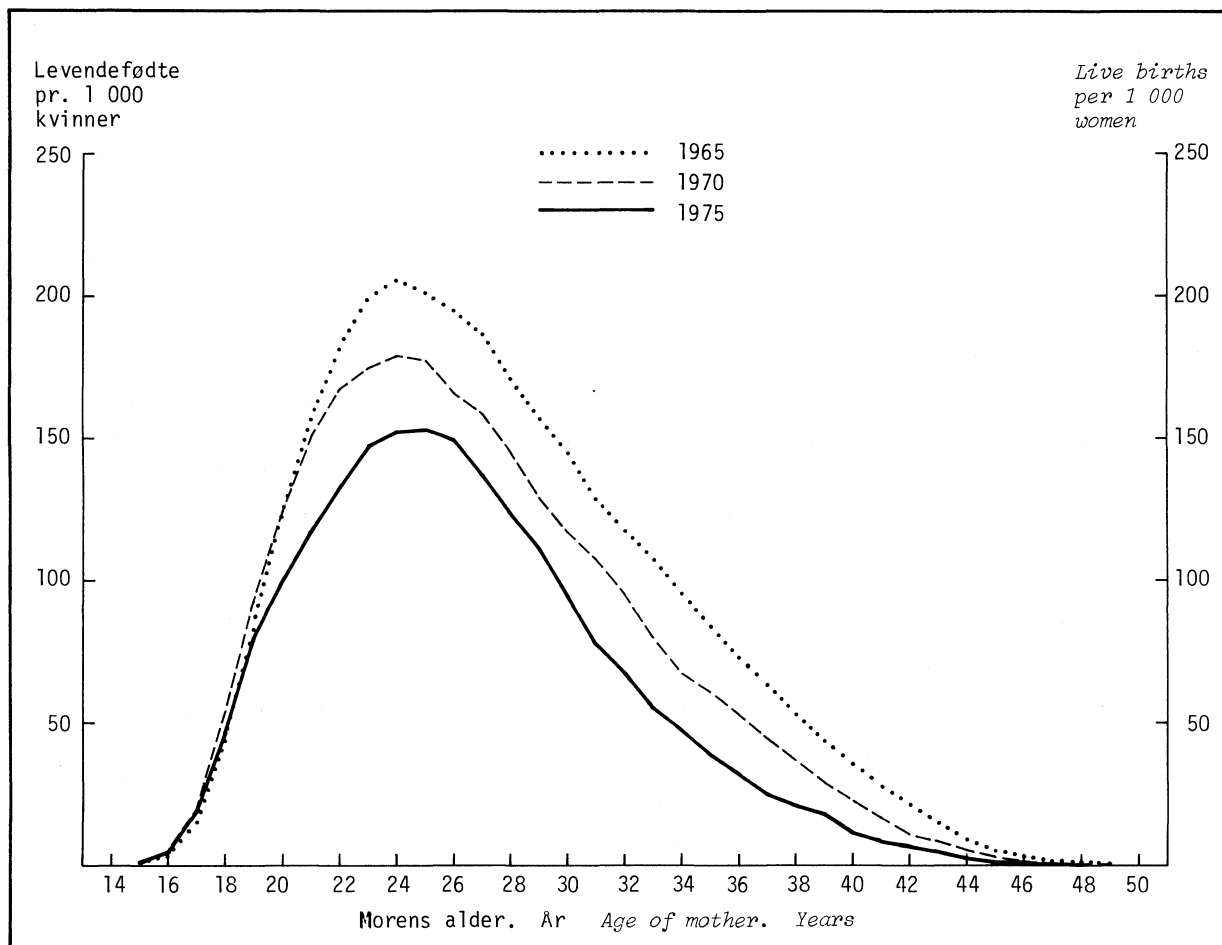
1) Ugifte, separerte, skilte og enker.

1) *Unmarried, separated, divorced and widows.*

Da fortsatt nærmere 9 av 10 fødte barn har gifte foreldre, er det klart at fruktbarheten i ekteskap for de fleste aldersgrupper viser en utvikling over tid som stort sett tilsvarer den for alle fødsler under ett, altså generell nedgang. Et unntak er aldersgruppen 15-19 år der bare 3 av 5 fødende kvinner i 1975 var gifte. Mens fruktbarheten for alle kvinner 15-19 år økte fram mot 1972 for så å avta igjen, har fruktbarheten for gifte kvinner 15-19 år stadig minket, i alt over 20 prosent siden 1960. Denne endringen henger nok sammen med at unge kvinner før i større grad enn nå, giftet seg fordi de ventet barn.

For ikke-gifte kvinner økte fruktbarheten betydelig fra omkring 1960 fram mot 1970 for alle aldersgrupper, og sterkest for de yngste. I begynnelsen av 1970-åra kom en ny, men mindre stigning for kvinner under 30 år. I løpet av femåret 1971-1975 har fruktbarheten holdt seg omtrent uendret i alle aldersgrupper. Denne utviklingen har klar sammenheng med de seinere åras økende tendens til at unge par lever sammen uten å være vigd.

Figur 11. Aldersavhengige fruktbarhetsrater 1965, 1970 og 1975 *Age-specific fertility rates 1965, 1970 and 1975*

Kvinnens alder ved nedkomst

I perioden 1971-1975 hadde 35,3 prosent av alle levendefødte barn i ekteskap mødre i alderen 25-29 år, mot knapt 28 prosent i gjennomsnitt for 1960-åra. Denne forskjellen skyldes i noen grad variasjoner i mødre kullenes størrelse, men avspeiler også den økende tendensen til at barnefødslemer konsentreres om aldre omkring 25 år. Mens andelen barn med mødre under 20 år har svinget noe mellom 6,6 og 8,2 prosent de siste 15 åra, er andelen med mødre på minst 40 år blitt redusert fra knapt 5 til vel 1 prosent.

Tabell 36. Levendefødte i ekteskap etter morens alder. Prosenttall *Legitimate live births by age of mother. Percentages*

År Year	I alt Total	Morens alder. År <i>Age of mother. Years</i>						
		15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-
1961-1965	100,0	7,5	31,1	27,6	18,7	10,9	3,9	0,3
1966-1970	100,0	7,9	38,2	28,4	14,9	7,8	2,6	0,2
1971-1975	100,0	7,6	36,1	35,3	14,2	5,2	1,3	0,1
1971	100,0	7,7	38,3	32,2	13,9	6,1	1,7	0,1
1972	100,0	7,9	36,5	34,9	13,6	5,4	1,5	0,1
1973	100,0	7,6	35,5	36,0	14,3	5,2	1,3	0,1
1974	100,0	7,6	35,2	36,7	14,5	4,8	1,2	0,1
1975	100,0	7,3	34,7	37,4	15,0	4,6	1,0	0,1

Til tross for at fruktbarhetsnedgangen siden 1964 vesentlig har gjaldt eldre aldersgrupper, har den mest alminnelige fødealderen likevel økt. I 1975 var fruktbarheten størst for aldersklassen 25 år, mens den i 1970 og 1965 var størst for henholdsvis 24- og 23-årsklassen.

Barnets nummer og ekteskapets varighet

Andelen første og andre barn blant levendefødte i ekteskap har steget betydelig siden 1960-åra. Mens dette gjaldt 2 av 3 barn dengang, var i 1975 nesten 4 av 5 fødte barn det første eller andre i ekteskapet. Det har altså vært en klar tendens i retning av flere tobarnsfamilier. I 1975 var 2,4 prosent av de levendefødte barn nummer 5 eller høyere, mens tilsvarende andel var 6,7 for 1961-1965.

Tabell 37. Levendefødte i ekteskap etter barnets nummer. Prosenttall *Legitimate live births by order of birth. Percentages*

År Year	I alt Total	Barnets nummer <i>Order of birth</i>						
		1.	2.	3.	4.	5.	6. og over and over	Uoppgitt Unspecified
1961-1965	100,0	34,2	30,5	19,5	9,1	3,9	2,8	0,0
1966-1970	100,0	38,3	30,5	17,7	8,1	3,2	2,2	0,0
1971-1975	100,0	41,9	34,0	15,2	5,6	2,0	1,3	-
1971	100,0	40,7	32,2	16,2	6,8	2,5	1,6	-
1972	100,0	41,1	33,2	15,6	6,4	2,2	1,4	-
1973	100,0	41,8	34,0	15,4	5,6	1,9	1,2	-
1974	100,0	42,5	35,2	14,8	4,8	1,7	1,1	-
1975	100,0	43,8	36,0	13,8	4,2	1,5	0,9	-

Utviklingen mot forholdsvis flere tobarnsfamilier har medvirket til en forskyvning i den relative fordelingen av levendefødte etter ekteskapets varighet. En stadig større andel av fødslene i ekteskap skjer 2-9 år etter vigselen. I 1975 tilhørte 62 prosent av de fødte denne gruppen, mot 55 prosent i gjennomsnitt i 1960-åra. Nedgangen siden slutten av 1960-åra i andelen fødte der ekteskapets varighet var under 2 år, må ses på bakgrunn av den sterke økningen av fødsler utenfor ekteskap.

Tabell 38. Levendefødte etter ekteskapets varighet. Prosenttall *Live births by duration of marriage. Percentages*

År <i>Year</i>	I alt <i>Total</i>	Ekteskapets varighet ¹⁾ . År				Duration of marriage ¹⁾ . Years			
		0-1	2-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25	Uoppgitt <i>Unknown</i>
1961-1965	100,0	27,0	28,6	27,0	12,3	4,1	0,9	0,1	-
1966-1970	100,0	30,9	30,6	24,1	10,0	3,7	0,7	0,0	0,0
1971-1975	100,0	29,7	33,7	26,0	7,7	2,4	0,5	0,0	0,0
1971	100,0	30,9	33,1	24,0	8,5	2,9	0,5	0,0	-
1972	100,0	30,3	33,6	25,0	7,9	2,6	0,5	0,0	-
1973	100,0	29,4	33,7	26,5	7,5	2,4	0,5	0,0	-
1974	100,0	29,0	34,2	27,2	7,2	2,0	0,4	0,0	-
1975	100,0	28,6	34,1	27,9	7,1	1,8	0,4	0,0	0,0

1) Differansen mellom vigselåret og barnets fødselsår.

1) Difference between the year of birth of the child and the year of marriage.

En nærmere beskrivelse av barnetallet i ekteskap som har vart 1 år, 2 år, 3 år, osv. er gitt i Lettenstrøm (1976). Her gis tall for utvalgte ekteskapskull 1950-1971.

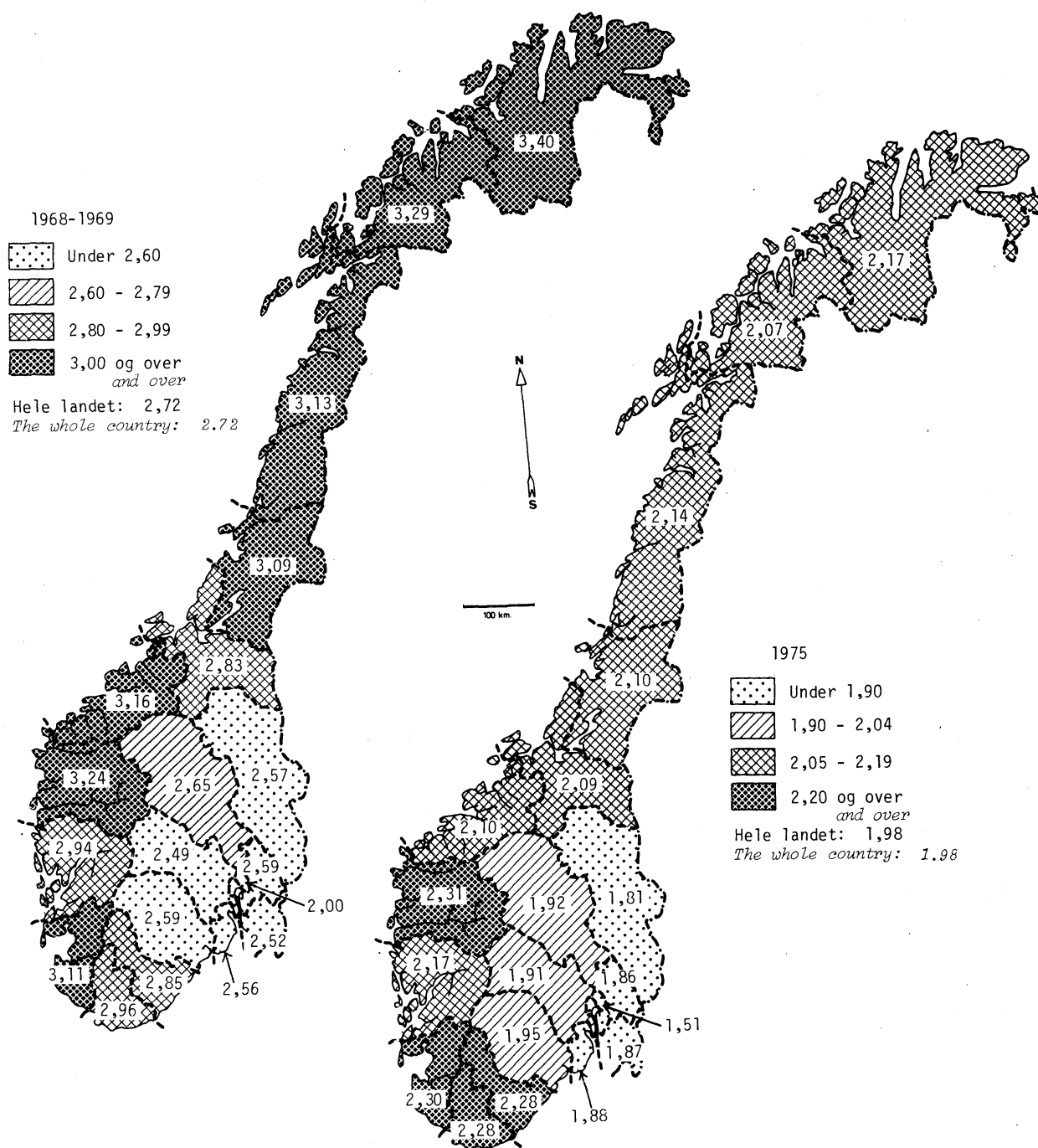
Fruktbarhetsutviklingen i fylkene

Samlet fruktbarhetstall er et godt egnet mål når en vil undersøke regionale forskjeller i fruktbarheten, idet en da får korrigert for til dels store forskjeller i aldersfordelingen for kvinner i fødedyktig alder.

Tall fra og med 1968 viser at hvert eneste av østlandsfylkene har hatt klart lavere fruktbarhet enn alle de andre fylkene i landet. I 1968 hadde alle fylker unntatt Oslo et samlet fruktbarhetstall mellom 2,52 og 2,62, dvs. 19-24 prosent over reproduksjonsnivået. Oslo lå på 2,04 eller 4 prosent under. Fruktbarheten var høyest på Vestlandet og i Nord-Norge, i Finnmark hele 3,42.

I 1975 lå fruktbarheten i alle østlandsfylkene minst 7 prosent under reproduksjonsnivået, dvs. 1,95 eller lavere. Agder-fylkene, Rogaland og Sogn og Fjordane hadde alle et samlet fruktbarhetstall på om lag 2,30, mens de andre fylkene befant seg omkring eller litt over reproduksjonsnivået som da var omkring 2,09.

Figur 12. Samlet fruktbarhetstall. Fylke. 1968-1969 og 1975 *Total fertility rate. County. 1968-1969 and 1975*

Tabell 39. Samlet fruktbarhetstall. Fylke *Total fertility rate. County*

Fylke <i>County</i>	1968- 1969 ¹⁾	1971- 1975 ¹⁾	1968	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975
Hele landet <i>The whole country</i>	2,72	2,24	2,75	2,69	2,50	2,49	2,38	2,23	2,13	1,98
Østfold	2,52	2,13	2,56	2,48	2,36	2,27	2,34	2,10	2,08	1,87
Akershus	2,59	2,06	2,62	2,56	2,37	2,29	2,18	2,06	1,92	1,86
Oslo	2,00	1,67	2,04	1,95	1,80	1,79	1,77	1,63	1,63	1,51
Hedmark	2,57	2,08	2,52	2,61	2,30	2,39	2,25	2,03	1,92	1,81
Oppland	2,65	2,19	2,62	2,67	2,46	2,46	2,33	2,18	2,06	1,92
Buskerud	2,49	2,11	2,55	2,43	2,27	2,34	2,23	2,05	2,02	1,91
Vestfold	2,56	2,13	2,58	2,53	2,41	2,38	2,38	2,09	1,94	1,88
Telemark	2,59	2,18	2,59	2,59	2,44	2,43	2,31	2,11	2,10	1,95
Aust-Agder	2,85	2,47	2,83	2,86	2,73	2,76	2,56	2,39	2,36	2,28
Vest-Agder	2,96	2,52	2,98	2,94	2,75	2,80	2,61	2,48	2,41	2,28
Rogaland	3,11	2,54	3,13	3,08	2,84	2,87	2,62	2,51	2,39	2,30
Hordaland	2,94	2,43	2,95	2,93	2,71	2,61	2,57	2,48	2,30	2,17
Sogn og Fjordane	3,24	2,69	3,25	3,22	3,10	2,98	2,88	2,75	2,54	2,31
Møre og Romsdal	3,16	2,48	3,20	3,11	2,90	2,79	2,65	2,49	2,37	2,10
Sør-Trøndelag	2,83	2,37	2,86	2,79	2,58	2,63	2,50	2,38	2,23	2,09
Nord-Trøndelag	3,09	2,51	3,22	2,95	2,77	2,84	2,64	2,53	2,41	2,10
Nordland	3,13	2,45	3,18	3,07	2,81	2,79	2,60	2,40	2,32	2,14
Troms	3,29	2,54	3,34	3,24	2,94	2,96	2,76	2,52	2,39	2,07
Finmark	3,40	2,73	3,42	3,38	3,22	3,21	2,92	2,81	2,54	2,17

1) Aritmetisk gjennomsnitt av tallene for hvert enkelt år.

1) *Arithmetical average of annual rates.*Tabell 40. Samlet fruktbarhetstall. Fylke. Hele landet = 100 *Total fertility rate. County. The whole country = 100*

Fylke <i>County</i>	1968- 1969	1971- 1975	1971	1972	1973	1974	1975	Prosentendring <i>Per cent change</i> 1968-1975 1970-1975	
Hele landet <i>The whole country</i>	100	100	100	100	100	100	100	-28	-21
Østfold	93	95	91	98	94	98	94	-27	-21
Akershus	95	92	92	92	92	90	94	-29	-22
Oslo	74	75	72	74	73	77	76	-26	-16
Hedmark	94	93	96	95	91	90	91	-28	-21
Oppland	97	98	99	98	98	97	97	-27	-22
Buskerud	92	94	94	94	92	95	96	-25	-16
Vestfold	94	95	96	100	94	91	95	-27	-22
Telemark	95	97	98	97	95	99	98	-25	-20
Aust-Agder	105	110	111	108	107	111	115	-19	-17
Vest-Agder	109	113	112	110	111	113	115	-24	-17
Rogaland	114	113	115	110	113	112	116	-27	-19
Hordaland	108	108	105	108	111	108	110	-26	-20
Sogn og Fjordane	119	120	120	121	123	119	117	-29	-26
Møre og Romsdal	116	111	112	111	112	111	106	-34	-28
Sør-Trøndelag	104	106	106	105	107	105	106	-27	-19
Nord-Trøndelag	114	112	114	111	113	113	106	-35	-24
Nordland	115	109	112	109	108	109	108	-33	-24
Troms	121	113	119	116	113	112	105	-38	-30
Finmark	125	122	129	123	126	119	110	-37	-33

Fruktbarhetsnedgangen siden 1968 har vært størst i de 4 nordligste fylkene og Møre og Romsdal, 33-38 prosent, og minst i Aust-Agder, 19 prosent. I Troms er samlet fruktbarhetstall redusert fra 3,34 til 2,07, som er under reproduksjonsnivået, i løpet av 7 år. I Finnmark satte det kraftige fruktbarhetsfallet inn først i 1972, slik at samlet fruktbarhetstall gikk ned med 1,04 i løpet av 4 år. Før 1972 var fruktbarheten i Finnmark nærmere 80 prosent høyere enn i Oslo, mens den i 1975 var bare 44 prosent høyere.

Fra og med 1968 regnes et barn å være født i den kommunen moren er registrert bosatt i ved nedkomsten, altså ikke der fødselen faktisk finner sted. Dette gjør at sammenlikninger med tidligere år ikke uten videre kan foretas for fylker og mindre områder av landet.

Ved nærmere vurdering av regionale fruktbarhetsforhold er det grunn til å huske på at flyttinger i større omfang vil medvirke til å forstyrre analysen. Tilflyttingsområder med sterk boligbygging vil i stor grad trekke til seg yngre gifte kvinner i begynnelsen av sin fruktbare periode, noe som vil påvirke den registrerte fruktbarheten både i tilflyttingsområder og i fraflyttingsområder.

Tabell 41. Levendefødte utenfor ekteskap. Fylke *Illegitimate live births. County*

Fylke	County	Prosent levendefødte utenfor ekteskap <i>Illegitimate as percentage of all live births</i>			Hele landet = 100 <i>The whole country = 100</i>		
		1961-1965	1966-1970	1971-1975	1961-1965	1966-1970	1971-1975
Hele landet	<i>The whole country</i>	4,0	5,7	9,0	100	100	100
Østfold		2,8	4,1	6,4	70	72	71
Akershus		2,8	3,6	5,0	70	63	56
Oslo		5,1	6,9	9,4	128	121	104
Hedmark		4,3	5,0	7,7	108	88	86
Oppland		3,7	4,6	7,7	93	81	86
Buskerud		3,2	3,6	5,7	80	63	63
Vestfold		2,3	3,6	5,4	58	63	60
Telemark		2,7	4,2	5,8	68	74	64
Aust-Agder		2,4	3,2	4,3	60	56	48
Vest-Agder		2,2	3,1	4,2	55	54	47
Rogaland		1,6	2,7	4,0	40	47	44
Hordaland		2,6	3,7	5,4	65	65	60
Sogn og Fjordane		1,6	2,4	4,3	40	42	48
Møre og Romsdal		2,8	4,3	8,0	70	75	89
Sør-Trøndelag		4,7	6,8	13,5	118	119	150
Nord-Trøndelag		4,7	6,7	12,7	118	118	141
Nordland		8,0	12,1	21,6	200	212	240
Troms		9,9	14,1	22,7	248	247	252
Finnmark		11,8	17,3	28,0	295	304	311

Andelen levendefødte utenfor ekteskap varierer betydelig fra fylke til fylke. Tall for 1971-1975 viser at mens landsgjennomsnittet var 9,0 prosent, lå prosenten på vel 4 i Rogaland, Agder-fylkene og Sogn og Fjordane, om lag 13 i Trøndelags-fylkene og godt over 20 i Nord-Norge. I Finnmark gjaldt 28,0 prosent eller over en firedel av alle fødsler ikke-gifte kvinner.

Økningen i andelen fødte utenfor ekteskap har siden 1961-1965 med få unntak vært svært parallell i alle fylker. I forhold til landsgjennomsnittet har prosenten for fylkene fra Møre og Romsdal til og med Nordland økt klart, mens prosenten for Akershus, Oslo, Hedmark, Buskerud og Aust-Agder er gått ned.

Det fødes flest gutter

Som ellers i verden blir det i Norge født flere gutter enn jenter. Bortsett fra mindre periodiske svingninger har kjønnsproporsjonen siden midten av forrige århundre vært om lag 106 gutter pr. 100 jenter. For perioden 1971-1975 var proporsjonen for levendefødte 105,3 og for dødfødte 110,7. Dette er de laveste tallene som er blitt registrert. Kjønnsproporsjonen for dødfødte var i tidsrommet 1956-1970 vel 115 i gjennomsnitt, mot omkring 125 eller mer før 1956.

At kjønnsproporsjonen har vært og fortsatt er klart større for dødfødte forteller at dødeligheten før og under fødselen er størst for gutter. Nedgangen i kjønnsproporsjonen for dødfødte etter 1955 henger trolig sammen med at reduksjonen i dødfødselshyppigheten etter andre verdenskrig har vært størst for gutter.

Tabell 42. Fødte gutter pr. 100 fødte jenter *Male births per 100 female births*

År <i>Year</i>	Alle fødte <i>All births</i>	Levendefødte <i>Live births</i>	Dødfødte <i>Stillbirths</i>
1961-1965	106,5	106,4	115,4
1966-1970	106,4	106,3	118,9
1971-1975	105,3	105,3	110,7
1971	105,1	105,1	109,1
1972	105,6	105,5	116,8
1973	106,6	106,7	101,8
1974	104,3	104,2	112,1
1975	105,0	104,9	115,0

Flerfødsler sjeldnere

I hundreårsperioden 1856-1955 var det mellom 12 og 15 flerfødsler pr. 1 000 fødsler, dvs. at hver 85. til hver 65. fødsel resulterte i tvillinger, trillinger eller enda flere barn. Siden 1955 er flerfødsler blitt stadig sjeldnere. Mens hver 100. fødsel var flerfødsel i 1966-1970, gjaldt dette bare om lag hver 107. fødsel i 1971-1975.

At flerfødsel forekommer sjeldnere har sammenheng med nedgangen i mødrenes alder (se tabell 44) og at de siste åra er blitt forholdsvis flere førstefødsler, idet forekomsten av flerfødsler øker med barnets nummer.

Trilling- og firlingfødsler utgjør nå knapt 1 prosent av alle flerfødsler, dvs. at bare om lag 5 forekommer årlig.

Tabell 43. Enkeltfødsler og flerfødsler. Arsgjennomsnitt *Single and multiple births. Annual average*

År <i>Year</i>	Fødsler i alt <i>Births, total</i>	Enkelt- fødsler <i>Single births</i>	Flerfødsler <i>Multiple births</i>				Flerfødsler pr. 1 000 fødsler <i>Multiple births per 1 000 of all births</i>
			I alt <i>Total</i>	Tvilling- fødsler <i>Twin births</i>	Trilling- fødsler <i>Triple births</i>	Firling- fødsler <i>Quadruple births</i>	
1961-1965	64 076	63 368	708	700	8	-	11,0
1966-1970	66 768	66 098	670 ¹⁾	663	6	0,2 ²⁾	10,0
1971-1975	61 376	60 803	573	568	5	-	9,3
1971	65 540	64 913	627	621	6	-	9,6
1972	64 310	63 745	565	560	5	-	8,8
1973	61 188	60 597	591	587	4	-	9,7
1974	59 583	59 044	539	534	5	-	9,0
1975	56 259	55 718	541	538	3	-	9,6

1) Medregnet 1 femlingfødsel. 2) 1 firlingfødsel i femåret.

1) Including 1 quintuple birth. 2) 1 quadruple birth in the five-year period.

Forekomsten av flerfødsler varierer betydelig med morens alder. I 1971-1975 var andelen av flerfødsler 3 ganger så stor i aldersgruppen 35-39 år som for mødre under 20 år.

Tabell 44. Andel av fødsler som var flerfødsler. Prosenttall *Percentage of births being multiple births*

Morens alder. År <i>Age of mother. Years</i>	1966- 1970	1971- 1975	1971	1972	1973	1974	1975
15-19	0,60	0,53	0,47	0,61	0,46	0,62	0,51
20-24	0,78	0,82	0,87	0,73	0,85	0,79	0,85
25-29	1,13	0,99	1,02	0,90	1,09	0,93	1,02
30-34	1,43	1,17	1,07	1,12	1,09	1,28	1,30
35-39	1,44	1,60	1,73	1,68	1,77	1,11	1,61
40-44	0,98	1,12	1,30	1,41	1,06	1,06	0,37

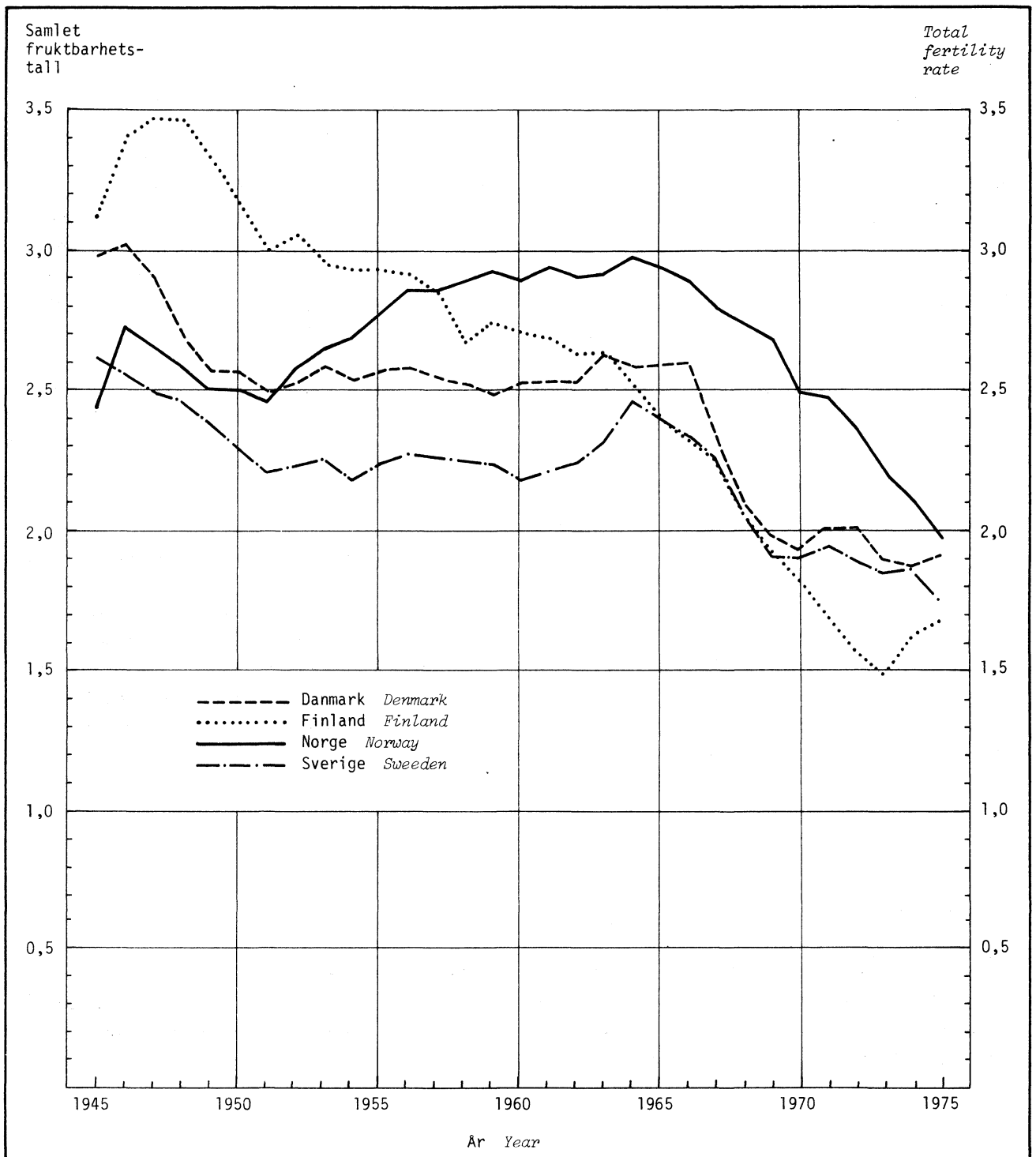
Fødslene fordeler seg ikke jevnt over året, selv ikke i perioder med stabil fruktbarhet. For perioden 1971-1975 varierer gjennomsnittlig antall levendefødte pr. dag mellom 152 for november til 194 for april.

Kurven over antall levendefødte pr. dag har foruten den markerte toppen i april også en topp i september. September er nå, sammen med juli, de to eneste månedene i 2. halvår som når opp mot årsgjennomsnittet. November har forholdsvis færrest fødsler. Det andre bunnpunktet på kurven er august.

Fordelingen av fødslene over året har endret seg mye i løpet av dette hundreåret. Omkring 1900 og en tid framover ble det født klart flest barn i september. November og august var minimalpunkter slik som nå, men for 1. halvår var kurven mye jevnere enn den har vært i den seinere tid.

Det synes vanskelig å forklare hvorfor fødslene fordeler seg såvidt ujevnt over året. Ett forhold av betydning er trolig sammenhengen mellom tidspunktet for ekteskapets inngåelse og førstegangs fødsel. Det er en sterk opphoping av giftermål i sommermånedene, og sammen med en stigende andel førstefødte er dette en mulig forklaring på at en stadig større del av fødslene finner sted på etterm vinteren og våren.

Figur 13. Samlet fruktbarhetstall for Norge og tre andre nordiske land. 1945-1975 *Total fertility rate for Norway and three other Nordic countries. 1945-1975*

Tabell 45. Fødte pr. dag¹⁾. Månedstall *Births per day*¹⁾. *Monthly figures*

Måned Month	1961- 1965	1966- 1970	1971- 1975	1971	1972	1973	1974	1975
Arsgjennomsnitt <i>Annual average</i>	100	100	100	100	100	100	100	100
Januar <i>January</i>	94	97	100	97	98	102	103	100
Februar <i>February</i>	98	101	105	101	105	108	104	105
Mars <i>March</i>	107	106	108	106	109	110	112	107
April <i>April</i>	113	115	114	114	111	114	117	117
Mai <i>May</i>	106	106	108	109	106	105	107	110
Juni <i>June</i>	103	101	102	102	103	101	103	99
Juli <i>July</i>	99	97	98	98	99	97	101	99
August <i>August</i>	96	96	95	97	97	95	96	92
September <i>September</i>	105	103	99	103	98	98	98	100
Oktober <i>October</i>	94	96	91	94	89	91	90	90
November <i>November</i>	92	89	89	93	91	91	84	87
Desember <i>December</i>	92	94	90	91	93	91	86	90

1) Det er tatt hensyn til varierende antall dager pr. måned.

1) *The varying number of days per month has been taken into account.*

Fruktbarheten i Norge sammenliknet med andre land

De fleste vestlige land har hatt en noenlunde tilsvarende fruktbarhetsutvikling som Norge. I Sverige og Danmark startet fruktbarhetsnedgangen omtrent samtidig som i Norge, men satte inn noe kraftigere og fra et lavere nivå. Finland hadde stort sett hatt avtakende fruktbarhet helt siden toppnivået i 1946-1947. Alle disse tre landene nådde ned til reproduksjonsnivået (netto-reproduksjonstallet = 1,00) i 1968, altså 6-7 år før Norge. Etter 1969 var fruktbarheten i Sverige og Danmark forholdsvis stabil, men har i det siste vist fortsatt nedgang, særlig i Sverige. I Finland holdt nedgangen fram helt til 1973 da samlet fruktbarhetstall var nede i 1,50. I løpet av 1974 og 1975 har fruktbarhetstallet steget igjen til om lag 1,7.

IV. DØDSFALL

Tallet på dødsfall øker langsomt. Langt flere menn enn kvinner død i det siste

I årene 1971-1975 inntraff det gjennomsnittlig 39 568 dødsfall pr. år, mot 37 522 foregående femårsperiode. Økningen var altså gjennomsnittlig vel 2 000 pr. år, eller 500 større enn økningen fra 1961-1965 til 1966-1970. I 1975 døde det i Norge for første gang over 40 000 personer.

Tabell 46. Antall døde og døde pr. 1 000 innbyggere. Årsgjennomsnitt *Number of deaths and deaths per 1 000 population. Annual average*

År Year	Døde i alt <i>Deaths, total</i>			Døde pr. 1 000 innbyggere <i>Deaths per 1 000 population</i>		
	I alt <i>Total</i>	Menn <i>Males</i>	Kvinner <i>Females</i>	Begge kjønn <i>Both sexes</i>	Menn <i>Males</i>	Kvinner <i>Females</i>
1956-1960	31 298	16 303	14 995	8,88	9,29	8,48
1961-1965	34 994	18 644	16 350	9,54	10,20	8,89
1966-1970	37 522	20 459	17 063	9,83	10,77	8,90
1971-1975	39 568	21 614	17 954	10,00	10,99	9,02
1971	38 981	21 309	17 672	9,99	10,99	9,01
1972	39 375	21 488	17 887	10,01	10,99	9,05
1973	39 958	21 890	18 068	10,09	11,12	9,07
1974	39 464	21 485	17 979	9,90	10,85	8,97
1975	40 061	21 894	18 167	10,00	11,00	9,01

Blant de som døde i første halvdel av 1970-åra var det gjennomsnittlig 21 600 menn og nærmere 18 000 kvinner hvert år, altså vel 3 600 flere menn. Denne betydelige overvekten av menn skyldes hovedsakelig voksende kull i eldre aldersklasser, at menn dør tidligere enn kvinner, og at dødeligheten for menn de to siste tiåra har vist en mindre gunstig utvikling enn for kvinner. Når de lave fødselskullene fra 1930-åra når opp mot 70-årsalderen, vil det trolig komme til å dø flere kvinner enn menn en del år. Siden det alltid fødes om lag 6 prosent flere gutter en jenter, vil det i gjennomsnitt over et langt tidsrom også måtte dø om lag 6 prosent flere menn enn kvinner.

Halvparten av de som døde nådde alderen 75 år

Langt de fleste dødsfallene forekommer blant eldre mennesker. I perioden 1971-1975 var gjennomsnittlig halvparten av alle som døde allerede fylt 75 år, mens hele 7 av 8 var minst 55 år. Blant kvinnene var nesten 60 prosent fylt 75 år, og 10 av 11 var fylt 55 år. Bare knapt 3 prosent av dødsfallene gjaldt barn under 15 år. I forhold til perioden 1966-1970 representerer utviklingen en forskyvning mot eldre aldersgrupper.

Tabell 47. Døde menn og kvinner, etter alder. Prosenttall *Deaths of males and females, by age. Percentages*

Alder. År Age. Years	Begge kjønn <i>Both sexes</i>		Menn <i>Males</i>		Kvinner <i>Females</i>	
	1966-1970	1971-1975	1966-1970	1971-1975	1966-1970	1971-1975
I alt <i>Total</i>	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0	2,5	1,8	2,6	2,0	2,3	1,6
1-14	1,2	1,1	1,4	1,2	1,0	0,9
15-34	2,1	2,3	2,9	3,1	1,2	1,3
35-54	8,1	7,3	9,8	9,0	6,1	5,4
55-64	13,1	12,7	15,6	15,6	10,0	9,1
65-74	25,6	24,8	27,4	27,0	23,4	22,2
75-	47,4	50,0	40,2	42,1	56,1	59,6

Lavere dødelighet både for menn og kvinner

Betyr så stadig flere dødsfall og forskyvning mot eldre aldersgrupper økt dødelighet og eventuelt størst økning blant de eldste? Regnet pr. 1 000 innbyggere utgjorde dødsfallene i 1971-1975 10,0 pr. år, 11,0 for menn og 9,0 for kvinner. Denne summariske dødeligheten har økt jevnt siden 1951-1955 både for menn og kvinner, men siden raten ikke tar hensyn til befolkningens aldersstruktur, er den ikke noe godt dødelighetsmål i denne sammenheng.

Tabell 48. Samlet dødelighet for menn og kvinner. Standardberegnete rater *Total mortality for males and females. Standardized rates*

Ar Year	Døde pr. 1 000 innbyggere. Standardberegnete årsrater ¹⁾ <i>Deaths per 1 000 population. Standardized annual rates¹⁾</i>		Menns dødelighet i prosent av kvinners <i>Male mortality as percentage of female</i>	Endring. Dødeligheten 1949-1952 = 100 <i>Index. Mortality 1949-1952 = 100</i>	
	Menn <i>Males</i>	Kvinner <i>Females</i>		Menn	Kvinner
1949-1952	10,57	8,81	120	100	100
1959-1962	10,61	7,92	134	100	90
1964-1967	10,88	7,49	145	103	85
1969-1972	11,21	7,19	156	106	82
1974-1975	10,75	6,71	160	102	76

1) Standardberegnet med hensyn til alder. Standardbefolkning: Folkemengde i alt pr. 1. november 1960.

1) *Standardized with respect to age. Standard population: Total population per 1 November 1960.*

Rater som er standardisert med hensyn til alder, dvs. rater som tar hensyn til at aldersstrukturen varierer, viser et annet bilde. Dersom dødeligheten for hvert kjønn i perioden 1949-1952 settes lik 100, var dødeligheten for kvinner sunket til 82 for 1969-1972 og videre til 76 for 1974-1975, altså en jevn og markert nedgang. For menn økte dødeligheten i løpet av 1960-åra til 106 for perioden 1969-1972, for så å avta igjen til 102 for 1974-1975. Når alle aldersgrupper ses under ett, var mennenes dødelighet i 1974-1975, til tross for nedgangen i det siste, fortsatt høyere enn i 1950-åra. I løpet av 25-årsperioden 1950-1975 økte mennenes gjennomsnittlige overdødelighet målt på denne måten, fra 20 til 60 prosent.

Dødeligheten mest redusert for kvinner over 35 år og for barn under 5 år

En sammenlikning av dødeligheten i de enkelte aldersgrupper de to siste femårsperiodene viser forholdsvis små endringer for menn, bortsett fra aldersgruppen under 5 år, der reduksjonen i spedbarnsdødeligheten betydde mest. Dødeligheten gikk litt ned for menn i alderen 60-69 år, økte litt for eldre menn og var omtrent uendret ellers. Den bedrede dødelighetsutviklingen for menn totalt sett skyldes altså de aller yngste.

Tabell 49. Aldersavhengige dødsfallrater for menn og kvinner *Age-specific death rates for males and females*

Alder. År Age. Years	Døde pr. 100 000 innbyggere <i>Deaths per 100 000 population</i>							
	Menn <i>Males</i>				Kvinner <i>Females</i>			
	1956-1960	1961-1965	1966-1970	1971-1975	1956-1960	1961-1965	1966-1970	1971-1975
0-4	556	490	407	330	427	373	306	228
5-9	67	62	55	51	36	33	29	29
10-14	48	45	40	39	26	24	22	24
15-19	97	94	97	108	33	32	38	35
20-24	130	120	111	114	43	36	37	33
25-29	132	119	107	109	55	42	40	42
30-34	143	142	142	127	77	62	56	59
35-39	170	195	181	183	111	104	96	86
40-44	267	280	288	277	162	159	153	142
45-49	403	420	468	451	262	247	242	232
50-54	675	717	729	736	388	374	369	361
55-59	1 100	1 183	1 203	1 210	636	610	590	547
60-64	1 799	1 916	1 979	1 935	1 058	1 058	978	893
65-69	2 737	3 044	3 240	3 085	1 887	1 804	1 744	1 537
70-74	4 444	4 755	5 076	5 094	3 402	3 435	3 148	2 913
75-79	7 207	7 581	7 799	7 885	6 167	6 114	5 700	5 305
80-84	11 771	12 436	12 433	12 416	10 676	11 105	10 065	9 449
85-89	18 943	19 611	19 058	18 804	17 554	17 979	16 405	16 267
90-	31 313	31 307	31 099	30 368	31 283	30 570	27 278	27 328

En tilsvarende nedgang i dødeligheten gjaldt også jenter under 5 år. For kvinner under 35 år var dødeligheten i 1971-1975 stort sett den samme som fem år før, mens den for kvinner 35 år og over gjennomgående var betydelig lavere, særlig for de over 55 år. Aldersgruppen 50-54 år skiller seg klart ut fra alle andre femårsgrupper etter fylte 30 år ved at den har hatt praktisk talt uendret dødelighet helt siden 1956-1960. I løpet av disse 15-20 åra har dødeligheten i alle andre aldersgrupper vist markert og jevn nedgang.

Dødelighetsnedgangen de siste tiåra størst for barn og ungdom

En sammenlikning av aldersavhengige dødsfallsrater for de siste 50-60 åra viser at nedgangen i dødeligheten har vært størst for den yngste delen av befolkningen. Med unntak for de under 1 år, er nedgangen større desto lavere aldersgruppe en betrakter. I 1971-1975 var dødeligheten for menn mellom 5 og 30 år bare om lag 14 prosent av dødeligheten for disse aldersgruppene i 1911-1920. For 1-årige gutter var dødeligheten redusert til 7 prosent av nivået i 1911-1920.

For kvinner i aldrene mellom 1 og 30 år var dødeligheten i 1971-1975 bare 5 til 10 prosent av hva den var 60 år tidligere. Den sterke dødelighetsnedgangen skyldes særlig mer effektiv bekjempelse av akutte infeksjonssykdommer som tidligere preget dødeligheten blant de yngre.

Tabell 50. Dødeligheten i 1971-1975 i prosent av dødeligheten i noen tidligere perioder *Mortality of 1971-1975 as percentage of mortality of some previous periods*

Alder. År Age. Years	1911-1920 = 100		1951-1955 = 100		1966-1970 = 100	
	Menn Males	Kvinner Females	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
0	19	17	53	48	86	80
1	7	5	51	37	84	70
5	14	9	63	60	83	90
10	14	7	67	65	115	111
20	13	6	91	77	111	97
30	14	7	77	57	102	104
40	30	16	104	71	98	92
50	57	31	110	75	101	94
60	78	44	120	80	100	92
70	96	57	122	82	98	90
80	92	76	111	88	101	95
90	91	91	101	93	97	100

I de eldste aldersgruppene var dødeligheten i 1971-1975 over 90 prosent i forhold til tiåret 1911-1920, særlig blant menn. For aldrene 60-80 år er den prosentvise reduksjonen av dødeligheten 3 til 10 ganger så stor for kvinner som for menn. Siden perioden 1951-1955 har dødeligheten for menn gått ned med opptil 50 prosent for aldersklasser under 40 år, men er blitt økt med inntil 20 prosent og vel det for de middelaldrende og eldre. Kvinnene har i løpet av samme periode hatt fallende dødelighet for alle aldersgrupper, og mest markert er fallet for de yngre.

Spedbarnsdødeligheten fortsatt avtakende

Dødeligheten i første leveår sank fra 13,9 døde pr. 1 000 levendefødte i gjennomsnitt for 1966-1970 til 11,6 for 1971-1975. Dermed nådde spedbarnsdødeligheten for landet sett under ett en ny bunnrekord etter å ha vært synkende helt siden perioden 1891-1895. I løpet av 80-årsperioden er spedbarnsdødeligheten blitt omtrent halvert hvert 20 år, slik at den for 1971-1975 utgjør knapt en åttedel av nivået før hundreårsskiftet. Videre er spedbarnsdødeligheten redusert til nær en firedel av dødeligheten for 1931-1935 og nesten halvert siden perioden 1951-1955. De laveste tallene registrert til nå, 10,4 og 10,5 pr. 1 000 levendefødte, gjelder henholdsvis 1974 og 1976.

Tabell 51. Spedbarnsdødelighet *Infant mortality*

År <i>Year</i>	Døde i første leveår pr. 1 000 levendefødte <i>Deaths under one year per 1 000 live births</i>			Gutters dødelighet i prosent av jenters <i>Boys' mortality as percentage of girls'</i>
	I alt <i>Total</i>	Gutter <i>Males</i>	Piker <i>Females</i>	
1956-1960	19,9	22,3	17,3	129
1961-1965	17,1	19,2	14,9	129
1966-1970	13,9	15,7	12,0	131
1971-1975	11,6	13,5	9,6	141
1971	12,8	15,0	10,4	144
1972	11,8	13,5	9,9	136
1973	11,9	14,1	9,7	145
1974	10,4	12,3	8,5	145
1975	11,1	12,6	9,5	133

Også i perioden 1971-1975 var spedbarnsdødeligheten for gutter høyere enn for jenter, henholdsvis 13,5 og 9,6. Guttenes overdødelighet var da vel 40 prosent, mot om lag 30 prosent de tre nærmest foregående femårsperiodene.

Nærmere 39 prosent av dødsfallene blant spedbarn i 1971-1975 fant sted innen 24 timer etter fødselen, mens vel 63 prosent døde i løpet av første leveuke. Bare vel en firedel av dødsfallene fant sted mer enn 1 måned etter fødselen. Fra 1966-1970 til 1971-1975 var nedgangen i spedbarnsdødeligheten størst for de to første månedene og særlig for de 6 siste døgnene av første leveuke.

Tabell 52. Døde i første leveår, etter levetid. Prosenttall *Infant deaths by age. Percentages*

Alder <i>Age</i>	1956-1960	1961-1965	1966-1970	1971-1975
I alt <i>Total</i>	100,0	100,0	100,0	100,0
Under 24 timer <i>Under 24 hours</i>	29,1	33,3	38,2	38,8
24 timer - 6 dager <i>24 hours - 6 days</i> .	23,4	26,5	26,9	24,5
7-13 dager <i>days</i>	5,2	5,3	4,3	4,7
14-27 " "	4,8	5,0	4,5	4,0
1 måned <i>month</i>	7,3	6,1	6,1	5,5
2 måneder <i>months</i>	6,3	5,6	4,2	4,7
3-5 " "	11,7	8,6	7,5	9,2
6-8 " "	7,7	6,0	5,4	5,2
9-11 " "	4,5	3,6	2,9	3,3
Under 1 uke <i>Under 1 week</i>	52,5	59,8	65,1	63,3
Under 28 dager <i>Under 28 days</i>	62,5	70,1	73,9	72,1

Snarlig stabilisering av spedbarnsdødeligheten?

Med et såvidt lavt nivå for spedbarnsdødeligheten både absolutt sett og i forhold til andre land kunne det være naturlig å spørre seg om den ikke snart har nådd omtrent så lavt som en med rimelighet kan regne med er mulig. Ved nærmere undersøkelse synes det likevel å være lite som tyder på at den vil stabilisere seg på et nivå over 10,0 døde pr. 1 000 levendefødte.

For det første var dødelighetsnedgangen for barn under 1 år nesten like stor fra 1966-1970 til 1971-1975 (17 prosent) som fra 1961-1965 til 1966-1970 (19 prosent) og større enn nedgangen fra 1956-1961 til 1961-1965 (14 prosent). Videre viser det seg at nedgangen i spedbarnsdødeligheten før omkring 1970 vesentlig har gjeldt de siste 51 ukene av ettårsperioden, mens dødeligheten i de første 24 timene og i første leveuke har sunket forholdsvis lite. Som følge av dette forholdet økte andelen av dødsfallene i første leveuke fra under 53 prosent i 1956-1960 til vel 65 prosent i 1966-1970. Denne prosenten avtok så til vel 63 for 1971-1975, fordi nedgangen i dødeligheten for barn under 1 uke var større enn for de over 1 uke. Selv om nedgangen i dødeligheten etter første leveuke kan synes å ha stagnert noe, skulle likevel den fortsatte reduksjonen av dødeligheten i første leveuke åpne mulighet for ytterligere nedgang av spedbarnsdødeligheten, om ikke i samme tempo som før.

Videre må en forut for en eventuell stabilisering av spedbarnsdødeligheten vente stagnasjon i nedgangen i de fylker der dødeligheten er lavest. Da den ikke er inntruffet ennå, synes en stabilisering av spedbarnsdødeligheten ikke å være nær forestående.

Tabell 53. Dødelighet i utvalgte perioder av første leveår, dødfødselhyppighet og perinatal dødelighet *Mortality in selected periods of first year of life, stillbirth rate and perinatal mortality*

År <i>Year</i>	Døde pr. 1 000 levendefødte <i>Deaths per 1 000 live births</i>				Dødfødte pr. 1 000 fødte <i>Stillbirths per 1 000 births</i>	Dødfødte + døde i første leveuke pr. 1 000 fødte <i>Stillbirths + deaths during first week of life per 1 000 births</i>
	Under 24 timer <i>Under 24 hours</i>	Under 1 uke <i>Under 1 week</i>	Under 4 uker <i>Under 4 weeks</i>	4 uker - 11 måneder <i>4 weeks - 11 months</i>		
1956-1960	5,8	10,4	12,4	7,4	14,3	24,6
1961-1965	5,7	10,2	12,0	5,1	12,4	22,5
1966-1970	5,3	9,1	10,3	3,6	11,1	20,1
1971-1975	4,5	7,4	8,4	3,2	9,1	16,4
1971	5,1	8,4	9,6	3,2	9,4	17,7
1972	4,9	8,0	8,9	2,9	9,6	17,5
1973	4,8	7,4	8,5	3,4	9,3	16,6
1974	3,9	6,7	7,4	3,1	8,8	15,5
1975	3,6	6,1	7,3	3,8	8,1	14,1

Dødfødsler stadig sjeldnere

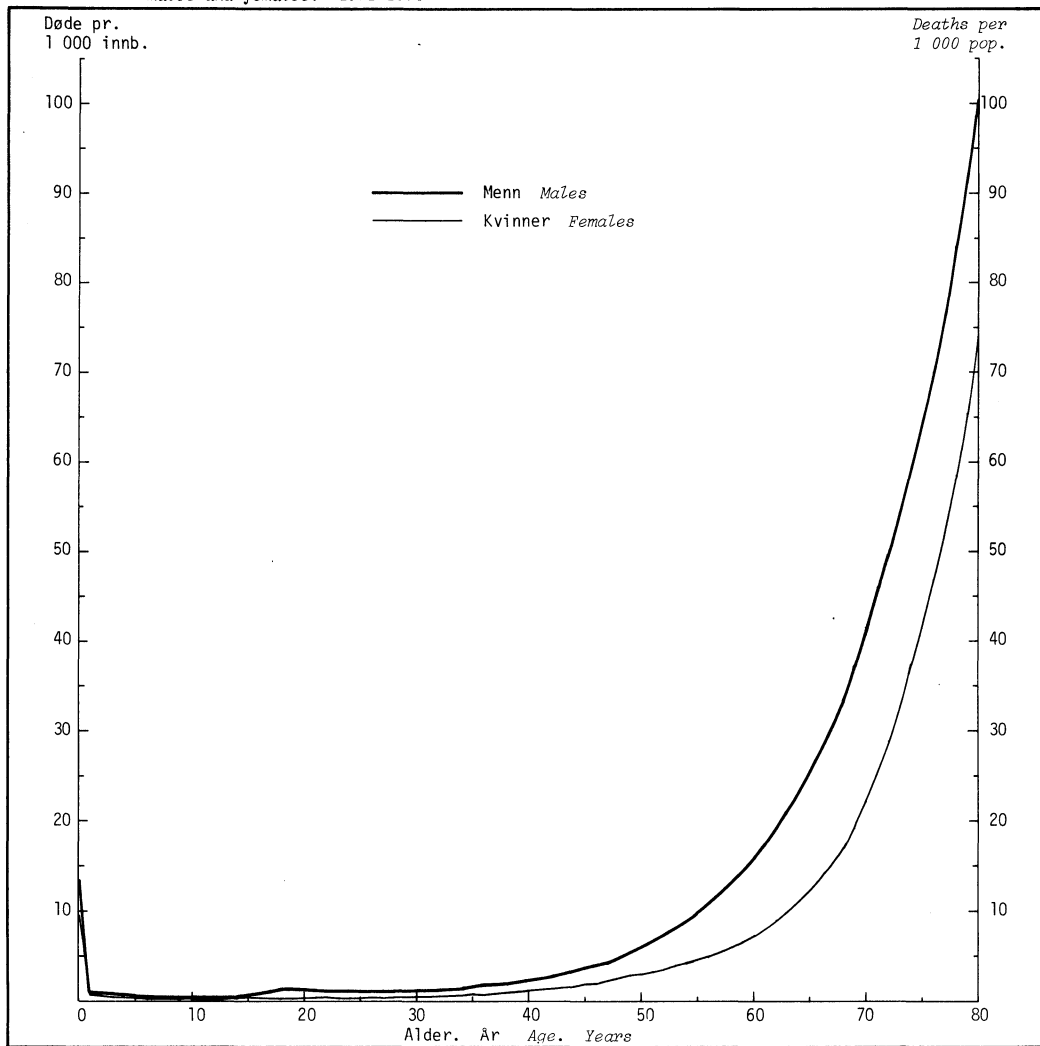
Forekomsten av dødfødsler regnet pr. 1 000 fødte sank fra 11,1 for 1966-1970 til 9,1 i 1971-1975, dvs. med 18 prosent eller litt mer enn nedgangen i spedbarnsdødeligheten. For 1976 kom prosenten ned i 7,4. Tidligere var reduksjonen i dødfødselshyppigheten noe mindre. Årsakene til denne sterke nedgangen kan være flere: For det første har bedre helsemessige og sosiale forhold for gravide kvinner ført til nedgang i dødfødslerne i alle aldersgrupper. Videre har nok forskyvningen mot forholdsvis flere barn av yngre mødre og mot flere første og annet barn bidratt til nedgangen.

Den forannevnte utviklingen i spedbarnsdødelighet og dødfødselshyppighet har ført til at også den perinatale dødeligheten, dvs. antall dødfødte + døde i første leveuke pr. 1 000 fødte, har gått betydelig ned de seinere åra. Nedgangen fra 20,1 pr. 1 000 fødte for 1966-1970 til 16,4 for 1971-1975 var vel 70 prosent større enn fra 1961-1965 til 1966-1970. For 1976 var raten nede i 13,3.

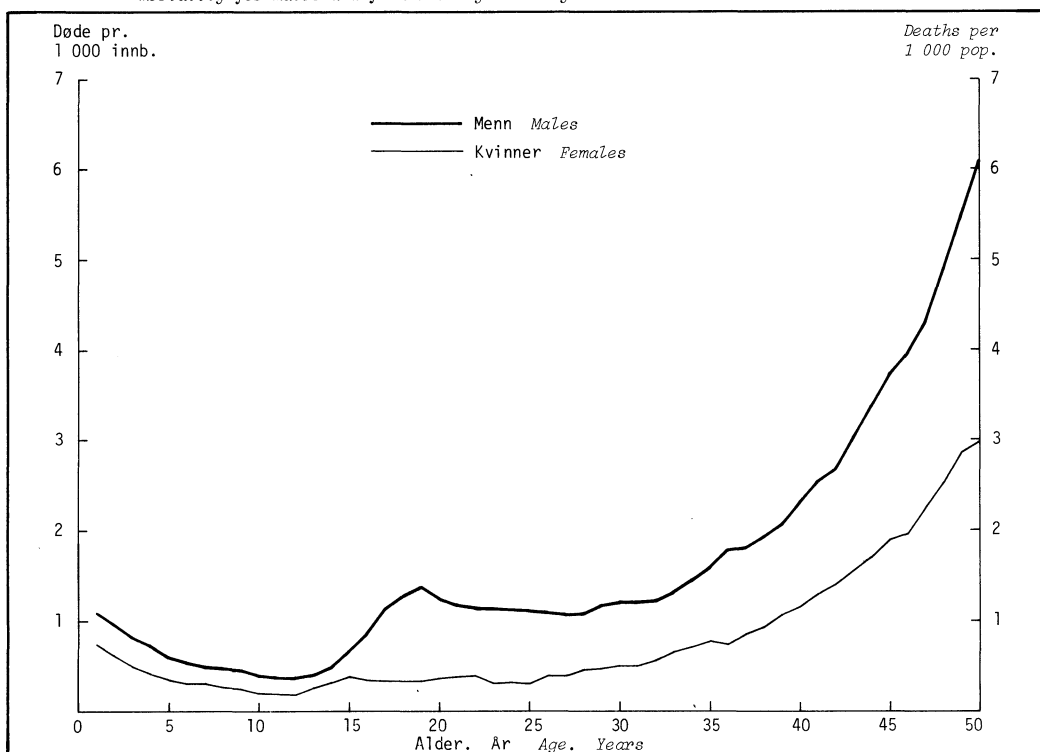
Dødelighetens variasjoner med alder

Figur 14 viser hvordan dødeligheten for hvert kjønn i store trekk avhenger av alder for perioden 1971-1975. Formen på disse dødelighetskurvene har endret seg lite de seinere åra. Karakteristisk er den forholdsvis høye dødeligheten for barn under 1 år fulgt av en heller flat kurve på lavt nivå opp mot 30 års alder da dødeligheten begynner å øke. Kurvene stiger deretter stadig brattere, og når samme nivå som spedbarnsdødeligheten ved om lag 60-årsalderen. I løpet av de neste 20 aldersår doubles dødeligheten 6-8 ganger.

Figur 14. Glattede dødsfallsrater for menn og kvinner. 1971-1975 *Graduated rate of mortality for males and females. 1971-1975*

Figur 15. Glattede dødsfallsrater for menn og kvinner. Aldrene 1-50 år. 1971-1975 *Graduated rate of mortality for males and females. Ages 1-50 years. 1971-1975*

Figur 15 viser et utsnitt av dødelighetskurvene for aldrene 1-50 år. Etter at dødeligheten reduseres med om lag 92 prosent fra alder 0 til alder 1 år fortsetter den å falle en del ned mot 12-årsalderen for begge kjønn. For de neste 15 aldersåra viser dødelighetskurven for kvinner et mye jevnere forløp enn kurven for menn, idet den er nærmest flat fram mot alder 25-30 år.

Dødelighetskurven for menn stiger sterkt fra alder 12 år til om lag 18-20 for så å holde seg på bortimot samme nivå til 30-årsalderen. I dette aldersintervallet er dødeligheten for menn omtrent tre ganger så stor som for kvinner. Deretter blir den loddrette avstanden mellom kurvene, altså den absolutte forskjellen mellom dødeligheten, stadig større.

Med noen få unntak ville dødelighetskurvene for 1966-1970 vist omtrent nøyaktig samme forløp som på fig. 14 og 15: Dødelighetskurven for kvinner 1966-1970 ville ha ligget noe over kurven for 1971-1975 for aldre over 35 år. Videre ville nedgangen i dødeligheten for 0-årige vært iøynefallende. Dessuten ville vi sett at kurvens topp for 18-20 år gamle menn er mer framtrædende for 1971-1975 enn for 1966-1970. Dette siste henger sammen med økt forekomst av voldsom død, dvs. ulykker, selvmord og drap. I disse aldrene utgjør voldsom død om lag to tredeler av alle dødsfall.

Mennenes overdødelighet størst for aldrene 15-39 år

Den standardberegnete dødsraten for menn i alt var for 1949-1952 20 prosent høyere enn for kvinner. Dette uttrykker 20 prosents overdødelighet for menn når alle aldre ses under ett. I 1974-1975 var overdødeligheten målt på denne måten økt til 60 prosent (se tab. 48).

Tabell 54. Menns dødelighet i prosent av kvinners for ulike aldersgrupper *Mortality of males as percentage of mortality of females for different age groups*

Alder. År Age. Years	1956-1960	1961-1965	1966-1970	1971-1975
0- 4	130	131	133	145
5- 9	186	188	190	176
10-14	185	188	182	163
15-19	294	294	255	309
20-24	302	333	300	345
25-29	240	283	268	260
30-34	186	229	254	215
35-39	153	188	189	213
40-44	165	176	188	195
45-49	154	170	193	194
50-54	174	192	198	204
55-59	173	194	204	221
60-64	170	181	202	217
65-69	145	169	186	201
70-74	131	138	161	175
75-79	117	124	137	149
80-84	110	112	124	131
85-89	108	109	116	116
90-	100	102	114	111

Mennenes overdødelighet varierer sterkt med alderen. For perioden 1971-1975 var den størst for aldrene 15-39 år, der dødeligheten gjennomsnittlig var over to og en halv gang så stor som for kvinner i samme alder. Dette betyr en overdødelighet på over 150 prosent. Aller høyest overdødelighet hadde aldersgruppen 20-24 år, 245 prosent. For aldre mellom 40 og 70 år var overdødeligheten om lag 100 prosent, men den avtok så sterkt for høyere aldre og var bare 11 prosent for menn 90 år og over.

Siden femårsperioden 1956-1960 har overdødeligheten for menn endret seg heller lite for aldersgruppene under 30 år. I alle andre aldersgrupper har overdødeligheten økt, særlig for aldrene mellom 35 og 80 år. Fra 1966-1970 til 1971-1975 var økningen størst for aldersgruppene 35-39 år og 55-79 år. Overdødeligheten for aldrene 30-34 år ble derimot redusert noe. For barn under 5 år er overdødeligheten økt litt fra det tidligere nivået på vel 30 prosent, mens den for barn 5-14 år er gått ned fra vel 185 til om lag 170.

Levealderen øker fortsatt, sterkest for kvinner

Dødelighetsnivået i en periode kan også uttrykkes ved størrelser basert på beregnede tall for gjenstående levetid ved ulike aldre. En sentral størrelse er middellevetid eller gjennomsnittlig antall gjenstående leveår for et nyfødt barn. Dette er gjennomsnittlig levetid for et tenkt fødselskull som gjennomlever de aldersavhengige dødsrater som er observert i perioden.

Tabell 55. Middellevetid for menn og kvinner på utvalgte alderstrinn *Expectation of life for males and females at selected ages*

Alder. År Age. Years	1911- 1920	1921- 1930	1931- 1940	1946- 1950	1951- 1955	1956- 1960	1961- 1965	1966- 1970	1971- 1975
Menn Males									
0	55,6	61,0	64,1	69,3	71,1	71,3	71,0	71,1	71,4
5	56,7	60,7	63,1	67,3	68,4	68,3	67,7	67,5	67,6
10	52,7	56,3	58,6	62,6	63,7	63,5	62,9	62,7	62,8
20	44,9	47,7	49,6	53,3	54,1	53,9	53,3	53,1	53,2
30	38,8	40,4	41,5	44,2	44,8	44,6	43,9	43,6	43,8
40	31,6	32,4	33,2	35,2	35,5	35,2	34,6	34,2	34,4
50	24,1	24,4	24,9	26,4	26,6	26,2	25,6	25,3	25,4
60	17,0	17,0	17,2	18,4	18,5	18,1	17,6	17,3	17,4
70	10,4	10,6	10,7	11,4	11,6	11,4	11,0	10,9	10,9
Kvinner Females									
0	58,7	63,8	67,6	72,7	74,7	75,6	76,0	76,8	77,7
5	59,1	62,9	65,9	70,0	71,6	72,2	72,4	73,0	73,6
10	55,0	58,4	61,3	65,2	66,7	67,3	67,5	68,1	68,7
20	47,2	49,9	52,1	55,6	57,0	57,5	57,7	58,3	58,9
30	40,4	42,1	43,6	46,3	47,3	47,7	47,9	48,5	49,1
40	33,0	34,0	34,9	37,0	37,8	38,1	38,2	38,8	39,4
50	25,3	25,9	26,4	28,0	28,6	28,8	28,9	29,5	30,0
60	17,8	18,2	18,4	19,5	19,9	20,1	20,1	20,6	21,2
70	11,2	11,4	11,4	12,0	12,3	12,4	12,3	12,8	13,2

Middellevetida for kvinner var, beregnet på dødelighetserfaringene for 1971-1975, 77,68 år, mot 76,83 år for forrige femårsperiode. Økningen på 0,85 år var av samme størrelse som økningen fra 1961-1965 til 1966-1970. I løpet av de siste 20 åra er middellevetida blitt 3,0 år lengre.

For menn var middellevetida for siste femårsperiode 71,41 år, mot 71,09 år for 1966-1970. Økningen tilsvarer omtrent nedgangen i levealder fra 71,32 år for 1956-1960 til 71,03 år for 1961-1965. I løpet av de siste 20 åra var økningen for menn 0,3 år eller altså bare 10 prosent av økningen i kvinnes levetid. At middellevetida for menn i det hele tatt er blitt lengre siden 1951-1955 skyldes den sterkt avtakende spedbarnsdødeligheten. Dette framgår ellers klart ved at gjenstående levetid i alle de tre femårsperiode mellom 1950 og 1965 var høyere enn i perioden 1971-1975 for alle andre aldre enn 0 år. Hvor ugunstig dødelighetsutviklingen for menn var i 1960-åra, får en et inntrykk av ved å legge merke til at menn i alderen mellom 10 og 60 år hadde minst ett år kortere gjenstående levetid ut fra materialet for 1966-1970 enn de hadde 15 år tidligere. En detaljert oversikt over utviklingen i dødelighetsnivå og dødsårsaker inntil 1970 er gitt i Statistiske analyser nr. 9: Dødelighetsutvikling og dødsårsaksmonster 1951-1970.

Tabell 56. Endring i middellevetid på utvalgte alderstrinn *Change in expectation of life at selected ages*

Alder. År Age. Years	Stigning eller nedgang (-). År <i>Increase or decrease (-). Years</i>							
	Menn <i>Males</i>				Kvinner <i>Females</i>			
	1911/20- 1971/75	1911/20- 1951/55	1951/55- 1966/70	1966/70- 1971/75	1911/20- 1971/75	1911/20- 1951/55	1951/55- 1966/70	1966/70- 1971/75
0	15,8	15,5	-0,0	0,3	19,0	16,0	2,1	0,9
10	10,2	11,0	-1,0	0,1	13,7	11,7	1,4	0,6
30	4,9	6,0	-1,2	0,2	8,8	7,0	1,2	0,6
50	1,3	2,5	-1,3	0,1	4,8	3,3	0,9	0,6
60	0,5	1,5	-1,2	0,1	3,4	2,2	0,7	0,5
70	0,5	1,2	-0,7	0,0	2,0	1,2	0,5	0,4

Fra perioden 1911-1920 til 1971-1975 økte middellevetida for menn med 15,8 år. Økningen i forventet gjenstående levetid falt raskt med økende alder, den var 10,2 år for en 10-åring og bare 1,3 år for en mann i alder 50 år. Vi ser her tydelig at bedring av dødeligheten for eldre over 50 år har gitt et svært beskjedent bidrag til den lengre levealder i løpet av de siste 60 åra. Middellevetida for kvinner økte med 19,0 år i samme tidsrom. Her avtar økningen i gjenstående levetid langsommere, nådde 13,7 år for en 10-åring og 4,8 år for en kvinne på 50 år.

Tabell 57. Forskjell mellom kvinners og menns middellevetid på utvalgte alderstrinn *Difference between female and male expectation of life at selected ages*

Alder. År Age. Years	1911- 1920	1931- 1940	1951- 1955	1961- 1965	1966- 1970	1971- 1975
0	3,1	3,5	3,6	4,9	5,7	6,3
10	2,3	2,7	3,1	4,6	5,4	5,9
30	1,5	2,1	2,5	3,9	4,9	5,3
50	1,2	1,5	2,0	3,3	4,2	4,6
60	0,8	1,2	1,4	2,5	3,3	3,7
70	0,8	0,7	0,7	1,3	2,0	2,3

Forskjellen i middellevetid mellom menn og kvinner har økt fra 3,1 år til 6,3 år de siste 60 åra. Storparten av utviklingen har funnet sted siden første del av 1950-tallet da forskjellen var 3,6 år. Fra 1966-1970 til 1971-1975 var økningen 0,6 år. Forskjellen i forventet gjenstående levetid på ulike alderstrinn har utviklet seg på omtrent tilsvarende måte.

Halvparten av kvinnene kan regne med å bli minst 81 år

Mens middellevetid gir uttrykk for gjennomsnittlig levetid for et tenkt kull nyfødte, forteller medianlevetid ved hvilken alder akkurat halvparten av kullet fortsatt er i live. Ut fra dødelighetsgrunnlaget for 1971-1975 er medianlevetida for menn 74,9 år og for kvinner 80,8 år, eller henholdsvis 3,5 og 3,1 år lengre enn middellevetida. Avviket mellom medianlevetid og middellevetid skyldes at kurven over antall dødsfall i hver alder ikke er symmetrisk, men har en lengre og mer utslagsgivende hale til venstre enn til høyre for toppunktet. Det er dødsfallene i ung alder, særlig blant spedbarn, som trekker gjennomsnittet ned i forhold til medianen.

Tabell 58. Medianlevetid for menn og kvinner sammenliknet med middellevetid og vanligste dødsalder
Median age at death for males and females compared with expectation of life and most common age at death

År Years	Medianlevetid <i>Median age at death</i>		Medianlevetid for kvinner - median- levetid for menn <i>Female median age at death - male median age at death</i>	Medianlevetid - middellevetid <i>Median age at death - expectation of life</i>		Vanligste dødsalder <i>Most common age at death</i>	
	Menn <i>Males</i>	Kvinner <i>Females</i>		Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
1911-1920	65,0	68,9	3,9	9,4	10,2	78	80
1931-1940	72,0	74,8	2,8	7,9	7,2	78	81
1951-1955	76,1	78,9	2,8	5,0	4,2	81	81
1961-1965	75,1	79,4	4,3	4,1	3,4	80	82
1966-1970	74,7	80,1	5,4	3,6	3,3	80	83
1971-1975	74,9	80,8	5,9	3,5	3,1	79	84

For perioden 1911-1920 var medianlevetida for menn 65,0 år og for kvinner 68,9 år, eller om lag 10 år lengre enn middellevetida. At avviket mellom de to målene for levetid var større dengang enn på 1970-tallet, skyldes den atskillig større dødeligheten for barn og unge.

Men hverken middellevetid eller medianlevetid gir opplysning om vanligste (modal) dødsalder, dvs. den alder flest personer dør. Dette er alderen som korresponderer med toppunktet på kurven over antall dødsfall. For 1971-1975 var vanligste dødsalder henholdsvis 79 og 84 år for menn og kvinner, mens den for 1951-1955 var 81 år for begge kjønn. Allerede for perioden 1911-1920 var vanligste dødsalder henholdsvis 78 og 80 år, men dengang var dødsfallene i langt mindre grad konsentrert om aldrene 70-90 år.

Betydelige regionale forskjeller i dødeligheten, særlig for menn

Fylkestall for døde pr. 1 000 innbyggere, standardisert for alder, viser klare regionale forskjeller i dødeligheten når alle aldre ses under ett. Utslagene er størst for menn. Lavest dødelighet blant menn for perioden 1974-1975 hadde vestlandsfylkene, Agder, Nord-Trøndelag og Oppland. Dødeligheten i Sogn og Fjordane var bare 83 prosent av landsgjennomsnittet. Desiderert høyest dødelighet hadde Finnmark, der den var 131 prosent av landsgjennomsnittet. Deretter fulgte Oslo, Østfold, Vestfold og Troms med prosenter fra 110 til 107.

For kvinner var de regionale forskjellene noe mindre, men det regionale dødelighetsmønsteret var på landsdelnivå likevel noe tilsvarende det for menn. Vestlandsfylkene Møre og Romsdal og Sogn og Fjordane hadde lavest dødelighet, henholdsvis 85 og 88 prosent av dødeligheten på landsbasis. Også for kvinner kom Finnmark dårligst ut, men avviket fra landsgjennomsnittet var likevel bare 12 prosent mot 31 prosent for menn. Nest høyest dødelighet hadde Østfold, 109 prosent, foran Hedmark, Buskerud og Troms.

Tabell 59. Samlet dødelighet for menn og kvinner. Fylke. Standardberegnete rater. 1969-1972 og 1974-1975 *Total mortality for males and females. County. Standardized rates. 1969-1972 and 1974-1975*

Fylke <i>County</i>	Døde pr. 1 000 innbyggere. Standardberegnete rater <i>Deaths per 1 000 population. Standardized rates</i>		Dødelighet 1974-1975. 1969-1972 = 100 <i>Mortality 1974-1975. 1969-1972 = 100</i>		Dødelighet 1974-1975. Hele landet=100 <i>Mortality 1974-1975. The whole country=100</i>		Menns dødelig- het i prosent av kvinners <i>Male mortality as percentage of female mortality</i>	
	1969-1972	1974-1975	1969-1972	1974-1975	1969-1972	1974-1975	1969-1972	1974-1975
	Menn <i>Males</i>	Kvinner <i>Females</i>	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner
Hele landet <i>The whole country</i>	11,21	7,19	10,75	6,71	96	93	100	100
Østfold	12,08	7,49	11,71	7,32	97	98	109	109
Akershus	10,96	7,36	10,76	6,91	98	94	100	103
Oslo	12,44	7,12	11,87	6,82	95	96	110	102
Hedmark	10,25	7,29	10,33	7,12	101	98	96	106
Oppland	10,07	6,99	9,65	6,66	96	95	90	99
Buskerud	11,10	7,30	10,96	7,01	99	96	102	104
Vestfold	11,63	6,96	11,53	6,84	99	98	107	102
Telemark	11,22	7,14	10,87	6,68	97	94	101	100
Aust-Agder	10,77	6,90	10,16	6,45	94	93	95	96
Vest-Agder	11,53	7,11	9,89	6,41	86	90	92	96
Rogaland	10,88	6,96	10,42	6,83	96	98	97	102
Hordaland	11,00	7,11	10,22	6,29	93	88	95	94
Sogn og Fjordane ...	9,56	6,93	8,90	5,91	93	85	83	88
Møre og Romsdal	10,41	6,82	9,67	5,71	93	84	90	85
Sør-Trøndelag	11,30	7,50	11,09	6,88	98	92	103	103
Nord-Trøndelag	10,54	7,35	9,54	6,64	91	90	89	99
Nordland	11,42	7,25	10,85	6,85	95	94	101	102
Troms	11,38	7,89	11,46	6,96	101	88	107	104
Finnmark	13,64	8,50	14,08	7,53	103	89	131	112

På grunn av de ulike regionale kjønnsforskjellene i dødelighet vil mennenes overdødelighet også variere fra fylke til fylke. Mens overdødeligheten på landsbasis for 1974-1975 var 60 prosent, varierte den fra om lag 45 prosent i Nord-Trøndelag, Hedmark og Oppland til 87 prosent i Finnmark.

Mens nedgangen på landsbasis i samlet dødelighet for menn og kvinner var henholdsvis 4 og 7 prosent fra perioden 1969-1972 til 1974-1975, ved nedgangen nokså forskjellig fra fylke til fylke. Størst bedring oppnådde fylkene på Vestlandet og i Agder, særlig i Vest-Agder der dødeligheten for 1974-1975 var 86 prosent i forhold til forrige periode. I Finnmark, Troms og Hedmark derimot økte dødeligheten for menn litt fra den ene perioden til den andre.

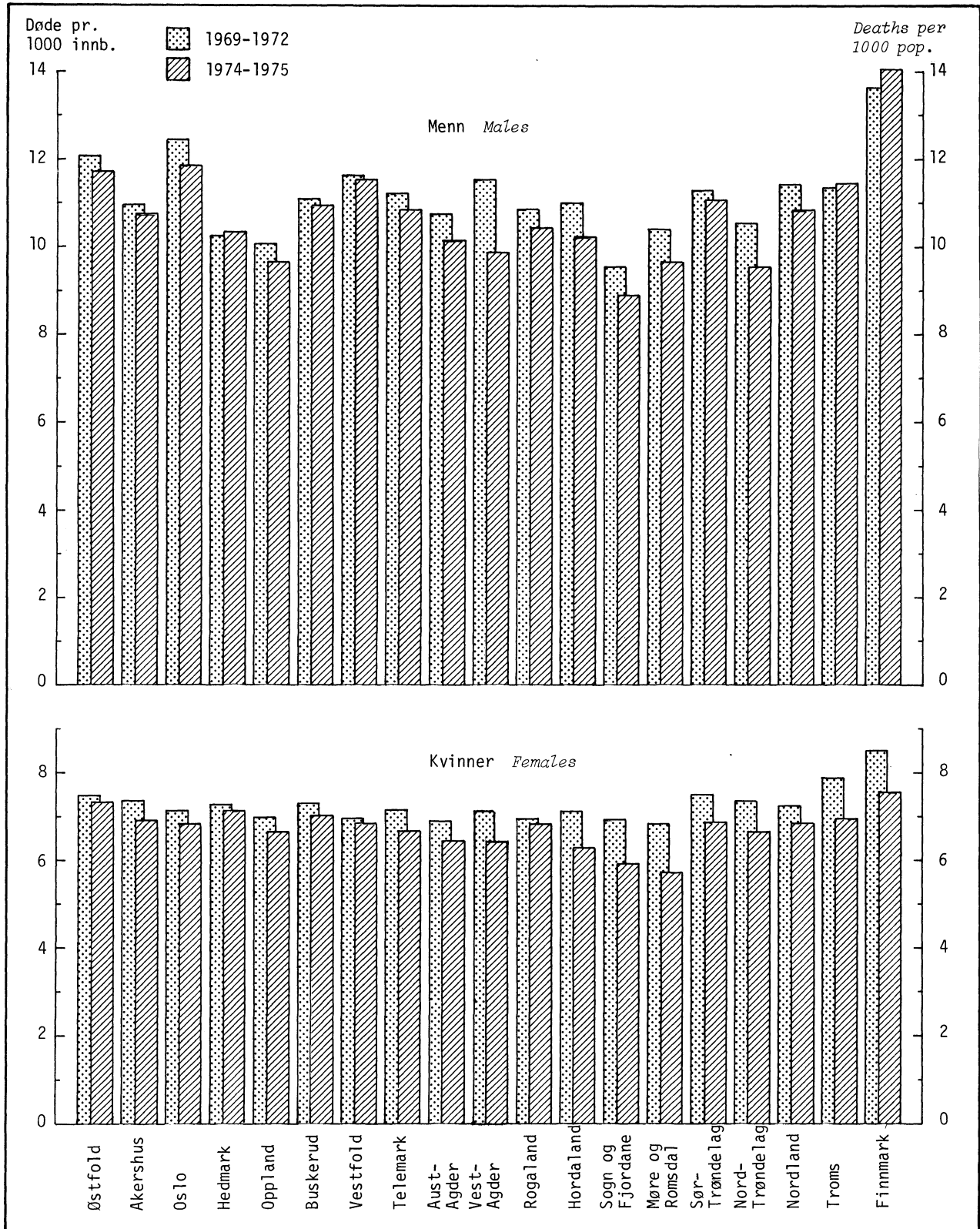
Blant kvinnene fikk alle fylker bedrede dødelighetsforhold. Her kom Vestlandsfylkene nord for Rogaland og landets to nordligste fylker best ut, idet dødeligheten der ble redusert til 84-89 prosent av utgangspunktet i 1969-1972.

Mer detaljerte beregninger over dødelighetsnivå og dødsårsaker i fylkene er publisert i NOS Regional dødelighet 1969-1972.

Fortsatt klare regionale forskjeller i spedbarnsdødeligheten

Det regionale mønsteret når det gjelder spedbarnsdødelighet avviker noe fra mønsteret for dødelighet når alle aldre ses under ett. For femårsperioden 1971-1975 var spedbarnsdødeligheten gjennomgående lavest i de mest sentrale strøk av landet. I alle vestlandsfylkene, Agder og Nord-Trøndelag lå dødeligheten likevel under eller omkring landsgjennomsnittet.

Figur 16. Samlet dødelighet for menn og kvinner. Fylke. Standardberegnete rater. 1969-1972 og 1974-1975 *Total mortality for males and females. County. Standardized rates. 1969-1972 and 1974-1975*

Tabell 60. Spedbarnsdødelighet. Fylke *Infant mortality. County*

Fylke ¹⁾ <i>County¹⁾</i>	Døde i 1. leveår pr. 1 000 levendefødte <i>Deaths under one year per 1 000 live births</i>				Hele landet = 100 <i>The whole country = 100</i>			
	1956- 1960	1961- 1965	1966- 1970	1971- 1975	1956- 1960	1961- 1965	1966- 1970	1971- 1975
Hele landet <i>The whole country</i>	19,9	17,1	13,9	11,6	100	100	100	100
Østfold	20,3	19,9	13,8	11,1	102	116	99	96
Akershus	17,9	15,2	13,1	9,2	90	89	94	79
Oslo	16,7	14,8	13,1	10,8	84	87	94	93
Hedmark	20,3	18,8	13,7	12,5	102	110	99	107
Oppland	18,5	15,6	12,9	14,0	93	91	93	121
Buskerud	20,5	15,6	13,6	11,4	103	88	98	98
Vestfold	17,4	18,5	13,5	11,4	87	111	97	98
Telemark	22,1	17,9	12,6	12,9	111	105	91	111
Aust-Agder	20,2	19,7	15,5	10,5	102	115	112	91
Vest-Agder	21,2	19,3	15,1	11,2	107	113	109	97
Rogaland	20,3	15,2	13,9	11,7	102	89	100	101
Hordaland	17,1	13,1	11,6	9,7	86	77	83	84
Sogn og Fjordane	19,3	15,3	14,3	11,5	97	89	103	99
Møre og Romsdal	17,7	15,5	14,8	11,9	89	91	106	103
Sør-Trøndelag	19,6	17,6	14,8	13,2	98	103	106	114
Nord-Trøndelag	17,1	16,5	12,0	11,0	86	96	86	95
Nordland	23,7	22,5	15,4	13,5	119	132	111	116
Troms	28,0	21,8	17,4	13,8	141	127	125	119
Finnmark	32,3	24,6	19,3	16,0	162	144	139	138

1) Fylkesgrenser som pr. 1. januar 1972.

1) *County borders as of 1 January 1972.*

Dødeligheten i første leveår gikk fra 1966-1970 til 1971-1975 ned i alle fylker unntatt Oppland og Telemark. Nedgangen varierte ellers fra fylke til fylke, slik at det regionale mønsteret ble noe endret. I 1966-1970 varierte spedbarnsdødeligheten fra landsdel til landsdel, men var med få unntak av omtrent lik størrelse for fylker innenfor samme landsdel. For 1971-1975 derimot synes spedbarnsdødeligheten å variere mer i takt med graden av sentralitet, dvs. om fylket ligger i sentrale deler av landet eller i utkantstrøk. På Østlandet var således spedbarnsdødeligheten høyest i Oppland, Telemark, og Hedmark, mellom 21 og 7 prosent over landsgjennomsnittet. Ellers hadde Finnmark fortsatt den høyeste spedbarnsdødeligheten i landet, 16,0 pr. 1 000 levendefødte eller som tidligere nærmere 40 prosent over landsgjennomsnittet. Spedbarnsdødeligheten for 1971-1975 var lavest og under 10 pr. 1 000 levendefødte i Akershus og Hordaland. Dødelighetsnedgangen fra 1966-1970 til 1971-1975 var størst i Aust-Agder, Akershus og Vest-Agder.

Norske kvinner og svenske menn lever lengst i Norden

Sammenliknet med andre nordiske land er dødeligheten i Norge lav. Dette går fram av tall for forventet gjenstående levetid på visse alderstrinn. Mens dødeligheten i Norge og Sverige ligger på omtrent samme nivå når begge kjønn ses under ett, er den litt høyere i Danmark og betydelig høyere i Finland.

Middellevetida for norske kvinner var i 1974 den lengste i verden, 78,0 år eller 0,2 år lengre enn i Sverige. I Danmark og Finland var levetida for kvinner henholdsvis vel 1 år og 2,6 år kortere. Middellevetida for norske menn var i 1974 den nest lengste i Norden, 71,7 år eller 0,5 år kortere enn for svenske menn. Desidert kortest blant de fire større nordiske landene var middellevetida for finske menn, bare 66,9 år, til tross for at denne hadde økt klart mer enn i de andre landene. Også blant kvinnene var økningen i levealderen størst i Finland.

Tabell 61. Middellevetid på utvalgte alderstrinn og spedbarnsdødelighet i Norge og tre andre nordiske land *Expectation of life at selected ages and infant mortality in Norway and three other Nordic countries*

Land Country	Middellevetid. 1974 <i>Expectation of life. 1974</i>								Spedbarns- dødelighet <i>Infant mortality</i>	
	Menn i alderen <i>Males aged</i>				Kvinner i alderen <i>Females aged</i>				1961- 1970	1974- 1975
	0	15	50	65	0	15	50	65		
Danmark ¹⁾ <i>Denmark¹⁾</i>	70,8	57,3	24,8	13,6	76,6	62,7	29,4	17,0	17,7	10,5
Finland <i>Finland ...</i>	66,9	53,2	21,9	11,8	75,4	61,5	28,1	15,4	16,7	10,3
Norge <i>Norway</i>	71,7	58,1	25,6	14,1	78,0	64,1	30,3	17,3	15,5	10,8
Sverige <i>Sweden</i>	72,2	58,3	25,8	14,1	77,8	63,8	30,2	17,3	13,5	9,1

1) Middellevetid gjelder 1973-1974.

1) *Expectation of life refers to 1973-1974.*

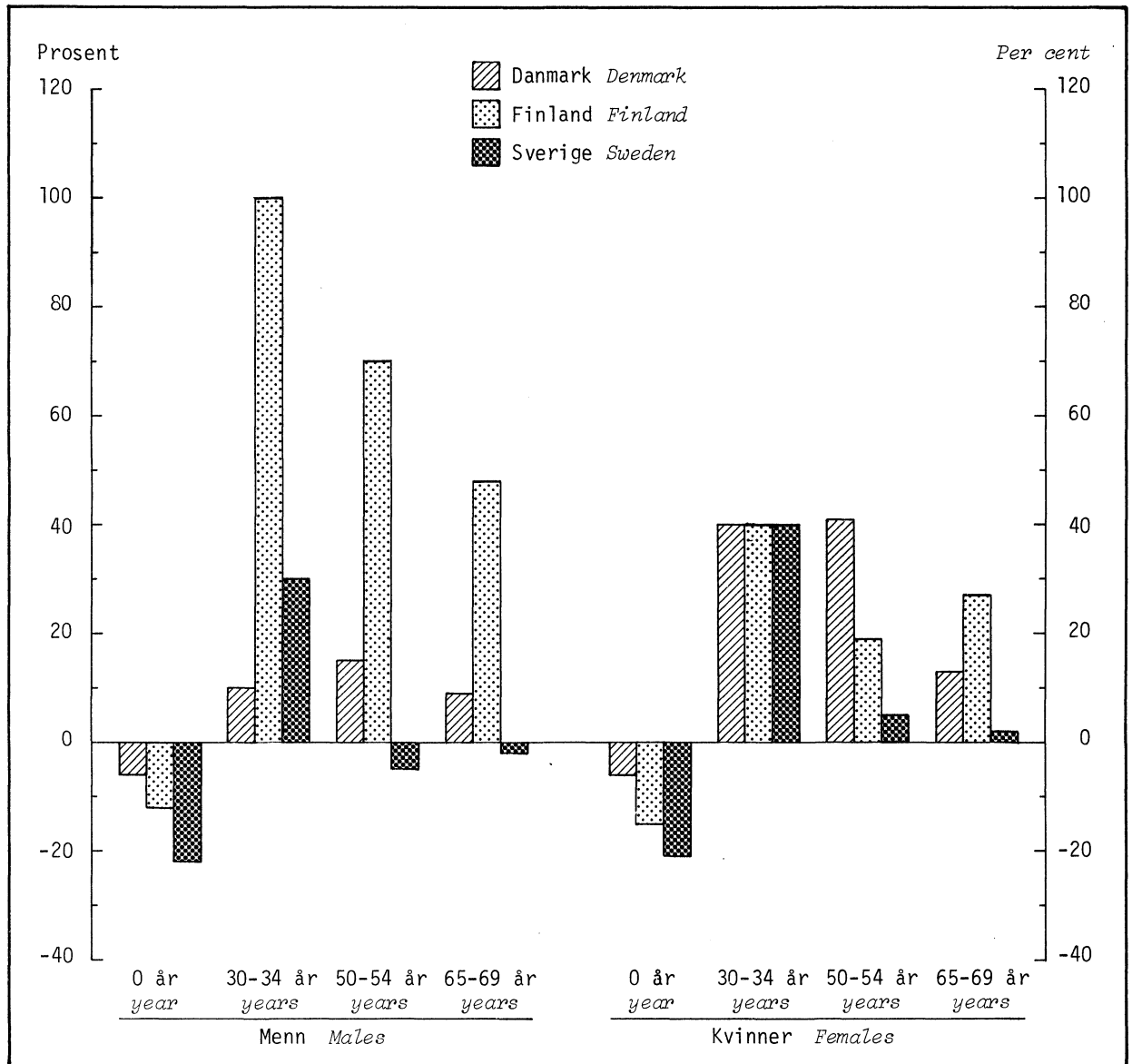
K i l d e: Nordisk statistisk årsbok 1976. *Source: Yearbook of Nordic Statistics 1976.*

Tallene for spedbarnsdødelighet viser et noe annet forhold, idet bare Sverige skiller seg ut med en noe lavere rate, 9,2 pr. 1 000 levendefødte for 1974-1975. De høye svenske middellevetidene er derfor noe influert av dette. Sammenliknet med tall for 1960-åra var likevel nedgangen i spedbarnsdødeligheten størst for Danmark og Finland. Spedbarnsdødeligheten i de nordiske landene er blant de laveste i verden.

Ulikhetene i dødelighet mellom de fire nordiske landene varierer med alder også etter spedbarnsalderen, særlig blant kvinner. Dødeligheten for middelaldrene kvinner var i 1975 klart høyest i Danmark, mens finske kvinner har høyest dødelighet ellers. Blant voksne kvinner er dødeligheten i Norge lavest i de fleste aldersgrupper, men ratene ligger svært nær de for Sverige. For noen aldersgrupper der dødeligheten er lav, kan de relative forskjellene være forholdsvis store uten at dette betyr nevneverdig for middellevetida.

Blant voksne menn er dødeligheten i Finland iøynefallende stor. For yngre og middelaldrene menn var den i 1975 en og en halv til to ganger så stor som i Norge. I Sverige ligger dødeligheten stort sett litt lavere enn i Norge unntatt for aldersgruppene 30-39 år og 75 år og over, mens danske menns dødelighet gjennomgående ligger noe over nordmennenes.

Figur 17. Dødeligheten for utvalgte aldersgrupper blant menn og kvinner i tre nordiske land sammenliknet med dødeligheten i Norge. Avvik i prosent. 1975 *Mortality for selected age groups of males and females in three Nordic countries compared with mortality in Norway. Difference in per cent. 1975*

Kilde: Nordisk statistisk årsbok.
Source: Yearbook of Nordic Statistics.

V. INNENLANDSKE FLYTTINGER

Tendens til avtakende flytteaktivitet

I perioden 1971-1975 ble det i gjennomsnitt pr. år registrert nærmere 191 000 flyttinger fra én kommune til en annen. Tallet er litt lavere enn gjennomsnittet for 1966-1970, men over 20 000 høyere enn gjennomsnittet for periodene 1961-1965 og 1956-1960. Regnet i forhold til folketallet har derfor tallet på flyttinger gått noe ned i det siste, fra 50,2 flyttinger pr. 1 000 innbyggere i årsgjennomsnitt for 1966-1970 til 48,2 for 1971-1975, og ligger nå i nærheten av forholdstallet for 1956-1960, 47,9.

Tabell 62. Innenlandske flyttinger. Årsgjennomsnitt *Internal migration. Annual average*

Ar Year	Antall kommuner Number of munici- palities	Flyttinger mellom kommuner ¹⁾ Migration between municipalities ¹⁾	Flyttinger mellom fylker ²⁾ Migration between counties ²⁾	Flyttinger pr. 1 000 innbyggere Migration per 1 000 population				
				Flyttinger mellom kommuner ¹⁾ Migration between municipalities ¹⁾			Begge kjønn. Korrigerte tall ³⁾ Both sexes. Corrected rates ³⁾	Flyttinger mellom fylker ²⁾ Migration between counties ²⁾
				Begge kjønn Both sexes				
				Menn Males	Kvinner Females			
1956-1960 ⁴⁾	741 ⁵⁾	168 628	74 961 ⁶⁾	47,9	42,3	53,5	39,1	21,3
1961-1965	623 ⁵⁾	170 348	80 719	46,5	42,4	50,5	40,0	22,0
1966-1970 ⁴⁾	453 ⁵⁾	191 635	97 308	50,2	47,4	53,0	48,0	25,5
1971-1975	445 ⁵⁾	190 886	100 768	48,2	46,9	49,5	48,0	25,5
1966	460	173 845	88 633	46,3	43,3	49,4	43,8	23,6
1967	454	180 657	91 836	47,7	44,9	50,5	45,2	24,3
1968	451	182 584	93 077	47,8	44,4	51,2	46,1	24,4
1969	451	189 003	96 406	49,1	46,0	52,0	47,4	25,0
1970 ⁵⁾	451	232 087	116 586	59,9	58,0	61,7	57,7	30,1
1971	449	191 156	97 978	49,0	47,3	50,6	47,4	25,1
1972	444	190 175	99 843	48,4	46,8	49,9	48,4	25,4
1973	444	190 513	101 256	48,1	46,8	49,4	48,1	25,6
1974	443	192 962	104 087	48,4	47,5	49,4	48,6	26,1
1975	443	189 622	100 678	47,3	46,4	48,0	47,5	25,1

1) Ifølge kommunegrensene vedkommende år. Det var omfattende sammenslåinger og grensereguleringer i 1960-åra, særlig 1/1 1964 og 1965. 2) Ifølge fylkesgrensene etter 1/1 1972, Oslo og Akershus er regnet som ett fylke. 3) Beregnede tall for flyttinger pr. 1 000 innbyggere dersom en i hele perioden hadde hatt kommunegrensene pr. 1/1 1972. Tall for 1956-1973 er hentet fra Statistiske analyser nr. 13. 4) Oppgavene for 1960 og 1970 omfatter en del flyttinger som fant sted i tidligere år, men som ikke ble registrert før ved folketellingen det året. 5) Gjennomsnitt for femårsperioden. 6) Gjelder 1957-1960.

1) According to the boundaries each year. 2) According to boundaries for the counties from 1 January 1972, Oslo and Akershus are considered as one county. 3) Estimate of migration per 1 000 population if the administrative borders were unchanged from the state of 1 January 1972. Data for 1956-1973 from Statistical analysis no. 13. 4) Data for 1960 and 1970 also include migration occurring in previous years, but not registered until the population census that year. 5) Average for the five-year period. 6) Refers to 1957-1960.

Men disse ratene gir ingen fullgod beskrivelse av utviklingen i befolkningens mobilitet. Den vesentligste innvendingen er at siden det er snakk om flyttinger mellom kommuner, vil flyttetallene være avhengig av kommuneinndelingen til enhver tid. For å bote på problemene forårsaket av de omfattende kommunerevisjonene, særlig sammenslåingene i 1960-åra, er det blitt beregnet korrigerte rater med utgangspunkt i kommunegrensene pr. 1. januar 1972, (Statistiske analyser nr. 13 og Østby (1975)). Derved får en samme mobilitet for 1971-1975 og 1966-1970, 48,0 flyttinger pr. 1 000 innbyggere, som tilsvarer 20 prosent høyere mobilitet enn i 1961-1965 og nær 23 prosent høyere enn i 1956-1960.

Det ekstremt høye tallet på flyttinger i 1970, over 232 000, gir ikke noe riktig bilde av flytteaktiviteten det året, da det omfatter en mengde flyttinger som skjedde i løpet av de 10 foregående åra, men som først ble registrert i samband med folketellingen. Da de fleste av disse flyttingene trolig gjaldt de siste 5 åra, skulle det beregnede tallet for mobiliteten i perioden 1966-1970 ikke være særlig mye for høyt.

Når befolkningens mobilitet i ulike perioder skal studeres mer inngående, må en ta hensyn til aldersfordelingen til enhver tid. I Statistiske analyser nr. 13 er beregnet "forventet antall flyttinger" for menn og kvinner for hvert år, dvs. det gjennomsnittlige antall flyttinger et nyfødt barn vil komme til å foreta i løpet av livet, under forutsetning av at det gjennomlever den aldersavhengige mobilitet som gjaldt vedkommende år. Teknisk sett er målet en parallell til samlet fruktbarhetstall.

Tilsvarende tall er gitt i tab. 63, men disse er samtidig korrigert for endringer i kommuneinndelingen. Korrigeringene kunne gjøres fordi aldersfordelingen av flytterne viser bare små endringer fra år til år, også i perioder med omfattende kommunesammenslåinger.

Tabell 63. Forventet antall flyttinger¹⁾ for menn og kvinner *Expected number of migrations¹⁾ for males and females*

År <i>Year</i>	Begge kjønn <i>Both sexes</i>	Menn <i>Males</i>	Kvinner <i>Females</i>	Avvik kvinner - menn <i>Difference females - males</i>
1956-1960	2,94	2,52	3,38	0,86
1961-1965	2,99	2,71	3,28	0,57
1966-1970	3,40	3,20	3,62	0,42
1971-1975	3,34	3,20	3,48	0,28
1971	3,31	3,16	3,46	0,30
1972	3,36	3,21	3,53	0,32
1973	3,34	3,20	3,49	0,29
1974	3,37	3,25	3,50	0,25
1975	3,30	3,18	3,42	0,24

1) Gjennomsnittlig antall flyttinger et nyfødt barn vil foreta i løpet av livet, under forutsetning av at det gjennomlever den aldersavhengige mobilitet som ble observert i fødselsåret. Det er korrigert både for endringer i kommuneinndelingen og for alderssammensetningen i befolkningen. Se Statistiske analyser nr. 13.

1) *Average number of migrations a new-born child will undertake during its lifetime, according to the age-specific mobility observed in the year of birth. The figures are corrected for changes in both municipality boundaries and age distribution of the population. See Statistical analysis no. 13.*

For perioden 1971-1975 var "forventet antall flyttinger" 3,34 pr. person, mot 3,40 for 1966-1970. For 1956-1960 og 1961-1965 var tallene henholdsvis 2,94 og 2,99. Den endelige konklusjon når det gjelder innenlandske flyttinger blir derfor at mens mobiliteten økte bare litt fra 1956-1960 til 1961-1965, økte den med nærmere 14 prosent fram til siste halvdel av 1960-åra. Videre viser tallene at gjennomsnittsmobiliteten for 1971-1975 var bortimot 2 prosent lavere enn i slutten av 1960-åra. Arsaken til at dette målet for mobilitet viser en mindre økning i 1960-åra enn flyttinger pr. 1 000 innbyggere korrigert for kommuneendringer, er at ungdom i alderen 15-29 år etter hvert utgjorde en større andel av folkemengden.

Tall for hvert enkelt kalenderår viser økende mobilitet gjennom hele perioden 1966-1970 og fram til 1974. Året 1975 synes å være starten på en periode med synkende flytteaktivitet. Mens forventet antall flyttinger i 1975 var 2 prosent lavere enn i 1974, var nedgangen fra 1975 til 1976 om lag 6 prosent.

Ved å betrakte flyttinger bare mellom fylker, og oppfatte Akershus/Oslo som ett fylke, fås samme mobilitetsnedgang fra 1966-1970 til 1971-1975 som for alle flyttinger mellom kommuner.

I Statistiske analyser nr. 13 er årsakene til mobilitetsendringene fram til 1973 nærmere omtalt.

Kvinner flytter fortsatt oftere enn menn

I alle år siden registreringen av innenlandske flyttinger kom i gang omkring 1950 har kvinner totalt sett vist større flytteaktivitet enn menn. I 1951-1955 stod kvinnene for over 56 prosent av flyttingene. Denne andelen er stadig blitt redusert og var i 1971-1975 bare vel 51 prosent.

Forventet antall flyttinger i løpet av en persons liv var for perioden 1971-1975 3,48 for kvinner og 3,20 for menn. Forskjellen mellom forventet flyttetall for kvinner og menn har avtatt uavbrutt fra 0,86 flyttinger for perioden 1956-1960 til 0,24 i 1975. Kvinnene er derfor, når alle aldersgrupper ses under ett, fortsatt mere "mobile" enn menn, men forskjellen er i ferd med å viskes ut.

Ved å betrakte ulike aldersgrupper blir derimot bildet mer nyansert. I 1971-1975 var menn i alderen 25-54 år mer mobile enn kvinner i samme alder.

Folk mellom 20 og 30 år er mest mobile

Flytteaktiviteten mellom kommuner varierer sterkt med alderen. Det går fram av søylediagrammet i fig. 18 at mobiliteten for femårsgrupper har to markerte topper, den største for 20-24 år og en mindre for 0-4 år. Den mellomliggende bunnen for 10-14 år tilsvarer nå omtrent nivået for kvinner 40-44 år eller bare om lag en nidel av mobiliteten for kvinner 20-24 år. I perioden 1971-1975 gjaldt over 60 prosent av flyttingene personer i alderen 15-34 år og over 20 prosent barn under 10 år.

Flyttetallene tilsvarer at hver sjette person i aldersgruppen 20-24 år flyttet til en annen kommune i løpet av et år. Blant kvinner er denne aldersgruppen uten sammenlikning den mest mobile, selv om det er skjedd en viss utjevning i det siste. Flyttinger i tilknytning til ekteskapsinngåelse spiller trolig en betydelig rolle her. Derimot er menn i siste halvdel av 20-åra nesten like mobile som fem år yngre menn.

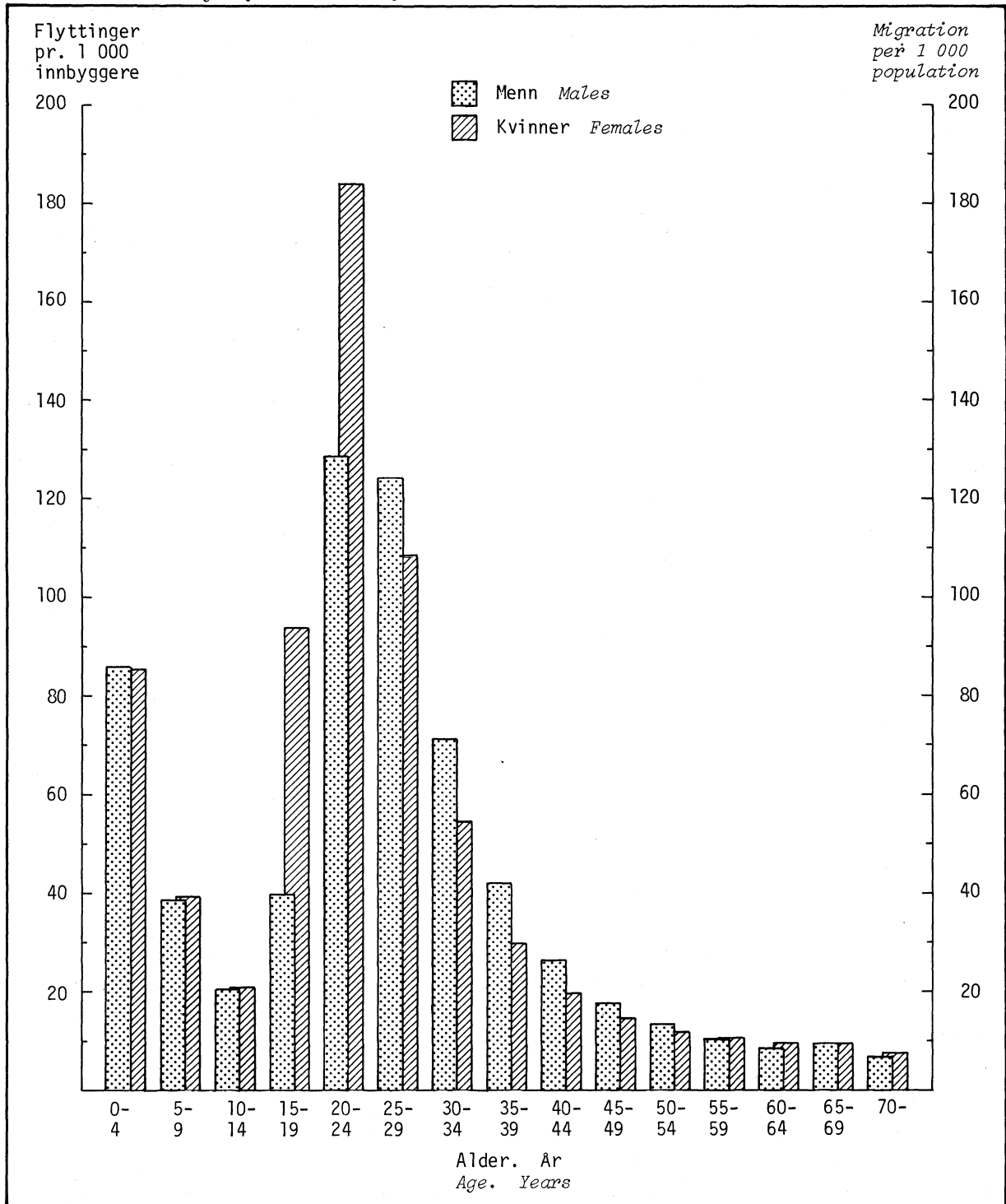
Tabell 64. Mobilitet for aldersgrupper. Promille *Mobility for age groups. Per 1 000 population*

Alder. År Age. Years	Innenlandske flyttinger pr. 1 000 innbyggere. Årsgjennomsnitt <i>Internal migration per 1 000 population. Annual average</i>							
	1961- 1965	1966- 1970 ¹⁾	1971- 1975	1971	1972	1973	1974	1975
Alle aldre <i>All ages</i>	46,5	50,2	48,2	49,0	48,4	48,1	48,4	47,3
0- 4	60,6	79,3	85,6	84,3	83,6	85,9	88,9	85,5
5- 9	34,9	36,1	39,0	38,3	37,5	38,7	40,5	39,7
10-14	20,5	21,1	20,7	20,7	20,2	20,3	20,8	21,5
15-19	82,3	84,6	66,3	70,7	70,4	65,8	64,7	60,1
20-24	169,8	169,3	155,5	159,4	157,4	153,7	153,6	153,2
25-29	119,8	122,5	116,5	120,2	117,8	116,4	115,9	112,9
30-34	64,4	64,2	63,1	64,0	62,1	63,2	63,1	63,0
35-39	39,4	37,3	36,0	35,6	34,7	36,1	36,9	36,8
40-44	26,5	24,6	23,0	23,5	22,5	22,5	23,0	23,5
45-49	19,8	18,4	16,2	16,6	16,1	16,5	16,2	15,7
50-54	15,9	14,7	12,5	13,3	12,7	12,4	12,8	11,5
55-59	13,2	12,0	10,3	11,0	10,3	10,3	10,2	9,8
60-64	11,1	10,6	9,0	9,2	9,3	9,2	9,0	8,5
65-69	9,9	10,4	9,4	9,1	9,7	10,2	9,0	8,9
70-	7,0	8,5	7,3	7,2	7,6	7,1	7,1	7,3

1) Oppgavene for 1970 omfatter en del flyttinger som fant sted i tidligere år, men som ikke ble registrert før ved folketellingen det året.

1) Data for 1970 also include migration occurring in previous years but not registered until the population census that year.

Figur 18. Mobilitet¹⁾ for menn og kvinner i ulike aldersgrupper. Promille. 1971-1975
Mobility¹⁾ for males and females in different age groups. Per 1 000. 1971-1975

1) Mobilitet er antall innenlandske flyttinger i promille av middelfolkemengden innen hver aldersgruppe.

1) Mobility is the number of internal migrations as per 1 000 of the mean population within each age group.

I aldersgruppen 15-19 år er flytting innenlands fortsatt over dobbelt så vanlig blant kvinner som blant menn, men mobiliteten har avtatt merkbart for begge kjønn fra 1966-1970 til 1971-1975, relativt mest for kvinner. Utviklingen må først og fremst ses i sammenheng med utbyggingen av utdannings-systemet og utviklingen mot mer likestilling mellom kjønnene når det gjelder tilbøyeligheten til å søke utdanning. Ugifte studenter og skoleelever registreres i allminnelighet ikke som flyttere, selv om de bor på skolestedet i undervisningsperiodene.

Tabell 65. Mobilitet for aldersgrupper av menn og kvinner. Promille *Mobility for age groups of males and females. Per 1 000 population*

Alder. År Age. Years	Innenlandske flyttinger pr. 1 000 innbyggere. Årsgjennomsnitt <i>Internal migration per 1 000 population. Annual average</i>					
	Menn <i>Males</i>			Kvinner <i>Females</i>		
	1961- 1965	1966- 1970 ¹⁾	1971- 1975	1961- 1965	1966- 1970 ¹⁾	1971- 1975
Alle aldre <i>All ages</i>	42,4	47,4	46,9	50,5	53,0	49,5
0- 4	60,8	79,2	86,0	60,4	79,3	85,2
5- 9	34,9	36,3	38,7	34,8	35,9	39,2
10-14	20,6	21,4	20,6	20,3	20,8	20,8
15-19	45,1	48,2	39,9	121,6	123,0	93,9
20-24	127,8	137,2	128,7	213,9	203,6	184,0
25-29	126,2	131,8	124,1	113,1	112,7	108,4
30-34	71,0	73,3	71,1	57,5	54,7	54,7
35-39	42,9	42,5	42,0	35,8	31,9	29,9
40-44	28,1	27,5	26,2	24,8	21,7	19,8
45-49	20,4	19,4	17,7	19,1	17,4	14,7
50-54	15,4	15,1	13,2	16,4	14,3	11,9
55-59	12,1	11,6	10,2	14,2	12,4	10,4
60-64	9,7	9,8	8,5	12,3	11,3	9,6
65-69	9,0	10,1	9,4	10,7	10,8	9,4
70-	6,5	8,0	6,9	7,3	8,8	7,5

1) Se note 1, tabell 64.

1) See note 1, table 64.

Økningen i mobiliteten siden siste halvpart av 1950-åra gjelder særlig barn under 10 år og menn mellom 25 og 50 år. For aldersgruppen 0-14 år under ett er mobiliteten målt i forventet antall flyttinger økt med over 65 prosent siden 1956-1960. For menn i alderen 15-39 år er mobilitetsøkningen i samme tidsrom nærmere 25 prosent. Dette korresponderer med at det i Statistiske analyser nr. 13 er påvist en utvikling mot forholdsvis flere familieflyttinger. Det er der gitt en nærmere demografisk beskrivelse av flyttingene.

Av de gjennomsnittlig 3,34 forventede flyttingene i løpet av livet beregnet ut fra flytteaktiviteten i 1971-1975, faller 0,72 i alderen 0-14 år og 0,44 etter fylte 40 år. Her er bare små forskjeller for menn og kvinner. Om lag to tredeler av flyttingene, 2,18 flyttinger for menn og 2,34 for kvinner finner sted i alderen 15-39 år. Tall for de aller siste åra tyder ikke på noen særlig endring av dette mønsteret, bare en utvikling mot lavere mobilitet generelt.

Store flyttestrømmer - men oftest omtrent jevnstore strømmer i begge retninger

Med utgangspunkt i en gruppering av landets fylker i 7 landsdeler¹⁾, økte tallet på flyttinger mellom landsdeler med 4,2 prosent fra 1966-1970 til 1971-1975. Når det tas hensyn til økningen i folkemengden og endringer i dens aldersstruktur, betyr dette en nedgang på om lag 1,5 prosent i mobiliteten mellom landsdeler, altså en noe mindre mobilitetsnedgang enn når alle flyttinger regnes med.

1) Akershus/Oslo, Hedmark/Oppland, Østlandet ellers (Østfold, Buskerud, Vestfold og Telemark), Agder/Rogaland, Vestlandet (Hordaland, Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal), Trøndelag, Nord-Norge.

Tabell 66. Flyttinger innen¹⁾ og mellom landsdeler *Migration within¹⁾ and between regions*

Fra <i>From</i>	Til <i>To</i>							
	I alt <i>Total</i>	Akers- hus/ Oslo	Hed- mark/ Opp- land	Øst- landet ellers	Agder/ Roga- land	Vest- landet	Trønde- lag	Nord- Norge
1966-1970								
I alt <i>Total</i>	958 176	223 310	77 296	187 096	105 035	173 820	75 978	115 641
Akershus/Oslo	205 810	109 892	20 522	32 957	9 535	12 316	7 919	12 669
Hedmark/Oppland	78 536	23 902	35 985	7 312	1 583	3 558	3 071	3 125
Østlandet ellers	178 108	32 207	7 303	110 678	8 186	8 112	4 375	7 247
Agder/Rogaland	100 883	10 548	1 557	7 423	65 648	9 614	2 018	4 075
Vestlandet	181 300	16 992	4 377	10 202	11 566	123 118	7 493	7 552
Trøndelag	77 305	10 489	3 420	5 503	2 196	7 005	41 858	6 834
Nord-Norge	136 234	19 280	4 132	13 021	6 321	10 097	9 244	74 139
1971-1975								
I alt	954 430	220 981	77 443	197 516	110 503	152 115	78 927	116 945
Akershus/Oslo	231 990	117 313	22 488	39 899	12 186	14 399	9 689	16 016
Hedmark/Oppland	72 531	19 562	33 669	6 875	1 827	4 033	3 242	3 323
Østlandet ellers	187 744	30 669	7 702	117 046	9 096	9 186	4 821	9 224
Agder/Rogaland	103 788	10 152	1 732	7 670	66 798	10 515	2 365	4 556
Vestlandet	157 090	16 251	4 455	10 001	12 395	97 248	8 220	8 520
Trøndelag	79 095	10 810	3 403	5 277	2 569	7 694	41 404	7 938
Nord-Norge	122 192	16 224	3 994	10 748	5 632	9 040	9 186	67 368

1) Tall for flyttinger innen landsdeler er påvirket av endringer i kommuneinndelingen.

1) *Migration within regions are influenced by changes of the municipality borders.*

Med denne landsdelsinndelingen ble den største brutto flyttestrømmen i 1971-1975 (39 900 flyttinger) registrert fra Akershus/Oslo til "Østlandet ellers" og den nest største i motsatt retning (30 700). Den tredje og fjerde største strømmen forekom henholdsvis fra Akershus/Oslo til Hedmark/Oppland (22 500) og motsatt (19 600). Deretter kom flyttestrømmene fra Vestlandet til Akershus/Oslo (16 300), fra Nord-Norge til Akershus/Oslo (16 200), fra Akershus/Oslo til Nord-Norge (16 000) og fra Akershus/Oslo til Vestlandet (14 400).

Det går altså store og i de fleste tilfelle omtrent jevnstore flyttestrømmer i begge retninger. Bruttostrømmene for perioden 1966-1970 var av noenlunde samme størrelse. Likevel vil endringer bety relativt mye for forholdet mellom nettostrømmene. Et eksempel som tydelig viser at det praktisk talt alltid finnes sterke motstrømmer, er følgende: I perioden 1966-1970, da Nord-Norge netto "mistet" vel 6 600 personer til Akershus/Oslo, flyttet i alt 12 700 eller bortimot dobbelt så mange som netto-tapets størrelse fra Akershus/Oslo til Nord-Norge.

Betydelige endringer i nettoflyttestrømmene mellom landsdeler

En sammenlikning av periodene 1966-1970 og 1971-1975 når det gjelder netto gevinst/tap ved innenlandsk flytting for hver enkelt landsdel, viser uvanlig store endringer. Dette gjelder særlig Akershus/Oslo, Nord-Norge og Hedmark/Oppland.

Mens Akershus/Oslo i løpet av siste halvdel av 1960-tallet fikk en netto tilgang på 17 500 flyttere, måtte området avgi 11 000 personer netto i 1971-1975. Tilgangen kom vesentlig fra Nord-Norge (6 600), Vestlandet (4 700) og Hedmark/Oppland (3 400). I 1971-1975 tok Hedmark/Oppland tilbake mesteparten av tapet overfor Akershus/Oslo fra forrige periode (2 900), mens "Østlandet ellers" fikk 9 200 personer netto fra Akershus/Oslo.

Tabell 67. Nettoflytting¹⁾ mellom landsdeler *Net migration¹⁾ between regions*

Landsdel <i>Region</i>	Netto- flytting i alt <i>Net mig- ration, total</i>	Landsdel <i>Region</i>						
		Akers- hus/ Oslo	Hed- mark/ Opp- land	Øst- landet ellers	Agder/ Roga- land	Vest- landet	Trønde- lag	Nord- Norge
1966-1970								
Akershus/Oslo	17 500	.	3 380	-750	1 013	4 676	2 570	6 611
Hedmark/Oppland	-1 240	-3 380	.	-9	-26	819	349	1 007
Østlandet ellers	8 988	750	9	.	-763	2 090	1 128	5 774
Agder/Rogaland	4 152	-1 013	26	763	.	1 952	178	2 246
Vestlandet	-7 480	-4 676	-819	-2 090	-1 952	.	-488	2 545
Trøndelag	-1 327	-2 570	-349	-1 128	-178	488	.	2 410
Nord-Norge	-20 593	-6 611	-1 007	-5 774	-2 246	-2 545	-2 410	.
1971-1975								
Akershus/Oslo	-11 009	.	-2 926	-9 230	-2 034	1 852	1 121	208
Hedmark/Oppland	4 912	2 926	.	827	-95	422	161	671
Østlandet ellers	9 772	9 230	-827	.	-1 426	815	456	1 524
Agder/Rogaland	6 715	2 034	95	1 426	.	1 880	204	1 076
Vestlandet	-4 975	-1 852	-422	-815	-1 880	.	-526	520
Trøndelag	-168	-1 121	-161	-456	-204	526	.	1 248
Nord-Norge	-5 247	-208	-671	-1 524	-1 076	-520	-1 248	.

1) Flyttegevinst/flyttetap (-) for landsdelen nevnt i forspalten.

1) *Net in-migration/out-migration (-) for the region in the text column.*

Nord-Norge hadde netto utflytting i begge perioder, men den ble kraftig redusert, fra 20 600 til 5 200. I 1966-1970 var den nordligste landsdelens tap til "Østlandet ellers" (5 800) nesten like stort som til Akershus/Oslo, mens resten var jevnt fordelt på de andre landsdelene. Også i 1971-1975 hadde Nord-Norge tap overfor alle andre landsdeler, men det var langt mindre og utgjorde bare 200 personer overfor Akershus/Oslo.

En mindre netto utflytting for Hedmark/Oppland i 1966-1970 (1 200) ble avsløst av en betydelig netto innflytting (4 900) de neste 5 åra. Dette skyldes stort sett at den tidligere nettostrømmen mot Akershus/Oslo ble snudd, men også en ny flyttegevinst (800) fra "Østlandet ellers".

"Østlandet ellers" har hatt betydelig netto innflytting i begge perioder, henholdsvis 9 000 og 9 800, men flyttegevinstene er hentet fra ulike steder. Mens Akershus/Oslo var den alt vesentlige kilden i 1971-1975, kom mesteparten av nettotilgangen i 1966-1970 fra Nord-Norge (5 800) og Vestlandet (2 100).

Agder/Rogalands betydelige netto tilskott av flyttere i 1971-1975 (6 700) var vel 50 prosent større enn tilskottet femåret før. Landsdelen fikk i begge perioder en positiv strøm fra alle landsdeler, unntatt fra Akershus/Oslo i 1966-1970.

Vestlandet (unntatt Rogaland) reduserte i samme tidsrom sitt forholdsvis store flyttetap overfor resten av landet fra 7 500 til 5 000. Viktigste mottakende områder var i begge perioder Østlandet og Agder/Rogaland.

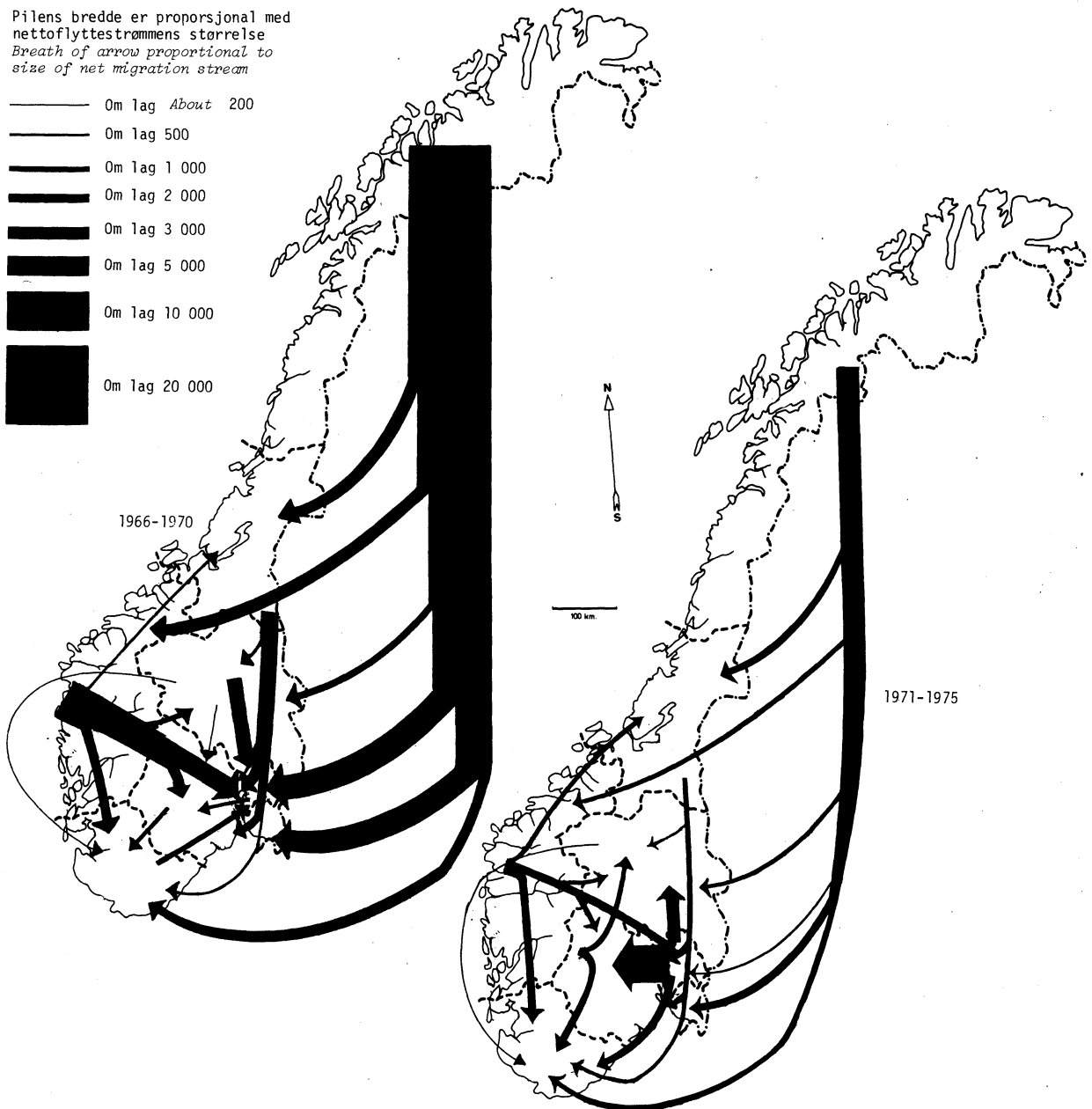
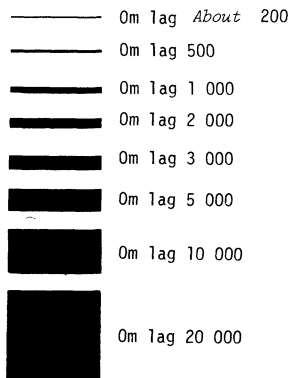
Et mindre flyttetap (1 300) i 1966-1970 ble i Trøndelag avløst av bortimot flyttebalanse for de neste 5 åra sett under ett. Tilskottet av flyttere fra Nord-Norge og Vestlandet var særlig i førstnevnte periode ikke stort nok til å oppveie tapet overfor andre landsdeler.

Flyttingenes innvirkning på veksten i landsdeler og fylker

Flyttingenes betydning for folketilveksten i de enkelte landsdelene har endret seg de siste 15 åra. Dette henger for det første sammen med at fødselsoverskottet eller den naturlige tilveksten for 1971-1975 er vesentlig mindre enn før. Derved vil de innenlandske flyttingene kunne få forholdsvis større innvirkning, for eksempel snu om en folketilvekst fra positiv til negativ. Samtidig med nedgangen i naturlig tilvekst har en fått en betydelig netto innvandring fra utlandet. På landsbasis kompenserer den økte nettoinnvandringen for om lag halvparten av nedgangen i naturlig folketilvekst. Men innvandringen varierer fra landsdel til landsdel og medfører derfor forskyvninger. For det tredje har vi sett at det i perioden 1971-1975 har vært bedre balanse mellom flyttingene mellom landsdeler enn før.

Figur 19. Nettoflyttestrømmene mellom landsdeler. 1966-1970 og 1971-1975 *Net migration streams between regions. 1966-1970 and 1971-1975*

Pilens bredde er proporsjonal med nettoflyttestrømmens størrelse
Breath of arrow proportional to size of net migration stream

Tabell 68. Netto innenlandsk flytting sammenliknet med nettoflytting fra utlandet og naturlig folketilvekst. Landsdel. Årsgjennomsnitt *Net internal migration compared with net migration from abroad and natural increase. Region. Annual average*

Landsdel Region	Netto innenlandske flyttinger pr. 1 000 innbyggere <i>Net internal migration per 1 000 population</i>			Nettoflyttinger fra utlandet pr. 1 000 innbyggere <i>Net migration from abroad per 1 000 population</i>			Naturlig tilvekst pr. 1 000 innbyggere <i>Natural increase per 1 000 population</i>		
	1961- 1965	1966- 1970	1971- 1975	1961- 1965	1966- 1970	1971- 1975	1961- 1965	1966- 1970	1971- 1975
Hele landet <i>The whole country</i>	-	-	-	-0,1	0,2	1,2	7,9	7,6	5,5
Akershus/Oslo	7,0	4,5	-2,7	0,0	0,5	2,1	6,0	6,1	4,2
Hedmark/Oppland	-4,4	-0,7	2,8	-0,3	-0,1	0,5	5,7	5,0	2,5
Østlandet ellers	1,8	2,4	2,5	-0,1	0,2	1,0	6,0	5,6	3,6
Agder/Rogaland	-0,1	1,8	2,7	0,4	1,1	2,6	9,3	9,3	7,6
Vestlandet	-2,7	-2,2	-1,4	-0,1	0,0	0,8	9,2	9,1	7,3
Trøndelag	-2,4	-0,8	-0,1	-0,3	-0,2	0,5	8,9	8,5	6,5
Nord-Norge	-5,2	-9,0	-2,3	-0,6	-0,4	0,3	11,8	11,3	7,8

For Hedmark/Oppland, Agder/Rogaland og "Østlandet ellers" har netto tilflytting fra andre landsdeler i 1971-1975 utgjort mellom 2,5 og 2,8 personer pr. 1 000 innbyggere i gjennomsnitt pr. år. For Hedmark/Oppland, som klart har den laveste naturlige tilveksten - bare 0,25 prosent årlig - representerte nettoinnflyttingen om lag halvparten av total vekst i landsdelen. For "Østlandet ellers" betydde den 35 prosent av samlet tilvekst og for Agder/Rogaland bare 20 prosent. For Agder/Rogaland var nettoinnvandringen fra utlandet i 1971-1975 av nesten samme betydning som netto tilflytting fra andre deler av landet. Dessuten var naturlig tilvekst tre ganger så stor som i Hedmark/Oppland.

Blant de 7 landsdelene hadde bare Nord-Norge noe samlet utflyttingsoverskott av særlig størrelse i 1971-1975. De andre landsdelene med netto utflyttingsoverskott overfor resten av landet hadde et såvidt stort netto innvandringsoverskott fra utlandet at bytteforholdet totalt sett ble positivt (Trøndelag), eller nettoinnvandringen kompenserte for størsteparten av tapet innenlands (Akershus/Oslo og Vestlandet).

Regnet i forhold til folkemengden var netto flyttetap overfor andre landsdeler størst for Akershus/Oslo (2,7 personer pr. 1 000 innbyggere), Nord-Norge (2,3) og Vestlandet (1,4). Til sammenlikning hadde Nord-Norge i 1966-1970 et flyttetap på 9,0 pr. 1 000 innbyggere, mens Akershus/Oslo i 1961-1965 hadde en nesten like stor flyttegevinst (7,0).

Det har tradisjonelt vært forholdsvis stabile netto flyttestrømmer til Østlandet fra andre landsdeler. Årsaken til at folketallet likevel har økt noenlunde parallelt flere tiår bakover er den betydelig høyere fruktbarheten i utkantområder utenom Østlandet. Følgende eksempel illustrerer betydningen av et høyt fruktbarhetsnivå i denne sammenhengen: I 1966-1970, som var den mest markante utflyttingsperioden for Nord-Norge, var folketilveksten i prosent pr. år for landsdelen nesten dobbelt så stor (0,19 prosent pr. år) som for Hedmark/Oppland i 1961-1965 (0,10 prosent), til tross for at nettoutflyttingen der bare var halvparten så sterk som den Nord-Norge hadde i 1966-1970.

Tabell 69. Nettoflytting. Fylke *Net migration. County*

Fylke ¹⁾ County ¹⁾	Årsgjennomsnitt Annual average			1971	1972	1973	1974	1975
	1961- 1965	1966- 1970 ¹⁾	1971- 1975					
Alle flyttinger Migration, total								
Hele landet The whole country								
Østfold	-411	853	4 835	6 615	4 423	3 444	4 922	4 769
Akershus	239	924	590	1 564	274	535	467	108
Oslo	4 958	6 561	3 037	4 870	4 181	2 398	1 663	2 073
Hedmark	255	-2 640	-3 500	-4 247	-3 766	-4 264	-3 310	-1 910
Oppland	-914	-161	587	242	288	562	698	1 144
Buskerud	-693	-116	564	781	811	456	482	290
Vestfold	603	638	1 340	1 432	629	1 436	1 997	1 202
Telemark	162	835	748	1 357	660	610	649	464
Aust-Agder	221	-426	16	105	-547	-598	459	659
Vest-Agder	-95	239	737	637	469	701	971	904
Rogaland	353	681	581	1 014	627	553	312	399
Hordaland	-123	415	1 320	963	864	1 052	2 077	1 641
Sogn og Fjordane	-131	-127	-413	-121	-391	-248	-422	-880
Møre og Romsdal	-605	-541	-16	230	-118	-329	-44	183
Sør-Trøndelag	-1 182	-798	9	179	146	-34	84	-329
Nord-Trøndelag	127	440	-157	-149	252	-120	-646	-119
Nordland	-1 020	-788	307	285	162	519	417	154
Troms	-1 359	-2 787	-939	-1 803	-785	-525	-842	-741
Finnmark	-669	-623	290	-253	858	625	134	88
	-538	-873	-266	-471	-191	115	-224	-561
Innenlandske flyttinger Internal migration								
Hele landet								
Østfold	-	-	-	-	-	-	-	-
Akershus	296	829	380	1 213	126	306	227	26
Oslo	4 909	6 368	2 484	4 242	3 611	2 093	1 068	1 405
Hedmark	281	-2 868	-4 686	-6 164	-4 676	-4 964	-4 521	-3 103
Oppland	-810	-113	517	151	159	509	699	1 065
Buskerud	-689	-136	466	667	703	432	375	152
Vestfold	589	565	1 070	1 052	531	1 257	1 583	926
Telemark	215	806	606	1 115	571	517	497	330
Aust-Agder	207	-401	-101	-55	-609	-531	338	352
Vest-Agder	-158	139	578	429	344	570	861	684
Rogaland	270	377	234	513	332	230	24	73
Hordaland	-172	315	531	57	157	194	1 114	1 133
Sogn og Fjordane	-122	-153	-787	-650	-754	-490	-834	-1 205
Møre og Romsdal	-602	-552	-61	174	-157	-357	-89	125
Sør-Trøndelag	-1 103	-791	-148	11	4	-87	-110	-556
Nord-Trøndelag	160	468	-272	-325	117	-235	-624	-291
Nordland	-957	-734	238	209	105	486	301	89
Troms	-1 231	-2 656	-985	-1 833	-854	-629	-893	-716
Finnmark	-608	-589	238	-304	761	587	97	49
	-475	-874	-302	-502	-471	112	-113	-538

1) Ifølge fylkesgrensene etter 1/1 1972.

1) According to boundaries for the counties from 1 January 1972.

Blant fylkene hadde i 1971-1975 Akershus, Aust-Agder og Buskerud størst netto tilflytting fra andre fylker i forhold til folketallet. Innflyttingen til Akershus, som var klart avtakende i løpet av perioden, må ses i sammenheng med Oslos enda større netto utflytting og det fenomen at mye av Oslos forstadsdannelse har foregått utenfor kommunen. Nest etter Oslos tap var flyttetapet til resten av landet forholdsvis størst for Nordland og Finnmark. Mens Nordland hadde flyttetap hvert år i perioden 1971-1975, og Finnmark bare hadde en mindre gevinst (i 1973), hadde Troms innflyttingsoverskott de 4 siste åra og særlig i 1972 og 1973. Dette forholdet faller sammen med utbyggingen av universitetet i Tromsø.

Tabell 70. Netto innenlandsk flytting sammenliknet med nettoflytting fra utlandet og naturlig folketilvekst. Fylke. Arsgjennomsnitt *Net internal migration compared with net migration from abroad and natural increase. County. Annual average*

Fylke County	Netto innenlandske flyttinger pr. 1 000 innbyggere <i>Net internal mi- gration per 1 000 population</i>			Nettoflyttinger fra utlandet pr. 1 000 innbyggere <i>Net migration from abroad per 1 000 population</i>			Naturlig tilvekst ¹⁾ pr. 1 000 innbyggere <i>Natural increase¹⁾ per 1 000 population</i>		
	1961- 1965	1966- 1970	1971- 1975	1961- 1965	1966- 1970	1971- 1975	1961- 1965	1966- 1970	1971- 1975
Hele landet <i>The whole country</i>	-	-	-	-0,1	0,2	1,2	7,9	7,6	5,5
Østfold	1,4	3,8	1,7	-0,3	0,4	0,9	6,5	5,8	3,8
Akershus	19,4	21,5	7,2	0,2	0,7	1,6	12,1	12,0	9,2
Oslo	0,6	-5,9	-10,0	-0,1	0,5	2,5	2,8	2,4	0,6
Hedmark	-4,6	-0,6	2,9	-0,6	-0,3	0,4	5,2	4,0	1,6
Oppland	-4,1	-0,8	2,6	-0,0	0,1	0,6	6,4	6,1	3,4
Buskerud	3,4	2,9	5,2	0,1	0,4	1,3	5,3	5,2	3,8
Vestfold	1,2	4,7	3,4	-0,3	0,2	0,8	6,7	6,1	3,8
Telemark	1,4	-2,6	-0,6	0,1	-0,2	0,7	5,2	5,2	2,8
Aust-Agder	-2,0	1,8	6,9	0,8	1,3	1,9	4,0	4,3	4,2
Vest-Agder	2,4	3,1	1,8	0,7	2,5	2,7	9,1	8,4	7,0
Rogaland	-0,7	1,2	1,9	0,2	0,4	2,8	11,1	11,2	8,9
Hordaland	-0,4	-0,4	-2,1	-0,0	0,1	1,0	9,4	9,7	8,0
Sogn og Fjordane	-6,0	-5,5	-0,6	-0,0	0,1	0,4	7,3	6,3	4,6
Møre og Romsdal	-5,1	-3,6	-0,6	-0,4	-0,0	0,7	9,7	9,2	7,2
Sør-Trøndelag	0,7	2,1	-1,1	-0,2	-0,1	0,5	8,6	8,6	6,9
Nord-Trøndelag	-8,2	-6,2	2,0	-0,5	-0,5	0,6	9,5	8,1	5,7
Nordland	-5,1	-10,9	-4,1	-0,5	-0,5	0,2	10,7	9,6	6,0
Troms	-4,7	-4,4	1,7	-0,5	-0,3	0,4	12,1	12,2	8,7
Finnmark	-6,5	-11,4	-3,9	-0,9	0,0	0,5	15,0	15,1	11,6

1) Fødselsoverskott (levendefødte - døde).

1) *Excess of live births over deaths.*

Rogaland hadde bare beskjeden netto innflytting fra resten av landet før 1974. Men nettostrømmen fra utlandet var ganske stor i hele femårsperioden. Hordalands tap overfor resten av landet økte mot slutten av perioden. Samtidig økte Hedmarks netto innflytting, mens tilstrømmingen til Oppland avtok.

VI. FLYTTINGER FRA OG TIL UTLANDET

Netto tilflytting av nærmere 5 000 personer årlig fra 1971 av

I perioden 1971-1975 flyttet i gjennomsnitt pr. år nærmere 18 800 personer til Norge fra utlandet, mens vel 13 900 personer flyttet til utlandet. Landet hadde altså et årlig innflyttings-overskott på over 4 800 personer. Dette overskottet er bortimot 6 ganger så stort som overskottet i perioden 1966-1970. I de tre foregående femårsperiodene var det netto utflytting fra Norge.

Tabell 71. Flyttinger fra og til utlandet *Immigration and emigration*

År <i>Year</i>	Årsgjennomsnitt <i>Annual average</i>		Nettoflytting <i>Net migration</i>			Nettoflytting pr. 1 000 innbyggere <i>Net migration per 1 000 population</i>	Nettoflytting i prosent av naturlig folketilvekst <i>Net migration in per cent of natural increase of population</i>
	Innflyt- tinger <i>Immi- gration</i>	Utflyt- tinger <i>Emi- gration</i>					
			I alt <i>Total</i>	Menn <i>Males</i>	Kvinner <i>Females</i>		
1956-1960 ¹⁾	10 928	12 902	-1 974	..	..	-0,6	-6,2
1961-1965	12 148	12 559	-411	-110	-301	-0,1	-1,4
1966-1970 ¹⁾	15 240	14 387	853	687	166	0,2	2,9
1971-1975	18 766	13 931	4 835	2 784	2 051	1,2	22,2
1971	19 297	12 682	6 615	4 048	2 567	1,7	24,9
1972	18 388	13 965	4 423	2 438	1 985	1,1	17,8
1973	17 383	13 939	3 444	1 846	1 598	0,9	16,2
1974	19 209	14 287	4 922	3 015	1 907	1,2	24,4
1975	19 551	14 782	4 769	2 572	2 197	1,2	29,3

1) Oppgavene for 1960 og 1970, særlig de over utflyttinger, omfatter en del flyttinger som fant sted i foregående år, men som ikke ble registrert før ved folketellingen.

1) Data for 1960 and 1970 also include migration occurring in previous years but not registered until the population census.

Innflyttingsoverskottet kom i 1971 brått opp på et langt høyere nivå enn før. Dette skyldes nærmere 4 000 flere innflyttinger enn gjennomsnittlig i 1966-1970, samtidig som tallet på utflyttinger holdt seg omtrent uendret.

Nettoflyttestrømmen fra utlandet har etter hvert gitt et ikke uvesentlig bidrag til landets befolkningsøkning. Ettersom den naturlige folketilveksten har avtatt sterkt i løpet av perioden 1971-1975, er innflyttingsoverskottet blitt av stadig større betydning relativt sett. Mens innflyttingsoverskottet for femårsperioden under ett utgjorde vel 22 prosent i forhold til den naturlige folketilveksten, var prosenten for 1975 vel 29 og for 1976 nærmere 37. Myndighetenes tiltak for å begrense innflyttingen ved å innføre innvandringsstopp fra 1. februar 1975 har foreløpig ikke ført til lavere innflyttertall. Dette henger sammen med de mange unntak fra hovedregelen om innvandringsstopp, blant annet for familiemedlemmer til tidligere innflyttede fremmedarbeidere.

Størst netto tilgang av yngre menn

Det er stadig overvekt av menn i nettostrømmen av flyttere til landet, vel 700 i årlig gjennomsnitt for 1971-1975, eller noe mer enn i femåret før. I aldersgruppene 0-9 år og 50 år og over var det overvekt av kvinner, men mannsoverskottet i alderen 15-29 år var utslagsgivende.

Tabell 72. Nettoflytting mellom Norge og utlandet, etter flytternes kjønn og alder *Net migration between Norway and foreign countries, by sex and age of migrants*

Alder. År Age. Years	Årsgjennomsnitt <i>Annual average</i>								
	I alt <i>Total</i>			Menn <i>Males</i>			Kvinner <i>Females</i>		
	1961- 1965	1966- 1970	1971- 1975	1961- 1965	1966- 1970	1971- 1975	1961- 1965	1966- 1970	1971- 1975
I alt <i>Total</i>	-411	853	4 835	-110	687	2 784	-301	166	2 051
0- 4	69	364	774	39	163	331	30	201	443
5- 9	30	180	481	5	93	239	25	87	242
10-14	4	119	281	-3	52	175	7	67	106
15-19	-159	21	354	-16	96	250	-143	-75	104
20-24	-497	-361	537	-121	42	413	-376	-403	124
25-29	-281	-151	667	-210	-64	411	-71	-87	256
30-34	-	59	550	-11	14	301	11	45	249
35-39	13	93	335	-3	37	209	16	56	126
40-44	23	72	209	11	32	127	12	40	82
45-49	31	67	153	13	38	95	18	29	58
50-54	17	28	111	4	16	52	13	12	59
55-59	39	41	86	16	12	41	23	29	45
60-64	92	103	100	52	46	45	40	57	55
65-69	102	117	100	61	65	48	41	52	52
70-	106	101	97	53	45	47	53	56	50

Det var i perioden 1971-1975 innflyttingsoverskott i alle aldersgrupper både for menn og kvinner. I foregående periode var det mindre overskott i de fleste aldersgrupper, og underskott for folk i 20-åra, særlig kvinner 20-24 år. I 1971-1975 gav aldersgruppene 0-9 år og 20-34 år de største bidragene til økning i folkemengden. Aldersfordelingen for flyttere til og fra utlandet tilsvarte i store trekk aldersfordelingen for innenlandske flyttinger, bortsett fra i aldrene under 15 år. Blant flytterne til og fra Norge var det forholdsvis flere barn, og særlig blant innflytterne. Dette skyldes barnerike fremmedarbeiderfamilier. De siste årene har det vært spesielt stort innflyttingsoverskott av jenter under 5 år.

Som for innenlandske flyttinger, var 20-24 år den aldersgruppen blant kvinner hvor tallet på flyttere pr. 1 000 innbyggere i Norge var størst. Dette gjaldt både utflyttinger og innflyttinger. Blant menn derimot var de i aldersgruppen 25-29 år noe mer mobile enn de litt yngre.

Tabell 73. Menns og kvinners flyttinger fra og til utlandet, etter flytternes alder. Prosenttall
Male and female immigration and emigration, by age of migrants. Percentages

Alder. År Age. Years	Menn <i>Males</i>						Kvinner <i>Females</i>					
	Innflyttinger			Utflyttinger			Innflyttinger			Utflyttinger		
	<i>Immigration</i>			<i>Emigration</i>								
	1961- 1965	1966- 1970	1971- 1975	1961- 1965	1966- 1970	1971- 1975	1961- 1965	1966- 1970	1971- 1975	1961- 1965	1966- 1970	1971- 1975
I alt <i>Total</i>	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
0- 4	8,9	10,1	10,6	8,0	8,9	10,3	7,5	9,4	11,8	6,8	7,8	9,0
5- 9	5,4	6,2	7,4	5,3	5,5	6,9	4,9	6,2	7,4	4,3	5,2	6,1
10-14	2,9	3,4	4,6	2,9	3,0	3,8	2,7	3,5	4,0	2,5	2,5	3,7
15-19	6,3	6,6	6,6	6,5	5,6	5,9	14,0	11,9	11,5	15,5	13,1	13,3
20-24	20,6	20,7	17,8	22,3	22,2	18,9	26,9	26,1	21,5	31,3	32,1	26,2
25-29	17,6	18,1	18,6	20,9	21,0	20,1	15,6	16,2	17,1	15,9	17,6	18,3
30-34	11,8	11,7	12,6	11,7	12,6	13,3	7,7	8,9	9,6	7,2	7,4	8,9
35-39	7,7	7,6	7,5	7,6	7,7	7,5	5,0	4,8	4,9	4,6	4,1	4,5
40-44	5,3	4,8	4,6	5,0	4,7	4,6	3,5	3,1	3,0	3,2	2,5	2,7
45-49	3,4	3,3	3,1	3,1	3,1	3,1	2,4	2,5	2,2	2,0	2,1	2,1
50-54	2,2	1,9	2,1	2,1	1,9	2,1	1,9	1,0	1,8	1,6	1,4	1,6
55-59	1,7	1,2	1,3	1,4	1,2	1,2	1,8	0,9	1,3	1,4	1,1	1,1
60-64	1,9	1,3	1,0	1,0	0,9	0,8	2,1	1,9	1,3	1,4	1,0	0,9
65-69	2,1	1,6	1,0	0,9	0,8	0,7	1,9	1,7	1,1	1,2	1,0	0,7
70-	2,2	1,5	1,1	1,3	0,9	0,8	2,1	1,9	1,3	1,1	1,1	0,9

Størst flyttesamkvem med Danmark, Sverige, Sambandsstatene og Storbritannia

Fire land skilte seg ut som de klart største når det gjelder flyttesamkvem med Norge i 1971-1975. Dette var de samme fire som i tidligere perioder, Danmark, Sverige, Sambandsstatene og Storbritannia. Tallet på flyttinger til og fra disse landene har økt svakt i løpet av en 15-års periode, men landenes andel av alle flyttinger mellom Norge og utlandet har likevel vært synkende, fra 71 prosent i 1961-1965 til under 57 prosent for 1971-1975.

Summen av flyttingene i hver retning mellom Norge og hvert enkelt land var i 1971-1975 for Danmark 5 300 flyttinger i årlig gjennomsnitt, Sambandsstatene 5 000, Sverige 4 900 og Storbritannia 3 400. På en klar femteplass kom Vest-Tyskland med 1 500 flyttinger.

Sammenliknet med tall for 1966-1970 er flytteaktiviteten både til og fra Sverige gått merkbart ned, til Sverige mest. Overfor Danmark lå utflyttingen på samme nivå som i 1966-1970, mens innflyttingen økte en del. Innflyttingen fra Sambandsstatene økte noe, mens utflyttingen avtok forholdsvis mer.

Karakteristisk for flyttingene i 1971-1975 er ellers den økte betydningen av tilflytting fra andre verdensdeler, særlig Asia og Afrika. Fra 1966-1970 til 1971-1975 økte Asias andel av alle tilflyttinger til Norge fra 3,8 til 10,2 prosent og Afrikas andel fra 3,6 til 6,0 prosent, mens Amerikas prosentandel avtok fra 22,6 til 21,0.

Tabell 74. Flyttinger fra og til utlandet og nettoflytting, etter land *Immigration, emigration and net migration, by country*

Land <i>Country</i>	Årsgjennomsnitt <i>Annual average</i>								
	Innflyttinger <i>Immigration</i>			Utflyttinger <i>Emigration</i>			Nettoflytting <i>Net migration</i>		
	1961- 1965	1966- 1970	1971- 1975	1961- 1965	1966- 1970	1971- 1975	1961- 1965	1966- 1970	1971- 1975
I alt <i>Total</i>	12 148	15 239	18 766	12 559	14 386	13 931	-411	853	4 835
Europa i alt <i>Europe, total</i>	8 364	10 426	11 433	9 191	9 993	9 721	-827	433	1 712
Danmark <i>Denmark</i>	2 742	2 380	2 822	3 005	2 474	2 485	-263	-94	337
Finland <i>Finland</i>	219	425	442	172	312	362	47	113	80
Island <i>Iceland</i>	148	204	241	108	158	210	40	46	31
Sverige <i>Sweden</i>	1 935	2 813	2 544	2 872	2 922	2 335	-937	-109	209
Frankrike <i>France</i>	183	222	332	203	231	277	-20	-9	55
Nederland <i>The Netherlands</i>	295	343	403	256	344	358	39	-1	45
Storbritannia <i>Great Britain</i>	1 048	1 418	1 886	1 012	1 329	1 482	36	89	404
Vest-Tyskland <i>Federal Republic of Germany</i>	874	883	799	691	833	697	183	50	102
Europa ellers <i>Rest of Europe</i>	920	1 738	1 964	872	1 390	1 515	48	348	449
Amerika i alt <i>America, total</i>	3 089	3 446	3 948	2 675	2 889	2 359	414	557	1 589
Canada <i>Canada</i>	335	352	398	254	428	313	81	-76	85
Sambandsstatene <i>United States</i>	2 617	2 867	3 189	2 325	2 291	1 828	292	576	1 361
Amerika ellers <i>Rest of America</i>	137	227	361	96	170	218	41	57	143
Afrika <i>Africa</i>	301	544	1 123	280	617	825	21	-73	298
Asia i alt <i>Asia, total</i> ...	264	579	1 921	229	383	726	35	196	1 195
Pakistan <i>Pakistan</i>	..	..	747	..	..	52	..	..	695
Asia ellers <i>Rest of Asia</i>	264 ¹⁾	579 ¹⁾	1 174	229 ¹⁾	383 ¹⁾	674	35 ¹⁾	196 ¹⁾	500
Oseania <i>Oceania</i>	108	187	315	129	300	245	-21	-113	70
Uoppgitt <i>Unknown</i>	22	57	26	55	204	55	-33	-147	-29

1) Medregnet Pakistan.

1) Including Pakistan.

Størst netto innflytting fra Sambandsstatene og Pakistan

I perioden 1971-1975 fikk Norge et positivt tilskott av flyttere fra praktisk talt alle land. Av de over 4 800 netto innvandrerne i gjennomsnitt pr. år kom nærmere 1 400 fra Sambandsstatene, nesten 700 fra Pakistan og 400 fra Vest-Tyskland. Også i femårsperioden før kom den største andelen av innflyttingsoverskott fra Sambandsstatene, bortimot 600.

Selv om Norges flyttesamband med land i Asia og Afrika fortsatt er beskjedent sammenliknet med land i Europa og Amerika, har en nesten ensidig innvandring fra noen land likevel gitt betydelige nettotall. For eksempel var det i 1971-1975 over 14 ganger så mange innflyttinger fra Pakistan til Norge som flyttinger i motsatt retning.

Tabell 75. Flyttinger fra og til utlandet, etter land. Prosenttall *Immigration and emigration, by country. Percentages*

Land Country	Innflyttinger Immigration			Utflyttinger Emigration		
	1961- 1965	1966- 1970	1971- 1975	1961- 1965	1966- 1970	1971- 1975
I alt <i>Total</i>	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Europa i alt <i>Europe, total</i>	68,9	68,4	60,9	73,2	69,5	69,8
Danmark <i>Denmark</i>	22,6	15,6	15,0	23,9	17,2	17,8
Finland <i>Finland</i>	1,8	2,8	2,4	1,4	2,2	2,6
Island <i>Iceland</i>	1,2	1,3	1,3	0,9	1,1	1,5
Sverige <i>Sweden</i>	15,9	18,5	13,6	22,9	20,3	16,8
Frankrike <i>France</i>	1,5	1,5	1,8	1,6	1,6	2,0
Nederland <i>The Netherlands</i>	2,4	2,3	2,1	2,0	2,4	2,6
Storbritannia <i>Great Britain</i>	8,6	9,3	10,1	8,1	9,2	10,6
Vest-Tyskland <i>Federal Republic of Germany</i>	7,2	5,8	4,3	5,5	5,8	5,0
Europa ellers <i>Rest of Europe</i>	7,6	11,4	10,5	6,9	9,7	10,9
Amerika i alt <i>America, total</i>	25,4	22,6	21,0	21,3	20,1	16,9
Canada <i>Canada</i>	2,8	2,3	2,1	2,0	3,0	2,2
Sambandsstatene <i>United States</i>	21,5	18,8	17,0	18,5	15,9	13,1
Amerika ellers <i>Rest of America</i>	1,1	1,5	1,9	0,8	1,2	1,6
Afrika <i>Africa</i>	2,5	3,6	6,0	2,2	4,3	5,9
Asia i alt <i>Asia, total</i>	2,2	3,8	10,2	1,8	2,7	5,2
Pakistan <i>Pakistan</i>	..	..	4,0	..	..	0,4
Asia ellers <i>Rest of Asia</i>	2,2 ¹⁾	3,8 ¹⁾	6,3	1,8 ¹⁾	2,7 ¹⁾	4,8
Oseania <i>Oceania</i>	0,9	1,2	1,7	1,0	2,1	1,8
Uoppgitt <i>Unknown</i>	0,2	0,4	0,1	0,4	1,4	0,4

1) Medregnet Pakistan.

1) Including Pakistan.

Nettotilgangen av fremmede statsborgere like stor som hele innflyttingsoverskottet

Både i perioden 1971-1975 og den foregående femårsperioden resulterte flyttinger til og fra Norge i en betydelig netto økning av bosatte fremmede statsborgere, henholdsvis 24 200 og 13 000. For 1971-1975 tilsvarte dette omtrent det totale innflyttingsoverskottet, da det var nær balanse mellom utflyttede og innflyttede nordmenn. Flyttingene i 1966-1970 derimot førte til et netto tap av 8 700 nordmenn, altså et annet resultat enn det tallet på netto innflyttinger umiddelbart gir inntrykk av.

Tabell 76. Flyttinger fra og til utlandet og nettoflytting, etter land og flytternes statsborgerskap *Immigration, emigration and net migration, by country and citizenship of the migrants*

Ar Year	Statsborgerskap <i>Citizenship</i>						Nettoflytting av utenlandske statsborgere i prosent av naturlig folketilvekst <i>Net migration of foreign citizen as percentage of natural increase of population</i>
	Norsk <i>Norwegian</i>			Utenlandsk <i>Foreign</i>			
	Innflyt- tinger <i>Immi- gration</i>	Utflyt- tinger <i>Emi- gration</i>	Netto- flytting <i>Net mi- gration</i>	Innflyt- tinger	Utflyt- tinger	Netto- flytting	
1966-1970	34 105	42 802	-8 697	42 094	29 133	12 961	8,9
1971-1975	39 199	39 252	-53	54 629	30 403	24 226	22,2
1971	8 402	7 454	948	10 895	5 228	5 667	21,3
1972	7 985	7 366	619	10 403	6 599	3 804	15,3
1973	7 490	8 223	-733	9 893	5 716	4 177	19,7
1974	7 691	8 238	-547	11 518	6 049	5 469	27,2
1975	7 631	7 971	-340	11 920	6 811	5 109	31,4

Regnet i prosent av naturlig befolkningstilvekst utgjorde nettoinnflyttingen av utenlandske statsborgere 22,2 prosent i gjennomsnitt for 1971-1975, mot 8,9 prosent i perioden før. For 1975 og 1976 var prosenten økt til henholdsvis 31,4 og 39,1. Økningen i folkemengden skjer derfor i stadig større grad ved at den ikke-norske befolkningen øker. I tillegg til innflyttingen kommer også effekten av at de fleste innvandrerne er yngre mennesker med større fruktbarhet enn befolkningen ellers. Dette har ført til at en stadig stigende del av fødslene i Norge gjelder barn av fremmedarbeidere. I de yngste aldersgruppene i befolkningen vil derfor innslaget av fremmede nasjonaliteter bli atskillig sterkere enn det totale flyttetall synes å tyde på.

Tabell 77. Nettoflytting overfor utlandet av personer med norsk og utenlandsk statsborgerskap, etter land *Net migration with respect to foreign countries of persons with Norwegian and foreign citizenship, by country*

Land Country	Statsborgerskapsland <i>Land of citizenship</i>					
	1966-1970			1971-1975		
	Norge Norway	Fra-/til- flyttings- landet <i>Country of emigration/ immigration</i>	Andre land ¹⁾ <i>Other countries¹⁾</i>	Norge	Fra-/til- flyttings- landet	Andre land ¹⁾
I alt <i>Total</i>	-8 697	12 961		-53	24 226	
Danmark <i>Denmark</i>	-1 793	1 325	-	-784	2 416	53
Finland <i>Finland</i>	-10	564	14	-29	443	-15
Sverige <i>Sweden</i>	-1 772	1 109	118	-833	1 892	-13
Nederland <i>The Netherlands</i> .	-253	212	34	-70	404	-106
Storbritannia <i>Great Britain</i>	-930	1 286	90	-196	2 296	-82
Vest-Tyskland <i>Federal Republic of Germany</i>	-557	685	119	-153	652	13
Sambandsstatene <i>United States</i>	-288	3 030	142	2 224	4 491	90
Andre land <i>Other countries</i>	-3 099	4 974		-273	11 896	
Uoppgitt <i>Unknown</i>	5	-741		61	-204	

1) Medregnet uoppgitt statsborgerskap og statsløse.

1) *Including citizenship unknown and persons without citizenship.*

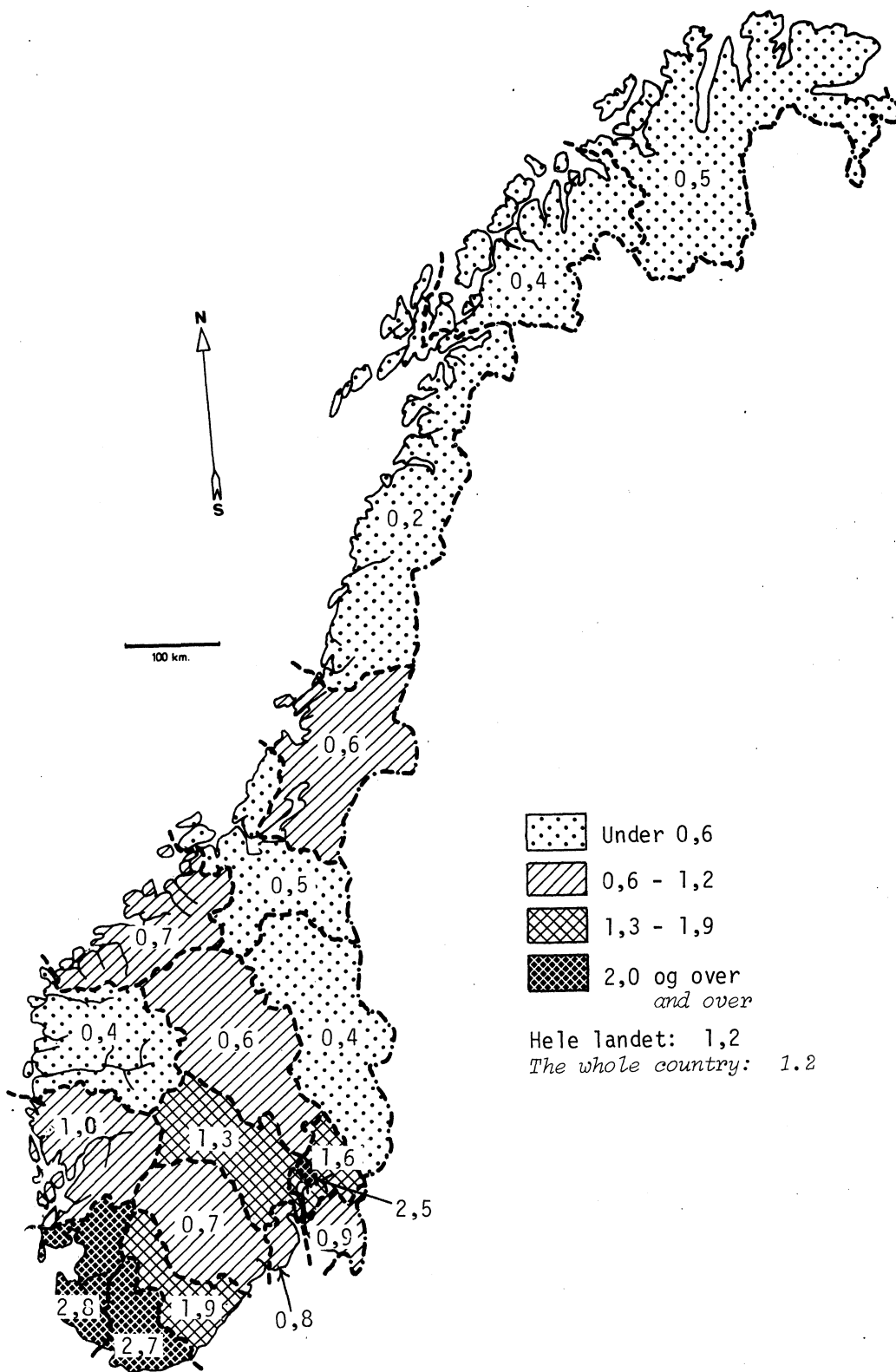
Andelen av norske statsborgere blant flytterne varierer betydelig med fra-/tilflyttingsland. Norge hadde i 1966-1970 og 1971-1975 tap av nordmenn til de aller fleste land. Men i den sistnevnte perioden ble tapet nær oppveid ved en netto tilgang av over 2 200 nordmenn fra Sambandsstatene. Dette viser tilbakeflytting av tidligere utvandrere. Ellers var nettotapene av norske statsborgere i 1971-1975 om lag 800 både overfor Danmark og Sverige, eller knapt halvparten i forhold til femåret før.

De aller fleste utlendingene som innvandrer har statsborgerskap i det landet de kommer fra. 1. oktober 1977 var det bosatt 73 400 utlendinger i Norge. Dette var 12 200 flere enn ved utgangen av 1974.

Flest innvandrere til Oslo-området og Rogaland

Av de vel 4 800 netto innvandrerne i 1971-1975 fikk Oslo nesten 1 200, Rogaland knapt 800 og Akershus vel 500. Også alle andre fylker hadde innvandringsoverskott. Agder-fylkene, som i perioden 1966-1970 var blant de heller få fylkene med innvandringsoverskott, var de fylkene som hadde minst relativ økning i netto innvandring fram til 1971-1975. I disse fylkene har det foregått en betydelig innflytting fra Nord-Amerika av tidligere utvandrede nordmenn.

Figur 20. Nettoflytting overfor utlandet pr. 1 000 innbyggere. Fylke. 1971-1975
Net migration with respect to foreign countries per 1 000 population.
County. 1971-1975

Tabell 78. Nettoflytting overfor utlandet. Fylke *Net migration with respect to foreign countries.*
County

Fylke County	Årsgjennomsnitt Annual average			Fylke	Årsgjennomsnitt		
	1961- 1965	1966- 1970 ¹⁾	1971- 1975		1961- 1965	1966- 1970 ¹⁾	1971- 1975
I alt <i>Total</i>	-411	853	4 835	Vest-Agder	83	304	347
Østfold	-57	95	210	Rogaland	49	100	789
Akershus	49	193	553	Hordaland	-9	26	374
Oslo	-26	228	1 186	Sogn og Fjordane	-3	11	45
Hedmark	-104	-48	70	Møre og Romsdal	-79	-7	157
Oppland	-4	20	98	Sør-Trøndelag	-33	-28	115
Buskerud	14	73	270	Nord-Trøndelag	-63	-54	69
Vestfold	-53	29	142	Nordland	-128	-131	46
Telemark	14	-25	117	Troms	-61	-34	52
Aust-Agder	63	100	159	Finnmark	-63	1	36

1) Ifølge fylkesgrensene etter 1. januar 1972.

1) According to boundaries for the counties from 1 January 1972.

Regnet i forhold til folketallet var nettoinnvandringen størst i Rogaland (2,8 personer pr. 1 000 innbyggere), Vest-Agder (2,7) og Oslo (2,5).

Flyttebevegelsen med utlandet mer stabil for Norge enn for andre nordiske land

Karakteristisk for Norges flyttebalanse med utlandet er de små nettotallene til og med 1970 og den jevne nettoinnvandringen fra 1971 av. De andre nordiske landene har alle et positivt, men atskillig mindre innflyttingsoverskott som årlig gjennomsnitt for perioden 1971-1975, men tallene varierer til dels svært mye fra år til år.

Tabell 79. Nettoflytting for Norge og tre andre nordiske land *Net migration for Norway and three other Nordic countries*

Land Country	Årsgjennomsnitt Annual average			1971	1972	1973	1974	1975
	1961- 1960	1961- 1970	1971- 1975					
Danmark <i>Denmark</i>	-4 236	2 726	1 153	3 400	5 438	12 245	-6 605	-8 713
Finland <i>Finland</i>	-7 001	-17 762	1 757	673	5 464	5 797	1 284	-4 434
Norge <i>Norway</i>	-1 984	221	4 835	6 615	4 423	3 444	4 922	4 769
Sverige <i>Sweden</i>	10 595	23 548	1 287	3 055	-11 685	-10 899	9 078	16 884

K i l d e: Nordisk statistisk årsbok 1976. *Source: Yearbook of Nordic Statistics 1976.*

Sverige hadde spesielt store innflyttingsoverskott i 1960-åra. Dette skyldtes særlig finske statsborgere som tok seg arbeid i landet. Seinere tilbakeflytting til Finland førte til ujevne netto flyttetall for perioden 1971-1975. Sverige har også fått bølger av fremmedarbeidere fra andre land, særlig Jugoslavia og Hellas.

Tabell 80. Nettoflytting for Norge og tre andre nordiske land i prosent av naturlig folketilvekst
Net migration for Norway and three other Nordic countries as percentage of natural increase of population

Land Country	Årsgjennomsnitt Annual average			1971	1972	1973	1974	1975
	1951- 1960	1961- 1970	1971- 1975					
Danmark <i>Denmark</i>	-11,8	8,5	5,1	12,8	21,7	57,3	-33,5	-41,1
Finland <i>Finland</i>	-14,4	-53,9	10,5	4,4	36,7	42,9	7,2	-19,9
Norge <i>Norway</i>	-5,8	0,8	22,2	24,9	17,8	16,2	24,4	29,3
Sverige <i>Sweden</i>	29,0	65,4	5,2	9,6	-41,4	-45,4	38,5	109,5

K i l d e: Nordisk statistisk årsbok 1976. *Source: Yearbook of Nordic Statistics 1976.*

Danmarks flyttetall har vært noe mer stabile fram mot 1972. I 1973, da Danmark ble medlem av De Europeiske Fellesskap (EF), hadde landet stor netto innflytting. De to neste åra var det derimot underskott, som for en stor del gjaldt utflytting til Sverige.

SAMMENDRAG

I. Folkemengde og folketilvekst

Norges folkemengde passerte 4 millioner i 1. kvartal 1975 og var ved utgangen av 1975 vel 4 017 000. I perioden 1971-1975 økte folkemengden med gjennomsnittlig 0,65 prosent pr. år mot nærmere 0,8 prosent i 1960-åra. Folketilveksten gikk sterkt ned i løpet av 1971-1975 og var i 1975 under 0,5 prosent til tross for økt netto innflytting fra utlandet. Nedgangen i folketilveksten skyldes stadig lavere fødselsoverskott.

Folketilveksten var jevnere fordelt på landsdelene enn før. Akershus-Oslo, som før vokste raskest, hadde svakest vekst i 1971-1975, mens økningen i Nord-Norges folketal var nesten like stor som landsgjennomsnittet. Agder-Rogalands sterke vekst holdt fram. Presset mot de store byene, unntatt Stavanger, avtok i løpet av femåret 1971-1975.

Kvinneoverskottet i de eldste aldersgruppene fortsatte å øke. Det ble i løpet av 1971-1975 forholdsvis færre barn og unge i befolkningen, men flere over pensjonsalderen. Gruppen skilte og separerte økte sterkt både absolutt og relativt, mens det ble forholdsvis færre enkemenn. En stadig mindre del av den middelaldrende befolkningen er ugift. Derimot øker andelen ugifte blant de unge.

Norges folkemengde har de siste tiåra vokst raskere og framfor alt jevnere enn i de andre større landene i Norden.

II. Inngåelse og oppløsning av ekteskap

Tallet på inngåtte ekteskap gikk ned fra over 29 000 i gjennomsnitt pr. år for 1966-1970 til 27 900 i 1971-1975, og var 25 900 i 1975.

Beregninger viser at med en giftermålsaktivitet på samme nivå som observert for 1974-1975 vil 12,4 prosent av alle menn og 7,0 prosent av alle kvinner komme til å være ugifte ved fylte 50 år, mot henholdsvis bare 7,1 og 4,2 prosent basert på registrerte tall for 1967. Endringene i giftermålsmønsteret i løpet av første halvdel av 1970-tallet innebærer en økning i gjennomsnittsalderen ved ekteskapsinngåelse på 0,7 år både for menn og kvinner.

De regionale variasjonene i giftermålsaktiviteten er store, idet den beregnede prosenten fortsatt ugifte blant 50-årige menn basert på oppgaver for 1974-1975 varierer fra 8,6 prosent i Østfold og Vest-Agder til 27,3 i Finnmark.

Reduksjonen i giftermålsaktiviteten gjelder særlig aldrene mellom 20 og 30 år. Befolkningens giftermålsmønster er trolig i ferd med å endres, både i retning av seinere ekteskap og på grunn av en viss utbredelse av samliv uten vigsel.

En stadig voksende del av brudefolkene har vært gift før, 10 prosent i 1975, mot gjennomsnittlig 7 prosent i perioden 1966-1970. I 1975 var minst en av partene tidligere skilt i nærmere 14 prosent av de inngåtte ekteskapene.

Det inngås fortsatt flest ekteskap om sommeren, spesielt i juli måned, og færrest i januar.

Fra 1965 til 1975 er tallet på skilsmisser økt fra om lag 2 500 pr. år til nærmere 5 600, en økning som regnet i forhold til bestående ekteskap betyr dobling av skilsmissehyppigheten. Beregninger viser at dersom skilsmissemønsteret basert på registrerte skilsmisser i 1974-1975 varer ved, vil nærmere hvert fjerde ekteskap ende med skilsmisse dersom dødsfall ikke forekommer. Skilsmissetall for 1970-1971 tilsvarer oppløsning av ett av seks ekteskap.

Beregningene viser at det er store regionale variasjoner. Mens vel ett av 10 bestående ekteskap i Sogn og Fjordane vil bli oppløst ved skilsmisse, vil det gjelde over 4 av 10 i Oslo.

Skilsmisene fordeler seg etter ekteskapets varighet omtrent som før med unntak av en relativt mindre andel med varighet under 3 år i 1971-1975. Dette henger sammen med forholdsvis færre skilsmisser ved dom. Vel 82 prosent av alle skilsmisser ble gitt etter ett eller to års lovlig separasjon. Så godt som hele økningen på 1 600 skilsmisser årlig fra 1966-1970 til 1971-1975 gjaldt slike skilsmisser.

At tallet på skilsmisser har økt raskt samtidig som ekteskapsinngåelsene er blitt færre, har ført til at nettoøkningen i antall bestående ekteskap i 1975 var bare vel en firedel av gjennomsnittsøkningen i 1966-1970. Tallet på ekteskap som blir oppløst ved at den ene ektefellen dør, vel 17 000 pr. år, har økt bare ubetydelig.

Ved utgangen av perioden 1971-1975 hadde Norge klart størst giftermålsaktivitet blant de fire største landene i Norden. Dette skyldes særlig en mindre reduksjon i aktiviteten i Norge enn i de andre landene. Forekomsten av skilsmisser de siste femåra har i Norge vært bare omtrent halvparten så stor som ellers i Norden.

III. Fødsler

I perioden 1971-1975 var tallet på levendefødte gjennomsnittlig 61 400 pr. år eller 5 300 lavere enn i 1966-1970. Fødselstallet sank sterkt i løpet av den siste femårsperioden, til vel 56 300 i 1975. Dette tallet er 16,8 prosent lavere enn det tilsvarende for 1969.

Dødfødsler er blitt stadig sjeldnere. Tallet på dødfødsler pr. 1 000 fødte avtok fra 11,1 i 1966-1970 til 9,0 i 1971-1975. For 1975 var raten nede i 8,1 pr. 1 000. Som vanlig var det forholdsvis flere dødfødte gutter enn jenter.

Da befolkningsgrunnlaget har økt, har nedgangen i fødselshyppighet og fruktbarhet fra 1966-1970 til 1971-1975 vært større enn nedgangen i fødselstallet. Tallet på levendefødte pr. 1 000 innbyggere gikk ned fra 17,5 til 15,5.

Beregninger av samlet fruktbarhetstall, som tar hensyn til aldersfordelingen blant kvinner 15-49 år, viser at fruktbarheten har vært synkende helt siden 1964. Uttrykt i levendefødte barn pr. kvinne i løpet av den fødedyktige perioden betyr dette en utvikling fra nesten 3 til knapt 2, eller en reduksjon på 33,5 prosent.

Reproduksjonsnivået, den fruktbarheten som er nødvendig for at befolkningen på lengre sikt skal holde seg på samme nivå, ble underskredet i løpet av 1974. For 1975 var netto-reproduksjonstallet 0,95 eller 5 prosent under reproduksjonsnivået. Derimot var fødselsoverskottet fortsatt positivt, over 16 000.

Fruktbarhetsnedgangen i 1971-1975 gjaldt stort sett gifte kvinner. For eldre over 30 år øker nedgangen med alderen. Den observerte nedgangen i fruktbarheten de siste åra innebærer trolig et virkelig fall i den samlede fruktbarheten for de aktuelle mødre-kullene, altså ikke bare en utsettelse av fødslene.

I løpet av femåret 1971-1975 har fruktbarheten for ikke-gifte kvinner holdt seg omtrent uendret i alle aldersgrupper. Årsaken til denne avvikende utviklingen for ikke-gifte ligger først og fremst i seinere års økende tendens til at unge par lever sammen uten å være formelt gift.

I perioden 1971-1975 hadde 35,3 prosent av alle levendefødte barn i ekteskap mødre i alderen 25-29 år, mot 28 prosent i gjennomsnitt for 1960-åra. Denne endringen skyldes i noen grad variasjoner i mødre-kullenes størrelse, men avspeiler også en økt tendens til at fødslene konsentreres mer om aldrene omkring 25 år.

Mens 2 av 3 levendefødte barn i ekteskap i 1960-åra var første eller annet barn, gjaldt dette nesten 4 av 5 barn i 1975.

Fruktbarhetsnivået i 1975 viser betydelige regionale variasjoner. Høyest fruktbarhet hadde Agder-fylkene, Rogaland og Sogn og Fjordane, der den var om lag 10 prosent over reproduksjonsnivået. I østlandsfylkene lå fruktbarheten minst 7 prosent under det som er nødvendig for reproduksjon, mens de andre fylkene befant seg omkring eller litt over denne grensen. Fruktbarhetsnedgangen mellom 1968 og 1975 var størst i de fire nordligste fylkene og Møre og Romsdal og minst i Agder-fylkene.

Prosenten født utenfor ekteskap blant levendefødte økte fra 5,7 i gjennomsnitt i siste halvdel av 1960-åra til 10,3 for året 1975. I 1971-1975, da landsgjennomsnittet var 9,0 prosent, varierte prosenten fra vel 4 i Rogaland, Agder-fylkene og Sogn og Fjordane til 28,0 i Finnmark.

Flerfødsler er blitt noe sjeldnere og forekom i 1971-1975 gjennomsnittlig i bare ett av 107 tilfelle mot i minst ett av 85 tilfelle før 1955. I 1971-1975 var andelen gutter blant de fødte litt lavere enn før, for levendefødte gjennomsnittlig 105,3 pr. 100 jenter.

Tall for 1971-1975 viser at fødselstallet varierte fra 14 prosent over årsgjennomsnittet i april til 11 prosent under gjennomsnittet i november. En stadig større del av barna blir født i 1. halvår, samtidig som toppen i april blir mindre markert.

Fruktbarhetsutviklingen i Norge har vært noenlunde tilsvarende den i de fleste vestlige land. I Sverige og Danmark startet fruktbarhetsnedgangen omtrent samtidig som i Norge, men satte inn noe kraftigere og fra et lavere nivå. I 1975 var fruktbarheten fortsatt noe høyere i Norge enn i de tre andre større nordiske landene, men forskjellen var mindre enn på lenge.

IV. Dødsfall

I perioden 1971-1975 inntraff gjennomsnittlig noe over 39 500 dødsfall pr. år eller vel 2 000 flere enn i foregående femårsperiode. Blant de 39 500 var det vel 3 600 flere menn enn kvinner, noe som blant annet skyldes stadig større kull i eldre aldersklasser. Halvparten av de som døde i 1971-1975 var fylt 75 år.

Fra 1966-1970 til 1971-1975 sank den totale dødeligheten både for menn og kvinner. Mens dødeligheten i første halvdel av 1970-åra for kvinner var den lavest registrerte til nå, var dødeligheten for menn fortsatt høyere enn i 1950-åra.

Siden 1966-1970 er dødeligheten blitt mest redusert for kvinner over 35 år og for barn under 5 år, særlig spedbarn. For menn var endringene i dødeligheten forholdsvis små med unntak for dem under 5 år.

Også for perioden 1971-1975 var dødeligheten for alle aldre høyere for menn enn for kvinner. Mennes overdødelighet var størst i aldrene 15-39 år, gjennomsnittlig 150 prosent. I aldersgruppen 20-24 år var dødeligheten for menn nesten tre og en halv gang så stor som for kvinner, da overdødeligheten var 245 prosent.

Spedbarnsdødeligheten har fortsatt å avta. Tallet på døde pr. 1 000 levendefødte var i 1971-1975 gjennomsnittlig 11,6 mot 13,9 i perioden før. Nærmere 39 prosent av dødsfallene i første leveår fant sted innen 24 timer etter fødselen.

Levealderen øker fortsatt, og sterkest for kvinner. Middellevetida for kvinner var 77,7 år beregnet ut fra dødsfall i 1971-1975, mot 76,8 år for femåret før. Menns middellevetid økte i samme tidsrom fra 71,1 til 71,4 år, stort sett på grunn av betydelig redusert spedbarnsdødelighet.

Ut fra dødeligheten i 1971-1975 kan halvparten av alle menn regne med å bli minst 75 år og halvparten av alle kvinner minst 81 år. Vanligste dødsalder var 79 år for menn og 84 år for kvinner.

Dødelighetsnivået varierer betydelig fra fylke til fylke, og mest blant menn. Beregninger som tar hensyn til at alderssammensetningen kan variere atskillig, viser at i 1974-1975 var dødeligheten for menn lavest i vestlandsfylkene, Agder, Nord-Trøndelag og Oppland. I Sogn og Fjordane var dødeligheten bare 83 prosent av landsgjennomsnittet, mens den i Finnmark var hele 131 prosent. Høyest dødelighet nest etter Finnmark hadde Oslo, Østfold, Vestfold og Troms. Lavest dødelighet for kvinner hadde Møre og Romsdal og deretter kom Sogn og Fjordane. Høyest var dødeligheten i Finnmark og deretter kom Østfold, Hedmark, Buskerud og Troms.

I 1971-1975 var spedbarnsdødeligheten gjennomgående lavest i de mest sentrale strøkene av landet. Den lå likevel under eller omkring landsgjennomsnittet i alle vestlandsfylkene, Agder og Nord-Trøndelag.

I Norge er dødeligheten lav sammenliknet med andre nordiske land. Middellevetida for norske kvinner var i 1974 den lengste i verden, 78,0 år. Middellevetida for norske menn var imidlertid 0,5 år kortere enn for svenske menn, delvis på grunn av høyere spedbarnsdødelighet i Norge. Finland hadde klart kortest levetid, særlig for menn med knapt 67 år.

Spedbarnsdødeligheten var i 1974-1975 klart lavest i Sverige, 9,1 pr. 1 000 levendefødte, men forholdsvis lik i de tre andre landene.

V. Innenlandske flyttinger

Tallet på registrerte flyttinger fra en kommune til en annen var i 1971-1975 gjennomsnittlig nærmere 191 000 pr. år eller vel 700 færre enn for femåret før.

Ut fra registrerte flyttinger i 1971-1975 er forventet antall flyttinger pr. person i løpet av livet beregnet til 3,34, mot 3,40 for 1966-1970. Det er da korrigert for endringer i kommunegrensene. Flytteaktiviteten har altså avtatt med om lag 2 prosent. Nedgangen er betydelig større fra og med 1975.

Kvinner flytter fortsatt oftere enn menn, idet forventet antall flyttinger for menn og kvinner i 1971-1975 var henholdsvis 3,20 og 3,48. Differansen er likevel bare halvparten av det den var 10 år før. For 1971-1975 skyldes forskjellen at kvinnes langt større mobilitet i aldrene 15-24 år bare i noen grad oppveies av mennenes noe større mobilitet i aldrene 30 år og over.

Folk mellom 20 og 30 år er de mest mobile. Blant kvinner er det aldersgruppen 20-24 år som uten sammenlikning flytter oftest. For begge kjønn under ett gjelder at om lag to tredeler av flyttningene i løpet av livet finner sted mellom aldrene 15 og 40 år.

Nettoflyttestrømmene mellom landsdeler viser uvanlig store endringer fra 1966-1970 til 1971-1975. Nettoutflyttingen fra Nord-Norge ble redusert fra 20 600 til 5 200. En nettotilgang til Akershus-Oslo på 17 500 personer ble endret til nettoavgang på 11 000. I Hedmark-Oppland ble et flyttetap på 1 200 personer i 1966-1970 etterfulgt av en flyttegevinst på 4 900.

De største byområdene har stort sett hatt netto utflytting i 1971-1975, særlig Oslo og Bergen.

På grunn av vesentlig lavere fødselsoverskott har flyttingene i 1971-1975 hatt en større betydning for folketilveksten enn før.

VI. Flyttinger fra og til utlandet

I perioden 1971-1975 flyttet i gjennomsnitt pr. år nærmere 18 800 personer til Norge fra utlandet, mens vel 13 900 personer flyttet ut. Innflyttingsoverskottet på over 4 800 personer årlig er bortimot 6 ganger så stort som i 1966-1970.

Det var i 1971-1975 innflyttingsoverskott i alle aldersgrupper både for menn og kvinner. Størst var nettotilgangen av menn i 20-åra og barn under 5 år.

Også i femåret 1971-1975 hadde Norge størst flyttesamkvem med Danmark, Sverige, Sambandsstatene og Storbritannia. Flyttingene til Sverige gikk atskillig ned, mens innflyttingene fra Danmark økte.

Asias andel av alle tilflyttinger til Norge økte fra 3,8 prosent i 1966-1970 til 10,2 prosent i 1971-1975. Afrikas andel økte i samme tidsrom fra 3,6 til 6,0 prosent.

I perioden 1971-1975 fikk Norge et positivt tilskott av flyttere fra praktisk talt alle land som hadde flyttesamkvem med Norge. Av over 4 800 i netto tilskott årlig kom nærmere 1 400 fra Sambandsstatene, nesten 700 fra Pakistan og 400 fra Storbritannia.

I 1971-1975 tilsvarte nettoinnflyttingen av utenlandske statsborgere hele nettoinnflyttingen, idet tallene for utflyttede og innflyttede nordmenn var nesten like. I femårsperioden før var utflyttingsoverskottet av norske statsborgere i alt 8 700. Nettoinnflyttingen av utenlandske statsborgere utgjorde i 1971-1975 22,2 prosent av den naturlige befolkningsveksten, mot 8,9 prosent i 1966-1970.

Av vel 4 800 netto innvandrere årlig i 1971-1975 fikk Oslo nesten 1 200, Rogaland knapt 800 og Akershus vel 500. Også alle andre fylker hadde innvandringsoverskott.

Flyttebevegelsen med utlandet har for Norge vært mer stabil enn for andre nordiske land, der bølger av fremmedarbeidere og arbeidssøkende finske statsborgere har medført til dels store variasjoner fra ett år til et annet.

SUMMARY IN ENGLISH

I. Population and population increase

The population of Norway passed 4 million in the first quarter of 1975 and was at the end of 1975 4 017 000. During the period 1971-1975 the population increased by 0.65 per cent per year, compared with 0.8 per cent in the 1960's. The population growth decreased considerably during the period 1971-1975, and was in 1975 below 0.5 per cent, in spite of larger net immigration. The decreasing population growth is due to a constantly smaller excess of births over deaths.

The population increase for regions was more equally distributed than in the previous period. Akerhus-Oslo, which in the 1960's was growing fastest, had the smallest population increase in 1971-1975, while the growth of the Northern region was not much below the national average. The relatively large growth of Agder-Rogaland continued. The population pressure upon the largest cities, except Stavanger, declined during the five-year period 1971-1975.

The excess of females over males in older ages has continued to increase. During the years 1971-1975 the population constantly consisted of relatively fewer children and young people, while the percentage of people over the age of retirement increased. Divorced and separated persons increased in number as well as relatively, while the percentage of widowed males declined. A decreasing proportion of the middle-aged population is unmarried. The proportion of unmarried persons among young people has, however, increased.

The Norwegian population has during the last decades grown more rapidly and above all more continuously than have other larger Nordic countries.

II. Marriages contracted and dissolved

The average number of marriages contracted in 1971-1975 was 27 900, compared to over 29 000 per year in 1966-1970. For 1975 the number was 25 900.

Calculations show that if the marriage pattern observed in 1974-1975 was supposed to continue, 12.4 per cent of males and 7.0 per cent of females would remain unmarried at age 50 years, compared to only 7.1 and 4.2 per cent registered in 1967. The change in marriage pattern during the first half of the 1970's represents an increase of 0.7 years in the average age at marriage for both males and females.

The regional variations in the marriage pattern are considerable. Thus, the percentage unmarried among males aged 50 years, based on data for 1974-1975, varies from 8.6 per cent in Østfold and Vest-Agder to 27.3 in Finnmark.

The reduction in marriage activity mainly refers to the ages between 20 and 30 years. The marriage pattern is probably changing towards later marriages, in addition to a more frequent occurrence of cohabitation without contraction of marriage.

A constantly larger proportion of brides and bridegrooms has been married before, 10 per cent in 1975, compared to 7 per cent on an average in 1966-1970. In 1975, at least one of the partners was previously married in 14 per cent of the marriages contracted.

Summer is still the most common season for marriage, especially July, while the lowest numbers are shown for January.

From 1965 to 1975 the number of divorces increased from about 2 500 to 5 600 per year. This increase means a doubling of the divorce rate in relation to existing marriages. Calculations show that, if the divorce pattern observed in 1974-1975 continued, not far from every fourth marriage would end with divorce if deaths do not occur. Data on divorces for 1970-1971 correspond to one of six to be dissolved.

The calculations show large regional variations. While about one of 10 existing marriages in Sogn og Fjordane will be dissolved by divorce, this will be the case for more than 4 of 10 in Oslo.

The distribution of divorces by duration of marriage is unchanged, except for the smaller proportion with duration under 3 years in 1971-1975. About 82 per cent of all divorces were given after one or two years of legal separation. Almost the whole increase of 1 600 divorces per year from 1966-1970 to 1971-1975 was divorces of this judicial character.

Because of the increasing number of divorces, and the number of marriages contracted, the reduced increase in the number of existing marriages in 1975 was only one fourth of the average increase in 1966-1970. The number of marriages dissolved by death, about 17 000 per year, has remained quite constant.

At the end of the period 1971-1975 the marriage rate in Norway was the highest among the four larger Nordic countries. This fact is due to a lower reduction in the marriage activity. In the last five-year period the occurrence of divorces in Norway has been only about one half of the occurrence in other Nordic countries.

III. Births

In the period 1971-1975 the average number of live births per year was 61 400, or 5 300 lower than in 1966-1970. The number of births decreased considerably during the last five-year period, to about 56 300 in 1975. This number is 16.8 per cent lower than the corresponding one for 1969.

The number of stillbirths per 100 births was reduced from 11.1 for 1966-1970 to 9.0 for 1971-1975. For the year 1975 the rate dropped to 8.1.

Since the population in childbearing ages has increased, birth rates and fertility rates have declined more than the birth numbers indicate. The number of live births per 1 000 population decreased from 17.5 to 15.5. The total fertility rate, which takes into account the age distribution of women 15-49 years, indicates a decreasing fertility since 1964. Expressed in number of live births per woman during the childbearing period this means a change from nearly 3 to nearly 2, or a reduction of 33.5 per cent.

During 1974 the fertility fell below the reproduction level, i.e. the fertility necessary in order to keep the population size stable in the long run. For 1975 the net reproduction rate was 0.95 or 5 per cent below the reproduction level. However, the natural increase of population was still positive, over 16 000.

The decrease in fertility mainly concerned married women. For ages over 30 years the decline increased with age. The observed reduction in fertility during the last years probably imply a real fall in total fertility for the actual cohorts of mothers, not only a postponement of births.

During the years 1971-1975 the fertility of non-married women has been nearly unchanged for all groups. The main reason for this diverging trend for married and non-married is the later years' increasing tendency towards cohabitation without marriage.

In the period 1971-1975, 35.3 per cent of all legitimate live births had mothers aged 25-29 years, compared to 28 per cent average by the 1960's. This change is partly due to varying size of cohorts of mothers, but does also reflect a tendency towards larger concentration of births to ages around 25 years.

While 2 of 3 legitimate live births in the 1960's were of first or second parity, this happened to almost 4 of 5 births in 1975.

The level of fertility in 1975 shows considerable regional variations. The total fertility was highest in Agder, Rogaland and Sogn og Fjordane, where it was about 10 per cent above the reproduction level. In all counties of the Eastern region the total fertility was at least 7 per cent below the reproduction level, while the other counties were placed around or slightly over this limit. The decrease in fertility between 1968 and 1975 was largest in the 4 Northern counties and Møre og Romsdal, and smallest in Agder.

The percentage of illegitimate births among live births rose from 5.7 on an average in the second half of the 1960's to 10.3 for the year 1975. In 1971-1975, when the national average was 9.0 per cent, the percentage varied from somewhat over 4 for Rogaland, Aust-Agder and Sogn og Fjordane to 28.0 for Finnmark.

The proportion of multiple births has been constantly decreasing, and occurred during 1971-1975 in only one of 107 cases, compared to at least one of 85 cases before 1955. In 1971-1975 the proportion of boys among births was a bit lower than before, for live births 105.3 per 100 girls.

Data for 1971-1975 show that the number of births varied from 14 per cent above the annual average for April to 11 per cent below that average for November. An increasing proportion of the children is born during the first 6 months of the year. At the same time the peak in April is getting less pronounced.

The fertility pattern of Norway has changed in a similar way as that of most Western countries. In Sweden and Denmark the decline in fertility came at about the same time as in Norway, but it was more drastic and started from a lower level. In 1975 the fertility of Norway was still above the fertility level of the three other larger Nordic countries, but the difference was smaller than observed for many years.

IV. Deaths

In the period 1971-1975 the average number of deaths was above 39 500 or 2 000 above the annual average in the previous five-year period. Among the 39 500 deaths there were 3 600 more males than females. One half of the deaths in 1971-1975 occurred to people aged 75 years and over.

From 1966-1970 to 1971-1975 the total mortality decreased for both males and females. While the mortality in the first half of the 1970's was the lowest registered until then for females, the mortality for males was still higher than in the 1950's.

Since 1966-1970 the reduction in mortality has been most significant for females over 35 years and for children under 5 years, especially infants. For males the changes in mortality were rather small, except for ages under 5 years. The decrease in female mortality did mainly refer to women over 55 years of age.

As usual, the mortality rates for 1971-1975 were for all ages higher for males than for females. The ratio of male to female mortality was largest for the ages 15-39 years, 250 per cent on an average. In the age group 20-24 years the ratio was 345 per cent.

The decline in infant mortality has continued. The number of deaths per 1 000 live births amounted to 11.6 on an average for 1971-1975, compared to 13.9 for the previous period. Almost 39 per cent of the deaths among infants occurred within the first 24 hours.

The expectation of life is still increasing, most rapidly for females. The female expectation of life was 77.7 years calculated on deaths observed in 1971-1975, compared to 76.8 years based on the previous five-year period. The expectation of life for males did during the same period increase from 71.1 to 71.4 years, mainly because of a considerable reduction in infant mortality.

According to the mortality observed in 1971-1975 one half of the male population is expected to reach the age 75 years or over, and 50 per cent of the females are expected to live for at least 81 years. Most common age at death was 79 years for males and 84 years for females.

The mortality level varies considerable from county to county, especially among males. Calculations taking into account regional differences in age distribution, show that in 1974-1975 the total male mortality was lowest in Western Norway, Agder, Nord-Trøndelag and Oppland. In Sogn og Fjordane the mortality was only 83 per cent of the national average, while in Finnmark it was 131 per cent. Highest mortality next to Finnmark had Oslo, Østfold, Vestfold and Troms. Among females the total mortality was lowest in Møre og Romsdal and Sogn og Fjordane, while it was highest in Finnmark, Østfold, Hedmark, Buskerud and Troms.

In 1971-1975 the infant mortality generally was lowest in the most central parts of the country. However, the mortality rate was below or around the national average for all counties of Western Norway, Agder and Nord-Trøndelag.

Compared to other Nordic countries, the mortality in Norway is low. The expectation of life for Norwegian females was in 1974 the highest in the world, 78.0 years. The expectation of life for Norwegian males was, however, 0.5 years lower than for Swedish males, partly because of higher infant mortality in Norway. Among the Nordic countries, Finland had the lowest expectation of life, in particular for males, about 67 years only.

In 1974-1975 the infant mortality in Sweden was 9.1 per 1 000 live births, a lower rate than the other three countries had.

V. *Internal migration*

The number of registered migration from one municipality to another was in 1971-1975 nearly 191 000 per year, or about 700 less than in the previous period.

Based on registered migration for 1971-1975 the expected number of migrations per person during the life time is calculated to 3.34, compared to 3.40 for 1966-1970. It is then made adjustment for changes in municipality boundaries. Thus, the decrease in mobility has been about 2 per cent. Beginning 1975, the decrease has been considerably larger.

Females are still moving more often than males. The expected number of migrations for males and females was for 1971-1975 3.20 and 3.48, respectively. The difference is, however, only half of the difference 10 years earlier. For 1971-1975 the difference is due to the fact that the much higher female mobility for ages 15-24 years only to some extent are compensated for by higher mobility for males aged 30 years and over.

Persons between 20 and 30 years are the most mobile ones. Among females the age group 20-24 years is moving considerably more often than other age groups. For both males and females about two of three migrations take place between ages 15 and 40 years.

The net migration streams between regions show unusually large changes from 1966-1970 to 1971-1975. The net out-migration from Northern Norway was reduced from 20 600 to 5 200. The net in-migration of 17 500 persons to Akershus/Oslo was changed into a net out-migration of 11 000 persons. In Hedmark-Oppland a loss of 1 200 persons in 1966-1970 was followed by a gain of 4 900.

Most of the largest urban agglomerations had net out-migration in 1971-1975, especially Oslo and Bergen.

Because of the decreasing excess of births over deaths, migration was of greater importance for the population increase in 1971-1975 than in earlier periods.

VI. *Immigration and emigration*

In the period 1971-1975 the number of immigrants to Norway was nearly 18 800 per year, while about 13 900 persons emigrated from the country. The net in-migration of more than 4 800 annually in this period is about 6 times the size registered for 1966-1970.

For 1971-1975 there was in-migration for all age groups and for both sexes. The net gain was largest for males between 20 and 30 years and for children under 5 years.

As in previous five-year periods Norway's greatest migration exchange concerned Denmark, Sweden, The United States and Great Britain. The number of emigrants to Sweden decreased, while the number of immigrants from Denmark increased.

Asia's proportion of all immigration to Norway rose from 3.8 per cent in 1966-1970 to 10.2 per cent in 1971-1975. At the same time Africa's share increased from 3.6 to 6.0 per cent.

In the period 1971-1975 Norway had net-immigration from almost all countries with registered migration to or from Norway. Of the excess of more than 4 800 immigrants over emigrants per year, nearly 1 400 came from The United States, about 700 from Pakistan and 400 from Great Britain.

In 1971-1975 the net in-migration of foreign citizens corresponded to the total net migration, as in-migration of Norwegian citizens nearly equalled out-migration of Norwegians. Data for the previous five-year period show a net out-migration of Norwegians of 8 700. In 1971-1975 the net in-migration of foreign citizens amounted to 22.2 per cent of the natural increase of population, compared to 8.9 per cent in 1966-1970.

Of the 4 800 net in-migrants per year in 1971-1975 Oslo received 1 200, Rogaland 800 and Akershus 500. The other counties too had a surplus of immigrants.

Compared to other Nordic countries migratory intercourse between Norway and other countries has been fairly stable.

LITTERATUR

REFERENCES

- Berge, Erling (1974): *Regionale variasjonar i fertiliteten i Norge omkring 1970* Statistisk Sentralbyrå, ANO IO 74/40.
- Brunborg, Helge (1973): *Statistisk Sentralbyrås befolkningsprognosemodell VIII. Framskrivinga 1971-2000. Bakgrunnsmateriale og kommentarer til resultatene* Statistisk Sentralbyrå, ANO IO 73/14.
- Brunborg, Helge (1974): *Framskriving av folkemengden i Norge 1973-2100. Et analytisk eksperiment* Statistisk Sentralbyrå, Artikler nr. 69.
- Brunborg, Helge (1975): *Fruktbarheten i ekteskapskohorter av norske kvinner etter 1925* Statistisk Sentralbyrå, ANO IO 75/27.
- Dyrvik, Ståle (1976): *Ekteskap og barnetal - Ei gransking av fertilitetsutviklinga i Norge 1920-1970* Statistisk Sentralbyrå, Artikler nr. 89.
- Dyrvik, Ståle (1976): *Utviklingstendensar i 1975 i Norges befolkning* Statistisk Sentralbyrå, Artikler nr. 90.
- Lettenstrøm, Gerd Skoe (1976): *Fødselstall i ekteskapskohorter 1965-1972* Statistisk Sentralbyrå, Artikler nr. 82.
- Statistisk Sentralbyrå (1974): *Flyttemotivundersøkelsen 1972* Norges offisielle statistikk A 617.
- Statistisk Sentralbyrå (1974): *Regional dødelighet 1969-1972* Norges offisielle statistikk A 672.
- Statistisk Sentralbyrå (1974): *Dødelighetsutvikling og dødsårsaksmonster 1951-1970* Statistiske analyser nr. 9.
- Statistisk Sentralbyrå (1975): *Flyttingene i Norge 1971 og 1949-1973* Statistiske analyser nr. 13.
- Statistisk Sentralbyrå (1975): *Dødeligheten omkring fødselen og i første leveår 1969-1972* Statistiske analyser nr. 15.
- Statistisk Sentralbyrå (1975): *Skilsmitter 1970-1973* Statistiske analyser nr. 16.
- Statistisk Sentralbyrå (1976): *Yrke og dødelighet 1970-1973* Statistiske analyser nr. 21.
- Østby, Lars (1975): *Hvem flytter i Norge? Tendenser i flyttergruppens sammensetning etter 1950* Artikler nr. 73.

Tabell 81. Middelfolkemengde etter kjønn og alder *Mean population by sex and age*

Kjønn	Sex								
Alder.	Ar	1961-1965	1966-1970	1971-1975	1971	1972	1973	1974	1975
Age.	Years								
Begge kjønn									
<i>Both sexes</i> ...		3 666 550	3 815 600	3 957 845	3 903 039	3 933 004	3 960 613	3 985 258	4 007 313
0- 4		308 072	323 754	321 523	328 879	327 783	324 068	317 367	309 516
5- 9		307 292	307 406	324 985	315 978	321 164	326 276	330 134	331 373
10-14		304 379	307 200	308 113	306 855	306 078	306 473	308 566	312 593
15-19		304 945	303 801	307 400	304 557	307 248	307 994	308 616	308 585
20-24		230 899	301 660	303 392	309 390	303 509	301 135	300 838	302 089
25-29		198 270	227 476	300 879	273 253	294 099	307 648	314 153	315 242
30-34		210 008	196 957	227 307	208 356	214 231	223 733	236 969	253 245
35-39		237 033	208 901	196 569	194 515	192 607	193 863	198 061	203 799
40-44		261 045	235 227	207 732	216 847	212 600	208 239	203 049	197 926
45-49		246 891	257 795	232 424	246 727	239 682	231 904	224 609	219 200
50-54		233 885	241 700	252 519	250 996	253 190	253 781	254 593	250 033
55-59		209 818	225 922	233 608	231 072	232 189	233 786	233 882	237 112
60-64		188 407	198 561	213 869	207 782	211 517	214 961	216 983	218 104
65-69		157 062	172 309	181 605	177 402	178 889	180 694	183 730	187 309
70-74		116 300	135 181	148 005	143 545	146 017	148 295	150 239	151 931
75-79		79 296	90 119	104 619	98 999	102 026	104 903	107 425	109 743
80-		72 948	81 631	93 296	87 886	90 175	92 860	96 044	99 513
Menn <i>Males</i> ..									
0- 4		158 062	166 549	164 779	168 808	168 096	166 176	162 556	158 258
5- 9		157 266	157 612	166 999	162 377	165 024	167 742	169 711	170 140
10-14		156 335	157 094	157 885	157 075	156 840	156 996	158 100	160 414
15-19		156 441	155 993	157 111	155 820	156 928	157 240	157 745	157 821
20-24		118 230	155 629	156 422	159 833	156 888	155 385	154 816	155 187
25-29		100 892	116 475	155 616	141 051	152 131	159 227	162 576	163 095
30-34		106 696	100 016	116 347	106 007	109 188	114 354	121 705	130 481
35-39		120 272	106 044	99 665	98 584	97 741	98 296	100 311	103 391
40-44		131 051	119 116	105 205	109 787	107 571	105 491	102 973	100 204
45-49		123 346	128 943	117 173	124 131	120 890	117 037	113 256	110 550
50-54		116 381	119 950	125 402	124 405	125 462	125 923	126 623	124 597
55-59		101 577	110 942	114 448	113 482	113 871	114 502	114 412	115 974
60-64		89 262	94 127	102 811	99 475	101 579	103 416	104 507	105 078
65-69		73 188	78 920	83 193	81 047	81 711	82 606	84 299	86 325
70-74		52 673	60 122	64 390	62 697	63 638	64 534	65 240	65 844
75-79		34 612	38 557	43 676	41 970	42 928	43 825	44 545	45 114
80-		30 664	32 767	36 144	34 491	35 185	35 988	36 989	38 068
Kvinner <i>Females</i>									
0- 4		150 010	157 205	156 744	160 071	159 687	157 892	154 811	151 258
5- 9		150 026	149 794	157 986	153 601	156 140	158 534	160 423	161 233
10-14		148 044	150 106	150 228	149 780	149 238	149 477	150 466	152 179
15-19		148 504	147 808	150 289	148 737	150 320	150 754	150 871	150 764
20-24		112 669	146 031	146 970	149 557	146 621	145 750	146 022	146 902
25-29		97 378	111 001	145 263	132 202	141 968	148 421	151 577	152 147
30-34		103 312	96 941	110 960	102 349	105 043	109 379	115 264	122 764
35-39		116 761	102 857	96 904	95 931	94 866	95 567	97 750	100 408
40-44		129 994	116 111	102 527	107 060	105 029	102 748	100 076	97 722
45-49		123 545	128 852	115 251	122 596	118 792	114 867	111 353	108 650
50-54		117 504	121 750	127 117	126 591	127 728	127 858	127 970	125 436
55-59		108 241	114 980	119 160	117 590	118 318	119 284	119 470	121 138
60-64		99 145	104 434	111 058	108 307	109 938	111 545	112 476	113 026
65-69		83 874	93 389	98 407	96 355	97 178	98 088	99 431	100 984
70-74		63 627	75 059	83 615	80 848	82 379	83 761	84 999	86 087
75-79		44 684	51 562	60 943	57 029	59 098	61 078	62 880	64 629
80-		42 284	48 864	57 152	53 395	54 990	56 872	59 055	61 445

Tabell 82. Middelfolkemengde av ugifte, etter kjønn og alder *Mean population of unmarried persons, by sex and age*

Alder. År Age. Years	1961- 1965	1966- 1970	1971- 1975	1971	1972	1973	1974	1975
Menn Males								
15	32 562	30 957	31 554	31 754	31 648	31 447	31 575	31 345
16	32 580	30 841	31 550	31 294	31 760	31 652	31 451	31 595
17	31 971	30 950	31 434	31 057	31 287	31 741	31 635	31 452
18	30 413	31 018	31 194	30 889	30 897	31 095	31 579	31 510
19	27 658	30 906	30 261	29 604	30 152	30 161	30 423	30 963
15-19	155 183	154 671	155 992	154 597	155 743	156 095	156 662	156 864
20-24	91 250	114 677	114 323	114 848	113 343	113 192	114 065	116 165
25-29	38 709	38 750	48 414	43 916	46 853	48 994	50 519	51 789
30-34	23 418	18 870	19 215	18 212	18 287	18 668	19 684	21 225
35-39	20 242	16 103	13 015	13 705	13 181	12 842	12 637	12 710
40-44	18 965	16 543	13 252	14 529	13 934	13 282	12 581	11 932
45-49	16 142	16 705	14 643	15 991	15 366	14 654	13 891	13 311
50-54	14 927	14 653	15 223	15 000	15 140	15 290	15 487	15 198
55-59	13 242	13 582	13 368	13 467	13 416	13 370	13 250	13 339
Kvinner Females								
15	30 856	29 462	30 121	30 337	30 351	30 075	30 035	29 807
16	30 765	29 209	30 059	29 835	30 260	30 270	29 985	29 946
17	29 704	28 672	29 506	29 244	29 288	29 700	29 755	29 542
18	26 932	27 226	27 788	27 322	27 567	27 636	28 086	28 330
19	22 561	25 024	24 664	23 670	24 489	24 727	24 889	25 543
15-19	140 817	139 592	142 137	140 407	141 953	142 408	142 750	143 167
20-24	55 933	71 158	69 570	68 871	67 789	68 466	70 074	72 652
25-29	16 419	18 162	23 119	21 491	22 643	23 269	23 816	24 375
30-34	10 529	8 490	9 353	8 528	8 736	9 182	9 766	10 554
35-39	11 185	7 649	6 060	6 354	6 085	5 960	5 922	5 981
40-44	13 144	9 421	6 451	7 347	6 873	6 421	5 981	5 632
45-49	14 207	11 893	8 476	10 024	9 166	8 378	7 692	7 122
50-54	16 291	13 188	11 057	11 843	11 520	11 107	10 693	10 122
55-59	18 484	15 403	12 413	13 493	12 947	12 381	11 820	11 425

Tabell 83. Inngåtte ekteskap etter ektefellenes ekteskapelige status. Årsgjennomsnitt *Marriages by marital status of partners. Annual average*

År Year	Ekteskap i alt Marriages, total	Ungkarer med Bachelors and			Enkemenn med Widowers and			Skilte menn med Divorced men and		
		Ugifte Unmarried	Enker Widows	Skilte Divorced women	Ugifte	Enker	Skilte	Ugifte	Enker	Skilte
1961-1965 ...	24 300	21 328	213	804	295	178	95	867	87	428
1966-1970 ...	29 055	25 845	182	902	222	157	120	1 039	96	492
1971-1975 ...	27 893	24 271	169	1 071	172	165	106	1 196	83	665
1971	29 510	26 168	165	982	203	160	121	1 104	77	530
1972	28 596	25 393	152	923	163	164	103	1 094	74	530
1973	28 141	24 621	181	937	174	182	106	1 180	94	616
1974	27 344	23 296	200	1 227	167	174	107	1 280	79	814
1975	25 893	21 879	145	1 238	151	144	93	1 325	89	834

Tabell 84. Inngåtte ekteskap etter giftermålets nummer for brudgommen/bruden. Årsgjennomsnitt
Marriages contracted by marriage number of bridegroom/bride. Annual average

År Year	Brudgommens giftermålsnummer Marriage number of bridegroom					Brudens giftermålsnummer ¹⁾ Marriage number of bride ¹⁾				
	I alt Total	1.	2.	3.	4. og over and over	I alt	1.	2.	3.	4. og over
1961-1965	24 300	22 350	1 800	136	14	24 503	22 688	1 690	115	10
1966-1970	29 055	26 929	1 970	142	14	29 353	27 389	1 830	124	10
1971-1975	27 897	25 511	2 224	149	13	28 039	25 770	2 115	141	13
1971	29 510	27 315	2 021	155	19	29 703	27 665	1 907	122	9
1972	28 596	26 468	1 991	128	9	28 764	26 805	1 808	135	16
1973	28 141	25 789	2 214	125	13	23 252	26 078	2 051	115	8
1974	27 344	24 723	2 442	169	10	27 451	24 830	2 434	169	18
1975	25 898	23 262	2 452	169	15	26 027	23 470	2 376	165	16

1) Ekteskap der bruden var bosatt i Norge. Differansen mellom vigde menn og kvinner skyldes overskott av bruder der brudgommen var bosatt i utlandet ved vigselen.

1) *Marriages where the bride was resident in Norway. The difference between the number of bridegrooms and brides is due to the excess of brides whose bridegrooms were resident abroad.*

Tabell 85. Inngåtte ekteskap. Fylke *Marriages. County*

Fylke ¹⁾ County ¹⁾	1971-1975	1971	1972	1973	1974	1975
I alt Total	139 489	29 510	23 596	28 141	27 344	25 898
Østfold	8 065	1 677	1 660	1 556	1 590	1 582
Akershus	11 711	2 426	2 369	2 422	2 323	2 171
Oslo	20 014	4 469	4 264	4 005	3 786	3 490
Hedmark	5 266	1 142	1 094	1 103	964	963
Oppland	5 409	1 062	1 159	1 120	1 113	955
Buskerud	7 000	1 511	1 387	1 447	1 346	1 309
Vestfold	6 429	1 371	1 306	1 222	1 269	1 261
Telemark	5 292	1 119	1 068	1 062	1 046	997
Aust-Agder	2 937	591	565	597	630	554
Vest-Agder	4 757	968	947	967	962	913
Rogaland	10 715	2 167	2 178	2 107	2 148	2 115
Hordaland	14 648	3 118	2 994	2 985	2 807	2 744
Sogn og Fjordane	3 106	672	672	627	588	547
Møre og Romsdal	7 812	1 693	1 536	1 589	1 589	1 405
Sør-Trøndelag	8 118	1 694	1 618	1 610	1 614	1 582
Nord-Trøndelag	3 767	788	783	784	737	675
Nordland	7 443	1 614	1 509	1 483	1 457	1 380
Troms	4 498	927	961	920	888	802
Finnmark	2 502	501	526	535	487	453

1) Brudgommens bostedsfylke.

1) *County of bridegroom's residence.*

Tabell 86. Vigde etter kjønn, ekteskabelig status og alder. 1971-1975 *Married persons by sex, marital status and age. 1971-1975*

Alder. År Age. Years	Menn ¹⁾ <i>Males¹⁾</i>				Kvinner ²⁾ <i>Females²⁾</i>			
	I alt <i>Total</i>	Ungkarer <i>Bachelors</i>	Enkemenn <i>Widowers</i>	Skilte <i>Divorced</i>	I alt <i>Total</i>	Ugifte <i>Unmarried</i>	Enker <i>Widows</i>	Skilte <i>Divorced</i>
Alle aldre <i>All ages</i>	139 489	127 557	2 212	9 720	140 197	128 848	2 084	9 265
15	-	-	-	-	51	51	-	-
16	16	16	-	-	1 063	1 063	-	-
17	208	208	-	-	4 485	4 485	-	-
18	1 524	1 524	-	-	10 913	10 910	1	2
19	5 193	5 192	-	1	15 127	15 099	-	28
15-19	6 941	6 940	-	1	31 639	31 608	1	30
20-24	69 410	68 912	19	479	73 688	72 363	63	1 262
25-29	41 395	38 885	67	2 443	22 010	18 924	181	2 905
30-34	10 201	7 754	98	2 349	5 501	3 291	204	2 006
35-39	3 937	2 365	110	1 462	2 422	1 100	188	1 134
40-44	2 382	1 200	159	1 023	1 441	523	196	722
45-49	1 743	708	223	812	1 272	427	267	578
50-54	1 292	414	322	556	965	287	313	365
55-59	902	199	381	322	585	176	245	164
60-64	569	101	312	156	310	84	164	62
65-69	399	51	268	80	214	42	142	30
70-74	208	20	160	28	102	17	80	5
75-	110	8	93	9	47	5	40	2
Uoppgitt <i>Unknown</i>	-	-	-	-	1	1	-	-

1) Gjelder ekteskap der brudgommen var registrert som bosatt i Norge. 2) Gjelder ekteskap der bruden var registrert som bosatt i Norge.

1) *Marriages where the bridegroom was resident in Norway.* 2) *Marriages where the bride was resident in Norway.*

Tabell 87. Skilsmitter etter mannens alder/hustruens alder ved skilsmissen. Årsgjennomsnitt
Divorces by age of husband/age of wife. Annual average

Alder. År Age. Years	Mannen <i>Husband</i>			Hustruen <i>Wife</i>		
	1961- 1965	1966- 1970	1971- 1975	1961- 1965	1966- 1970	1971- 1975
I alt <i>Total</i>	2 496	3 036	4 630	2 496	3 036	4 630
15-19	2	3	2	21	23	31
20-24	177	268	325	375	554	728
25-29	397	601	1 077	456	662	1 206
30-34	399	502	891	378	444	832
35-39	392	410	664	349	352	561
40-44	373	378	516	341	318	408
45-49	290	326	412	267	294	345
50-54	204	244	339	152	192	257
55-59	140	154	217	82	113	144
60-64	68	85	108	43	50	70
65-69	33	40	54	21	22	31
70-	19	23	25	9	10	13
Uoppgitt <i>Unknown</i>	2	2	1	2	2	2

Tabell 88. Skilsmisser. Fylke *Divorces. County*

Fylke ¹⁾ County ¹⁾	1971-1975	1971	1972	1973	1974	1975
I alt <i>Total</i>	23 150	3 731	4 022	4 664	5 156	5 577
Østfold	1 485	258	230	306	332	359
Akershus	2 359	368	401	491	524	575
Oslo	5 449	977	912	1 150	1 183	1 227
Hedmark	588	90	95	120	141	142
Oppland	573	103	99	115	131	125
Buskerud	1 099	164	201	198	238	298
Vestfold	1 318	205	231	267	307	308
Telemark	877	146	159	170	195	207
Aust-Agder	337	54	48	67	84	84
Vest-Agder	577	92	109	111	116	149
Rogaland	1 281	193	228	234	331	295
Hordaland	1 841	266	334	353	419	469
Sogn og Fjordane	189	34	32	37	32	54
Møre og Romsdal	727	121	123	139	166	178
Sør-Trøndelag	1 299	183	256	262	299	299
Nord-Trøndelag	352	31	71	78	91	81
Nordland	972	148	155	169	237	263
Troms	638	83	106	138	135	176
Finnmark	464	78	83	86	100	117
Utlandet <i>Abroad</i>	725	137	149	173	95	171

1) Mannens bostedsfylke.

1) *County of residence for husband.*Tabell 89. Levendefødte i ekteskap etter morens alder *Legitimate live births by age of mother*

År <i>Year</i>	I alt <i>Total</i>	Morens alder. År <i>Age of mother. Years</i>						
		15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-
1971-1975	279 316	21 305	100 886	98 686	39 772	14 662	3 755	245
1971	60 353	4 632	23 131	19 405	8 413	3 677	1 035	60
1972	58 692	4 635	21 420	20 486	8 008	3 197	884	62
1973	55 656	4 256	19 753	20 052	7 946	2 891	713	45
1974	54 060 ¹⁾	4 100	19 039	19 851	7 820	2 573	630	44
1975	50 555 ²⁾	3 682	17 543	18 892	7 585	2 324	493	34

1) Av disse 3 med uoppgitt alder. 2) Av disse 2 med uoppgitt alder.

1) *Of which 3 with age unknown.* 2) *Of which 2 with age unknown.*

Tabell 90. Fødte etter måned *Births by month*

Måned	Month	1971- 1975 ¹⁾	1971	1972	1973	1974	1975
I alt	Total	61 953	66 173	64 880	61 783	60 127	56 803
Januar	January	5 269	5 423	5 420	5 378	5 282	4 842
Februar	February	4 961	5 088	5 228	5 097	4 801	4 591
Mars	March	5 715	5 934	6 000	5 758	5 696	5 187
April	April	5 810	6 112	5 926	5 761	5 789	5 461
Mai	May	5 658	6 106	5 856	5 533	5 459	5 336
Juni	June	5 182	5 514	5 500	5 138	5 100	4 656
Juli	July	5 183	5 521	5 474	5 073	5 050	4 799
August	August	5 031	5 444	5 344	4 978	4 932	4 459
September	September	5 060	5 592	5 217	4 978	4 826	4 689
Oktober	October	4 787	5 315	4 921	4 729	4 634	4 337
November	November	4 553	5 049	4 858	4 625	4 160	4 071
Desember	December	4 744	5 075	5 136	4 735	4 398	4 375

1) Årsgjennomsnitt.

1) Annual average.

Tabell 91. Levendefødte gutter og jenter. Fylke *Male and female live births. County*

Fylke <i>County</i>	1971-1975		1971		1972		1973		1974		1975	
	Gutter	Jenter	G	J	G	J	G	J	G	J	G	J
	<i>Boys</i>	<i>Girls</i>	<i>B</i>	<i>G</i>	<i>B</i>	<i>G</i>	<i>B</i>	<i>G</i>	<i>B</i>	<i>G</i>	<i>B</i>	<i>G</i>
I alt <i>Total</i>	157 434	149 532	33 588	31 962	32 994	31 266	31 590	29 618	30 413	29 190	28 849	27 496
Østfold	8 392	8 058	1 761	1 639	1 799	1 775	1 694	1 561	1 650	1 607	1 488	1 476
Akershus	14 286	13 671	3 032	2 876	2 976	2 869	2 914	2 728	2 684	2 664	2 680	2 534
Oslo	15 750	14 908	3 377	3 221	3 350	3 130	3 089	2 873	3 026	3 002	2 908	2 682
Hedmark	5 797	5 747	1 279	1 260	1 260	1 216	1 120	1 146	1 077	1 097	1 061	1 028
Oppland	6 334	5 933	1 331	1 294	1 334	1 246	1 275	1 185	1 243	1 130	1 151	1 078
Buskerud	7 545	7 204	1 579	1 560	1 580	1 488	1 445	1 407	1 491	1 402	1 450	1 347
Vestfold	6 563	6 276	1 418	1 321	1 491	1 351	1 293	1 225	1 175	1 216	1 186	1 163
Telemark	5 710	5 348	1 277	1 125	1 163	1 163	1 109	1 026	1 103	1 056	1 058	978
Aust-Agder ..	3 329	3 125	695	646	655	641	644	606	667	618	668	614
Vest-Agder ..	5 370	5 317	1 148	1 100	1 054	1 097	1 086	1 041	1 090	1 033	992	1 046
Rogaland	12 657	11 852	2 681	2 574	2 568	2 372	2 549	2 297	2 425	2 312	2 434	2 297
Hordaland ...	16 937	15 793	3 501	3 278	3 546	3 271	3 465	3 240	3 285	3 056	3 140	2 948
Sogn og Fjordane	3 998	3 821	847	806	814	822	815	791	789	719	733	683
Møre og Romsdal	9 427	9 017	1 969	1 961	1 989	1 864	1 961	1 759	1 850	1 801	1 658	1 632
Sør-Trøndelag	10 305	9 711	2 186	2 092	2 188	2 005	2 132	1 912	1 931	1 918	1 868	1 784
Nord- Trøndelag ...	4 929	4 513	1 077	951	1 035	913	1 005	916	980	898	832	835
Nordland	9 704	9 338	2 184	2 023	1 956	2 017	1 869	1 885	1 902	1 765	1 793	1 648
Troms	6 413	6 098	1 370	1 362	1 383	1 249	1 293	1 237	1 264	1 178	1 103	1 072
Finmark	3 988	3 802	876	873	853	777	832	783	781	718	646	651

Tabell 92. Døde etter kjønn, ekteskapelig status og alder. 1971-1975 *Deaths by sex, marital status and age. 1971-1975*

Alder. Ar Age. Years	Menn <i>Males</i>				Kvinner <i>Females</i>			
	I alt <i>Total</i>	Ugifte <i>Unmarried</i>	Gifte <i>Married</i>	Før gifte ¹⁾ <i>Previously married¹⁾</i>	I alt	Ugifte	Gifte	Før gifte ¹⁾
I alt <i>Total</i>	108 066	19 973	61 329	26 764	89 773	19 556	25 637	44 580
0	2 131	2 131	.	.	1 438	1 438	.	.
1	177	177	.	.	114	114	.	.
2	152	152	.	.	92	92	.	.
3	145	145	.	.	85	85	.	.
4	111	111	.	.	63	63	.	.
5- 9	426	426	.	.	230	230	.	.
10-14	306	306	.	.	179	179	.	.
15-19	848	843	4	1	259	249	10	-
20-24	897	772	109	16	242	162	73	7
25-29	850	472	336	42	303	112	168	23
30-34	739	255	399	85	326	67	229	30
35-39	912	265	548	99	415	52	306	57
40-44	1 457	358	937	162	730	92	558	80
45-49	2 646	570	1 827	249	1 334	177	1 008	149
50-54	4 617	823	3 352	442	2 293	301	1 659	333
55-59	6 923	1 028	5 171	724	3 260	410	2 243	607
60-64	9 944	1 424	7 385	1 135	4 962	778	2 923	1 261
65-69	12 837	1 757	9 350	1 730	7 566	1 338	3 792	2 436
70-74	16 399	2 305	10 992	3 102	12 178	2 381	4 486	5 311
75-79	17 217	2 280	10 100	4 837	16 163	3 283	4 169	8 711
80-84	14 512	1 792	6 829	5 891	16 792	3 529	2 690	10 573
85-89	9 039	1 136	3 063	4 840	12 916	2 791	1 077	9 048
90-94	3 807	374	801	2 632	6 032	1 280	223	4 529
95-99	888	64	118	706	1 606	315	23	1 268
100-	86	7	8	71	195	38	-	157

1) Enker/-menn, separerte og skilte.

1) *Widowed, separated and divorced.*

Tabell 93. Døde i de to første leveår. 1971-1975 *Deaths under 2 years of age. 1971-1975*

Alder ¹⁾ Age ¹⁾	Alle fødte <i>All births</i>			Fødte i ekteskap <i>Legitimate births</i>			Fødte utenfor ekteskap <i>Illegitimate births</i>		
	I alt <i>Total</i>	Gutter <i>Boys</i>	Jenter <i>Girls</i>	I alt	Gutter	Jenter	I alt	Gutter	Jenter
Under 2 år <i>Under 2 years</i>	3 860	2 308	1 552	3 351	2 002	1 349	509	306	203
Under 24 timer <i>Under 24 hours</i>	1 384	858	526	1 182	742	440	202	116	86
0 dager <i>days</i>	940	580	360	803	501	302	137	79	58
1 dag <i>day</i>	679	425	254	574	359	215	105	66	39
2 dager <i>days</i>	287	161	126	241	132	109	46	29	17
3 " "	140	84	56	122	74	48	18	10	8
4 " "	82	44	38	71	40	31	11	4	7
5 " "	74	44	30	63	38	25	11	6	5
6 " "	58	36	22	50	30	20	8	6	2
7 " "	37	19	18	31	15	16	6	4	2
8 " "	33	19	14	32	18	14	1	1	-
9 " "	23	14	9	19	13	6	4	1	3
10 " "	21	12	9	19	11	8	2	1	1
11 " "	23	11	12	20	9	11	3	2	1
12 " "	20	16	4	16	13	3	4	3	1
13 " "	12	8	4	9	5	4	3	3	-
0 uker <i>weeks</i>	2 260	1 374	886	1 924	1 174	750	336	200	136
1 uke <i>week</i>	169	99	70	146	84	62	23	15	3
2 uker <i>weeks</i>	79	42	37	71	39	32	8	3	5
3 " "	64	46	18	55	37	18	9	9	-
Under 4 uker <i>Under 4 weeks</i> ...	2 572	1 561	1 011	2 196	1 334	862	376	227	149
1 måned ²⁾ <i>month²⁾</i>	197	118	79	177	108	69	20	10	10
2 måneder <i>months</i>	169	109	60	154	100	54	15	9	6
3 " "	136	81	55	118	70	48	18	11	7
4 " "	91	54	37	81	47	34	10	7	3
5 " "	101	52	49	84	41	43	17	11	6
6 " "	71	41	30	66	39	27	5	2	3
7 " "	54	28	26	48	25	23	6	3	3
8 " "	59	25	34	53	21	32	6	4	2
9 " "	52	28	24	42	24	18	10	4	6
10 " "	43	18	25	41	16	25	2	2	-
11 " "	24	16	8	24	16	8	-	-	-
0- 2 måneder <i>months</i>	2 938	1 788	1 150	2 527	1 542	985	411	246	165
3- 5 " "	328	187	141	283	158	125	45	29	16
6- 8 " "	184	94	90	167	85	82	17	9	8
9-11 " "	119	62	57	107	56	51	12	6	6
12-14 " "	62	30	32	50	24	26	12	6	6
15-17 " "	70	42	28	66	39	27	4	3	1
18-20 " "	78	52	26	74	49	25	4	3	1
21-23 " "	81	53	28	77	49	28	4	4	-
0 år <i>years</i>	3 569	2 131	1 438	3 034	1 841	1 243	435	290	195
1 " <i>year</i>	291	177	114	267	161	106	24	16	8

1) Alder er differansen mellom dødsdag og fødselsdag. 2) Minst 4 uker, men under 2 måneder.

1) Age is difference between day of death and day of birth. 2) At least 4 weeks, but under 2 months.

Tabell 94. Døde menn og kvinner. Fylke *Male and female deaths. County*

Fylke <i>County</i>	1971-1975		1971		1972		1973		1974		1975	
	Menn <i>Males</i>	Kvinner <i>Females</i>	M <i>M</i>	K <i>F</i>	M <i>M</i>	K <i>F</i>	M <i>M</i>	K <i>F</i>	M <i>M</i>	K <i>F</i>	M <i>M</i>	K <i>F</i>
I alt <i>Total ...</i>	108 066	89 773	21 309	17 672	21 488	17 887	21 890	18 068	21 485	17 979	21 894	18 167
Østfold .	6 788	5 437	1 329	1 042	1 366	1 074	1 354	1 129	1 351	1 143	1 388	1 049
Akershus	6 814	5 421	1 324	1 027	1 332	1 077	1 326	1 105	1 393	1 061	1 439	1 151
Oslo	14 857	14 418	2 996	2 826	2 907	2 797	3 039	2 900	2 939	2 942	2 976	2 953
Hedmark .	5 697	4 450	1 026	856	1 150	861	1 154	901	1 182	919	1 185	913
Oppland .	5 213	4 091	1 027	763	1 028	828	1 070	858	1 052	837	1 036	805
Buskerud	6 072	4 854	1 177	936	1 179	955	1 207	917	1 259	1 003	1 250	1 043
Vestfold	5 147	4 251	1 012	836	1 029	824	1 001	839	1 061	882	1 044	870
Telemark	4 947	3 970	1 014	784	990	785	949	819	935	785	1 059	797
Aust- Agder ...	2 566	2 167	511	423	537	431	524	426	511	427	483	460
Vest- Agder ...	3 403	2 767	706	561	694	560	741	568	611	536	651	542
Rogaland	6 632	5 501	1 305	1 076	1 289	1 023	1 411	1 110	1 291	1 133	1 336	1 159
Hordaland	9 215	8 263	1 807	1 632	1 862	1 736	1 875	1 643	1 898	1 634	1 773	1 618
Sogn og Fjordane	2 996	2 476	604	517	613	523	631	478	555	484	593	474
Møre og Romsdal .	5 601	4 603	1 102	941	1 141	964	1 107	934	1 110	848	1 141	916
Sør- Trøndelag	6 436	5 307	1 272	1 062	1 262	1 064	1 280	1 046	1 311	1 072	1 311	1 063
Nord- Trøndelag	3 306	2 694	657	572	693	558	671	515	615	522	670	527
Nordland	6 656	5 114	1 323	1 011	1 328	1 018	1 368	1 049	1 264	1 026	1 373	1 010
Troms ...	3 663	2 769	730	581	683	550	776	579	707	506	767	553
Finmark	2 057	1 220	387	226	405	259	406	252	440	219	419	264

Tabell 95. Døde i første leveår. Fylke *Deaths under 1 year of age. County*

Fylke <i>County</i>	1971-1975	1971	1972	1973	1974	1975
I alt <i>Total</i>	3 569	836	756	730	622	625
Østfold	182	39	39	33	32	39
Akershus	258	55	42	66	40	55
Oslo	330	85	61	63	57	64
Hedmark	144	39	37	34	14	20
Oppland	172	37	42	25	31	37
Buskerud	168	42	35	34	29	28
Vestfold	146	34	24	37	31	20
Telemark	143	39	27	22	29	26
Aust-Agder	68	11	18	15	10	14
Vest-Agder	119	24	29	27	22	17
Rogaland	287	67	61	61	45	53
Hordaland	318	87	67	60	65	39
Sogn og Fjordane	90	17	29	16	12	16
Møre og Romsdal	220	32	43	48	47	50
Sør-Trøndelag	264	76	57	44	41	46
Nord-Trøndelag	104	27	26	20	17	14
Nordland	258	51	50	68	50	39
Troms	173	51	34	33	29	26
Finnmark	125	23	35	24	21	22

Tabell 96. Dødelighetstabell for første leveår. 1971-1975 *Life table for the first year of life. 1971-1975*

Alder. Måneder <i>Age. Months</i>	Levende <i>Survivors</i>		Døde <i>Deaths</i>		Samtidig levende <i>Number living at each age</i>		Glattet dødsfallrate for alder n. Promille <i>Graduated rate of mortality per 1 000 at age n</i>		Dødelighet for gutter i prosent av dødelighet for jenter <i>Death rate for boys as percentage of girls</i>
	Gutter <i>Boys</i>	Jenter <i>Girls</i>	Gutter	Jenter	Gutter	Jenter	Gutter	Jenter	
0	100 000	100 000	991	676	99 125	99 405	9,91	6,76	146,7
1	99 009	99 324	75	53	98 971	99 298	0,75	0,53	142,4
2	98 934	99 271	69	39	98 900	99 251	0,70	0,40	173,3
3	98 865	99 232	51	37	98 840	99 213	0,52	0,37	140,4
4	98 814	99 195	34	24	98 797	99 183	0,34	0,25	139,0
5	98 780	99 171	32	33	98 764	99 154	0,33	0,33	101,1
6	98 748	99 138	26	19	98 735	99 128	0,26	0,20	130,2
7	98 722	99 119	17	18	98 713	99 110	0,18	0,17	102,5
8	98 705	99 101	16	22	98 697	99 090	0,16	0,23	69,9
9	98 689	99 079	17	16	98 680	99 071	0,18	0,16	110,9
10	98 672	99 063	11	16	98 666	99 055	0,11	0,17	68,5
11	98 661	99 047	10	5	98 656	99 044	0,10	0,05	190,1

Tabell 97. Dødelighetstabeller 1971-1975 *Life tables 1971-1975*

Alder n. År Age n. Years	Levende ved alder n <i>Survivors at age n</i>		Døde i alder n til n+1 <i>Deaths at age n to n+1</i>		Gjennomsnitt- lig antall gjenstående levetår ved alder n <i>Expectation of life at age n</i>		Glattet døds- fallsrate for alder n. Promille <i>Graduated rate of mortality at age n. Per 1 000</i>		Observerv dødsfallsrate for alder n. Promille <i>Observed rate of mortality at age n. Per 1 000</i>	
	Menn <i>Males</i>	Kvinner <i>Females</i>	M <i>M</i>	K <i>F</i>	M <i>M</i>	K <i>F</i>	M <i>M</i>	K <i>F</i>	M <i>M</i>	K <i>F</i>
0	100 000	100 000	1 349	958	71,41	77,68	13,49	9,58	13,49	9,58
1	98 651	99 042	108	74	71,38	77,43	1,09	0,74	1,09	0,74
2	98 543	98 968	94	61	70,46	76,49	0,96	0,62	0,91	0,58
3	98 449	98 907	80	49	69,53	75,54	0,81	0,50	0,86	0,53
4	98 369	98 858	70	42	68,58	74,57	0,72	0,42	0,66	0,39
5	98 299	98 816	58	34	67,63	73,60	0,59	0,35	0,63	0,33
6	98 241	98 782	52	31	66,67	72,63	0,53	0,31	0,48	0,32
7	98 189	98 751	49	31	65,71	71,65	0,49	0,31	0,48	0,29
8	98 140	98 720	45	26	64,74	70,67	0,47	0,27	0,51	0,32
9	98 095	98 694	45	25	63,77	69,69	0,45	0,25	0,41	0,19
10	98 050	98 669	38	20	62,80	68,71	0,39	0,20	0,44	0,24
11	98 012	98 649	36	19	61,82	67,72	0,37	0,19	0,32	0,19
12	97 976	98 630	35	18	60,84	66,74	0,36	0,18	0,34	0,15
13	97 941	98 612	38	25	59,86	65,75	0,39	0,26	0,42	0,21
14	97 903	98 587	47	32	58,89	64,77	0,48	0,32	0,42	0,41
15	97 856	98 555	65	37	57,92	63,79	0,66	0,38	0,61	0,35
16	97 791	98 518	83	33	56,95	62,81	0,85	0,34	0,94	0,38
17	97 708	98 485	110	33	56,00	61,83	1,13	0,33	1,00	0,28
18	97 598	98 452	126	32	55,06	60,85	1,28	0,33	1,46	0,33
19	97 472	98 420	133	33	54,13	59,87	1,37	0,33	1,39	0,38
20	97 339	98 387	121	36	53,21	58,89	1,24	0,36	1,26	0,29
21	97 218	98 351	114	37	52,27	57,91	1,17	0,38	1,08	0,42
22	97 104	98 314	110	38	51,33	56,93	1,13	0,39	1,16	0,43
23	96 994	98 276	109	31	50,39	55,96	1,13	0,31	1,16	0,31
24	96 885	98 245	109	31	49,45	54,97	1,12	0,32	1,08	0,20
25	96 776	98 214	103	30	48,50	53,99	1,11	0,31	1,12	0,43
26	96 668	98 184	105	39	47,56	53,01	1,09	0,39	1,14	0,28
27	96 563	98 145	102	38	46,61	52,03	1,06	0,39	1,02	0,45
28	96 461	98 107	103	45	45,66	51,05	1,07	0,46	1,01	0,44
29	96 358	98 062	113	46	44,71	50,07	1,17	0,47	1,17	0,48
30	96 245	98 016	116	49	43,76	49,10	1,20	0,50	1,34	0,48
31	96 129	97 967	116	49	42,81	48,12	1,20	0,50	1,09	0,53
32	96 013	97 918	117	55	41,86	47,14	1,22	0,56	1,17	0,50
33	95 896	97 863	126	64	40,91	46,17	1,31	0,65	1,41	0,65
34	95 770	97 799	138	70	39,96	45,20	1,44	0,71	1,35	0,81
35	95 632	97 729	151	75	39,02	44,23	1,58	0,77	1,57	0,69
36	95 481	97 654	169	73	38,08	43,26	1,77	0,74	1,82	0,81
37	95 312	97 581	172	83	37,15	42,30	1,80	0,86	1,92	0,73
38	95 140	97 498	183	91	36,21	41,33	1,92	0,93	1,67	1,03
39	94 957	97 407	195	104	35,28	40,37	2,05	1,07	2,17	1,03
40	94 762	97 303	218	112	34,36	39,41	2,30	1,15	2,32	1,14
41	94 544	97 191	237	126	33,43	38,46	2,52	1,29	2,41	1,29
42	94 307	97 065	251	136	32,52	37,51	2,66	1,40	2,81	1,45
43	94 056	96 929	284	150	31,60	36,56	3,01	1,55	2,76	1,46
44	93 772	96 779	316	164	30,70	35,62	3,37	1,70	3,47	1,75
45	93 456	96 615	347	183	29,80	34,67	3,72	1,89	3,87	1,89
46	93 109	96 432	367	189	28,91	33,74	3,94	1,96	3,83	2,04
47	92 742	96 243	398	217	28,02	32,80	4,29	2,25	4,12	1,95
48	92 344	96 026	453	241	27,14	31,88	4,90	2,52	4,91	2,75
49	91 891	95 735	503	274	26,27	30,96	5,46	2,86	5,68	2,85

Tabell 97 (forts.). Dødelighetstabeller 1971-1975 *Life tables 1971-1975*

Alder n.	År	Levende ved alder n		Døde i alder n til n+1		Gjennomsnittlig antall gjenstående leveår ved alder n		Glattet dødsfallsrate for alder n. Promille		Observert dødsfallsrate for alder n. Promille	
		Menn	Kvinner	M	K	M	K	M	K	M	K
50		91 388	95 511	556	284	25,41	30,04	6,08	2,97	5,86	2,97
51		90 832	95 227	609	310	24,56	29,13	6,70	3,26	6,72	3,08
52		90 223	94 917	667	334	23,73	28,23	7,40	3,52	7,52	3,73
53		89 556	94 583	721	377	22,90	27,32	8,05	3,99	7,95	3,74
54		88 835	94 206	784	400	22,08	26,43	8,83	4,25	8,69	4,49
55		88 051	93 806	869	433	21,27	25,54	9,87	4,61	9,85	4,51
56		87 182	93 373	957	451	20,48	24,66	10,97	4,83	11,05	4,83
57		86 225	92 922	1 031	499	19,70	23,77	11,96	5,37	12,01	5,14
58		85 194	92 423	1 118	555	18,93	22,90	13,13	6,00	12,81	6,15
59		84 076	91 868	1 198	609	18,18	22,04	14,25	6,63	14,56	6,72
60		82 878	91 259	1 314	663	17,44	21,18	15,84	7,27	15,38	7,02
61		81 564	90 596	1 420	720	16,71	20,33	17,42	7,94	17,59	8,07
62		80 144	89 876	1 526	808	15,99	19,49	19,04	8,99	19,28	8,75
63		78 618	89 068	1 662	877	15,30	18,66	21,15	9,86	20,23	10,16
64		76 956	88 191	1 782	974	14,62	17,84	23,15	11,04	23,92	10,67
65		75 174	87 217	1 926	1 067	13,95	17,04	25,63	12,23	25,28	12,31
66		73 248	86 150	2 036	1 178	13,30	16,24	27,79	13,67	27,67	13,70
67		71 212	84 972	2 168	1 287	12,67	15,46	30,45	15,15	30,42	15,01
68		69 044	83 685	2 307	1 414	12,05	14,69	33,41	16,90	33,27	16,74
69		66 737	82 271	2 491	1 572	11,45	13,93	37,33	19,10	36,54	18,95
70		64 246	80 699	2 667	1 781	10,88	13,19	41,50	22,07	42,16	21,60
71		61 579	78 918	2 829	1 982	10,32	12,48	45,94	25,12	45,81	25,66
72		58 750	76 936	2 915	2 218	9,80	11,79	49,61	28,83	49,86	28,08
73		55 835	74 718	3 030	2 439	9,28	11,13	54,28	32,64	53,18	32,74
74		52 805	72 279	3 131	2 703	8,79	10,48	59,29	37,40	59,80	37,10
75		49 674	69 576	3 207	2 894	8,31	9,87	64,56	41,60	64,88	42,37
76		46 467	66 682	3 254	3 122	7,85	9,28	70,03	46,82	69,00	45,34
77		43 213	63 560	3 304	3 295	7,40	8,71	76,45	51,84	76,22	52,75
78		39 909	60 265	3 349	3 524	6,97	8,16	83,94	58,47	84,12	57,44
79		36 560	56 741	3 372	3 711	6,57	7,63	92,21	65,41	91,47	65,21
80		33 188	53 030	3 335	3 921	6,18	7,13	100,49	73,92	101,02	73,59
81		29 853	49 109	3 263	4 033	5,82	6,66	109,30	82,14	108,99	82,97
82		26 590	45 076	3 171	4 162	5,47	6,21	119,28	92,33	117,89	89,85
83		23 419	40 914	3 036	4 194	5,14	5,80	129,64	102,50	130,97	104,18
84		20 383	36 720	2 880	4 249	4,84	5,40	141,29	115,71	140,06	113,48
85		17 503	32 471	2 658	4 141	4,55	5,04	151,87	127,54	152,86	129,46
86		14 845	28 330	2 398	3 977	4,27	4,71	161,53	140,37	162,68	139,69
87		12 447	24 353	2 183	3 759	4,00	4,39	175,35	154,37	169,05	151,95
88		10 264	20 594	1 953	3 490	3,74	4,10	190,24	169,45	194,31	171,48
89		8 311	17 104	1 715	3 133	3,51	3,84	206,36	183,16	207,37	184,93
90		6 596	13 971	1 469	2 792	3,29	3,59	222,78	199,84	226,84	198,42
91		5 127	11 179	1 229	2 409	3,09	3,36	239,65	215,48	251,39	211,89
92		3 898	8 770	1 004	2 045	2,90	3,14	257,48	233,24	252,30	229,46
93		2 894	6 725	798	1 636	2,74	2,95	275,90	250,70	274,86	249,90
94		2 096	5 039	607	1 342	2,59	2,77	289,77	266,34	290,81	286,32
95		1 489	3 697	455	1 054	2,44	2,59	305,33	284,95	302,86	282,85
96		1 034	2 643	333	808	2,30	2,42	322,29	305,77	304,02	305,08
97		701	1 835	238	598	2,15	2,27	339,44	326,16	350,99	321,39
98		463	1 237	168	427	2,00	2,12	362,44	344,85	352,35	314,29
99		295	810	113	293	1,85	1,97	381,67	361,25	364,61	350,65

Tabell 98. Innenlandske flyttinger etter flytternes kjønn og alder *Internal migration by sex and age of migrants*

Alder. År Age. Years	1971-1975			1971			1972		
	Begge kjønn Both sexes	Menn Males	Kvinner Females	Begge kjønn	Menn	Kvinner	Begge kjønn	Menn	Kvinner
Alle aldre <i>All ages</i>	954 428	461 816	492 612	191 156	91 905	99 251	190 175	91 437	98 738
0- 4	137 622	70 867	66 755	27 716	14 252	13 464	27 398	14 130	13 268
5- 9	63 314	32 317	30 997	12 111	6 212	5 899	12 041	6 104	5 937
10-14	31 926	16 301	15 625	6 365	3 265	3 100	6 188	3 167	3 021
15-19	101 929	31 369	70 560	21 527	6 642	14 885	21 625	6 568	15 057
20-24	235 865	100 627	135 238	49 330	21 206	28 124	47 763	20 528	27 235
25-29	175 286	96 530	78 756	32 849	17 878	14 971	34 635	19 011	15 624
30-34	71 710	41 354	30 356	13 343	7 690	5 653	13 306	7 714	5 592
35-39	35 414	20 936	14 478	6 926	4 062	2 864	6 686	3 943	2 743
40-44	23 888	13 762	10 126	5 105	2 909	2 196	4 783	2 705	2 078
45-49	18 868	10 376	8 492	4 093	2 188	1 905	3 852	2 062	1 790
50-54	15 821	8 252	7 569	3 343	1 717	1 626	3 228	1 660	1 568
55-59	12 041	5 867	6 174	2 546	1 270	1 276	2 397	1 170	1 227
60-64	9 670	4 361	5 309	1 921	873	1 048	1 970	852	1 118
65-69	8 517	3 896	4 621	1 613	736	877	1 735	793	942
70-	12 557	5 001	7 556	2 368	1 005	1 363	2 568	1 030	1 538

	1973			1974			1975		
	Begge kjønn	Menn	Kvinner	Begge kjønn	Menn	Kvinner	Begge kjønn	Menn	Kvinner
Alle aldre	190 513	92 122	98 391	192 962	94 021	98 941	189 622	92 331	97 291
0- 4	27 822	14 326	13 496	28 227	14 528	13 699	26 459	13 631	12 828
5- 9	12 617	6 434	6 183	13 385	6 850	6 535	13 160	6 717	6 443
10-14	6 232	3 147	3 085	6 428	3 342	3 086	6 713	3 380	3 333
15-19	20 256	6 126	14 130	19 967	6 197	13 770	18 554	5 836	12 718
20-24	46 293	19 644	26 649	46 201	19 746	26 455	46 278	19 503	26 775
25-29	35 808	19 338	15 970	36 403	20 084	16 319	35 591	19 719	15 872
30-34	14 148	8 129	6 019	14 962	8 596	6 366	15 951	9 225	6 726
35-39	6 991	4 133	2 858	7 315	4 368	2 947	7 496	4 430	3 066
40-44	4 638	2 694	1 994	4 664	2 714	1 950	4 648	2 740	1 908
45-49	3 837	2 174	1 663	3 640	2 036	1 604	3 446	1 916	1 530
50-54	3 137	1 641	1 496	3 248	1 714	1 534	2 365	1 520	1 345
55-59	2 399	1 155	1 244	2 383	1 153	1 230	2 316	1 119	1 197
60-64	1 970	877	1 093	1 960	906	1 054	1 849	853	996
65-69	1 843	840	1 003	1 662	782	880	1 664	745	919
70-	2 472	964	1 508	2 517	1 005	1 512	2 632	997	1 635

Definisjoner og beregningsmetoder til dødelighetstabellene 1971-1975

Definitions and calculation methods to the life tables 1971-1975

Den ettårige dødssannsynlighet q_x , i alder x , er definert som sannsynligheten for at en x -årig person skal dø innen det er gått ett år. Dette er den sentrale størrelse ved oppstilling av en dødelighetstabell, idet de andre komponentene i tabellen blir beregnet ut fra dødssannsynligheten.

Som estimat for q_x i en bestemt periode, brukes antall døde i alder x i perioden dividert med antall personer som disse refererer seg til.

For et bestemt kalenderår, f.eks. år n , har en oppgaver over følgende størrelser:

D_x^{n+} = antall personer som fyller x år i år n , og som dør etter sin fødselsdag i året

D_x^{n-} = antall personer som fyller $x+1$ år i år n , og som dør før sin fødselsdag i året

L_x^n = antall personer i alder x ved utgangen av år n

Ved å anta at dødsfallene fordeler seg jevnt over året, og at det samme gjelder fødselsdagene til de personer som tilhører befolkningen ved utgangen av året, finner en at de D_x^{n-} og de D_x^{n+} døde i gjennomsnitt refererer seg til henholdsvis $\frac{1}{2} L_x^{n-1}$ og $\frac{1}{2} L_x^n + D_x^{n+}$ personer. Siden de D_x^{n+} døde ikke inngår blant de L_x^n personene, må disse adderes til.

Hvis en setter $D_x^n = D_x^{n+} + D_x^{n-}$, får en følgende estimat for den ettårige dødssannsynlighet i alder x for perioden 1971-1975:

$$q_x^{1971-75} = \frac{D_x^{1971} + D_x^{1972} + \dots + D_x^{1975}}{\frac{1}{2}(L_x^{1970} + L_x^{1975}) + L_x^{1971} + \dots + L_x^{1974} + D_x^{1971+} + \dots + D_x^{1975+}}$$

Det er her forutsatt at virkningene av inn- og utvandring er så små at de ikke betyr noe for dødssannsynligheten. Videre har en forutsatt at dødeligheten er konstant i aldersåret. For de to første leveår er en slik forutsetning om dødeligheten ikke holdbar, og en har derfor foretatt en mer detaljert beregning av dødeligheten i de to yngste aldersklassene.

De tilfeldige variasjoner som de direkte beregnede dødssannsynligheter viste for de enkelte aldersklasser, er stort sett eliminert ved hjelp av et enkelt 3-leddet gjennomsnitt.

Antall levende i alder x beregnes ved at en tar utgangspunkt i en initialbestand bestående av 100 000 0-åring. Deretter beregnes hvor mange av disse som vil være i live i alder x når dødelighetsforholdene i perioden 1971-1975 legges til grunn. En har altså:

$$L_0 = 100\ 000$$

$$L_1 = L_0(1-q_0)$$

$$L_2 = L_1(1-q_1)$$

og generelt:

$$L_x = L_{x-1}(1-q_{x-1})$$

$1-q_x$ er sannsynligheten for at en x -årig person skal bli $x+1$ år gammel.

Antall døde i alder x er antall personer som dør mellom x og $x+1$ år gamle:

$$\begin{aligned} D_x &= L_x - L_{x+1} \\ &= L_x - L_x(1-q_x) \\ &= L_x \cdot q_x \end{aligned}$$

De samtidig levende i alder x er gjennomsnittlig antall personer i alder x i året. Hvis dødsfallene antas å være jevnt fordelt over året, er

$$T_x = \frac{1}{2}(L_x + L_{x-1})$$

Sum av gjenstående leveår i alder x er sum av antall år samtlige x -åringer i bestanden har igjen å leve:

$$\begin{aligned} S_x &= T_x + T_{x+1} + \dots + T_\omega \\ &= \frac{1}{2}(L_x + L_{x+1}) + \frac{1}{2}(L_{x+1} + L_{x+2}) + \dots + \frac{1}{2}L_\omega \\ &= L_x + L_{x+1} + \dots + L_\omega - \frac{1}{2}L_x \end{aligned}$$

Her er ω lik høyeste levealder. (Byrået setter $\omega = 106$ år.)

Gjennomsnittlig antall gjenstående leveår i alder x (middellevetiden) er lik summen av gjenstående leveår i alder x , dividert med antall gjenlevende i alder x :

$$E_x = \frac{S_x}{L_x} = \frac{L_x + L_{x+1} + \dots + L_\omega}{L_x} - \frac{1}{2}$$

Tidligere utkommet

Previously issued

Folkemengdens bevegelse Oversikt 1966-1970 SA nr. 1 *Vital Statistics and Migration*
Statistics Survey SA no. 1

Publikasjoner sendt ut fra Statistisk Sentralbyrå
siden 1. januar 1977

*Publications issued by the Central Bureau of Statistics
since 1 January 1977*

I serien Norges offisielle statistikk (NOS)

Rekke XII

Boktrykk 1977

- Nr. 286 Økonomisk utsyn over året 1976 *Economic Survey* Sidetall 146 Pris kr 20,00
ISBN 82-537-0668-5
- 287 Statistisk årbok 1977 *Statistical Yearbook of Norway* Sidetall 500 Pris kr 20,00
ISBN 82-537-0746-0
- 288 Fiskeristatistikk 1973-1974 *Fishery Statistics* Sidetall 150 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-0766-5

Rekke A

Offsettrykk 1977

- Nr. 840 Elektrisitetstatistikk 1975 *Electricity Statistics* Sidetall 95 Pris kr 8,00
ISBN 82-537-0665-0
- 841 Dødsårsaker 1975 Hovedtabeller *Causes of Death* Sidetall 99 Pris kr 8,00 ISBN 82-537-0666-9
- 842 Strukturtall for kommunenes økonomi 1974 *Structural Data from the Municipal Accounts*
Sidetall 123 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-0667-7
- 843 Barneomsorg 1975 *Child Welfare Statistics* Sidetall 75 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-0669-3
- 844 Regnskapsstatistikk 1975 Bergverksdrift og industri *Statistics of Accounts Mining and
Manufacturing* Sidetall 99 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-0671-5
- 845 Regnskapsstatistikk 1975 Engroshandel *Statistics of Accounts Wholesale Trade* Sidetall 67
Pris kr 11,00 ISBN 82-537-0672-3
- 846 Lønnsstatistikk for ansatte i forsikringsvirksomhet 1. september 1976 *Wage Statistics for
Employees in Insurance Activity* Sidetall 33 Pris kr 9,00 ISBN 82-537-0676-6
- 847 Industristatistikk 1975 *Industrial Statistics* Sidetall 191 Pris kr 15,00 ISBN 82-537-0677-4
- 848 Lønnsstatistikk for ansatte i bankvirksomhet 1. september 1976 *Wage Statistics for Bank
Employees* Sidetall 39 Pris kr 9,00 ISBN 82-537-0679-0
- 849 Statistisk fylkeshefte 1977 Finnmark Sidetall 201 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-0680-4
- 850 Statistisk fylkeshefte 1977 Troms Sidetall 203 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-0681-2
- 851 Statistisk fylkeshefte 1977 Nordland Sidetall 271 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-0682-0
- 852 Statistisk fylkeshefte 1977 Nord-Trøndelag Sidetall 213 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-0683-9
- 853 Statistisk fylkeshefte 1977 Sør-Trøndelag Sidetall 213 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-0684-7
- 854 Statistisk fylkeshefte 1977 Møre og Romsdal Sidetall 247 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-0685-5
- 855 Statistisk fylkeshefte 1977 Sogn og Fjordane Sidetall 209 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-0686-3
- 856 Statistisk fylkeshefte 1977 Hordaland Sidetall 243 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-0687-1
- 857 Statistisk fylkeshefte 1977 Rogaland Sidetall 223 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-0689-8
- 858 Statistisk fylkeshefte 1977 Vest-Agder Sidetall 187 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-0690-1
- 859 Statistisk fylkeshefte 1977 Aust-Agder Sidetall 193 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-0692-8
- 867 Bygge- og anleggsstatistikk 1975 *Construction Statistics* Sidetall 65 Pris kr 11,00
ISBN 82-537-0700-2
- 868 Lønnsstatistikk for arbeidere i bergverksdrift og industri 1976 *Wage Statistics for
Workers in Mining and Manufacturing* Sidetall 29 Pris kr 9,00 ISBN 82-537-0701-0
- 869 Lønnsstatistikk for ansatte i jordbruk, gartnerier og hagebruk September 1976 *Wage
Statistics for Workers and Salaried Employees in Agriculture and Horticulture*
Sidetall 36 Pris kr 9,00 ISBN 82-537-0703-7
- 870 Varehandelsstatistikk 1975 *Wholesale and Retail Trade Statistics* Sidetall 119 Pris kr 13,00
ISBN 82-537-0705-3
- 871 Kredittmarkedstatistikk Private og offentlige banker *Credit Market Statistics Private and
Public Banks* Sidetall 127 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-0706-1
- 872 Folketallet i kommunene 1976-1977 *Population in Municipalities* Sidetall 41 Pris kr 9,00
ISBN 82-537-0708-8
- 873 Sjøulykkesstatistikk 1976 *Marine Casualties* Sidetall 59 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-0712-6
- 874 Helsestatistikk 1975 *Health Statistics* Sidetall 103 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-0714-2
- 875 Utdanningsstatistikk Videregående skoler 1. oktober 1975 *Educational Statistics Upper
Secondary Schools* Sidetall 99 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-0716-9
- 876 Lønnsstatistikk for sjøfolk på skip i innenriks rutebart november 1976 *Wage Statistics for
Seamen on Ships in Scheduled Coasting Trade* Sidetall 31 Pris kr 9,00 ISBN 82-537-0718-5
- 877 Kredittmarkedstatistikk Fordringer og gjeld overfor utlandet 1973-1975 *Credit Market
Statistics Assets and Liabilities on Foreign Countries* Sidetall 103 Pris kr 11,00
ISBN 82-537-0720-7
- 878 Utdanningsstatistikk Grunnskoler 1. oktober 1976 *Educational Statistics Primary Schools*
Sidetall 69 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-0721-5
- 879 Veitrafikkulykker 1976 *Road Traffic Accidents* Sidetall 73 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-0722-3
- 880 Lønns- og sysselsettingsstatistikk for statens embeds- og tjenestemenn 1. oktober 1976
Wage and Employment Statistics for Central Government Employees Sidetall 97 Pris kr 11,00
ISBN 82-537-0723-1
- 881 Utdanningsstatistikk Universiteter og høyskoler 1. oktober 1975 *Educational Statistics
Universities and Colleges* Sidetall 139 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-0726-6

Rekke A

Offsettrykk 1977 (forts.)

- Nr. 882 Utenrikshandel 1976 I *External Trade I* Sidetall 271 Pris kr 15,00 ISBN 82-537-0727-4
- 883 Lønnsstatistikk for ansatte i hotell- og restaurantdrift april og oktober 1976 *Wage Statistics for Employees in Hotels and Restaurants* Sidetall 41 Pris kr 9,00
ISBN 82-537-0728-2
- 884 Arbeidmarkedstatistikk 1976 *Labour Market Statistics* Sidetall 133 Pris kr 11,00
ISBN 82-537-0730-4
- 885 Lønnsstatistikk 1976 *Wage Statistics* Sidetall 91 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-0731-2
- 886 Helårs- og heltidssysselsattes inntekter 1970 *Income of Whole-year and Full-time Employed Persons* Sidetall 337 Pris kr 15,00 ISBN 82-537-0734-7
- 887 Skogavvirkning til salg og industriell produksjon 1975-76 *Roundwood Cut for Sale and Industrial Production* Sidetall 55 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-0735-5
- 888 Bedriftstelling 1974 Varehandel *Census of Establishments 1974 Wholesale and Retail Trade* Sidetall 113 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-0739-8
- 889 Jaktstatistikk 1976 *Hunting Statistics* Sidetall 65 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-0742-8
- 890 Sivilrettsstatistikk 1976 *Civil Judicial Statistics* Sidetall 43 Pris Kr 9,00
ISBN 82-537-0740-1
- 891 Hotell- og pensjonatstatistikk 1975-1976 *Statistics on Hotels and Boarding Houses* Sidetall 87 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-0744-4
- 892 Inntektsstatistikk 1973 *Income Statistics* Sidetall 157 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-0745-2
- 893 Kriminalstatistikk Forbrytelser etterforsket av politiet 1976 *Criminal Statistics Crimes Investigated by the Police* Sidetall 77 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-0747-9
- 894 Helseundersøkelse 1975 *Health Survey* Sidetall 183 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-0748-7
- 895 Bedriftstelling 1974 Tjenesteyting m.v. *Census of Establishments 1974 Service Industries etc.* Sidetall 105 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-0749-5
- 896 Samferdselsstatistikk 1976 *Transport and Communication Statistics* Sidetall 251 Pris kr 15,00
ISBN 82-537-0750-9
- 897 Utenrikshandel 1976 II *External Trade II* Sidetall 361 Pris kr 15,00 ISBN 82-537-0751-7
- 898 Flyttestatistikk 1976 *Migration Statistics* Sidetall 95 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-0752-5
- 899 Folkemengden etter alder og ekteskapelig status 31. desember 1976 *Population by Age and Marital Status* Sidetall 159 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-0753-3
- 900 Bøndenes inntekt og formue 1975 *The Holders' Income and Property* Sidetall 53 Pris kr 11,00
ISBN 82-537-0757-6
- 901 Sosialhjelpstatistikk 1975 *Social Care Statistics* Sidetall 47 Pris kr 11,00
ISBN 82-537-0759-2
- 902 Alkohol og andre rusmidler 1976 *Alcohol and Drugs* Sidetall 47 Pris kr 9,00
ISBN 82-537-0760-6
- 903 Lønnsstatistikk for ansatte i varehandel 1. mars 1977 *Wage Statistics for Employees in Wholesale and Retail Trade* Sidetall 77 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-0762-2
- 904 Folkemengdens bevegelse 1976 *Vital Statistics and Migration Statistics* Sidetall 77
Pris kr 11,00 ISBN 82-537-0763-0
- 905 Utdanningsstatistikk Vaksenopplæring 1975-76 *Educational Statistics Adult Education* Sidetall 99 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-0764-9
- 906 Skattestatistikk Inntektsåret 1975 *Tax Statistics Income Year 1975* Sidetall 141
Pris kr 13,00 ISBN 82-537-0765-7
- 907 Forretnings- og sparebanker Balanser og resultatregnskaper for de enkelte banker 1975 og 1976 *Commercial and Savings Banks Balance Sheets and Working Accounts* Sidetall 171
Pris kr 11,00 ISBN 82-537-0729-0
- 908 Sosial hjemmehjelp 1976 *Social Home-Help Services* Sidetall 33 Pris kr 9,00
ISBN 82-537-0767-3
- 909 Lønnsstatistikk for sjøfolk på skip i utenriksfart mars 1977 *Wage Statistics for Seamen on Ships in Ocean Transport March 1977* Sidetall 31 Pris kr 9,00 ISBN 82-537-0768-1
- 910 Laks- og sjøaurefiske 1976 *Salmon and Sea Trout Fisheries* Sidetall 57 Pris kr 11,00
ISBN 82-537-0773-8
- 911 Skogstatistikk 1976 *Forestry Statistics* Sidetall 121 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-0774-6
- 912 Utdanningsstatistikk Oversikt 1. oktober 1975 *Educational Statistics Survey* Sidetall 111
Pris kr 13,00 ISBN 82-537-0776-2
- 913 Jordbruksstatistikk 1976 *Agricultural Statistics* Sidetall 139 Pris kr 13,00
ISBN 82-537-0777-0
- 914 Lønns- og sysselsettingsstatistikk for ansatte i skoleverket 1. oktober 1976 *Wage and Employment Statistics for Employees in Publicly Maintained Schools* Sidetall 59
Pris kr 11,00 ISBN 82-537-0780-0
- 915 Kriminalstatistikk Reaksjoner 1976 *Criminal Statistics Sanctions* Sidetall 49
Pris kr 9,00 ISBN 82-537-0781-9
- 916 Lønnsstatistikk for kommunale arbeidstakere pr. 1. oktober 1976 *Wage Statistics for Local Government Employees* Sidetall 77 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-0783-7
- 917 Byggearealstatistikk 1976 *Building Statistics* Sidetall 85 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-0784-3
- 918 Strukturtall for kommunenes økonomi 1975 *Structural Data from the Municipal Accounts* Sidetall 143 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-0785-1
- 919 Veterinærstatistikk 1976 *Veterinary Statistics* Sidetall 79 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-0787-8
- 920 Stortingsvalget 1977 *Storting Elections 1977* Sidetall 153 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-0790-8
- 921 Elektrisitetsstatistikk 1976 *Electricity Statistics* Sidetall 95 Pris kr 11,00
ISBN 82-537-0792-4

Rekke A

Offsettrykk 1977 (forts.)

- Nr. 922 Formuesstatistikk 1973 *Property Statistics* Sidetall 103 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-0794-0
 - 923 Rutebilstatistikk 1975 *Scheduled Road Transport* Sidetall 61 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-0795-9
 - 924 Kriminalstatistikk Fanger 1976 *Criminal Statistics Prisoners* Sidetall 51 Pris kr 11,00
 ISBN 82-537-0796-7
 - 925 Fylkesfordelt nasjonalregnskap 1973 *National Accounts by County* Sidetall 341 Pris kr 15,00
 ISBN 82-537-0797-5

Rekke XII

Boktrykk 1978

- Nr. 289 Økonomisk utsyn over året 1977 *Economic Survey* Sidetall 148 Pris kr 20,00 ISBN 82-537-0815-7

Rekke A

Offsettrykk 1978

- Nr. 926 Dødsårsaker 1976 Hovedtabeller *Causes of Death Main Tables* Sidetall 99 Pris kr 11,00
 ISBN 82-537-0799-1
 - 927 Framskrivning av folkemengden 1977-2010 Regionale tall *Population Projections 1977-2010 Regional Figures* Sidetall 207 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-0800-9
 - 928 Kredittmarkedstatistikk Fordringer og gjeld overfor utlandet 1975-1976 *Credit Market Statistics Foreign Assets and Liabilities* Sidetall 87 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-0802-5
 - 929 Psykiatriske sykehus 1976 *Mental Hospitals* Sidetall 55 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-0804-1
 - 930 Bedriftstelling 1974 Oversikt *Census of Establishments Summary* Sidetall 155 Pris kr 13,00
 ISBN 82-537-0806-8
 - 931 Kredittmarkedstatistikk Finansielle sektorbalanser 1971-1976 *Credit Market Statistics Financial Sector Balance Sheets* Sidetall 165 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-0807-6
 - 932 Kredittmarkedstatistikk Private og offentlige banker 1975-1976 *Credit Market Statistics Private and Public Banks* Sidetall 287 Pris kr 15,00 ISBN 82-537-0808-4
 - 933 Bygge- og anleggsstatistikk 1976 *Construction Statistics* Sidetall 67 Pris kr 11,00
 ISBN 82-537-0810-6
 - 934 Utdanningsstatistikk Universiteter og høyskoler 1. oktober 1976 *Educational Statistics Universities and Colleges* Sidetall 143 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-0816-5
 - 935 Utdanningsstatistikk Utdanningen til personer 16 år og over 1. oktober 1975 *Educational Statistics Education of Persons 16 Years and over* Sidetall 81 Pris kr 13,00
 ISBN 82-537-0817-3
 - 936 Kredittmarkedstatistikk Private kredittforetak og finansieringsselskaper 1974-1976 *Credit Market Statistics Private Credit Enterprises and Private Financial Companies* Sidetall 63
 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-0818-1
 - 937 Lønnsstatistikk for ansatte i forsikringsvirksomhet 1. september 1977 *Wage Statistics for Employees in Insurance Activity* Sidetall 33 Pris kr 9,00 ISBN 82-537-0821-1
 - 938 Lønnsstatistikk for ansatte i bankvirksomhet 1. september 1977 *Wage Statistics for Bank Employees* Sidetall 39 Pris kr 9,00 ISBN 82-537-0823-8
 - 939 Godstransport på kysten Leie- og egentransport med skip 25 - 3 000 bruttotonn 1975
Coastwise Transport of Goods Transport for Hire or Reward and on Own Account by Vessel 25 - 3 000 Gross Tons Sidetall 137 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-0824-6
 - 940 Regnskapsstatistikk 1976 Engroshandel *Statistics of Accounts Wholesale Trade* Sidetall 67
 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-0825-4
 - 941 Regnskapsstatistikk 1976 Bergverksdrift og industri *Statistics of Accounts Mining and Manufacturing* Sidetall 99 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-0826-2
 - 942 Kredittmarkedstatistikk Livs- og skadeforsikringsselskaper m.v. 1974-1976 *Credit Market Statistics Life and Non-Life Insurance Companies etc.* Sidetall 69 Pris kr 9,00
 ISBN 82-537-0827-0
 - 943 Sykehusstatistikk 1976 *Hospital Statistics* Sidetall 53 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-0828-9
 - 944 Lønnsstatistikk for ansatte i jordbruk, gartnerier og hagebruk September 1976 *Wage Statistics for Workers and Salaried Employees in Agriculture and Horticulture* Sidetall 35
 Pris kr 9,00 ISBN 82-537-0832-7
 - 945 Varehandelsstatistikk 1976 *Wholesale and Retail Trade Statistics* Sidetall 155 Pris kr 13,00
 ISBN 82-537-0833-5
 - 946 Folketallet i kommunene 1977-1978 *Population in Municipalities* Sidetall 41 Pris kr 9,00
 ISBN 82-537-0834-3
 - 947 Lønns- og sysselsettingsstatistikk for statens embets- og tjenestemenn 1. oktober 1977 *Wage and Employment Statistics for Central Government Employees* Sidetall 99 Pris kr 11,00
 ISBN 82-537-0837-8
 - 948 Dødeligheten i fylkene 1971-1975 *Mortality in Counties* Sidetall 65 Pris kr 11,00
 ISBN 82-537-0838-6
 - 950 Sjøulykkesstatistikk 1977 *Marine Casualties* Sidetall 57 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-0840-8
 - 952 Lønnsstatistikk for sjøfolk på skip i innenriks rutefart november 1977 *Wage Statistics for Seamen on Ships in Scheduled Coasting Trade* Sidetall 25 Pris kr 9,00 ISBN 82-537-0843-2
 - 954 Lønnsstatistikk for ansatte i hotell- og restaurantdrift April og oktober 1977 *Wage Statistics for Employees in Hotels and Restaurants* Sidetall 41 Pris kr 9,00
 ISBN 82-537-0845-9

I serien Statistiske analyser (SA):

- Nr. 28 Beholdning og anskaffelse av varige forbruksvarer i private husholdninger *Accounts of Stocks and Purchases of Durable Consumer Goods in Private Households* Sidetall 133
Pris kr 13,00 ISBN 82-537-0670-7
- 29 Tømmerfløtning 1871-1975 *Timber Floating* Sidetall 79 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-0704-5
- 30 Døgnet 24 timer *The Day's 24 Hours* Sidetall 99 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-0719-3
- 31 Sosialt utsyn 1977 *Social Survey* Sidetall 239 Pris kr 15,00 ISBN 82-537-0756-8
- 32 Norsk hagebruk 1969-1974 *Norwegian Horticulture* Sidetall 103 Pris kr 11,00
ISBN 82-537-0761-4
- 33 Inn- og utvandring for Norge 1958-1975 *Immigration to and Emigration from Norway*
Sidetall 97 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-0793-2
- 34 Innkjøp og omsetning i engroshandelen *Purchases and Sales in the Wholesale Trade*
Sidetall 87 Pris kr 9,00 ISBN 82-537-0811-4
- 36 Folkemengdens bevegelse Oversikt 1971-1975 *Vital Statistics and Migration Statistics Survey* Sidetall 129 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-0835-1

I serien Samfunnsøkonomiske studier (SØS):

- Nr. 30 Inntekts- og forbruksbeskatning fra et fordelingssynspunkt - En modell for empirisk analyse
Taxation of Income and Consumption from a Distributional Point of View - A Model for Empirical Analysis Sidetall 148 Pris kr 9,00 ISBN 82-537-0647-2
- 31 Det norske skattesystemet II Indirekte skatter og offentlige trygdeordninger 1976 *The Norwegian System of Taxation II Indirect Taxes and Social Security Schemes* Sidetall 124
Pris kr 13,00 ISBN 82-537-0713-4
- 32 Inntekt og forbruk for funksjonshemmede *Income and Consumer Expenditure of Disabled Persons*
Sidetall 166 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-0732-0
- 33 Prinsipper og metoder for Statistisk Sentralbyrås utvalgsundersøkelser *Sampling Methods Applied by the Central Bureau of Statistics of Norway* Sidetall 105 Pris kr 11,00
ISBN 82-537-0771-1
- 35 Flyttemotivundersøkelsen 1972 *Survey of Migration Motives 1972* Sidetall 233 Pris kr 15,00
ISBN 82-537-0783-5

I serien Artikler fra Statistisk Sentralbyrå (ART):

- Nr. 90 Utviklingstendensar i 1975 i Norges befolkning *Trends in the Norwegian Population*
Sidetall 27 Pris kr 7,00 ISBN 82-537-0654-5
- 91 Aktuelle skattetall 1976 *Current Tax Data* Sidetall 51 Pris kr 8,00 ISBN 82-537-0653-7
- 92 Regionale forskjeller i yrkesdeltakingen 1970 *Regional Differences in Labour Force Participation 1970* Sidetall 67 Pris kr 9,00 ISBN 82-537-0709-6
- 93 Pris- og inntektsfordelingsvirkninger av miljøverninvesteringer i norsk bergverk og industri *Price and Income Effects of Environmental Protection Investments in Norwegian Mining and Manufacturing* Sidetall 87 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-0717-7
- 94 En modell for analyse av skatter ved forskjellige definisjoner av inntekt *A Model for Analysis of Taxes and Alternative Definitions of Income* Sidetall 59 Pris kr 11,00
ISBN 82-537-0725-8
- 95 Energibruk i Norge *Energy Use in Norway* Sidetall 49 Pris kr 9,00 ISBN 82-537-0733-9
- 96 Inflation in the Open Economy: A Norwegian Model *Inflasjon i en åpen økonomi: En norsk modell* Sidetall 67 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-0737-1
- 97 Allmennlærerutdanning og yrke En analyse av tall fra Folketelling 1970 *General Teacher Training and Occupation An Analysis of Data from Population Census 1970* Sidetall 66
Pris kr 11,00 ISBN 82-537-0743-6
- 98 Pendling i Norge 1970 *Commuting in Norway* Sidetall 84 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-0754-1
- 99 Aktuelle skattetall 1977 *Current Tax Data* Sidetall 59 Pris kr 9,00 ISBN 82-537-0770-3
- 100 Mediabruk som fritidsaktivitet *The Use of Mass Media as a Leisure Activity* Sidetall 33
Pris kr 9,00 ISBN 82-537-0778-9
- 101 The Effect on Consumption of Household Size and Composition *Konsum og husholdningens størrelse og sammensetning* Sidetall 37 Pris kr 9,00 ISBN 82-537-0788-6
- 102 Levestandard for private husholdninger *Standard of Living for Private Households*
Sidetall 64 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-0789-4
- 103 Prisnivåjusterte regnskaper Bergverksdrift og industri *Price-Level Accounting Mining and Manufacturing* Sidetall 81 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-0791-6
- 104 Lønnsforholdene for ansatte i bank, forsikring og statstjeneste *Wage Conditions of Employees in Banks, Insurance and Central Government* Sidetall 45 Pris kr 9,00
ISBN 82-537-0798-3
- 105 Husholdningenes etterspørsel etter elektrisitet 1966-1975 *The Demand for Electricity by Households* Sidetall 67 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-0801-7
- 106 Utviklingstendensar i 1976 i Norges befolkning *Trends in the Norwegian Population in 1976*
Sidetall 35 Pris kr 9,00 ISBN 82-537-0820-3

Utvalgte publikasjoner i serien Statistisk Sentralbyrås Håndbøker (SSH)
Selected publications in the series Statistisk Sentralbyrås Håndbøker (SSH)

- Nr. 4 Innføring i maskinregning. Hefte 1. Addisjonsmaskiner
" 5 Innføring i maskinregning. Hefte 2. Kalkulasjonsmaskiner
" 8 Framlegg til nordisk statistisk terminologi
" 9 Standard for næringsgruppering ISBN 82-537-0711-8
" 13 Standard for handelsområder ISBN 82-537-0715-0
" 19 Varenomenklatur for industristatistikken ISBN 82-537-0814-9
" 23 Utsnitt om prinsipper og definisjoner i offisiell statistikk ISBN 82-537-0196-9
" 24 Standard for gruppering av sykdommer - skader - dødsårsaker i offentlig norsk statistikk
 ISBN 82-537-0217-5
" 26 Statistisk varefortegnelse for utenrikshandelen ISBN 82-537-0809-2
" 27 Utsnitt om prinsipper og definisjoner i offisiell statistikk. Fra Forbruksundersøkelsen 1958
" 28 Standard for utdanningsgruppering i offentlig norsk statistikk ISBN 82-537-0272-8
" 29 Norsk-Engelsk ordliste
" 30 Lov, forskrifter og overenskomst om folkeregistrering ISBN 82-537-0099-7
" 32 Konsumprisindeksen ISBN 82-537-0775-4
" 35 Standard for kommuneklassifisering ISBN 82-537-0465-8
" 36 Produksjonsindeks for bergverksdrift, industri og kraftforsyning ISBN 82-537-0471-2
" 37 13 konjunkturindikatorer - En kort oversikt ISBN 82-537-0659-6

